

Finding new ways to be a diverse and inclusive church

A research to how the policy making process in regards to LGBT influences a new alignment and the religious experiences of its members.

Margriet Oosterhuis **4191420**

Master Gender Studies **10-07-2019**

First Supervisor **Mariecke van den Berg**

Second Supervisor **Anne-Marie Korte**

*Without losing a piece of me
How do I get to heaven?
Without changing a part of me
How do I get to heaven?*

HEAVEN – Troye Sivan

Illustration on the front page from Wijdekerk.nl

A website which collects information about LGBT acceptance in Christian churches

Foreword

It feels as a long way from the start of my writing process to the finished product here before me. I am so very happy I have chosen this subject as my thesis. First and foremost, because it has not only been interesting on an academic level but it has touched me on a personal level as well. During my research I have relived my own religious experiences and rediscovered how warm and safe a congregation can feel. It has challenged me to rethink my own ideas about my relationship with God, my friends and family but also with people who stand opposite to me. Overall, it was very inspiring.

For that inspiration I have to thank some people who have helped and supported me along the way. First I want to thank my supervisor, Mariecke van den Berg, who has helped me to create a real masters' thesis from my simple idea. Her great advice on certain articles, books and theories has helped me a lot but also her enthusiasm when we were discussing my thesis has encouraged me greatly. Second I want to thank the interviewees who took the time to share their experiences and insights in the matter. I have had great conversations with everyone and learned from them all. Last but certainly not least I want to thank my family and friends who have supported me greatly. Especially my girlfriend Esmee, who has encouraged me to keep going, supported me in every step and gave me a great place to come home to after a full day of work.

Table of contents

1. Introduction	4
1.2. Theoretical Framework	10
1.3. Method	19
2. Policy making for LGBT people	
2.1. Love-hate relationship?	25
2.2 The struggle that is called homosexuality	26
2.3. Demand for a coherent and clear policy	28
3. Standing still	
3.1. Theological motivations	30
3.2. Own people first	32
3.3. The bigger picture	34
3.4. Imaginary voices and a wait and see attitude	34
3.5. Queer theology?!	35
4. Changing it up!	
4.1. Theological motivations	36
4.2. Showing the world our standings	38
4.3. Started from the bottom	39
4.4. Meeting each other	40
4.5. The importance of sharing but more importantly, listening	43
5. Conclusion	
5.1. Supporting each other's religious paths	44
5.2. LGB or LGBT?	45
5.3. What next?	45
Appendix	46
Interviews	47

1. Introduction

Over the years the Netherlands has reached a spot at the forefront of the LGBT emancipation and is well-known for that around the world. Since the late 1970s there is an annual Pink Saturday in June to keep LGBT rights relevant, twenty years later Amsterdam Pride was added to the annual gay festivities. After that, in 2001, the Netherlands became the first country to legalize marriage for same-sex couples. To reinforce this LGBT friendly thinking at the basis of our society, it became mandatory on high schools to provide sex education about sexual and gender diversity in 2012. Nowadays, there are also Gender and Sexuality alliances on almost 80% of all high schools. But there is not only attention for diverse sexualities, just last year a new law was introduced which protects transgender and intersexed people better against discrimination. All this gives the impression the Netherlands is on the right track in regards of becoming more and more LGBT inclusive. This also has its effects on religious groups in the Netherlands, which are more often negative towards LGBT people.¹ The gap between these two seemingly separate communities is becoming smaller.

Over the years, several conferences have been organized around the theme of homosexuality within Christian communities. Last November I attended a conference about homosexuality and the Christian faith myself. Many church boards come to these conferences to learn more about the theme and figure out how to deal with this within their own congregations in regards to pastoral guidance and policy making. Besides these conferences, there are also organizations who create new, safe spaces for religious LGBTI people, like Maruf, an organization for queer Muslims, or ChristenQueer, an organization for queer Christians. So, in different ways Christianity is actively engaging with LGBT people. But just a few months ago, in January 2019, almost 250 theologians, reverends and Christian spiritual leaders published a Dutch version of the Nashville Statement. The statement rejects homosexuality and gender dysphoria. They seem to suggest that it is a choice and it is in contrast with Gods intentions. For some readers it was very unexpected as it seemed the Netherlands was moving beyond this point already. But for others it was just another confirmation of the Christian faith being homo- and transphobic.

As is shown in research, Christian churches become more and more welcoming to LGBT people. It is also stated, however, that 'despite the increasing openness of some faith traditions, conflict between sexual or gender identity and religious teachings has caused considerable pain and suffering, and lasting psychological and emotional harm, to many LGBTQ people'.² A research from 2010 done by Sociaal Cultureel Planbureau or SCP for short, a Dutch knowledge and research institution, states it has changed for the better, the ongoing dialogue within the communities is

¹ Brenda L. Beagan and Brenda Hattie, "LGBTQ Experiences with Religion and Spiritual Occupations," *Journal of Occupational Science* 22:4 (2015): 459-476.

² Beagan and Hattie, 460.

about accepting practicing homosexuality instead of being against it.³ But it also sheds a light on communities which are still very negative about it and are trying to cure homosexuality.⁴ In 2014 it was shown that there is a lot of diversity of accepting LGBT people within Christian communities, within Reformed and Evangelical congregations the acceptance is limited.⁵ In yet another research done by SCP in 2016, it is shown that the more often people are going to church, the more negative they are towards homosexuality.⁶ Thus, there are several developments in regards of LGBT people within faith communities, but what are the results? In this thesis I will try and figure out the developments and results in regards to LGBT acceptance within three congregations. Later in this introduction, I will elaborate more on this topic. First, it is important to discover the Dutch Christian landscape and its relationship with the LGBT community.

1.1.1. Diverse sexualities in a diverse Christian Landscape

In the Netherlands there are two main Christian denominations: the Roman Catholic Church, which has the most followers in the Netherlands, and the Protestant faith. The latter one exists out of many separate churches with different views, like the protestant, reformed, evangelical and Baptist churches.⁷ They all have their own interpretation of the Bible and the Christian faith. Some have a synod to construct these guidelines and some churches are more loosely associated with each other. It is important to know that the Dutch Christian landscape is very wide and diverse. There have been a lot of separations and reforms between all the different denominations. At the start of the 20th century, most of the Protestant denominations were very negative towards homosexuality. In the late fifties of that century this slowly changed for most of the groups.⁸ There were groups which cautiously gave out positive statements about homosexuality, or statements in general as it was a concealed subject within religious communities. It became more and more tolerated and sometimes even accepted. However, the reformed were not as progressive as the other churches. There are two main Reformed churches in the Netherlands, 'hervormd' which is generally seen as the less stricter one, as more open to innovations and collaboration with other Christian churches.⁹ The other reformed group in the Netherlands is called 'gereformeerd'. In the Dutch context they are seen as

³ Lisette Kuyper, *Opvattingen over seksuele en gender diversiteit in Nederland en Europa* (Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2018)

⁴ Karolien Bais, *Gewoon anders: Acceptatie van homoseksualiteit in Nederland* (Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2010)

⁵ Willem Huijnk, *De acceptatie van homoseksualiteit door etnische en religieuze groepen in Nederland* (Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2014)

⁶ Saskia Keuzenkamp, *Monitoring van sociale acceptatie van homoseksuelen in Nederland* (Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2016)

⁷ David Bos, *De Aard, de Daad en het Woord* (Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2010)

⁸ Bos, 16.

⁹ Bos, 8.

more traditional and strict. They are holding on to their Calvinistic roots and their conservative ways.¹⁰ Both of these denominations are also divided in different churches, which shows how wide the landscape is.

In several previous studies it becomes clear that the last couple of years there has been a change in views towards LGBT people in becoming more and more accepting.¹¹ In the research from SCP this shift is very visible. As they state, in 2006 there were still 28% of the Dutch protestants who felt negative toward homo- and bisexuality, however in 2016/2017 this has almost reduced by half.¹² Religious people are still more negative than non-religious people, but the difference in percentages has become smaller. The researchers argue that this could be connected with the 'plafondeffect' (literally translated: ceiling effect); because the overall view towards homo- and bisexuality becomes more positive, there are less people who have negative feelings towards this group.¹³ The views upon gender diversity are comparable to the views upon homosexuality; 17% of the protestants are negative about this.¹⁴ However, the 'plafondeffect' seems not to be applicable for views upon gender diversity. In these researches the Protestant church is often seen as one. However, as I said before, the Protestant Church is very diverse and is divided in many groups. This results in different views about LGBT people as well. The main differences in their views are about the rights of LGBT people within the Church, for example if they are allowed to marry or become a member within the council. Within evangelists and reformed Churches being LGBT is more often not accepted.¹⁵ They either believe it is wrong and you should repress it or they believe that you can be homosexual but you are not allowed to practice it.¹⁶ Thus, you are expected to live your life in celibacy. Unfortunately, there is not as specific information about views upon gender identity.

In this research I will focus on the Gereformeerde Kerken vrijgemaakt or GKv for short, this is a reformed protestant denomination. In the last century, in 1944 to be precise, Dutch reformed churches were in conflict about the meaning of baptism and canonical issues.^{17,18} The opinions varied to a great extent which led to the separation of the reformed church. Almost 80.000 people joined the separation, they started to call themselves vrijgemaakt, which translates to made free. As the Netherlands was very segregated in the 20th century, the vrijgemaakten also created their own

¹⁰ Bos, 9.

¹¹ Huijnk, 11.

¹² Kuyper, 17.

¹³ Kuyper, 18.

¹⁴ Kuyper, 37.

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Bos, 9.

¹⁸ Gerrit-Jan Kleinjan "De ware kerk bestaat niet meer," [2014] *Trouw* – 05-03-2019
<https://www.trouw.nl/home/de-ware-kerk-bestaat-niet-meer~a747c725/>

primary schools, universities, a political party and media outlets.¹⁹ The views upon homosexuality are similar to that of other reformed churches. At the Synod of 1969 it was decided they needed someone to think about ethics within the church. It was professor and reverend J. Douma who was appointed for this task.²⁰ In his book, *Homofilie*, he wrote about homosexuality, stating that God did not want homosexual relationships.²¹ It was also noted that homosexuality was not wrong but acting upon it was. This created a space for homosexuals to participate within the congregations but repress their homosexual feelings. The GKv did acknowledge that it must be very hard to be homosexual and to repress your feelings, so there were different ways to receive pastoral care.²² In the years after this the views of the Synod stayed the same, but there were some changes within churches and congregations themselves. Some accepted homosexuals with a relationship, blessed marriages and baptized children of same-sex couples.²³ This results in many discussions about the theme within congregations, regions but also on a national scale. The conference I spoke about earlier is a great example of that. I will give a description of this conference because this provides a mere in-depth insight into recent discussions within the GKv about LGBT acceptance.

1.1.2. Homosexuality and the Church

The conference was organized by the theological University of Kampen and the church federation GKv. As said before, within the GKv there are different views upon the theme. The conference would be a possibility to discuss ideas and prevent the church from splitting up. Theologians, pastors, members of the Church and other interested people were invited to further open up the conversation about this subject. There were seven theologians and Christian scholars who gave short lectures and a panel which consisted out of six people who are Christian and gay with different perspectives on the matter and shared their experiences. There was also time for the attendees to ask questions to both the lecturers and the panel members. What stood out immediately for me was the combination of the lecturers. They were all white, heterosexual, cis, middle-aged men. This was also what the first lecturer, Ad de Bruijne, noticed. He is the professor in Ethics appointed by the synod of the GKv. In his lecture he talked about instead of thinking about what you feel and think, try to listen to LGB people, support them and advise them. De Bruijne noticed that spiritual leaders or church members often left the struggling people with their problems, not thinking with them but just told them what the Bible said. They let them figure it out on their own, because of this abandonment and isolation many people left and are still leaving the church.

¹⁹ Kleinjan.

²⁰ Bos, 22.

²¹ Bos, 22.

²² Ibidem.

²³ Bos, 29.

The next 6 lecturers were divided in pairs who had opposite views. Maarten Kater and Jan Mudde talked about the question if texts from the Bible should be within the context of that time. This is a recurring discussion when talking about homosexuality and religion. Both of them addressed questions such as if it makes a difference when homosexuals are in a relationship of devotion and love or not, and if life experience and our ever-changing society have any influence on the matter. The second pair, Robert Plomp and Gerard den Hertog, talked about marriage and if it should be possible for same-sex couples to get married. Now congregations have disparate views on the matter, some allow it, others only bless the couple and some do not allow homosexual relationships at all. Plomp argued that in every marriage Gods love and devotion should be central in the relationship, no matter if it is a hetero- or homosexual couple. Den Hertog perceives this differently and believes that marriage is intended for a man and a woman. It is supposed to be a reflection of God and as stated in Genesis: 'so God created humans to be like himself; he made men and women'.²⁴ The last pair, Wim Dekker and Jan Hoek, talked about the role of the church within this debate. Because of its diversity it almost seems as if the GKV is splitting up. Dekker argues that there can only be one Church of Christ and there should be consensus on the matter. He feels it is very wrong when a homosexual couple is sent away to the next Church. Hoek thinks churches can be different and because of this, churches need to be open and clear about their views. Nonetheless, churches should reject any form of discrimination.

The questions in between and after the lectures were very diverse in their views as well. There was a clear call to really look at people and see what LGBTI people can offer the church instead of looking at it as a problem. To understand and meet with them but also be clear about the LGBTI policy within the church. For many it seemed as if the personal relationship with God was overlooked by policies, regulations and traditions against LGBTI people. Besides these questions there were also people who were still unsure how to deal with LGBTI people within their congregations. Church councils, church policy makers and active members went to this conference to think about their policies and to get new input about it. It made it clear to me that it is an ongoing debate and not just something which is swept under the covers. The conference also showed that the opinions on the matter are very diverse and many congregations are no longer waiting for a decision from the Synod but are making their own policies on the matter. This immediately caught my attention, how is this process going? How do they talk about it, who are involved in this policy making and how do they interact with the people within the congregation? This process of policy making has its effects on everybody, not only LGBTI people but also other members within the congregation. It seems to me as a difficult balance to keep into account but also a very vulnerable subject to talk about. How do you

²⁴ Genesis 1:27

keep the congregation as one but listen to every single person as well? These were the questions I left the conference with and what I am curious to research in my thesis.

1.1.3. Christian conversations about homosexuality

In earlier research people who changed their perspective on homosexuality said it was due to conversations with people around them, also within their Christian congregation.²⁵ Many congregations and church members are talking about the issue, it would be interesting to discover how these conversations are going. How do different congregations handle and discuss LGBTI policy making and how is it received by LGBTI people, but also heterosexual, cisgender people within the congregations? I am curious to see how it influenced their religious experience and their relationship with the congregation and the church. Earlier researches, for example done by SCP but also discussed by researchers such as Maria Zackariasson in 'Being Yourself' and Kath Browne, Sally R Munt, Andrew Kam-Tuck Yip and Kate O'Riordan in *Queer Spiritual Spaces* and many others, show results for individual cases of dealing with their religiosity and their sexuality or gender identity, but not so much about processes within Christian congregations.²⁶

This is what I will be researching in this thesis; how do congregations deal with policy making around LGBT people and how does it affect people within the congregation, LGBTI people as well as others? I have chosen to focus on congregations who are connected to the GKv, because they are located in the space between progressive and conservative. The GKv is formed from a reformed, conservative denomination but are now slowly moving to the more progressive side. Because the GKv has a more outward look perspective.²⁷ They are engaging with the society around them and therefore more susceptible to social developments. They have just allowed women in church posts and sermons are not as traditional as before, for example with bands to guide them with songs. Besides, homosexuality is an ongoing discussion within the national leadership of the GKv as well as local churches. It will be interesting and valuable to understand the policy process and the experiences from different members within the congregations, so I can figure out what helps the process and what slows it down.

1.2 Theoretical Framework

In this section I will introduce the theories which I will draw upon in my research. The theories are connected to the relationship between Christianity and queerness and queer, religious identities.

²⁵ Bos, 34.

²⁶ Beagan and Hattie, 461.

²⁷ Bos, 30.

1.2.1. Queering Religion is not something new

For many it seems like Christianity and queerness are yet to get some relationship with one another, but actually the opposite is true. For a long time, Christianity and queerness have been connected to each other. *Queer Christianities: Lived in Religion in Transgressive Forms* is a volume that presents different views upon the relationship between Christianity and (being) queer.²⁸ Mark Larrimore, editor of the volume and professor in religious studies, introduces the book. Larrimore states the following about queer people and Christianity:

Queer people are not outsiders to the church. Christianity has not only always had queer members, has not only always had the potential to be queered, but has from the start been a site of radical queerness. Has it also provided support and language for soul-destroying normativities, including heteronormativities? Without question. At its truest, however, Christianity challenges human idols of 'nature', 'morality', 'family', and 'identity' in queer ways. It can do this even in practices and doctrines that might seem most normalizing, like marriage and sin.²⁹

Larrimore further argues that values which are now claimed by some as the cornerstone of the Christian faith, like marriage and procreation, were in the beginning not even important in the Christian religion. Only from the fifth century and onwards, bishops gave their blessings at weddings but also for same-sex friendships.³⁰ So Larrimore states that in some ways Christianity 'has forgotten its own radical queerness'.³¹ Christianity strives for a world without oppression and marginalization, which is the main goal of the queer community as well. In the volume the authors eventually feel as if there is no Christianity without queerness. They argue that Christianity in its essence is queer; it is about being there for and protest on behalf of the marginalized. As Kathryn Lofton, a historian of religion, states in the last chapter of the volume: 'Christianity could be queer, but only and ever if it is a protest and not the rule'.³² But over time Christianity has changed to fit the norms of society and not be as radical as before.

Andrew Kam-Tuck Yip, a professor in sociology with a focus on LGB Christian and Muslim identities and relationships, has a similar view upon the relationship between queerness and

²⁸ Kathleen T. Talvacchia, et al., *Queer Christianities Lived Religion in Transgressive Forms* (New York: NYU Press, 2015)

²⁹ Talvacchia, et al., 2.

³⁰ Ibidem.

³¹ Ibidem.

³² Talvacchia, et al., 203.

Christianity.³³ He states that ‘the key issue here is the deployment of religious texts’.³⁴ A religious text can be interpreted in various ways. People can think they understand it a certain way, but as soon as the text is deployed ‘correctly and sensitively, it leads to the enhancement of humanity’.³⁵ So, Yip states that it is also about in what context the text is placed and read, but in their essence religious texts are meant to make you and the world around you better. Yip is one of the writers of the volume *Queer Spiritual Spaces* in which the authors investigate queer spiritualities and the spaces created by and for them.³⁶ In this volume Yip lays out three different categories of dealing with and understanding religion among queer Christian scholars.

The first category Yip distinguishes is re-contextualizing religious passages. The passages which are commonly pointed out by people who condemn homosexuality are reinterpreted by queer scholars.³⁷ The texts are understood in the cultural and historical context of the time.

Seemingly anti-LGBTQI sexual codes and proscriptions in scriptures have been re-cast as temporally and spatially specific, which do not accurately reflect contemporary understanding of human sexuality and intimacy.³⁸

This interpretation shines a new light on religious texts which are mostly used to ‘proof’ homosexuality should be condemned. It creates a new interpretive lens to look at scriptures and challenges the heteronormative dominant discourse within Christianity. Besides re-contextualizing texts, some scholars also uncover ‘same-sex eroticism, intimacy, and sociability’ within religious texts.³⁹ Through this tactic scholars can make queer people visible within the religious texts, make clear that they exist. Besides, the texts can also provide a ‘spiritual guide for religiously-sanctioned ways of expressing same-sex intimacy’.⁴⁰ The third and last category is about experiencing religion on a very personal and corporeal level. For these scholars it is a priority to embody and experience religion instead of focusing on ‘systematic theology that dichotomizes the body and the spirit’.⁴¹ It broadens the idea of sexuality as ‘not only genital acts, but human capacity for sensuality, relationship, companionship, commitment, and faithfulness, reflected in our own relationship with

³³ Kath Brown, et al., *Queer Spiritual Spaces: Sexuality and Sacred Places* (2010): x.

³⁴ Brown, et al., 52.

³⁵ Ibidem.

³⁶ Brown, et al.

³⁷ Brown, et al., 46.

³⁸ Ibidem.

³⁹ Brown, et al., 48.

⁴⁰ Ibidem.

⁴¹ Brown, et al., 50.

God'.⁴² In this sense it is not important if you are heterosexual or homosexual, it is more about treating people with love and acceptance.

1.2.2. Queer Theology

The perspectives of Larrimore and Yip on theology could be seen as queer theology. To really understand what queer theology entails, it is essential to go back to its roots which lay in queer theory. In the last decades of the twentieth century the foundation of queer theory were constructed, scholars created a new way of thinking about gender and sexuality. During the late 1980s it was for all who were against set conceptions about gender and sexuality.⁴³ In *Queer Theory and Social Change* anthropologist Max Kirsch presents a challenging alternative to the current fascination with post-modern analyses of identity, culture, and difference.⁴⁴ In the following paragraph Kirsch explains queer and queer theory:

The principle of "queer," then, is the disassembling of common beliefs about gender and sexuality, from their representation in film, literature, and music to their placement in the social and physical sciences. The activity of "queer" is the "queering" of culture, ranging from the reinterpretation of characters in novels and cinema to the deconstruction of historical analyses. As activity, we have seen the assertion of identity of "queers," notably held as lesbian, gay, transgender, bisexual, and transsexual, as variants of human behavior that have rights on their own terms. As theory, queer's derivation from postmodernism and poststructuralism leads to the rejection of all categorizations as limiting and labeled by dominant power structures.⁴⁵

So, queer theory does not stand for one category in particular but includes all categories. Queer theory looks in a broader sense to gender and sexuality. The well-known binary of homosexual /heterosexual or man/woman should be abandoned and queer theory shows all that but also what is in between these dichotomies or outside of it.

Besides going against these set binaries, queer theory also addresses heterosexuality as an institution. In *Rereading Heterosexuality* Rachel Carrol explains this idea further. She states that heterosexuality is seen as a normative category which is invisible and unquestioned, untouchable like

⁴² Brown, et al., 50.

⁴³ Max Kirsch, *Queer Theory and Social Change* (Abingdon: Taylor & Francis Ltd, 2000): 33.

⁴⁴ Kirsch.

⁴⁵ Kirsch, 33.

an institution with set rules and traditions.⁴⁶ In her opinion queer theory has shown that the institution of heterosexuality is a historical as well as a cultural construction.⁴⁷ The normative power of heterosexuality is embedded in our society and culture. This idea of heterosexuality as an institution started in the studies of feminists as something 'which oppresses and marginalizes non-heterosexual identities'. This idea of an institution is developing into something more through queer theory, it 'brings new conceptual frameworks for the analysis of gender and sexuality, frameworks not exclusively concerned with the lived experiences of women'.⁴⁸ So, queer theory sees all the different marginalized groups and acknowledges that heterosexuality oppresses more than only women. This means that queer theory is not only questioning the set binaries but also questioning the invisible power of the institution of heterosexuality.

Within religious communities this heteronormativity is often very apparent as well. Because of this, queer theology arose around the same time as queer theory; to go against this institution within the Christian religion and reinvent new perspectives on different aspects of religion. In his book *Radical Love: An Introduction to Queer Theology* Patrick S. Cheng explains what this kind of theology entails. He mentions three definitions of queer theology.

First, queer theology is LGBT people 'talking about God.' Second, queer theology is 'talking about God' in a self-consciously transgressive manner, especially in terms of challenging societal norms about sexuality and gender. Third, queer theology is 'talk about God' that challenges and deconstructs the natural binary categories of sexual and gender identity.⁴⁹

It shows how queer theory and theology can be combined. In this thesis there will be encounters with different forms of queer theology as well. Queer theology comes from different parts of the Christian religion, Cheng describe four sources of religion where queer theology can be found. These sources are scripture, tradition, reason and experience.⁵⁰ Through queer theology scholars have shown a new perspective on these sources. Some sources were seen as oppressive towards LGBTQI people but with queer theology, scholars are reclaiming religious scriptures, traditions, reasons and experiences.

⁴⁶ Rachel Carrol, *Rereading Heterosexuality: Feminism, Queer Theory and Contemporary Fiction*, (Edinburgh: Edinburgh University Press: 2012): 1-2.

⁴⁷ Carrol, 2.

⁴⁸ Carrol, 10.

⁴⁹ Patrick S. Cheng, *Radical Love: An Introduction to Queer Theology*. (Seabury Books: New York, 2011): 16.

⁵⁰ Cheng, 18.

1.2.3. Being Christian and LGBT: what does it entails

In this part of my theoretical framework I will address Christian, LGBT identities and discuss various studies on the matter. This will give more insights on the relationship between Christianity and identifying as LGBT.

In the beginning of this century Jodi O'Brien, professor in sociology with a focus on gender studies, conducted several studies on experiences of queer identified Christians.⁵¹ O'Brien was intrigued by the seemingly double stigma these people had to endure. She believed these two aspects of their identity would contradict one another, being LGBT and Christian, soon she realized that this was not case at all:

They weren't trying to resolve this contradiction; rather the contradiction defined how they saw themselves and their path of life. Grappling with the contradiction was an occasion for articulating an empowered new sense of themselves and their role in their communities.⁵²

Thus, there is not a contradiction or struggle between these two aspects, but rather becomes one true identity for them. That is also what the authors of *Queering Religion, Religious Queers*, that O'Brien writes the introduction for, argue. For many queer people both parts of their identity, religious, sexual and/or gender identity, are intertwined with every part of their lives. They have 'developed strategies of adaption and resistance' so they are able to 'be fully out in their congregations' and because of that heteronormative thinking within these congregations are changing as well.⁵³ So, creating this 'new' identity helps themselves but also let other Christian people rethink their beliefs in regard to LGBT people.

Besides Jodi O'Brien also Sarah Bracke, a professor in religion, sociology and also involved in various gender related research, discusses about this new identity. Bracke believes it is often expected from Christian LGBT people to leave one part of themselves behind, either being LGBT in a Christian community but also being Christian within a LGBT community.⁵⁴ The negativity around homosexuality voiced by some conservative and orthodox Christians is not unnoticed by LGBT communities and some have very negative feelings about Christianity or religion.⁵⁵ Which results for Christian LGBT people to feel excluded from both communities. Both of these aspects are

⁵¹ Jodi O'Brien, 'Outing Religion in LGBT Studies' in *Queering Religion, Religious Queers*, red. Taylor, Y. and Snowden, R. (New York and London: Routledge, 2014): 3.

⁵² O'Brien, 3.

⁵³ O'Brien, 4.

⁵⁴ Sarah Bracke, 'Queering Religion, Religiously Queer: De verhouding tussen homoseksualiteit en religie herdenken,' as a speech (2016): 3.

⁵⁵ Bracke, 4.

intertwined with someone's identity which makes it impossible to neglect one of them. She also focuses more on the Western-European context in her article. In this context Islam is often seen as the cause of homo- and transphobia.⁵⁶ Even though there are the same thoughts within the Christian community, Islam is seen as the main cause.

1.2.4. Queer people reclaiming agency

In her article 'Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory' Judith Butler, professor in Philosophy and queer theory, discusses the performativity of gender.⁵⁷ She states that gender is historically constituted and performed by the individual through acts of the body.⁵⁸ Butler claims that gender identity is formed through a repetition of acts which 'are renewed, revised, and consolidated through time'.⁵⁹ The script, as she calls this repetition, we are following seems natural but it is naturalized through performative acts. Although it seems as if we act on our own, Butler states it will always be within the existing cultural framework. When gender is wrongly performed, it 'initiates a set of punishments both obvious and indirect, and performing it well provides the reassurance that there is an essentialism of gender identity after all'.⁶⁰ In Christianity, too, there are scripts invented in various ways. This also includes the relationship between men and women, this is in orthodox churches seen as the only relationship possible. In this essay I will investigate the variety of available gender scripts from congregations in the GKv. Are there still other regulations for LGBT people, are they seen as other than the norm? If so, do they encounter the 'punishments' Butler talks about and how do they cope with being the odd one out?

Feminist writer and independent scholar, Sara Ahmed, also discusses this idea of having scripts. In her book *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others* Ahmed sees it as lines instead of a script;

When we follow specific lines, some things become reachable and others remain or even become out of reach. Such exclusions—the constitution of a field of unreachable objects—are the indirect consequences of following lines that are before us: we do not have to consciously exclude those things that are not “on line.” The direction we take excludes things for us, before we even get there.⁶¹

⁵⁶ Bracke, 4.

⁵⁷ Judith Butler, 'Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory' in *Theatre Journal* 40:4 (1988): 519-531

⁵⁸ Ibidem.

⁵⁹ Butler, 523.

⁶⁰ Butler, 528.

⁶¹ Sara Ahmed, *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others* (Durham: Duke University Press, 2006): 14.

When being 'on line' as Ahmed calls it, will be at the expense of possibilities that are not 'on line'. To be in a community or be in alignment, there is a collective direction. People are then 'in line' with their community or in this case the congregation.⁶² As part of the congregation you are expected to follow certain patterns already followed by other people. Where Butler talks about following or going against the script, Ahmed talks about when following the lines (or script) you are excluding other lines. When rethinking certain policies within congregations this creates a new alignment. To recognize and acknowledge this alignment, it shows us if there is a new alignment and how it has changed.

Saba Mahmood, a professor specialized in Sociocultural Anthropology, has written about reclaiming agency and embodiment of faith. In a sense she discusses the possibility that certain lines are at the expense of possibilities. In her book *Politics of Piety* she studied a group of Muslim women in Cairo and demonstrates how these women are not mindless obedient subjects but have their own agency of piety.⁶³ Even though from a progressive, secular point of view it may look like as if these women do not have agency, from within the discourse it can be understood as agency.⁶⁴ Agency is mostly acknowledge when there is an alienation, like a separation from their former 'group' or when turning against the regulations. However, Mahmood wants agency to be broader explored. As these women are not alienated from the Islam but rather, through embodiment of faith and having agency they became more pious. This could also be translated to queer people within the Christian religion. When they are still connected to a religious community or church and live in a heteronormative tradition: what agency do they have and how do they embody their faith?

In her book Mahmood also talks about Judith Butler's performativity. As in some ways the Muslim women she studies are also going against the norms, they are going off script. So in Butler's model these women would be punished by society for this, as she says: 'Performing one's gender wrong initiates a set of punishments both obvious and indirect'.⁶⁵ But it does not add up in this case, because the women with their excellence at piety will not put the 'structure that governs it normativity at risk but rather consolidate it'.⁶⁶ It is interesting to see where this leads us in this thesis, because Christian queer people will maybe also excel at piety but at the same time put the structure at risk with their sexuality. For that reason, their existence might be more comparable with Butler's example of drag queens. The aim for most drag queens, she argues, is to be as much like women and

⁶² Ahmed, 15.

⁶³ Saba Mahmood, *Politics of Piety: The Islamic Revival and the Feminist Subject* (Berkeley: University of California, 2004)

⁶⁴ Mahmood, 14-15.

⁶⁵ Butler, 528.

⁶⁶ Mahmood, 164.

the feminine norm as possible, but by doing so they also challenges the dominant heteronormative society because they are not biological women.⁶⁷ Some Christian LGBT people will be a perfect example of the pious subject, to be as much like the 'pious norm' as possible. But might not be seen as perfect in their personal relationships as this is not between a man and a woman. Therefore they are challenging the dominant heteronormative thinking about relationships of their Church.

After gathering the theories for this framework I have composed the following main research question and sub questions for my analysis:

- How did rethinking Christian LGBT policies changed congregational alignment and the position of LGBT people within the community?
 - o What are the policies around LGBT people within the congregations and the GKv as a whole?
 - o How does thinking about policies around LGBT people obstruct the visibility and position of LGBT people within the congregations?
 - o How does thinking about policies around LGBT people advance the visibility and position of LGBT people within the congregations?

To answer my questions I will use the theories I have discussed before. During my thesis I will address how the congregations interpreted the Bible and thus, how they deploy religious texts. Are there some similarities to Yip's theory on the deployment of texts. But also, discover how the congregations' interpretations stand in comparison to queer theology. During my analysis I am also interested how heteronormativity comes into play. Are there certain, extra, expectations for LGBT people or is being LGBT becoming the new normal? Besides, I will also discuss the personal relationship LGBT people have with their faith and God. Their experiences can be of great influence on the rest of the congregation. This can result in LGBT people reclaiming their own agency, if so, it will be interesting to see how they reclaim is. When using the theories mentioned before I will discover if and how a new script or alignment is formed in the congregation. Before I start my analysis, I will use the next and last part of my introduction to elaborate on my methods to conduct this research and answer my research question.

⁶⁷ Mahmood, 164.

1.3. Method

In this last section of the introduction I will discuss the methods I use and introduce the congregations I will focus on. By using these methods, I aim to fully understand the process of LGBT policymaking within three different congregations and how the members have experienced this. I have chosen to focus on three Christian congregations which are now in the middle of policy-making or dealing with the theme. These three congregations are connected to the GKv federation that I have spoken in section 1.1.1. of the introduction. This is because I noticed during the conference there were a lot of people still unsure how to deal with LGBT policy within their congregation. Two of the three congregations are in the middle of the Netherlands, in a small and big city, and one is in the northern part of the Netherlands, in a small village. I have chosen these congregations because they currently discuss LGBT policies or issues and because I wanted to discuss policy making among congregations at different locations and of various sizes.

To get an idea of the policy making process, I will first look into the policy documents of the GKv as a whole. The GKv generates policies through the General Synod, this is a meeting where most of the congregations are represented. Here they discuss several issues and themes. The documents are found on the website of the GKv. Besides these documents, I will also analyze the policy documents of the three congregations. Thus, I will do a critical discourse analysis on these components. To understand what is happening within the congregation, I will do interviews with several church members. I have spoken to talk to the church leader(s), heterosexual and cisgender church member(s) and church member(s) who identify as LGBT. Their experiences are main source for my analysis.

One note I do have to mention is that during my research I have come to the conclusion that many studies are solely focused on homosexuality and not so much on transgender people. I have tried to include transgender experiences in my thesis. The congregations I have spoken to are also focusing on homosexuality, but during the interview I will discuss transgender people and policy making on that as well.

1.3.1. Critical Discourse Analysis

To do a feminist critical discourse analysis about the relationship between the congregations and their LGBT policies, I will use the theory provided by Michelle M. Lazar. She is a professor at the National University of Singapore specialized in gender, media and critical discourse analysis. In Lazar's article 'Feminist Critical Discourse Analysis: Articulating a feminist discourse praxis' she

discusses the theory behind feminist critical discourse analysis and how to use this in research.⁶⁸ She says the following about the aim of feminist critical discourse analysis:

The aim of feminist critical discourse studies is to show up the complex, subtle, and sometimes not so subtle, ways in which frequently taken-for-granted gendered assumptions and hegemonic power relations are discursively produced, sustained, negotiated, and challenged in different contexts and communities [...] A feminist CDA perspective is obviously interdisciplinary in nature. On the one hand, it contributes to (critical) language and discourse studies a perspective informed by feminist studies, and on the other hand, it suggests the usefulness of language and discourse studies for the investigation of feminist issues in gender and women's studies.⁶⁹

So, critical discourse analysis tries to provide the tools to see how texts are dominated by the gendered nature of society. When doing a feminist critical discourse analysis it is important that the researcher is guided by 'feminist principles and insights in theorising and analysing the seemingly innocuous yet oppressive nature of gender as an omni-relevant category in many social practices'.⁷⁰ For this essay, I will be guided by queer theory and look at the relationship between becoming a pious subject and being LGBT. Whereas feminist discourse analysis focuses on the patriarchal social order, so on power relations between men and women and how men are systematically privileged, in my analysis I will focus on the power relations between hetero- and homosexuality.⁷¹ I investigate how these relationships are valued within the congregations and what norms they set for their members in becoming pious subjects and being part of the community.

When looking at the gendered nature of social practices, Lazar shows that it can be described in two levels: 'First, gender functions as an interpretive category that enables participants in a community to make sense of and structure their particular social practices. Second, gender is a social relation that enters into and partially constitutes all other social relations and activities'.⁷² When looking from the perspective of queer theory, one is invited to look passed these categories and the social relations and activities that are connected with them. It will be interesting to see how the congregations use these categories in regard to their homosexual or gender diverse members. Is there openness about rethinking these categories? Have their own encounters with Christian LGBT

⁶⁸ Michelle M. Lazar 'Feminist Critical Discourse Analysis: Articulating a feminist discourse praxis' in *Critical Discourse Studies* 4: 2 (2007) 141 — 164

⁶⁹ Lazar, 142.

⁷⁰ Lazar, 143.

⁷¹ Lazar, 145.

⁷² Lazar, 145.

people influenced their views and how? Did the conversations they have about LGBT policy making change their views and in what way?

Thus Lazar states when performing critical discourse analysis one should 'examine how power and dominance are discursively produced and/or (counter-)resisted in a variety of ways through textual representations of gendered social practices'.⁷³ Therefore is important to read between the lines, emphasize the power relations within the texts and see the oppression from one over the other. But also acknowledge that as a researcher you are not neutral and that 'all knowledge is socially and historically constructed'.⁷⁴ So, as a white young woman, a lesbian with a background in the Christian faith, I also must be aware of other oppressions than male/female or hetero/homo. I must be aware of my privilege and my position within this debate.

1.3.2. Feminist Interviewing

In order to really understand the process of policy making and how it affects people within the congregations, it is necessary to talk to people who have experienced this. To understand this, I will interview several members and their leaders from three congregations.

During my own process of figuring out my sexuality I lost my connection with my religion. As I still do not quite understand how it happened, somehow I just could not combine the two, being gay as well as being a Christian. Maybe I had encountered too much negativity towards the LGBTI community from religious people. But I also did not know anyone in my own congregation who identified as LGBTI and I still do not know people who identify as both. I am interested in people who are able to negotiate this seeming contradiction. Nowadays more and more people are parting with the church and religion, but there are also associations started especially for Christian LGBT people. For them it is very important that even though you may have had a terrible experience with coming out within your congregation or church you are not losing your faith because of that. Queer religious groups are eager to create a safe church for everyone. Within congregations there is also the wish to create a safe church for everyone, but how do they create this without splitting up? Or maybe there have been some people who left the congregation, how did they deal with that? How did they create a safe church for every member?

For that reason I chose to conduct interviews. By doing interviews, it will give more opportunities for clarification and discussion, especially in comparison with a survey.⁷⁵ As stated in the article 'Feminist Interview Research' by Shulamit Reinharz, professor in sociology, Jewish and women's studies, through an interview people can answer in their own words and present their own

⁷³ Lazar, 149.

⁷⁴ Lazar, 146.

⁷⁵ Shulamit Reinharz, *Feminist Methods in Social Research* (Oxford: Oxford University Press, 1992): 18.

ideas and opinions. When doing a survey it is in the words of the researcher. Especially in feminist studies this has played an important role by doing interviews instead of surveys:

This asset is particularly important for the study of women because in this way learning from women is an antidote to centuries of ignoring women's ideas altogether or having men speak for women. Some feminist researchers have gone to great lengths in this regard by carefully recording and analyzing women's speech.⁷⁶

In my analysis I want the interviewees to put their thoughts and experiences in their own words. Not to be guided by my words or opinions. As Sharlene Hesse-Biber talks about in the chapter 'Feminist Approachers to In-Depth Interviewing' of her own book, I would like to uncover what lies beneath the surface by asking open questions and have an unstructured interview.⁷⁷ This means that I do have an idea of what I want to know but I let the interviewee lead the way and build from their answers. If you listen carefully to what they are saying and not thinking about what you want to ask next, you are not thinking about your own agenda. During an interview, Hesse-Biber notes, it is important to be aware of the relationship you have with your interviewee.⁷⁸ To understand your role, the power relations and what kind of impact you can have on the interviewee.

To capture and understand their experiences and ideas on Christian LGBT people within their congregations I will be doing in-depth interviews. By doing in-depth interviews I am hoping to create an open, safe and honest environment for them to share their, sometimes unpleasant, memories and stories. Especially when doing interviews with people I might disagree with, I do not want to influence them with my own views and opinions. It has to be an open conversation. Therefore it will not be an examination but more a conversation, the interviewee and I are co-participants.⁷⁹ These interviews will be about the experiences of these people, how do they experience their congregations and the policy making process. How did it affect their views and ideas on the Christian faith? My goal is to capture this the best as I can through these in-depth interviews as co-participants and try to understand them.

When analyzing the interviews the focus will be on how the process affects the interviewees and what their expectations are. Do they expect a total shift in the alignment or are they hoping for a more slow change? But also, focusing on if and how the interviewees notice change, within the congregations' policy but also in the attitudes of their congregational members. Eventually, I will also

⁷⁶ Reinharz, 20.

⁷⁷ Sharlene Hesse-Biber, *Feminist Research Practice* (London: SAGE Publications, 2014): 185.

⁷⁸ Hesse-Biber, 184.

⁷⁹ Hesse-Biber, 191.

zoom out and discuss the differences between the three congregations. It will be interesting to see if they handle these questions differently.

1.3.3. East, West, congregation's best

The three congregations I have focused on, are all in different parts of the Netherlands. Therefore I have used the compass points as their names. Because it is still a vulnerable and difficult theme to discuss within the congregations but also within the GKv as a whole, I have chosen to keep the congregations anonymous. To keep the experiences of the interviewees safe their names are anonymized as well. The three congregations are now named North, West and East. Congregation North is the smallest congregation of the three. It has around 700 members and lays in a small village in the Northern parts of the Netherlands. During the interviews it is clear they are in the beginning stages of policy making, it is not even sure they have the intention of making policy on the subject. There is not much discussion about it but there are several developments within the congregation which led to some statements in regards of LGBTI people. One year ago, a transgender woman, Anna, applied for church membership together with her girlfriend. Because of this the reverend together with Anna prepared a sermon about the theme. Anna was introduced to the congregation and able to tell her story but also other LGBTI members were introduced. Just to make visible that there are LGBTI people in the community and to start the conversation about it. I was able to talk with the reverend, two lesbian women, one of them also identified as transgender, and one homosexual male member of this congregation.

The second congregation, congregation West, is a bit bigger than North. The congregation resides in one of the bigger cities in the Netherlands. It has more than 800 members and is a very young congregation, with a lot of families, students and 'yuppies'. They are one of the more progressive congregations of the GKv. West has a very clear-cut process they want to follow when making policy. The past years a study group of church members with a variety of opinions on the matter have been busy to provide the church board with advice on the matter. They compiled their findings in a report that was presented to the congregation just one year ago. It was initiated by one of their members, who identifies as lesbian, she felt the need to share her story during a service. Through seminars and conversations started by her, the churchboard felt it was necessary to do more research on the matter and the study group was formed. Unfortunately, the study group was not able to form one unanimous advice, so they mentioned several possibilities. In the analytical section of my thesis I will discuss this more extensively. Now it is in the hands of the church board to finish the policy making, the aim is to have policy on the matter at the beginning of next year. Of this congregation I was able to talk with one church board member, a lesbian member and a heterosexual cisgender member.

The third and last one is congregation East. It is the biggest congregation of the three and resides in a middle-large city in the Netherlands. It has over 1400 members where 1000 are visiting the church every week. Just as congregation West, it is a young community with the average age between the 30 and 35, but also seen as one of the frontrunners in the GKv association. The church is literally in the middle of the city and has a strong bond with the city council and residents of the city. Within this congregation there is a lot of discussion about the theme but not so much policy making. Earlier there was much personal attention for people who identify as LGBTI or family members. But now, there is a great wish among several members and also the reverend to accept LGBT people fully into their congregation, but something is holding them back. Me as well as the congregation is not exactly sure what this something is. Through several initiatives the discussion stays alive, sermons done by the reverend, an evening once every two months to talk openly about LGBT and through their yearly theme. The question is not *if* there is going to be policy on the matter but *when* is it going to be. This congregation was very eager to talk to me. I have spoken with the reverend, the city worker, three heterosexual members and one lesbian member.

In the next chapter I will give an overview of policies made by the GKv and how this process has been over the years. I will discuss developments in regards of policies for LGBT people, their statements and the current situation within the GKv.

Chapter 2 – Policy making for LGBT people

In this chapter I will zoom in on the policies around LGBT people within the GKv made by the general synod. I will discuss several policy documents and decisions made by the general synod. But first, I will clarify how the GKv is functioning in regards to policy making and explain more about the relationship between the General Synod and their churches.

2.1. Love-hate relationship?

From the start of the GKv almost 70 years ago, once every three years the general synod comes together. There are four individual synods, north, east, south and west, who each send eight representatives to the general synod. The representatives exist out of four reverends and four elders which are chosen on the individual synods. The GKv is sometimes seen as an ‘association church’ where the general synod leads the way for all the GKv congregations.⁸⁰ The GKv was well-known for their consensus among their members, they believed in one church with one right way.⁸¹ They decided on the liturgy and policy but also created their own schools, universities and sport clubs.⁸² There are different organizations created through the general synod to help and guide congregations, like the ‘Praktijkcentrum’ which is an organization that helps and guides congregations in today’s ‘secular culture’.⁸³ Nowadays a lot of decisions start from the bottom, in congregations, and are submitted to the general synod. The answers and decisions of the general synod are documented in the Acta. When the general synod is not able to answer the question, they appoint a study group on the matter, a deputaatschap.⁸⁴ For example, it was not allowed for women to represent a post within the church or be a reverend. When this dilemma was submitted, they created a deputaatschap about the theme. They present their findings on the next synod three years later and then it is decided what to do about the matter. In this case, the result was that in 2017 the general synod opened up all posts for men and women.⁸⁵ Over time this ‘one church, one way’ mentality has changed, so it is not mandatory for congregations to install women on certain posts but it is allowed.

Even though the general synod seems to have the final say in these decisions, I have noticed while doing my research and interviewing different people, that a lot of congregations are taking

⁸⁰ Albert-Jan Regterschot, ‘Handboek GKv: Kerk in ontwikkeling zoekt houvast’ (2017) *Reformatisch Dagblad* 12-05-2019 <https://www.rd.nl/kerk-religie/handboek-gkv-kerk-in-ontwikkeling-zoekt-houvast-1.1377952>

⁸¹ Bos, 21

⁸² Bos, 22.

⁸³ ‘Praktijkcentrum’ (2019) *GKv: Gereformeerde Kerken vrijgemaakt* 12-05-2019 <https://www.gkv.nl/organisatie/steunpunten/praktijkcentrum/>

⁸⁴ ‘Deputaatschappen’ (2019) *GKv: Gereformeerde Kerken vrijgemaakt* 12-05-2019 <https://www.gkv.nl/organisatie/deputaatschappen/>

⁸⁵ ‘MV in de kerk’ (2019) *GKv: Gereformeerde Kerken vrijgemaakt* 12-05-2019 <https://www.gkv.nl/organisatie/deputaatschappen/mvinderkerk/>

these decisions less strictly than before. Congregations are noticing changes within their own communities. People demand change and therefore church boards make decisions on their own terms. Sometimes this results in a visit of a representative of the Synod, but if they explain their reasoning there is often no problem. And if they strayed too far from the ideas of the general synod they will intervene, but that is less likely to happen now than a few decades ago. For example, some churches already had women, or even LGBTI people, as reverends or on posts in church boards. When talking to one of the reverends during my interviews, it, once again, indicates that this relationship was not as strict as before. He did not really know what was discussed on the general synod and what was decided in regards of LGBTI policy. Because of my research I did know and explained it to him, I did not expect that I would be explaining it to him, **more the other way around**. On that note, I will discuss the policy documents by the general synod about homosexuality.

2.2 The struggle that is called homosexuality

Over the years there has been a lot of back and forth about the views on homosexuality within the GKv. Scholars from the Theological University in Kampen, which is an university connected to the GKv, were asked to research the matter in the beginning of this century and there was a variety of opinions among well-known scholars and reverends within the GKv.⁸⁶ They have changed their opinion, from not accepting to accepting but also the other way around, several times. But the general synod stuck to the statement made by rev. J. Douma in the 1980s, that being homosexual is not wrong but acting upon it is.⁸⁷ At the general synod of 2005 the question about how to deal with homosexuality within the church arose again, initiated by a question from the regional synod of the Southern parts of the Netherlands.⁸⁸ They asked for specific guidelines on the matter and proposed a deputaatschap. The general synod decided against it and did not see the need for further investigation on the matter. The statement remained unchanged. In their decision it is very clear that they want to focus on the pastoral care for homosexual people; what is best in helping and supporting with their 'struggles'. When talking about what homosexuals have to endure, the synod talks about the 'struggles' homosexuals have to fight. It is also mentioned more than once in a listing of problems with abortion, divorces and women representing posts in church. It is seen as a problem in need of solving and the people who go through this struggle need saving.

In the following general synod in 2008 there was again a question in regards to homosexuality, but different from how it was discussed before. Now there was a specific question

⁸⁶ Bos, 29.

⁸⁷ Bos, 22.

⁸⁸ ACTA Generale Synode (2005)

about homosexuals living together.⁸⁹ When homosexuals have promised not to have a sexual relationship, are they allowed to live together? Or should there be a punishment if they do so? How is the church supposed to be reacting upon this matter? Eventually the general synod decided living together as homosexual should not only be discouraged but rejected. In the end the church board itself should decide if there is a reason for discipline or not. They once again emphasize the pastoral care that homosexuals need from the church. Because of this extra pastoral care needed for homosexuals, the general synod facilitated, in cooperation with other reformed communities, a website specially for homosexuals and as guidance for church boards on how to deal with this matter.⁹⁰ This was seen as a pastoral problem which needed a solution. The website offered churches a biblical vision upon homosexuality, the website offers articles, opinions of scholars and links to organizations which can give pastoral care or guidance.

There are two statements in the text that stand out for me. First, the general synod emphasizes, when talking about not living together, that it is not only about homosexuals but also about heterosexual couples who are unmarried and living together. This is also rejected and should be a reason for the church board to think about whether or not it should be disciplined. So, it is not seen as a different problem but as the same. It is almost as if the categories are overlooked. However, it is important to note that heterosexual couples do have the change to get to live together, when married. For homosexual couples this is not the case. The second thing that stood out for me was one of the last sentences in their decision where they stated the following: “With the current cultural situation in our country the church cannot be insensitive to the public effect that expects ‘homophiles in love’ to openly live together”.⁹¹ It is a statement about not giving in to the voice of today’s society. It is understandable that the temptation of living together is becoming greater because of the normalization of it. But it should not be taken lightly if it is done so, even if they do not have any sexual interaction with each other. It negates the first statement, because now they are very clearly separating the categories of homo- and heterosexuals. Also, the phrase ‘verliefde homofielen’, which translates to homophiles in love, caught my attention. It stands out because of the quotation marks used for this particular phrase. Do they not believe that homosexuals can be in love? Do they only see the sexual relationship of these people living together? It just puzzles me, why use in love but also use quotation marks? If they did not want to imply any opinion on relationships between homosexuals, why not just say homosexuals?

⁸⁹ ACTA Generale Synode (2008)

⁹⁰ *Homo in de Kerk* (2019) <https://www.homoindekerk.nl/>

⁹¹ ACTA Generale Synode (2008): 109.

2.3. Demand for a coherent and clear policy

The website initiated at the last synod was a much-discussed topic by the general synod in 2011. Several regional synods thought it was giving the wrong impression as if homosexuality was accepted or should be accepted.⁹² Many thought the GKv should withdraw from facilitating the website as this was not the view from the GKv. The general synod decided against it, although they acknowledged that the website was not completely in line with their thought and values and it was stated on the website that it was not accepted to have a sexual relationship. Besides, they noted, it was a cooperation with other reformed denominations, so many views were represented. The general synod also was aware of the ongoing debate about the subject in their own congregations. They were of the opinion that to really guide these congregations many views should be represented on the website. But once again, they emphasized on the fact that it was Gods intention that a man and a woman should be together. During these questions about the website, many statements relied on the case that was discussed by the synod of 2008. It was mentioned again that that particular statement was only applicable to that particular case and not any other case. When analyzing the text, it is very clear there was a great demand for a new statement and guidelines in regards to homosexuality, because they needed a confirmation that homosexuality was not something to act upon.

This great demand for action from the general synod became very clear again in 2014. Again, there were many questions in regards to the website and how to deal with homosexuality also in light of the statement of 2008. It was almost a repetition of the requests to the general synod of 2011 as well as a repetition of answers and decisions. The last general synod in 2017 forced a breakthrough on the matter. Because there is a great diversity of opinions and no clear way to handle homosexuality within the church, some people were alienated from God and the church. The general synod acknowledges this problem and feels the need to prevent this from happening. Therefore, they decide to create a pastoral guide for congregations, but 'the pastoral guide is not a binding rule, it creates room for reflection and further questions on the matter'.⁹³ Besides the pastoral guide, they form a few statements. The first is that intimate sexual relations are only allowed within a marriage. This is not only applicable for homosexuals but for everyone. Secondly, it is okay to find warmth and protection within a steady relationship with someone, like family or friendships. There are no 'biblical reasons' why this would not be allowed, to find a person that fits you.⁹⁴ There is no clear answer to what such a relationship entails, is this a non-sexual relationship or do they have a close friendship in

⁹² ACTA Generale Synode (2011)

⁹³ ACTA Generale Synode (2017): 58.

⁹⁴ Ibidem.

mind? But they very clearly speak of an one-on-one relationship between two people. The last statement that is given, holds that some people believe homosexuals are a blemish or dirty, the church board should contradict these kind of statements. It is remarkable that once again they make it very clear that these statements are not always only for homosexuals but for everyone. It is a contradiction, on the one hand homosexuals are not allowed have sexual relationships, but on the other hand, they keep emphasizing the fact that no one is allowed sexual relationships when unmarried.

Because there still seems to be some confusion and lack of knowledge on the theme, they finally decide to appoint a deputaatschap. There are 6 objectives set out by the general synod the deputaatschap needs to take into account.⁹⁵ They will have to form a biblical founded vision upon, one, gender diversity and, two, the possibility of sexual relationships. The third point objective is to provide knowledge and guidelines to congregations on how to create a safe place for people who are 'not able to follow the guidelines given by Genesis 2:24' and, the fourth objective, to support them who choose to live a celibate life.⁹⁶ The fifth and last question that need answering is how boards can deal with people who have sexual relationships when its, according to the church board, not the scriptural norm. During all this research they need to acknowledge the sixth objective, which entails taking into account the decisions and statements made by previous general synods, but also from other, relative reformed denominations. What immediately stood out for me in this division of objectives is the fact they never mention the word homosexuality specifically but do mention gender identity. Never was there any word spoken about transgender people within the Acta's of general synods before. In other objectives, it is very vaguely about people who are not able to follow guidelines set in the scriptures or people who are engaging in a sexual relationship that is not accepted by the church. At first, I thought they did not want to be so explicit about homosexuality but why did they choose the name Homosexuality in the Church for the deputaatschap? Maybe its intentions are to also give guidelines to heterosexual couples who are now more often living together while not being married. Thus, in some ways they are trying to focus on homosexuality which is in the name of the deputaatschap but the objectives could include more than just homosexual couples. It could be seen as a method to answer questions about sexuality as a whole and for the first time something about transgender people. But of course, this will be more clear when the results are presented to the next general synod of 2020.

⁹⁵ ACTA Generale Synode (2017): 63.

⁹⁶ Ibidem.

Chapter 3 – Standing still

In this chapter I will discuss the results of the interviews and how it effects the process of policy making within the three congregations. To set out these reasons I divided them in four aspects that can influence this decision. I have chosen for this division because during almost every interview these aspects became prominent. First, I will discuss the theological aspect by which I mean the interviewees understandings of the Christian faith in relation to LGBT people. Second, I will address the congregations' identities, what kind of community are they but also how are the congregations presenting themselves to the outside world. Third, I will look into the congregation's position within the GKv, so what is their relationship to the general synod and do they feel dependent on them. The fourth and last aspect is social; I will discuss the social interactions within the congregation and how LGBT people are treated in the congregation. This information is gathered through interviews with several members from the three different congregations, local policy documents and sermons done by the reverends, which I have received on paper, video or I attended the sermon.

3.1. Theological motivations

The theological statements of the different congregations are very diverse. Not only in their view points but moreover in what way they have presented their thoughts. The North could be seen as the congregation that is standing still the most. They do not have any policies or outwards opinions on the matter, only the one time the reverend held a sermon together with a transgender member of the congregation. According to his sermon the discussion is too much focused on sexuality instead of who the people really are and who they are in relationship with Jesus. As he says in his sermon; 'God created male and female, that is true but first he created: a human'. In his sermon he focuses on the main road, as he calls it, where you find each other, is where you support and hold on to each other;

It is where you can find each other. [On the main road] we can go further together, there we will support each to arrive at our destination. Everything that helps us during this process, we will do. Everything that will obstruct our way, we will leave.

The side roads on which people choose to go, are in no need of judgement of any church member, that is what makes a church unsafe. During the whole sermon he does not mention his opinion or what other's opinions should be in regards of LGBT people. On the contrary, the people are asked to not think anything of it but just support others in finding Jesus and creating a personal relationship with him.

This is also what he emphasizes during the interview I had with him. There should not be a focus on sexuality but more on who people are. He sees identifying as LGBT just as a part of who a person is, it does not determine who you are or how you should be treated.

When someone identifies as LGBT, I will deal with this in a similar way as when someone has a broken leg or when someone is a great artist, and everything in between. Just a human who has a relationship with Christ.

Therefore, there is no policy on LGBT people right now in the North and the reverend says he does not think there will ever be policy on the matter. It is not in need of policy because, as he puts it, 'in the end everyone is accountable for their actions in the eyes of God'. Not only the reverend sees no need for policy, also Anna, the transgender woman, and her girlfriend Lydia do not feel the urge to demand a statement on the matter. Both of them never felt negativity towards them or rejection. As Anna says: 'as long as they accept and respect us. [The congregational members] do not turn their blind eye. If we want to we can talk to them. They are greeting us no different than others. Not looking and walking away, but friendly greeting. That touches us.' The congregation feels welcoming to them, they were noticed and accepted in the congregation. This kind of acceptance is all they are looking for right now, because they know that it could be so differently in other churches. To them it is more important to be seen, heard and respected than have policy made for them. The only thing the church board is a bit hesitant about is for Anna to fulfill certain posts in the church. They still have to explore how that is going to work out. Jip, a homosexual boy I interviewed from the same congregation, does feel the need of a statement from the board. He feels as if people would be less awkward about the situation if it was more talked about and there was some policy on the matter. Later in this chapter, I will zoom in on the social aspect of this congregation.

In the East, policy is also still pending. When the people are ready for change, the church board will follow with policy as the reverend of this congregation says. It is policy from the bottom up, in total contrast of how the GKv as a whole normally works. Almost a decade ago, a same-sex couple was refused to marry in their church, but now people of the East are slowly longing for a new queer couple who wants to marry to present itself. As the city worker says: 'I'm looking forward to it. I am all up for it. I think it is something beautiful and it does justice to people.' This will make policy necessary and move up the timeline. The reverend's theological understanding is a bit similar to that of the reverend in the North. Although he does not give a clear-cut opinion, he does ask his congregational members to see and talk to people without judgment. The most important thing to him is to give love and support to people whatever choice they make. He is not planning on deciding everyone's opinion, 'it is God's decision and all you have to do is love your neighbor as yourself'.

In the West there is a long document on LGBT policy, the report of the study group. But it does not reflect one viewing point. The document eventually provided four different scenarios the church board could choose, the first scenario was to refuse homosexuality completely and every scenario becomes step by step a bit more accepting. From not allowing acting upon it but it is okay to be homosexual, to it is okay to have a sexual relationship and the fourth scenario entails fully accepting by letting homosexuals get married and allow them to become parents. Even though these scenarios are very diverse, it leads to a policy, so the West is not standing still. However, last year Nicole, the woman I interviewed, and her girlfriend wanted to get married. They asked the reverend and the church board for their blessing. The opinions varied among the church board members, but eventually they chose to discard a full marriage ceremony but one of the council members would pray with the couple during their wedding service. There was some fuss about it among other church members, they thought the decision was made and the board would from now on bless marriages between same-sex couples. The result of this was that the church board had to slow down with their statements and it should be in consultation with the congregation. But there is also a part of the congregation that are not watching the decisions made by the church closely. Lucas, a member of congregation West, told me that he sometimes agrees with the statements of the church and other times he does not. As he states: 'my membership to the church will not be changed because of this decision (...) I believe whatever our church will decide, it is not similar to how Gods feels about it. How we feel about it, is influenced by so many other factors throughout the years.' It is not as if the church decides his opinion. This bond between the church and their members is becoming looser and he is less concerned with the statements the church makes. For Lucas it is more important that the core of your faith is right. He as well as Nicole believe it will be more helpful to really meet people in person and talk to them about it, than a long report with various statements.

3.2. Own people first

The way congregations are presenting themselves and how they interact with the city or community around them can also influence their policy making. As said in the introduction, the Netherlands is a frontrunner in LGBT emancipation. When more interacting with the community around the congregation it is possible congregations feel the need to change their policy faster or be more clear about it. In two of the three congregations this is indeed the case, in one it is not. The congregation in the North is more focused on their own people and their path to follow Jesus Christ. They invest a lot of time in their new members but also in the members that have been around for a longer time. They have quality conversations about how people are doing and what they need from the church. Maybe this difference is also because this congregations is in a smaller village, whereas the other two are in middle to large cities. In congregation North people are probably closer together whereas in

cities you will see your fellow members maybe only on Sundays. As Maya, a member from congregation East states:

our colleagues are now becoming our friends. We see them every day, we go for dinner together, we are going out together. But also, at the sports club of our children we stand with the same people on the sidelines every week. We feel more connected to them than people from the church because we see them more often.'

Because of the small village in the North, people are more likely to meet the same people on different locations. Radical changes need to happen within your own congregation instead of only in the outside world, before they will start talking about it. This can be observed in congregation North as well. When Anna joined the congregation, the need to talk about how to deal with LGBT people grew. Someone has to be first. In this case when Anna joined, a few other members came out as well or shared their struggles with LGBT people who are family and friends. Before Anna and her girlfriend joined, there was no conversation about these experiences. Jip has experienced this himself, he has been in this congregation all his life and has noticed people are not talking about homosexuality and when they talk about it, they are very uncomfortable.

[Congregation North] is not an unpleasant congregation but if we talk about the subject it remains something people get uncomfortable about. When people get uncomfortable about it and you are still in the closet, you think, people probably dislike me. It is not a good assumption, but it is something that runs through your head. I have thought for a long time, I am not going to perform my confession of faith in this church because I am not feeling good here.

But just when he came out as gay and opened up the debate, it seemed he was thinking it wrong all these years. Most people turned out to be accepting and he feels a full member of the congregation.

3.3. The bigger picture

Because there has been a lot of back and forth in the statements on this topic of the general synod, congregations can feel as if they have to wait for its approval to accept LGBT people. When starting my interviews I expected to talk a lot about this as well. It turns out, the bond with the general synod is slowly changing and it is less strict than before. On first sight it seems as if local congregations are not really paying attention to the decisions of the general synod. Most of the people I interviewed asked me about the current situation on the matter within the general synod. But looking back to

earlier decisions, like opening up posts for women within the church, two of the three congregations, the North and the East, have waited for the synod's decision before changing their own policy, even though they both stated they had wanted change for a longer time. There was no trouble at all when they changed this policy, but still they did wait for that decision. This made me very curious to what this means for LGBT policies. The reverend of the East mentioned the following:

It is not officially regulated right now. It will create a lot of fuss if we choose to do regulate it. We have to do everything. When the Synod decided it was allowed for women to hold up posts within the church, we immediately accepted and changed it. It did not result in a lot of discussion, it shows a bit of the choices we make. We are trying to make Jesus visible, does it help to have a long, internal discussion about man, woman and church posts? Our choice has been all those years, no, but we would like it.

For him it is more important to focus on the current situations and support people instead of discussing certain decisions inside the church. That would not help the people who are in need right now.

3.4. Imaginary voices and a wait and see attitude

On a social level there are a lot of factors that can influence the policy making in both negative and positive ways. In the congregation West I merely found positive social influences but in the other two congregations there were some counter effects on policy making. In congregation North the reverend talked about how in his congregation there is some sort of indifference: 'activists' are lacking in the congregation. When talking about change in this situation or when they were talking about creating a 'green church', a climate neutral church, there is no one who really seems to care. He says: 'Our tolerance can sometimes be a bit problematic. On the one side this is good because no one is bothered but on the other side it can also result in concealment of what sometimes must become explicit.' He also notices that after church Anna and Lydia are standing alone. Everyone accepts them, but no one talks to them to see how they are. It feels as if some empathy towards one another is lacking. To each their own, on the one hand this can be very positive because people can do whatever they want and still feel supported and loved by the congregation. But on the other hand, this support and love are currently not being actively expressed. Jip thinks it could help if people would meet LGBT people: 'It is a bit uncomfortable to talk about it in church, but I think if people would hear stories from someone on stage during a service, that could make a difference.'

In the East there is a different kind of social factor that is slowing them down. When interviewing the reverend and someone from the church board, I noticed a great fear of the people

who were against establishing a LGBT friendly policy, however they could not say how big this group was or who they were. This was the same with other members I interviewed. Many felt unsure how people in the congregation would react if this was established but could not exactly say the size or point out this group. When the city worker says the group who is against it is probably very small, the reverend does not agree. He says: 'Well, I actually don't know. I do not know how to estimate the size of the group, I have no idea.' When asked if there were any people reacting upon the developments in regards to LGBT acceptance, there were almost no negative comments. But the reverend says: 'As long as there is no policy those people will not feel the need to react. They are a bit more traditional. We will only hear from them if we do something within the congregation they absolutely do not agree with, then they'll step up.' Is there really a group who stays silent until there is policy or are they imagining voices? It is a big and progressive step which is maybe a step too far right now, but how will they find out when they do not know who they are? Every interview I had with people from this congregation mentioned it would be a small group and that the people they know personally would not mind change. But the people that were against it, should be handled with care. It is interesting to see this change in who needs pastoral care, first it were the homosexuals, now the people against it.

3.5. Queer theology?!

When looking back on this analysis it is interesting to see how the reverends from the East as well as from the North are deploying religious texts. It corresponds with the third and last category of Yip his explanation of understanding religious texts by queer scholars, where he emphasizes creating a personal relationship with God and focusing on your own faith. Treating each other with love and acceptance without judgement. But also, what Lucas and Nicole are feeling, you can be a church and have differences if you just can hold on to each other. Despite that these statements are not helping to move forward with policy making, it is a step in the direction of becoming more and more LGBT friendly. As I have stated in the introduction, it could be seen as queer theology. The categories are overlooked and you see people for who they are; people. Then, the question is, why would you even need policy on the matter?

It could also be seen as the start of a new line or moreover, a new main line. This new line, with at the basis the idea of no judgement and no policy, gives space to branches of lines where people can live their own lives and make their own choices. But are also supported by the group with a strong basis. It is almost impossible to make policy which does not disappoint or neglect someone, therefore policy itself can become an obstruction which makes the lines too narrow and too specific.

Chapter 4 – Changing it up!

In this chapter I will discuss the factors that influence congregations to start the process of policy making. What makes congregations change their policy and how do the members experience these changes? Once again, I address these factors using the four aspects I have used in chapter 3 as well. Therefore, I will discuss the theological understandings, congregation identity, their position within the GKv and the social aspect that influences policy making. This information is gathered through interviews with several members from the three different congregations, local policy documents and sermons done by the reverends, which I have received on paper, video or I attended the sermon.

4.1. Theological motivations

In all three congregations there have not been clear theological interpretations for the acceptance of LGBT people. None of the churches have said in documents or sermons it is okay to be gay or transgender. But, during the interviews these statements were made. In almost every interview the interviewee stated that they not see biblical reasons why you could not be gay or transgender. To get married or become parents as a same-sex couple was sometimes an issue, but a relationship and just being LGBT is not a sin in their eyes. This becomes visible in the sermons as well. In the North as well as in the East, the reverends have emphasized to see people for who they are and not judge them for their sexuality or gender identity. Once again, the most important thing is to love and support. Especially in the East, the reverend keeps referring to this issue in his sermons, not only in sermons specifically about the theme. Therefore, the issue stays on the agenda and people will talk about it. This will make change happen, he hopes.

Both of the reverends also talk about the taboo around sexuality as a whole. They feel it is not only the topic of homosexuality which people feel uncomfortable talking about, but also their own sexuality. This should be opened up and people should feel safe enough to talk about this. When forming more clear statements in regards of LGBT, this would be a great side-effect. Heterosexuality is too often seen as the norm and not questioned, just as I discussed in the introduction. The reverends acknowledge this and, especially in the East, they notice the groups that are marginalized because of this. It seems to me the East is slowly shifting to seeing the bigger picture, looking at people who are outside the norm, like LGBT people but also people that are single or have a migrant background. Their theme of this year is about people being lonely. It really focuses on all groups that are feeling left behind partly because of these norms. When creating this year's theme, they 'have thought about which groups in the city but also in the church are lonely or can feel alone. At that moment [they] thought it was a good idea to talk about lesbians and gays as well, because they are feeling lonely in the church'. It gives them an opportunity to discuss the problems people have with loneliness on a greater scale.

In the West, there has been a lot of attention for the status of LGBT people within the congregation as well, of course with the study group and their advice as well as a service about the theme specifically. I was able to attend this service and, also because their reverend is on a sick leave, the West invited an outside speaker to talk about this. His aim was to give two shorter sermons from two different points of view. Although the views were in direct contrast with each other, they both had the same basis; being LGBT is not a sin. The sermon was really focused on accepting marriage, and somewhat on relationships, between same-sex couples. Despite the fact that two scenarios in the advice report were about rejecting homosexuality as a whole and see it as a sin. This implies, for me, that those two options are not real possibilities for the West to choose from.

4.2. Showing the world our standings

The East and the West are both very open to the outside world and are looking for cooperation with the community around them. One of the reasons why this is, is probably because they are both situated in big cities. The East is especially connected to the city. They are actively engaging with the current climate of the city. They are in close contact with the city council and even appointed a city worker from the church to go in to the city and talk to people. As the reverend has said in our interview, 'our church has a spot in the city, we are in the city center. This automatically results in a responsibility to the city as well'. Therefore, the city has a great influence on their congregation. Their goal is to be hospitable and welcoming to everyone and it seems to be working. Their open and welcoming identity is well-known to others. Specifically in regards to LGBT people; they have hoisted the rainbow flag after the Nashville statement to show that everyone is welcome. They have had multiple people coming over from stricter churches to theirs. To be free of all the rules and traditions, LGBT people as well as cisgender, heterosexual people. This connection to the city makes it almost inevitable to change policies and see the marginalized groups within society.

In the West, they are also connected with the city, different and maybe a bit less than the East because their church is situated in a neighborhood outside of the city center. The most important and interesting thing I have heard, is something Nicole mentioned; 'The Christian community stands on a corner during the Canal Pride. Here we gave out free hugs. The last two years our reverend has joined as well. We also hung up posters with texts like 'God is Love', that is so amazing! Really. We also did a big announcement in the church and we made it very visible'. This makes it very clear to the outside world that they are welcoming all people. Besides, they are also seeking help from organizations to deal with this issue. One of those organizations, Bureau Kerkwerk, helped them figure out the timeline for the policy process, set out the phases and introduced them to the speaker of the LGBT service. The West is not afraid to ask for help and are open for

suggestions, not only from institutions and people outside the congregation but also from the people inside the congregation.

4.3. Started from the bottom

The West is definitely not waiting for a decision of the synod. Already in 2016, they have started with the study group, while the general synod was not ready to talk about this issue. The West is really putting matters in their own hands and deciding what is best for their congregation. The church board member did know a lot about the current situation of the general synod but did not feel bothered to wait for it. It was the same when they opened up posts for women. It was also years before the general synod reached an agreement on the case. Simone, someone from the church board, state the following:

It did bring up some fuss, women on all posts, but we did it before it was decided on a national level. The Synod did not like it, but we did it. I can imagine we will also be faster with a decision in this situation [LGBT] than the general synod. Maybe not, I don't know.

Why not change it when most of the congregation wants it? The West congregation sees itself as one of the frontrunners on these issues of the GKv denomination. All the interviewees mentioned this and were very happy about it. The variety among the congregations within the GKv is becoming more and more apparent.

In the East it the situation is the same, although they are a bit more hesitant with going in front of the troops, all of the interviewees are again feeling as if their congregation is very progressive. In comparison with other congregations of the GKv they are indeed among the progressive ones. The city worker who keeps in touch with several other congregations tells me this is very clear. As he states: 'we talk to each other about how we are dealing with the situation and many of them are getting tips and tricks from us. Many of them are looking at us.' The relationship between the North and the general synod is not active as well. The people here are more focused on their own communities and less on what there is said on a national scale. As long as they are accepted for who they are, they do not feel the need to hear from the general synod.

4.4. Meeting each other

All three of the congregations have several social aspects that encourage changing policies and accepting LGBT people. In the North policy making is, as I said before, not something they are planning on doing but the social circumstances are welcoming in the eyes of Anna and Lydia. There are no weird looks or nasty comments, and as Lydia told me: 'we are greeted by other members just

like everyone else'. They already feel as if they fit into the norms. Anna told me she struggles more on her daily job with transphobia than within the congregation. Jip as well is feeling more and more accepted, but this stays within his own group of friends and at catechism. He is hoping for more discussion, so his sexual orientation will not be an awkward subject anymore. It shows that knowing someone, like Jip's friends and at catechism, really makes a difference in accepting and experiencing homosexuality as more normal.

In the West, they are trying to create a close-knit community through house circles. These house circles exist out of 7 to 15 members of the church who you see every two weeks and talk about faith but also just about you and your life. As Simone states; '

It is our wish that people join a house circle. It is a good way to feel connected to each other. The house circle is an easy access, not everybody joins a house circle, but most of our members have joined one. It is also a great way to let people discuss certain themes. The nice thing about it is that if you join a house circle you go through things together which creates a special relationship of trust and a safety to speak your mind freely instead of in such a big group.

Lucas sees it the same way: 'it is a step between you, as one individual, and the church, with more than 800 members'. It makes you feel less alone and it gives you the opportunity to have the church closer to home. Besides the conversations you have about faith, there is often also an informal relationship among the people of the house circle. The house circles also give the opportunity of subjects being broadly discussed. Nicole also once got up the stage during a service and talked about her own experiences. Nicole as well as Lucas felt this made a big difference as well. Lucas says: 'it is interpersonal. The communication will be much more affective instead of a report or a decision-making process'. People will get a visual of LGBT people and identifying as LGBT becomes more normal, instead of only talking about people they do not know or only have seen from afar. It makes the discussion more humane. Nicole wants to invest more of her time in meeting people with different opinions. She believes that it is unnecessary that the whole congregation has the same opinion on everything. But as long as people are holding on to each other, together they can be one. Nicole also called for people who have a totally different view upon the matter to come and talk with her.

Because I believe meeting each other, getting to know and try to understand each other can soften our hearts. This can bring change in how you talk about this subject. That you can recognize, for example, what their faith is and what this means to them. I really hope this is

going to happen. Because I have noticed that meeting each other personally is very difficult within churches, to start the conversation from human to human. To bring a bit of vulnerability into the church. In that way all Christians should come out of the closet with their own vulnerability and humanity.

She wants to get to know them and together find a way to be one church. In the West it is their great wish to be one church despite their differences. Like a family, you cannot choose your family but you will always love and support them.

The East is really investing in meeting each other. Once every two months people are invited for a dinner with each other and talk about all the aspects of LGBT. It is what Sophie, a lesbian church member from the East, organizes, she explains further:

I wanted to emphasize that if you come to tafeltijd everyone is welcome. Especially the heterosexuals or the people who find it very hard. Not as if we are going to start a 'pink dinner party' but more to start the conversation with each other. That is how we intended it. Every time there is a theme and it gives you the opportunity to ask questions.

This is really what it is all about, listening and sharing stories, Sophie also made it very clear it is no place for opinions or statements, but it is a place to share. Because of this event, the rainbowflag and the services, there is a widespread awareness. Another positive social aspect and a way people are meeting one another, is because LGBT people from the congregation are invited as speakers for catechism every year. Here they talk about their life and experiences. The teenagers are already meeting LGBT people from a young age which makes them more accepting and understanding.

In the last part of this section I want to mention the lived experiences of the LGBT people I spoke to in my interviews, because I think it is very relevant but also touching to discuss. All of them mentioned little to no struggle with combining their LGBT identity with their Christian identity. They told me how it gave them strength and support. Just as O'Brien and Bracke stated, this is not seen as a burden, but it creates a whole new identity. Sophie, Nicole, Anna and Lydia all (re)discovered faith while being out as their true identities. They all felt as coming home and discovered a great support from it. Anna decided to 'go back to [her] basics' and thus her faith. She feels strength and support from it throughout her transition. Lydia has grown up in the church but has strayed away when she was older. Now because of Anna she returned to the church and feels welcome. Nicole is advocating for a church;

Where everyone will get space to say what they need. Where you are connected to a diversity of people and where you can think with each other. To stay one union around Jesus. I believe this is possible, that there will be room for diversity. As long as you hold on to each other and together move forward.

It is her personal goal and dream, this will happen in the future. Sophie also has great ambitions and tries to advocate for all LGBT people who were rejected by the church.

I have the wish that the church at one point in time, will get this group back. That is my mission. I will not tell everybody, but that is my greatest mission. Thus, the church will eventually organizes something or does something, maybe some 'sorry-day', for these people.

When Sophie noticed how many people were hurt through the church, it became her mission to help them and give them a voice. Personally she is not hurt by the church and she is able to fight for all of them. Jip who is only 17 and grew up in the congregation of the North, also found great strength from his faith while going to difficult times accepting himself. When he had the feeling he had no one to talk to, he turned to his faith and it got him through his struggle.

During that whole process of being abused and closeted, I always found peace when I prayed. I was able to get to sleep when I was worrying in bed. I really held on to my faith.

During our interview I was really impressed by Jip's relationship with religion and God. He invested a lot of time and study into that relationship and it gives him so much strength.

For me, one of the most important things God gave to us humans is love. Why would you take that real love from millions of people? If it is a God of love, than I have made the choice to become closer to God through this. Eventually, at the end of my life, I can say; maybe I did not make the right choices, but I did the best I could to become closer to God.

They reclaimed their agency and 'new' identity and are truly living as pious subjects. Like Nicole who has learned more about the Bible and found a way of becoming a church with diversity. Sophie who is investing her time in mending the relationship between the church and LGBT people. Or as Anna, Lydia and Jip who invested in their personal relationship with God to become closer to him. All of them inspired me and I cannot imagine they have not inspired their congregational

members, on a religious level but also on becoming more LGBT acceptant. They show the congregation how you can be LGBT and live a religious life.

4.5. The importance of sharing but more importantly, listening

In almost every interview there was a lot of emphasis on the fact how important it was to meet LGBT people and talk to them. In the interviewees' point of view this could make a great difference. For many it was a counterpoint in their opinion as well, before this it was far removed from them to touch them personally. As soon as you meet someone, you hear their stories and know their love for God, there are less harsh words and more empathy. Sometimes this can be confusing, as they can be examples as a pious subject but also challenging the normative understandings. By showing others who you are, as a Christian who identifies as LGBT, share your beliefs and religious experiences, you can influence a congregation and encourage them to rethink their understanding. Maybe even more than new, LGBT-friendly policies. However, the conversations are more about the normalization of LGBT people than looking beyond categories. There is still an urge to fit into the institutions created by society. But maybe this is less important if LGBT people are feeling welcome, supported and loved and are able to experience their faith within a diverse community.

Chapter 5 – Conclusion

In this last part of my thesis I will conclude my findings and answer my research question: how did rethinking Christian LGBT policies changed congregational alignment and the position of LGBT people within the community? To conclude my thesis, I will mention some recommendations for further research on the matter.

5.1. Supporting each other's religious paths

The GKv is known in the Netherlands as a denomination which has a 'one church, one way' mentality. Through this analysis it has become clear this mentality is changing. The congregations are slowly breaking free from the general synod and are taking matters in their own hands. The general synod has been very cautious with statements about homosexuality or transgender identities. It has been pushed away and forwarded to the next synod. The congregations are no longer waiting for these decisions and started discussing the issue already. As more people feel safe coming out of the closet in their congregation, clarity is needed. This demand is very visible in the congregations, especially in the East and West. When comparing statements about LGBT people it becomes clear congregations are almost following a queer line instead of the line the general synod sets out.

Even though there is almost a queer line visible, the policy process is not as easy and fast as some people want it to be. To keep the balance within the congregation is very tricky. To create a new policy, and therefore a new alignment, the aim is to include everyone. But while thinking about more acceptance for LGBT people, people who disagree with this acceptance are left out in the cold. As I said earlier, before LGBT people needed pastoral care, now the care is shifting to people who are against it. It is very difficult for church boards to keep this balance and eventually decide which group you are going to disappoint. That is why they are trying to find common ground in their love for God. To see beyond categories, choices and lifestyles and see what really matters. To make this happen people need to meet each other, need to share but, most importantly, really listen to one another. Although you do not understand why the other thinks or acts a certain way, the goal is to support them in their relationship with God. Congregations need to emphasize to focus on your own religious path and support others in finding theirs. So rethinking LGBT policies made congregations rethink the way they can be one church despite their differences.

Because of meeting LGBT people within their congregations and focusing on their religious paths, the existence of LGBT people and the need to accept them becomes more significant and people are getting more involved. When LGBT people are sharing their religious experiences, people will learn and discover that you can be both a 'good' and pious Christian and identify as LGBT. They are then more experienced as humane and not so different at all. They are reclaiming agency by finding their own relationship with God and showing other members of the congregation how to be

pious subjects. But it also works the other way around, LGBT people will be able to meet people who think differently and understand their experiences as well. Together they can find a way to be one congregation.

5.2. LGB or LGBT?

While writing my thesis I noticed a lot of research was only focused on homosexuality and less on transgender people. When talking to the members of the congregations, I noticed this as well. A lot of policies seemed to be only applicable for homosexual members. Because I know from experience that transgender people often feel excluded, I wanted to include this in my own research. Luckily, I was able to talk to Anna; it was very valuable to hear her experiences. But other interviews were all focused on homosexuality. In every interview I asked the interviewees' thoughts on this distinction. Most of them thought if policies would be made for homosexuality, this would also mean transgender people were welcome, it would be at least much easier. As the city worker ended his statement; 'Bring it on! They are people and I love people and meeting new people'. It made it, once again, clear to me how important it is to meet people to change your opinion.

Because of this, one of my recommendations it to do more research to the inclusion of transgender people within congregations. Also, because it brings other theological understandings with it. It would be interesting what kind of parts from the Bible they will use to understand what God's intentions are. Does this differentiate from the scriptures for homosexuality? How do people experience this identity? When transitioning some people will eventually fit to the norm, as a woman or a man, this is different from being homosexual because you are going against the norm.

5.3. What next?

During my research I have discovered there is a great variety on policy making among congregations. Unfortunately, I was only able to talk to three congregations who are rather progressive. It would be interesting to see how it is experienced within congregations which are more conservative. How do they form their policies on the matter and what are they based upon? How are LGBT people within the congregation experiencing this? Of course this is also a rather small research with only three congregations and a limited time period. With more congregations and more time, you could really say something about how the GKv congregations are dealing with this issue. Also, how the process is going over the span of a year for example. It would be interesting to be involved in the process, for example in the West where they are planning on having policy next year. Or the East where they are awaiting their first same-sex couple who wants to get married. This research is definitely not a final answer. It is only a start of a very interesting and relevant research to help congregations create policy but also LGBT people who want to share their stories and be fully accepted for who they are.

Appendix

ACTA Generale Synode uit 2005, 2008, 2011, 2014 & 2017.

Ahmed, Sara. *Queer Phenomenology: Orientations, Objects, Others*. Durham: Duke University Press, 2006.

Bais, Karolien. *Gewoon anders: Acceptatie van homoseksualiteit in Nederland*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2010.

Beagan, Brenda L. and Hattie, Brenda. "LGBTQ Experiences with Religion and Spiritual Occupations." In *Journal of Occupational Science* 22:4 (2015): 459-476.

Bos, David. *De Aard, de Daad en het Woord*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2010.

Bracke, Sarah. 'Queering Religion, Religiously Queer: De verhouding tussen homoseksualiteit en religie herdenken.' As a speech in 2016.

Brown, Kath, et al. *Queer Spiritual Spaces: Sexuality and Sacred Places*. London: Routledge, 2010.

Butler, Judith. 'Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory.' In *Theatre Journal* 40:4 (1988): 519-531.

Carrol, Rachel. *Rereading Heterosexuality: Feminism, Queer Theory and Contemporary Fiction*. Edinburgh: Edinburgh University Press: 2012.

Cheng, Patrick S. *Radical Love: An Introduction to Queer Theology*. Seabury Books: New York, 2011.

'Deputaatschappen' (2019) GKv: *Gereformeerde Kerken vrijgemaakt*

<https://www.gkv.nl/organisatie/deputaatschappen/>

Hesse-Biber, Sharlene. *Feminist Research Practice*. London: SAGE Publications, 2014.

Huijnk, Willem. *De acceptatie van homoseksualiteit door etnische en religieuze groepen in Nederland*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2014.

Homo in de Kerk (2019) <https://www.homoindekerk.nl/>

Keuzenkamp, Saskia. *Monitoring van sociale acceptatie van homoseksuelen in Nederland*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2016.

Kleinjan, Gerrit-Jan. "De ware kerk bestaat niet meer," [2014] *Trouw* – 05-03-2019
<https://www.trouw.nl/home/de-ware-kerk-bestaat-niet-meer~a747c725/>

Krisch, Max. *Queer Theory and Social Change*. Abingdon: Taylor & Francis Ltd, 2000.

Kuyper, Lisette. *Opvattingen over seksuele en gender diversiteit in Nederland en Europa*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau, 2018.

Lazar, Michelle M. 'Feminist Critical Discourse Analysis: Articulating a feminist discourse praxis.' In *Critical Discourse Studies* 4: 2 (2007): 141 — 164.

Mahmood, Saba. *Politics of Piety: The Islamic Revival and the Feminist Subject*. Berkeley: University of California, 2004.

'MV in de kerk' (2019) *GKv: Gereformeerde Kerken vrijgemaakt*
<https://www.gkv.nl/organisatie/deputaatschappen/mvindekerk/>

O'Brien, Jodi. 'Outing Religion in LGBT Studies.' In *Queering Religion, Religious Queers*, red. Taylor, Y. and Snowden, R. New York and London: Routledge, 2014.

'Praktijkcentrum' (2019) *GKv: Gereformeerde Kerken vrijgemaakt*
<https://www.gkv.nl/organisatie/steunpunten/praktijkcentrum/>

Regterschot, Albert-Jan. 'Handboek GKV: Kerk in ontwikkeling zoekt houvast.' (2017) *Reformatorisch Dagblad* <https://www.rd.nl/kerk-religie/handboek-gkv-kerk-in-ontwikkeling-zoekt-houvast>

Reinharz, Shulamit. *Feminist Methods in Social Research*. Oxford: Oxford University Press, 1992.

Talvacchia, Kathleen T. et al. *Queer Christianities Lived Religion in Transgressive Forms*. New York: NYU Press, 2015.

Interviews

All the names as well as places are changed and anonymized. This is to protect the interviewees and their congregations. Now follows an overview of the interviews I have done.

Congregation North

A1. Reverend

A2. Anna & Lydia

A3. Jip

Congregation East

A4. Reverend & city worker

A5. Sophie

A6. Maya

A7. Renee

Congregation West

A8. Simone & Nicole

A9. Lucas

A1. Reverend North – Congregation North – 21-05-2019

Het idee is ook niet dat ik allemaal precies weet hoe het zit, maar ik ben gewoon benieuwd naar de ervaringen en hoe jullie er mee bezig zijn geweest. Toevallig heb ik Anna en Jip allebei dit weekend al gesproken. Dus dat was heel interessant. Echt mooi om te horen.

Mooie jongen, hoor, Jip. Ik vind het wat lastiger om bij Anna te komen. Misschien ook omdat ze nog in de transitie zit. Ik beleef haar nog steeds als een hij en dat vind ik gewoon een ingewikkelde, hier van binnen.

Maar was zeker ook heel mooi om het met Anna even te bespreken. Het was echt heel waardevol. Mooie gesprekken komen eruit. Zelf ben ik ook christelijk opgevoed en nu is het toch een beetje aan het verwateren, maar juist door dit onderzoek dat ik ook weer begin te denken. Oh ja, hoe heb ik mijn eigen ervaring ermee. Zowel op wetenschappelijk niveau als persoonlijk niveau is het super interessant.

Ook qua LHBT?

Ja, ik ben zelf ook lesbisch inderdaad. Het is ook wel mooi dat het een heel persoonlijk onderzoek wordt. Het idee is dus dat ik geen vaste vragenlijst heb, maar vooral een gesprek is. Dan zien we wel waar het gesprek naartoe leidt. Ik vroeg me af, hoe het überhaupt begonnen is, hoe het nu is?

Ja, hoe het vooral nu ook is. Ik zat erover na te denken van hoe het nu is. Misschien is het even goed om dat even te schetsen. Hebben wij beleid? Nee. Ik weet niet of je de kans gekregen hebt om de preek te lezen? Dat is hoe ik in dit onderwerp sta. Waarvan ik ook denk dat dat Bijbelsverantwoord is. Je zult daarin gemerkt hebben dat ik juist bij het hele, seksualiteit vandaan trek terwijl ik best wel weet dat dat heel intrinsiek is wie je bent als persoon richting van wie ben jij nou eigenlijk. Als gelovige gemeenschap willen we graag weten. Wie ben jij in relatie tot christus. Dat is waar ik mensen toe benader. Dat is waar ik goed in ben en dat is waar ik toe geroepen ben. En er zijn allerlei zijstraatjes voor ons allemaal, waar we geneigd zijn om daar in te duiken en aandacht aan te geven, maar als ik met een LHBT'er omga als predikant of gewoon als mede gemeentelid. Dan ga ik daar op een vergelijkbare manier mee om als iemand met een gebroken been heeft of iemand die een geweldige kunstenaar is, of alles daar tussen in. Gewoon een mens die in relatie tot Christus staat. Dat is volgens mij de kern waar ik voor ben en waar we ons op moeten focussen. En daarbij past dus in mijn beleving niet heel erg dat je een uitgesproken beleid hebt op een categorie. Tuurlijk als ik met mensen te maken heb die ouder geworden zijn in de gemeente en dus vanuit die optiek bijzondere zorg en aandacht nodig hebben, dan hou ik rekening met wie ze zijn. In die zin zou je kunnen zeggen, het is een categorie. Maar daar blijft het ongeveer wel bij. Niet omdat ze ouder zijn ik handelend optreed, ze zijn wel wie ze zijn dus dat is deel van hun identiteit. Maar ik focus op iets anders. En dat geldt wat mij betreft ook heel erg voor onze broers en zussen die LHBT zijn. Nou, ik begon de preek door te zeggen, op dat moment ken ik niemand in onze gemeente die behalve dat ik dan wel wist

want Anna was net binnen gekomen, en het was obvious. Hier is iets aan het gebeuren wat buiten de standaard paden gaat. Het is niet de reden dat we besloten met elkaar hier moeten we toch aandacht aan geven, maar wel op een gepaste manier. Ik weet niet eens wat nou specifiek de aanleiding was in onze gemeente om daar meer aandacht aan te besteden. Ik denk dat dat een televisierapportage was die ging over de zoon van dominee Pieter Groen uit Heerenveen. Die daar in gewoon expliciet aan het woord kwam als homo en daarmee geworsteld had. We hadden ook al, die is dan weer familie van iemand uit onze gemeente. Maar incidenteel ben ik jaren lang ook bezig met mensen die op dit gebied narigheid hebben. Voor mij zijn de panelen gaan schuiven in Rotterdam, dat is alweer vijftien jaar geleden toen ik bij Harm Klok thuis kwam. Die ontzettend rouwde om het overlijden van zijn partner aan HIV. Ik merkte gewoon zijn rouw was precies hetzelfde als dat van een ieder van ons. Weet je, dus dit is de persoon die ik voor me heb, niet een homo, maar ik heb een rouwende persoon voor mij. En daarmee moet ik optrekken en dat proberen in verband te trekken met Christus. Dat hij nou wel of niet op mannen valt is eigenlijk totaal niet relevant in dit opzicht. Voor hem is dit super relevant maar niet voor mij. Daar zijn bij mij eigenlijk een beetje de panelen gaan schuiven. Ik ben natuurlijk ook opgegroeid in een wereld met een hele orthodoxe kijk. Ik denk dat ik nog steeds heel orthodox ben, maar vanuit die orthodoxe kijk het heel duidelijk was, je mocht het wel zijn maar niet doen. En ik ben gaan realiseren dan zit je gelijk al op een spoor als je het hebt over wat je mag doen dat is volgens mij helemaal niet het eerste en belangrijkste is van wie je voor elkaar moet zijn. Er zijn in de loop der jaren best wel wat momenten geweest waarop ik mij realiseerde daarmee doen we echt te kort aan elkaar, door daar op te focussen. Ook voor mij opnieuw leren kijken naar hoe de Bijbel omgaat met vraagstukken met betrekking tot seksualiteit in het algemeen. Wat ik in de preek ook zei, ik ben gewoon niet meer overtuigd dat waar de Bijbel het er over heeft op de plaatsen die in het verleden heel en nog steeds, aangehaald worden. Als je het bent, ben je het. Maar er is geen ruimte om dat verder in te vullen met je lijf of met je wezen. Dat is helemaal niet gaat over homoseksualiteit volgens mij. Zo ben ik mijn weggegaan. En daarin ook steeds meer ruimte ervaren. Ook met mensen op te trekken. In een vorige gemeente ben ik het ook tegengekomen en daarin is het voor mij steeds meer, maar ook voor mijn omgeving, kerkelijk omgeving, een issue geworden. Het is me ook opgevallen dat mensen die voor die tijd wel ergens een mening over hadden zodra ze er persoonlijk mee geconfronteerd worden dat hun kind, of hun kleinkind bleek te zijn wat ze niet verwacht hadden. Dat je merkt van die mensen zijn niet minder christelijk geworden en ze zijn nu toch anders geworden.

Dus echt die ontmoeting met mensen die dan dus echt het verschil maakt.

Ja, nou ja, gewoon iets eventjes over de beweging.

Ja, en hoe lang bent u nu voorganger in A?

Sinds juni 2014 dus het wordt straks 5 jaar.

U weet dus niet meer precies hoe het kwam, maar Anna kwam in ieder geval in de gemeente.

Ja en toen was er al iets van bewustzijn. Wat ik in de preek ook zei, we hebben hier 32 mensen die hier homo of bi zijn dat moet. En ik ken ze niet. Dus dan hebben we een probleem. Dat mensen niet de ruimte ervaren om te zeggen hier ben ik. En die ruimte kan liggen aan de omgeving maar kan ook liggen aan iets wat in zichzelf ligt natuurlijk. Het kan ook aan het feit liggen dat ze inmiddels allang getrouwd zijn en de opa en oma zijn van een hele schaar kleinkinderen en dat ze denken ik begin er nu niet meer over, weet je wel. Dus ik gooi het ook absoluut niet op de gemeente die niet veilig genoeg zou zijn ofzo. De ervaren veiligheid en hoe dat nou objectief gezien is, dat hoeft niet met elkaar in overeen te komen. Allerlei factoren spelen. Oudere vrouw, ik heb gewoon een aantal namen genoemd in de preek met toestemming, die zich druk maakte over moet ik nou gaan naar het trouwen van mijn zoon en zijn partner van de laatste 35 jaar. Het was voor haar lastig. Ze is 96 jaar.

En ze is uiteindelijk gegaan?

Ja, ja zeker.

Oh wat goed. Ja, toch dat je denkt van ja ze zijn nu samen dat is goed maar dan trouwen kan dan toch een stap weer verder zijn, soms een stap te ver voor mensen.

Ja, ja, ik zou niet weten waarom. Ik weet wel hoe mensen dat beargumenteren maar ik kan dat niet mee maken. Als je bij elkaar bent denk ik, en ik denk dat dat uit Bijbels oogpunt wel valt te beargumenteren, maar als je dan bij elkaar bent voor het leven dan past daarbij dat je met elkaar gaat trouwen. Vraag je mij nou wil jullie in het huwelijk bevestigen, dat weet ik nog niet. Kerkelijk gezien denk ik niet, jij zei net iets van de synode heeft gezegd van zus en zo, ik heb eigenlijk niet helder dat onze synode daar een uitspraak over heeft gedaan?

Ik weet in ieder geval dat het in principe niet kan en dat het nu wel een soort studiedeputaat rondom homoseksualiteit.

Ik heb niet echt goed opgelet. Dat heeft er ook mee te maken hoe ik, en ook om me heen, in principe mee omgegaan wordt. Dit is wezenlijk voor de personen die het betreft maar het is niet wezenlijk voor onze relatie met die personen. Wie ben jij in relatie tot jouw God, dat is belangrijk, daar zijn we voor. Dus ik let niet zo heel erg op kerkelijke..

Stel, dat er uiteindelijk wel iemand komt die wil trouwen, is dat dan een moeilijk vraagstuk of?

Het is niet in moreel of persoonlijk opzicht een moeilijke vraag, ik moet gewoon rekening, wel rekening houden met wie ik ben en waar ik expliciet toe geroepen ben. En alles wat ik doe, doe ik wel in overleg met mijn kerkenraad. Als mijn.. Ik zou zoiets moeten overleggen. Net als dat ik met mijn kerkenraad overleg als ik een huwelijksdienst van twee hetero's die buiten onze gemeente vallen bijvoorbeeld zou willen bevestigen, dan doe ik een kerkelijke handeling in een iets buiten kerkelijke omgeving. Dan moet ik dat ook overleggen, of wil ik dat overleggen. En dan krijg ik akkoord. Maar het is zo, ik werk niet voor mezelf. Dus in die zin kan ik mij voorstellen dat mocht de vraag komen dat

daar haken en ogen aan zitten. Maar die zijn voor mij niet principieel van aard. Ik denk dat mijn principes juist de andere kant op zouden gaan. Als is het anders wat wij tot nu toe ooit gedaan hebben en snappen we dat er mensen zijn die dit niet mee kunnen maken, zou mijn neiging zijn, maar dit hoor je toch te doen?

Want wordt er in de kerkenraad over gepraat hoe gaan we hier mee om? Of is het er gewoon en wordt er niet over gepraat?

Er wordt wel over gesproken maar heel erg in individuele gevallen. Over wat is in deze situatie. Het is natuurlijk nog steeds een heel beperkt groepje die bewust of heel expliciet onder onze aandacht is gekomen. Wij beginnen nergens over, tenzij het op een positief, pastorale manier bij ons gekomen is, hier gaat het niet alleen over LHBT vraagstukken. Dus we hebben het over Anna nodig, als dat aan de orde is. Wat heeft Anna nodig samen met Lydia om haar leven in te richten. Jip die gaat belijdenis doen en het is bekend dat hij homo is. En ook dat ie in principe gewoon ook een homoseksuele vriendschap heeft gehad, volgens mij is het nu uit. Tenminste de laatste keer dat ik hem sprak was het uit. Wij hebben daar geen speciaal punt van gemaakt, nee, totaal niet. Hij is ook gewoon een geweldige vent vind ik. Hij is gewoon heel zichtbaar wie hij is. Tot en met het songfestival.

Het is fijn inderdaad, dat hoor ik ook wel terug, dat het wel accepterend is maar niet proactief.

Sommige gemeentes hebben heel erg duidelijk van, we willen nu beleid hebben en dat het duidelijk is dat wij open zijn voor iedereen. Nu merk je dat het hier is op de individuele persoon komt op ons af, die heeft wat nodig en dat bieden wij.

Ja, dat is hoe het tot nu toe bij ons werkt. Ik moet wel zeggen als ik dan weer eens een keer iets lees van wijdekerk dat zij het dus wel heel erg op prijs stellen om te kunnen zien hoe gemeentes erin staan. Dat ik dan toch vraag moeten we dan wat explicieter worden omdat mensen toch op zoek zijn, kwetsbare groepering in dit geval. Deze groepering.. ja dat vind ik toch een beetje raar. Zit ik toch in categorieën te praten. Hebben we misschien de plicht ergens toch nog om explicieter te worden om duidelijk te maken hier mag je thuis zijn. Daar ben ik nog niet uit.

Dan wordt het ook wel gelijk heel duidelijk want wij de kerk heeft zo'n lijstje waarin mensen kunnen opzoeken van ben ik hier welkom.

Ik weet wel dat die dienst toen, ik heb toen een specifiek aantal mensen gevraagd waarvan ik wist dat ze met dit onderwerp betrokken waren. Dat breidde zich dan ook een beetje uit. Daar werd een beetje over gepraat. Plotseling in die kerk zaten opeens, ik heb in ieder geval van de mensen waarvan ik weet dat ze kwamen omdat de dienst hierover ging en zij zelf ook LHBT of l of iets zijn, dat ze er toen kwamen, dat er toch wel ergens een behoefte lijkt te zijn bij best wel een beduidende groep mensen. Reacties die ik kreeg waren ook we voelen ons ook gezien en gehoord.

En verder geen negatieve reacties?

Nee, totaal niet. We hadden geen enkele, zowel binnen als buiten de gemeente, geen enkele negatieve kant. Moet er gelijk bijzeggen even helemaal los van dit onderwerp. A is in dat opzicht ook meer van deze tijd. We lopen in dat opzicht ook een beetje voorop of achterop, hoe je het maar noemt. Dat soms ook wel, dat ze alles wel goed vinden. Beetje postmodern van ik heb mijn verhaal en jij hebt jouw verhaal en prima. Wie ben ik om daar iets van te vinden?

Dat is wel door de hele gemeente?

Nou ja, de hele gemeente, het is in ieder geval wel hoe A een beetje is. Dat kan soms een beetje grenzen aan onverschilligheid. Dat vind ik persoonlijker lastig mee om te gaan dan de specifieke vraag waar we het nu over hebben.

Dat lijkt me ook wel lastig, dan is het misschien ook minder waard.

Iedereen, of nou ja, iedereen, 90 procent van de gemeente die actief betrokken is zal onderschrijven dat we een Bijbelvaste gemeente zijn dat we echt met elkaar proberen kerk te zijn zoals de Heer Jezus dat bedoelt. En dan gaat iedereen z'n gangetje. Dit is wel een factor die wat mij betreft meegewogen mag worden in het geheel. Dat mensen zich niet druk maken om vraagstukken rond dit onderwerp, sluit ook best wel aan dat mensen zich ook niet druk maken over andere onderwerpen. In het verleden hebben we wel bijvoorbeeld over de groene kerk na gedacht.

Wat is dat?

De groene kerk, een milieubewuste kerk. Duurzaamheid enzo. Iedereen is het daar mee eens, dan komen ze met hun dikke vette bakken naar de kerk van 150 meter verderop. Echt actie dan te krijgen en een beweging te creëren en zonnepanelen op het dak te zetten en de plastic roerijzertjes niet meer te gaan gebruiken, daar ligt niemand van wakker. Dus onze tolerantie is niet, kan soms ook wel een beetje problematisch zijn. Dat maakt het aan de ene kant prettig want niemand heeft er last van. Maar aan de andere kant kan het er ook voor zorgen dat je juist gaat verzwijgen wat eens expliciet gemaakt zou kunnen worden.

Dus dat mensen dan misschien niet zeggen in een grote groep wat ze echt denken, maar misschien thuis wel en denken van ik was het hier toch niet mee eens.

Nou, minder ik ben het er niet mee eens, als dan toch Lydia en Anna alleen laten staan bij een statafel in de hal. En dat er, dat ze niet vanzelfsprekend meegenomen worden in de gesprekken die er zijn. Zoiets zie ik dan. En dan denk ik, oh shit, dit moet toch beter. Je ziet het niet, het is niet omdat ze transgender is en lesbisch maar het is omdat ze alleen staat dat ze aandacht nodig heeft. Dan ga ik er maar naartoe. Er zijn ook mensen die het wel zien hoor. Ik denk dat het daar fout gaat, eerder dan dat ze zeggen ik ben het er niet mee eens ofzo.

Dus inderdaad echt actief op mensen afstappen en niet alleen zeggen ja is goed, maar ook zelf wat doen.

Ja, geen, niet altijd voldoende oog hebben voor wat iemand nodig heeft. Aanspraak, zeker omdat je voor wat voor reden dan ook je wel eens alleen zou kunnen voelen.

Wat is de gemiddelde leeftijd van de gemeente?

Even denken, dat is een beetje natte vingerwerk. De gemiddelde leeftijd is denk ik redelijk jong, het is absoluut niet een vergrijzende gemeente. 35? 40? In ieder geval heel veel gezinnen met kinderen van basisschool leeftijd middelbare school leeftijd. Niet echt ontzettend veel ouderen.

Misschien dat dat dan ook een rol speelt?

Ja, ik denk dat dat wel een rol zal spelen. Ook dat het gemiddelde opleidingsniveau best hoog ligt. A is echt een gemeente waarbij mensen in B werken hier een thuisbasis hebben en zich daar heel senang bij voelen. Ze kunnen het betalen. Ze hebben de ruimte. Het gemiddelde opleidingsniveau is best wel hoog, de mensen staan niet meer dorps in het leven, dat is ook een ding. Ze ervaren de wereld ook vrij breed, een brede horizon.

Je zit natuurlijk ook op zich best dichtbij de stad. Je bent er zo. Dat is toch een verschil.

Ik weet niet in hoeverre jij op de hoogte bent van kerkelijk ontwikkelingen. Maar in de GKv is er net openheid gegeven over vrouwen in het ambt. Maar wel zo dat elke gemeente nu gewoon de ruimte krijgt om zelf te bepalen wat ze daar meedoen. Maar iedereen was zo om.

Want jullie hadden dat al of dat nog niet?

We hadden er nooit een punt van gemaakt, maar toen de synode de ruimte gaf, hebben we er even over nagedacht, hebben we geprobeerd om bij de gemeente te peilen. Na een aantal gespreksavonden hebben we gezegd alle ambten open voor vrouwen. Maar ook in dat opzicht is A niet echt een uitzondering want meerdere gemeentes zoals A hebben die stap genomen maar het kan bij ons heel gemakkelijk. Dan in een dorpsgemeenschap.

Hoewel jullie eigenlijk wel in een dorp zitten, maar het voelt zo niet.

Ja, het is een dorp maar de kerkelijke gemeenschap van de GKv in A dat is niet dorps.

Hoe waren de gemeente avonden over vrouwen in het ambt? Want die zijn dus wel meerdere geweest?

We hebben er vier gedaan want we hebben vier sectoren, we moeten het kunnen blijven overzien. Die waren, en dat is ook een beetje typerend voor A, niet zo goed bezocht. Ik denk dat er per avond misschien 25/30 mensen waren en we hebben een gemeente van 750. Dus dan heb je het over dik 100 mensen die op kwamen draven. Op de 4 avonden, 100 van de 750 waar misschien kinderen bij zijn, trek daar de helft, een derde van af. Dan hou je nog 500 of 450 die er zouden kunnen zijn. We vinden het toch wel belangrijk om elkaar hierover te spreken. In totaal 100 mensen, waren hele goede avonden. Geen rare toestanden van gekregen, met felheid in meningen. Wel verschil van meningen hoor, maar mensen die zeiden volgens ons is dit echt niet de richting die we op moeten en

anderen zeiden ik snap niet dat we dit nooit eerder hebben besproken. Het was wel een liefdevol en ik zag echt pogingen van alle kanten om elkaar zo goed mogelijk te begrijpen.

Uiteindelijk is toch de afweging gemaakt en toegezegd.

Jahoor, daar was eigenlijk weinig verschil van mening over dat dit de weg was die we op moesten als gemeente. En afgelopen zondag hebben we alle een tweede keer vrouwelijke ouderlingen en diaken bevestigd. Eerder was het uit nood, we hadden iemand nodig en dat werd een vrouw, en nu drie vrouwen als ouderlingen en twee als diaken bevestigd.

Stel iemand wil dat en die is LHBTI, zou daar dan nog een apart iets van worden gemaakt? Of is dat prima als diegene daar talent voor heeft. Of denk je dat dat een nieuwe stap is?

Ik denk dat we dan wel weer met elkaar expliciet gaan spreken erover. En ik kan niet voorspellen wat daaruit zou komen. Ik denk wel dat het nog een gesprek zou zijn. Niet vanuit het oogpunt dat we met elkaar vinden dat het echt een principiële punt is, maar wel dat we het zouden hebben met elkaar over van is daar voldoende draagvlak en acceptatie, zou iemand aanvaard worden in z'n ambt. Ik weet niet wat de uitkomst daarvan zou zijn. We hebben geen gesprekken gehad over het wel of niet beperken van de avondmaalsviering. We hebben sowieso de avondmaalsviering heel erg neergelegd bij de persoonlijke keuze van iemand om Christus te belijden en dat oprecht te doen. Vervolgens er niet op gezeten van je zegt wel dat je gelovig bent maar je hebt dit of dat niet. Daar hebben we ons redelijk bewust van weghouden, alleen als er duidelijke aanwijzingen zijn dat iemand niet als Christen wil leven. Dat is hypothetisch want dan ga je ook niet een statement maken.

Want het zijn alleen belijdende leden aan het avondmaal?

Ja, wij hebben de praktijk nog steeds dat alleen belijdende leden het avondmaal vieren. Maar alle gasten die bij ons binnen komen die worden ook welkom geheten om mee te vieren. Daar maken we geen onderscheid in. En er zijn situaties bekend van iemand die op weg is Christen te worden en die op dat moment naar voren kwam om avondmaal te vieren en daar hebben wij in feite gezegd, van ik geloof en ik wil dat zo laten zien, dat hebben we gewoon geaccepteerd zonder expliciete belijdenis. Niemand die daar ook wakker van ligt.

Ze worden niet tegengehouden.

Nee zeker niet.

Het is wel interessant dat je toch elke keer weer mensen spreekt die er heel anders mee omgaat, het is super divers. Wel heel leuk dat het zo verschillend is, maar toch ook hetzelfde. We willen de mens zien als je eenmaal iemand hebt ontmoet is het anders.

Het kan een heel theoretisch probleem zijn dan. Je moet prioriteiten stellen. Wat is nou meer nodig, dat je een interpretatie van de Bijbel hebt gegeven waar geen speld tussen te krijgen is, het is toch duidelijk wat hier staat het mag niet! Is dat waar je toegeroepen bent? Of moet je er zijn voor die jongen van 15 die met zichzelf in de knoop ligt. En in de knoop blijft liggen als je blijft zegt je mag het

misschien wel zijn, maar je mag het zeker niet doen. Wie wordt daar beter van? Dus meelopen met mensen in keuzes die ze maken. Ze helpen reflecteren daarop, ze helpen om dat vooral ook in verband te brengen met God en de relatie van God daar in mee te nemen, maar ook de ruimte gunnen om een eigen afweging te maken. Zoals Paulus ergens zegt, het gaat ook wel best om een heel fundamenteels iets; laat ieder zijn eigen overtuiging volgen. Dus niet maar doen wat goed voelt, al is gevoel ook niet onbelangrijk, maar kom tot een overtuiging. Dan zegt hij het tussen jou en je Heer. Je staat er straks voor je eigen Heer en niet voor mij en wat ik ervan vind. Ik hoef er niets van te vinden, dat hoeft niet altijd. Maar wel iets vinden van uitsluiting. Daar heb je dan wel weer een verantwoordelijkheid. Dit geldt niet alleen voor dit onderwerp maar voor allerlei onderwerpen. Waar we, denk ik als kerkgemeenschap, in het verleden wel heel erg gedacht hebben maar we moeten toch wel overal iets van vinden. God vindt dat ook. Meestal vond God dan ook precies wat wij dan vonden, toevallig. Dus die beweging zit erin. We gaan anders om met individuele verantwoordelijkheden, wat je van elkaar en van jezelf ook mag verwachten in het volgen van Jezus. **Dus ook heel erg inspelen op de persoonlijke relatie en je eigen geloofservaring. Is mooi, en het belangrijkste hoe je je eigen geloof ervaart en hoe je dat laat zien aan anderen. Ik zat te denken wat ik nog wilde vragen en ik had nog vragen over beleid maar ik begrijp dat het niet komt en misschien ook wel nooit zal komen.**

Ik denk het eerlijk gezegd niet. Ik zal er niet op aansturen om.. niet vanuit het komt niet voor onder ons, maar juist vanuit de optiek meer recht doet van waar wij voor zijn om ieder te zien in relatie tot Christus in plaats van in relatie tot iets van zichzelf. Wat eventueel af zou wijken van wat standaard is. Al helemaal niet in die persoonlijke dingen als seksualiteit, relatievorming. Waar ik bij iedereen op aan zou sturen wel een duidelijke plek voor Jezus inruimen. Als je gelooft dat hij de weg naar waarheid en liefde is, dan gun je de mensen in je nabijheid en dan moet je niet in de kramp schieten door mensen te overtuigen. Maar ook niet accepteren dat het een no-go area wordt. Als Jezus het centrum van je leven is, dan heeft alles en iedereen daar recht op. Dat is wat ik nog wel zou willen blijven benadrukken met mensen die hier een weg mee moeten vinden of al gevonden hebben. Laat het niet gebeuren dat jou persoonlijke uitdaging wat die ook maar is, dat dat een soort verwijdering of in de weg komt, wie jij voor God mag zijn. Daar aan werken en dat geldt voor jou als persoon maar ook voor jouw omgeving. Laten wij als omgeving er niet voor zorgen dat het iets wordt waardoor verwijdering ontstaat. Integendeel, laat het zijn dat deze persoon misschien een diepte van relatie kan ontwikkelen die voor anderen verborgen blijft. Denk aan die monniken en nonnen op een heel niet standaard manier in relatie tot God waren. Ik zou dat nooit snappen, meevoelen, ik zie het wel en dat is ook mooi, ook een gave. Seksualiteit is een zijstraat, het leven begint voor seksualiteit en na dit leven is seksualiteit ook een zijspoor, als het er al is.

A2. Anna & Lydia – Congregation North – 19-05-2019

Zou ik eerst even vertellen wat ik überhaupt doe of ja ik weet niet wat dominee Plug verder heeft verteld. Maar ik heb ook hem nog eigenlijk niet gesproken alleen via de telefoon. Maar ik doe onderzoek ik doe dus de master Gender Studies in Utrecht. Ik doe onderzoek naar LHBTI beleid binnen kerkelijke gemeentes. En er is natuurlijk al heel veel onderzoek gedaan naar christelijke LHBTI personen. En ik dacht het is wel super interessant om het juiste binnen de gemeente hoe het beleid opgesteld, hoe wordt het ervaren door gemeenteleden. En hoe is dat proces gegaan, wat helpt, wat remt het? Dus dat en daarvoor heb ik verschillende gemeentes gesproken. Dus en heeft vooral gericht is op gereformeerde kerken vrijgemaakt, moet ik het goed zeggen. Omdat het ook een beetje op de rand zit van blijven behouden of gaan progressieve kant op en. En ik heb niet een hele vragenlijst en het is gewoon de bedoeling om gewoon te kletsen en jullie ervaringen te horen. Dus ik ben heel benieuwd hoe jullie zo überhaupt bij de kerk zijn gekomen dat jullie komen allebei niet uit A maar, wel..

Anna: In 2017 was ik nog kerkelijk lid van de gemeente B. Daar ben ik dus ook voor uitgekomen. En? Dan werd ik eigenlijk uitgejouwd van hé. Doe maar normaal dan doe je al gek genoeg. Hier hoor je niet bij. Ik ben hier ook kerkelijk. Ik zat dan in C op de camping. Mijn ex zat hier dan neemt B in een eigen woning. En Zodoende ben ik dus hier naartoe gekomen, kerkelijk. En? Ik merk je dat ze het niet moeilijk over te nemen. Dus we waren. Ook niet open maar ik krijg wel contact. En ik werd wel opgemerkt. Dat de kerkenraad op een gegeven moment zei van hé we moeten een preek overkomen. En toen heeft Johan heeft contact met mij opgezocht.

Oké. Om echt een speciale dienst te doen voor..

Anna: En die is toen hij geweest in C. En die heeft een heel gesprek gehad. En die is dus ook in. Nou kerk in A en toen zei ie van heb je bezwaar tegen tijdens de dienst antwoord geven op een aantal vragen. Dan heeft ie daar een preek over gehouden. En ook tijdens de dienst dus gevraagd. Zou jij naar voren willen komen? Een aantal antwoorden gegeven op zijn vragen.

En wat voor vragen waren het dan inhoudelijk?

Anna: Dan puur van hoe je het ook vooruit bent gekomen en moeilijk dat was.

Hoe is dat gegaan om de uit de kast te komen hoor? Of er vooruit te komen?

Anna: Daar heb ik 52 jaar voor over. Dat was eigenlijk niet voor. Ik ben ook fanatiek ligfietsen, nu minder. Dus ik zat ook bij een ligfietsgroep nou zat daar ook een transman. En die is bij de camping in C geweest, twee jaar daarvoor al. En die zei tegen mij jij bent transgender, waarvan ik zei nee.

Ja. Het lijkt me ook best gek want eerder had je daar nooit over nagedacht.

Anna: Nou ik wist dat ik vrouwelijke gevoelens had, maar die stop je weg. Maar wel ernaar kleden af en toe. Voor namelijk dan buitenshuis. En dan? Die stop je weg. En het jaar daarop. Ging ze door heel Nederland. Toen had ze 2 contactpersonen. Eentje in het zuiden van het land, Nijmegen. En dat was

ook een transvrouw en ik dan in het Noorden. Wij zijn met elkaar in gesprek gegaan. En ik had zo veel herkenning. Dat je al gauw zegt Oké, dan ben ik dat toch wel. Dan ga je verder. Vertel je het aan je ex vrouw. Die zegt van he. Alle gegevens aangedragen zowel kerkelijk als anders.

Ja en die ondersteuning daar ook wel in?

Anna: Ja, want in E zit een predikant. Die in D 1 keer in de maand samen met een hele groep.

Oké. Is dat zo verscheurd of is dat..?

Anna: Nee het is... Die komen met een hele christelijke groepen bijeen met allemaal christelijke transgenders. En? Dat daar ook naartoe geweest. Met de ex van nou dan ga je maar bij je huisarts, bij de huisarts melden. Van? Laat maar even doorverwijzen naar een psycholoog, psychiater en dan, word je wel weer normaal.

Oh oh ik dacht dat dan ga je het traject in maar. Oké heftig.

Anna: Maar ik heb dus gezegd dat ik vrouwelijke gevoelens had tegen die huisarts. En dat ik, meer zat te denken aan dat ik een transgender was. Oke dan ga jij dat traject in. Dus dat traject ingegaan tegengaan. Hier 2 gesprekken met Psycholoog van hé, ben je het nou echt of ben je wat anders?

Even een label er op plakken.

Anna: Even een label er op plakken, ja. Wat makkelijker is als je lesbisch bent dan als transgender. Dus. Dat gedaan. Alleen toen moest ik me nog kleden als een vrouw. Ja en dat was voor mijn ex te veel. Die kon dat niet handelen. Dus die zei van nou als je thuis, kleed je je normaal. Ja toen op een gegeven moment van. Ga je het dan maar als vrouw verkleden, maar dat kon ze ook niet hebben. En? Dat heeft zij gezegd van ik wil scheiden. Toen alles uit mekaar. Sinds een jaar ben ik nu eigenlijk helemaal alleen. Tot augustus toen leerde ik Lydia kennen. Toen zijn we samen gaan wonen, als twee lesbiennes.

Fijn hè. Ah fijn dat om elkaar dan zo te vinden. En tijdens dat hele traject hoe was dat dan met het geloof ik zeg is dat ook de hele tijd door je hoofd gespeeld of?

Anna: Ik heb eerst. Toen ik daar voor uit ben gekomen. Had ik zelfmoord neigingen van hé ik wil niet meer verder. Werd ik door die vriendin uit Nijmegen werd gestuurd van hé jij moet naar jouw grondbeginselen. Jij moet naar je geloof toe. Daar moet je het weghalen.

Ja, wel heel mooi. Daarin heeft het je ook heel erg gesteund.

Anna: Alleen zij geloofde zelf helemaal niet.

Oh wow dat is wel gek inderdaad.

Anna: Zij gelooft helemaal nergens in.

Nee. Dat is wel heel mooi. En toen dus ook de zoektocht naar een nieuwe gemeente is begonnen?

Anna: Nee nee nee. Want ik kwam in A. Op de 1 of andere manier werd het gewoon A.

Ja inderdaad nee dit was eigenlijk niet eens een zoektocht was gewoon. Ik woon hier en ik ga daar heen en het was goed.

Anna: Ik woonde hier nog niet eens. Ik woonde nog steeds in B. Die woning werd verkocht. Dus dan moet je op zoek naar iets anders. Als ik dan toch ergens moet wonen. En ik moest hier wonen voor het werk. Je woont er nu eigenlijk middenin.

Ja. Oké. En toen die dienst hoe ging dat dan? Daarvoor werd er niet echt over gesproken. Maar het was prima maar dat werd niet over gesproken.

Anna: En eigenlijk ook na die tijd ook weer niet.

En nu?

Anna: Ze accepteren het wel

Lydia: Ja, ze respecteren het vooral.

Anna: Ja. Ja. En ik kwam als eerste transgender in de kerk. Dat is na die tijd ook zo gebleven. Daar deden ze ook niet moeilijk over..

Nee. Maar er wordt niet echt gesproken over dat het dat het zo is of dat. Dat het anders is of?

Anna: Nee.

Nee. En dat is wel.. dat ervaren jullie wel als fijn of? Niet verzwegen of?

Anna: Ja, zij ze dan kerkelijk bij gekomen. Ze is opgegroeid in de PKN kerk. Nou daar zijn haar eigen ouders weggegaan. Daarna. Ja. Er is veel blijven vertrekken. Ik ben daar heel open in geweest dus, naar haar toe ook. En zij is in Juni, juli is voor het eerst bij mij geweest. Ik ging naar de kerk en ze zei nou dan ga ik ook mee. En ze is blijven mee gaan

Lydia: Om een keertje te kijken of het wat was. Zo van. En toen ben ik blijven gaan.

En zelf de ervaring met geloof was daarvoor eigenlijk niet echt of?

Lydia: Nou in een bepaalde zin ook wel want ik ben ik ben ik ben lagereschooltijd zeg maar, naar de kerk geweest. Maar daarna niet meer, maar het is wel altijd een beetje blijven hangen geloofde ik nog wel.

Anna: Dat wil ik toch ook mee.

Lydia: Ja. Ja ik had er wel want mee. En toen leerde ik dus Anna kennen en die was gelijk heel open in. Ja, ik ga naar de kerk. Als je wil dan mag je een keertje met me mee om te kijken hoe het is, maar wel allemaal vrijblijvend. Toen ben ik mee geweest en dat sprak me wel aan. En op die manier is dat ook zo gegroeid.

Ja. Mooi. Dus toch wel een heel welkom gevoel.

Lydia: Ja, jawel hoor. Ja, dat was ook wel leuk.

En dan is er dus die dienst geweest en daarin is intussen aandacht voor geweest en daarna wordt er niet. Is er ook iets van beleid erover of of hoeft dat ook van jullie niet per se of?

Anna: Dat hoeft van mij niet perse. Als ze ons maar accepteren. En respecteren.

Lydia: Ja dat vind ik belangrijkste

En hoe merk je dat dan, dat dat wel gebeurt?

Lydia: Ja, hoe merk je dat.

Anna: De mensen lopen niet met een hele boog om je.

Nee oké een goed begin.

Anna: Als je als we willen dan kun je ze zo aanspreken. En ze groeten ook normaal. Het is niet zo dat ze blikken en dan doorlopen. Nee, ook. Ook vriendelijk groeten. Dat doet toch wel wat.

Ja dat lijkt me ook ja. En het actief inzetten voor de kerk hebben jullie doen jullie dat überhaupt?

Anna: Ik zit zelf in het beamteam. Maar ze hebben het zelf nog even van, even aftasten. Het is nog steeds, waar kunnen we je inzetten maar wel aftasten.

Ja. En dat is dan toch anders dan. En bij een de ander gemeentelid of?

Anna: Ja als ik normaal als man was, was het heel anders geweest. Of als vrouw compleet. Ja, dat is toch anders.

Dus daar merk je toch wel het verschil. Hebben jullie enig idee hoeveel er wordt over gepraat en de kerkenraad of?

Anna: Best wel.

Ja. Over van wat zijn onze regels?

Anna: Dat niet eens. Ze zijn laatst bij ons op bezoek geweest, ouderlingen. En dat was puur even kennismaken met Lydia.

Lydia: Ja, omdat ik nu gastlid ben. Ik volg ook catechisatie. Om me wat meer in te verdiepen. Dus ja. Ik kijk wel even hoe en wat.

Wel fijn. Fijn dat de kerk het toch zo betrokken is zijn toch ook langskomen. Het is wel mooi. En hoe gaan die gesprekken? Gewoon over het geloof echt specifiek.

Anna: Ook wel over van hoe het zelf met jou gaat. Vanochtend werd ik aangesproken en ook van hoe gaat het met jullie.

Mmm ja dat is wel heel fijn. Dat je toch wel echt wordt gezien en ook. Wat extra aandacht eigenlijk, dat is ook wel fijn op zich.

Lydia: Ja. Maar nu. Op een normale manier. Niet overdreven. Gewoon hoe gaat het.

Dat is wel fijn. Ja ik merk je inderdaad dat gemeentes gaan er zo anders mee om sommigen willen heel graag beleid dat het duidelijk is voor anderen ook zeg maar of je welkom bent of niet.

Gemeenten zijn meer van nou we wachten gewoon af totdat er daadwerkelijk iemand komt die zegt nou ik wil belijdenis doen of ik wil trouwen of zo. Het is wel heel interessant. Dat het eigenlijk van jullie niet per se tenminste die indruk krijg ik nu dat het niet per se zo voelt of?

Anna: Nee het is vrijblijvend meer. Van zijn zien welke stappen wij doen en daar past zij zich weer op aan.

Dat is wel fijn. Dat ze zo meebewegen eigenlijk in. Wat jullie doen en willen. En verder ook helemaal niets negatieve reacties vanuit de...

Anna: Nee, niet dat wij dat horen.

Lydia: Nee nee, niet dat wij dat weten in ieder geval.

Anna: Ik weet dat de kerkenraad in het begin door negatieve reacties kreeg ten opzichte van mij. Daar hebben zij gezegd van jongens, wij zijn open dat moet kunnen. Aan de hand van de bijbel dat laten zien.

Mmm. Ja want dat is een namelijk ook heel vaak een tweedeling eigenlijk tussen van homoseksualiteit in de kerk en dan transgender wat bij heel veel andere gemeentes vraag ik ook van nou we hebben het hier vooral om homoseksualiteit Maar stel er komt een trans persoon hoe zou je dat dan gaan en dan? Ja het is toch.. het voelt eigenlijk allemaal samen maar soms wordt het ook heel erg apart gehouden wordt.

Anna: Het wordt ook apart gehouden.

Dat lijkt me ook wel lastig zonder dat je niet helemaal mee kan varen op de emancipatie van de rest van de groep.

Anna: Je merkt wel van. Dat dat ik schrijf met 2 lesbiennes in mijn appje.

Maar zo is het toch ook?

Anna: Nou ja ik voel me zelf geen transgender. Dat is het probleem juist. Vergeleken bij heel veel andere transgenders. Die voelen zich echt transgender. En wij zijn gewoon vrouw.

Lydia: Ja inderdaad ja. Terwijl ze eigenlijk. Ja dat is hoeft eigenlijk helemaal niet.

Anna: En ik zeg. Jongens, transgender. Dat woord wordt er opgeplakt. Maar ik ben gewoon vrouw
Het is fijn om dat ook zo te accepteren. Het lijkt me wel een heel proces. De steun.

Anna: Ja dat zij heeft er ook voor gekozen. Voor mij. Hoe ik mij ook naar haar toe profileerde..

Lydia: Ja, jij was ook heel open en eerlijk en open over alles, gewoon hoe je erin stond. het geloof maar ook gewoon, in je transitie en zo. En doordat ze juist zo open en eerlijk was, konden we er ook goed over praten. Ik kon gewoon een aantal vragen stellen en die beantwoorde jij en ik ook gewoon eerlijk. En daardoor, gaf mij genoeg vertrouwen in dat geval om een relatie ook aan te gaan.

Dat is natuurlijk ook het allerbelangrijkste dat je gewoon open met elkaar gaan praten daarover.

Lydia: Want als ik een andere. Je hebt dus ook wel eens andere transgenders, ja tussen haakjes transgenders. Maar en die staan er zo anders in. Vind je het gek dat je geen partner kan vinden?

Dan is heel erg gesloten.

Lydia: Ja, heel negatief. Het ging alleen maar over wie wat voor medicijnen nam. Nou dat soort dingen, ja ik kan er niks mee. Bedoel. Het hoort erbij maar je hebt ook nog een leven daarnaast.

Maar voor hun was het alleen maar medicijn zus en medicijn zo. En dit en dat.

Ja dat zal je ook wel vaak dat het toch 't doel is van nou ik wil al die operaties hebben gehad en ik wil de hele transitie door zijn en dan ben ik echt dan ben ik echt helemaal af. Maar uiteindelijk

gaat het er natuurlijk om dat je je echt. Dat je gewoon echt helemaal jezelf zijn dat je echt. Voelt wie je bent.

Anna: Want ik heb de transitie nog niet helemaal doorlopen, maar voor mij. Ik ben gewoon een vrouw.

Maar dat is echt heel mooi.

Lydia: Ik sprak zelfs transpersonen zeg maar. Die al het hele proces hadden gehad dus ook de operatie. Maar zelfs die zaten er nog over van goh wat jij slik jij? Is, is dat het allemaal van belang? Wil je nou echt vrouw zijn of wil je? Als trans gezien worden? Dat je je wilt toch verder als vrouw? Dan denk ik kies er ook voor. Sta er dan ook een beetje neutraal in. In het begin snap ik het natuurlijk wel. Je zit met vragen. Maar op een gegeven moment moet je dan de knoop doorhakken.

Ja, dat is ook weer een heel proces natuurlijk ja.

Lydia: Ja, ook tuurlijk. Snap ik.

Anna: Het merendeel. Het is allemaal 30 jaar en ouder. Als het niet 40 jaar en ouder is.. Maar die groep die komt nu uit de kast.

Ja maar ook misschien de achter dat het überhaupt kan en dat het. Ja want in onderzoeken lees je ook dat transgender personen juist heel vroeg weten. En nu vooral en mij dat ook heel veel mensen het al wel vroeg weten maar dan veel later erachter komen dat ze het dan ook daadwerkelijk in transitie gaan en denk ik van nu durf ik het. Dat is ze echt wel heftig omdat het zo lang eigenlijk er mee te moeten leven.

Anna: Vanaf mijn vierde wist ik het. Maar ja als je als kind zijnde. Kreeg ik te horen van. Je bent een jongetje. En je zult altijd een jongetje blijven. Nou als dat zo ingehamerd wordt. Terwijl als ik nou vroeger kijken. Dan mocht ik mijn vader niet helpen, je hebt 2 linkerhandjes. Toen hielp ik mijn moeder in de huishouding. Totdat hij d'r ook weer achter kwam. Nee nou ben je teveel met vrouwelijke taken zeg maar.

Ja. Word je echt de hele tijd heen en weer... Is ook een beetje wat de maatschappij natuurlijk oplegt wat vrouwelijke en mannelijke taken zijn. Is ook wel heel interessant.

Anna: Dus ja dan. Dan zeggen van oké ik mag niet vrouwelijk zijn. Dan ben ik toch getrouwd met mijn ex. Je die had ME. In het beginstadium dus. Alles werd steeds minder. En op een gegeven moment moest je kleding kopen voor onderkleding alles moest gekocht. Maar daar kwam steeds meer mijn smaak in. En of zij iets niet hoefde... Dus zij zei eigenlijk op het einde van, van 27 jaar huwelijk zei ze wel van ik heb het al vanaf het eerste jaar dat we trouwde, dat ik met een vrouw getrouwd was.

Lydia: Toch valt dat haar dan zwaar om te merken.. Van haar kant was het net zo goed wegstoppen.

Anna: Klopt, van als ik het niet ziet dan is het er ook niet. Het was heel duidelijk. Ik zie geen losse bh of rok of wat dan ook, dan is het er ook niet. Wat natuurlijk steeds meer werd, maar..

Ja. Ja. Maar ook misschien want had net ook dat Anna zo'n open houding heeft dat het daardoor ook misschien in de kerk in de gemeente juist heel erg is, je bent welkom met heel open naar jullie. Dat dat ook wat meehelpt.

Anna: Want ik heb, toen ik hier dus kwam na de kerkdienst. Heb ik al. Boekjes van over transgenders uitgedeeld. Dus ja. Als je dat al in de kerk al verspreid ja. Dan heb je al een aardige basis gelegd. Want de mensen ook van hé dat heb ik gedaan. Van dat is er aan de hand. Dat proces gaat ze door.

En op zich ook wel fijn dat niet al die vragen. Op jouw bord komen misschien.

Anna: Ik heb er geen problemen mee. Ik heb me er wel in verdiept. En ik kan ook Bijbeltekst naar meegeven, van hé kijk daar maar naar of daar maar naar of dat lezen.

Dat is ook wel fijn. En andere LHBTI personen in de gemeente. Horen jullie daar ook wat van? Of zijn jullie hier 1 van de weinigen?

Anna: D'r zijn meerdere homo's en lesbiennes stellen geweest, Heb ik begrepen. Maar dat is allemaal ver voor mijn tijd geweest. Die zijn allemaal uit de kerk gegaan.

Oh wow. Dus dan is het toch wel een hele verandering geweest, hoe het vroeger was en hoe het nu is. Heb je enig idee waar dat aan heeft gelegen?

Anna: Ik weet het niet. Het kan ook de tijdsgeest zijn. Ik weet dat de kerk. Een heel stuk anders is. Dan dat het toen was. En dat heeft ook een proces doorgelopen.

Want het is daar al eerder een soort. Beleid.. is er al eerder over gepraat of nu helemaal niet.

Anna: Ja. Want ik weet dat er in de B zat er dan een homo persoon die is geaccepteerd maar mocht het niet in de praktijk brengen. Dat weet ik dus wel weer. Sorry. Maar hoe bekrompen ben je dan? Maar die is nu ergens anders.

Je zou dus ook wel weggegaan. Eigenlijk zonde dat de mensen er dan inderdaad weggaan van de kerk. Maar als ze dan wel bij de nieuwe kerk terechtkomt. Sommige mensen gaan ook helemaal weg van de kerk.

Anna: Dat klopt en dat is meerendeel dat je ziet. Maar aan de andere kant. Wij hebben net motor vrienden leren kennen. En de motorrijdster is kerkelijk. De passagier is niet kerkelijk. Maar ze zijn wel weer bij mekaar kwam en zij gaat wel mee naar de kerk.

Het is wel mooi dat toch zo langzaam terug kunnen komen naar de kerk. Dat je toch merkt dat er wel iets veranderd.

Anna: Ja en wij zitten dus waar we elkaar ontmoet hebben zitten op een Facebookgroep. Allemaal lesbiennes. Maar ook deze vragen over geloof komen dus regelmatig naar voren, geloven jullie?

Ja. En is dat dan ook nog want ik heb ook wel met iemand gesproken en die zei van. Ja ik hoefde niet per se uit de kast te komen in mijn gemeente maar meer bij m'n lesbische scene moest ik uit de kast komen als christen. En dat mensen zoiets hadden van oh ben je christen. Dat past toch niet bij elkaar of zoiets. Of ervaren jullie dat ook niet?

Anna: Nee. Want. Wij zitten dan op die Facebook groep. Nou hoeveel christelijke personen daar zijn. Je ziet dat ze eigenlijk de kerk zijn uitgejaagd.

Dat is wel heel erg. Des te fijner dat jullie hier wel terecht kunnen. En dat jullie je zo welkom voelen.

Anna: dat hoor je veel meer, dat ze de kerk worden uitgejaagd. Je hebt zoveel als groep te bieden dan ergens, maar dat wordt niet geaccepteerd. Omdat je net verliefd wordt op iemand anders.. Ja, omdat je net even wat anders bent. Dus daarin was mijn reactie wel van fijn dat ik hier word geaccepteerd want anders sta je wel heel erg alleen.

Nu is het fijn dat er wel een gemeente is in ieder geval. Die je om je heen staan. Ik hoor eigenlijk alleen maar goede verhalen bij gemeentes. Het is goed om te merken hoewel je dat in eerste instantie niet zou verwachten, toch wel een grote acceptatie is van bij gemeentes. Dat iedereen welkom is. Dat is wel heel mooi.

Lydia: je hebt ook genoeg kerken waar dit niet zo is. Dat vind ik gewoon verschrikkelijk bekrompen.

Anna: Nou ja, ik ben naar een broer van mij geweest. Maar eigenlijk word je daar met argusogen aangekeken. Dat was toen ook in verband met het belijden doen van een nichtje van mij dat je daar dan bent. Nou toen kenden we elkaar mekaar net. Toen zei ik van nou, ik ga daar naartoe maar zie ertegen op. En dan word je zo bekeken. Van, dan ben ik ook bekend in die buurt en dan hebben ze het erover, nou de hele familie is compleet, op eentje na. Van die en die mist er, dan heb ik zoiets van kijk uit je ogen dan zie je wie er zit en dan zie je dat de hele familie compleet is. Maar dan zitten ze puur naar een manspersoon te zoeken. Terwijl er daar ook wel is doorgedrongen dat ik dat ben. Het gereformeerd wereldje is klein. Ik heb twee broers daar wonen. sommigen accepteren het wel, maar anderen.. Als ik kijk bij mijn oudste broer en jongste broer, die accepteren wel dat ik een vriendin heb, mijn jongere broer die accepteert het niet. Die is dus weer heel zwaar op de hand. Jij bent met haar getrouwd en je zit daar nog steeds aan vast. Ook al is het mijn keuze niet geweest om van haar te scheiden. Voor mij was het prima. Ik ben een vrouw, zij is een vrouw, prima. Dat maakt voor mij niet uit. Voor haar maakte het uit en zij wou scheiden. Ik zei oke, prima. Maar dan heeft hij dat ook te accepteren. Terwijl hij mij wel accepteert als vrouwzijnde.

Dat is ook wel dubbel, want vanuit behouden hoek zou je denken dat hij vindt dat je met een man moet trouwen. Maar dat heeft hij niet..?

Anna: Eigenlijk wel van ik moet trouwen met een man.

Daar zit ook wel die dubbele laag in.

A3 Jip – Congregation North – 19-05-2019

Ik heb niet een lijstje dat ik af wil gaan, ik ben gewoon benieuwd naar je ervaringen en dat. Ik weet niet of de dominee iets heeft verteld wat ik doe?

Alleen dat je gender studies doet, maar niet heel veel verder.

Klopt. Nou, ik doe dus de master gender studies aan de Universiteit van Utrecht. Nu schrijf ik mijn scriptie over het LHBTI beleid binnen kerkelijke gemeentes. Specifiek over de gereformeerde kerken vrijgemaakt. En ik ben benieuwd naar de ervaringen van gemeenteleden, hoe het proces gaat en dat. Dus eigenlijk een beetje die combinatie. Zelf ben ik ook christelijk opgevoed en ook lesbisch dus ik heb zo heel veel met dit onderwerp. Dus dat. En dus niet vragen, ik ben gewoon benieuwd wie je bent, wat je ervaring is met het geloof. Want je ging ook belijdenis doen toch?

Ja, ik heb woensdag een soort inteken gesprek en dan ergens in juni volgens mij.

En gaan er dan ook allemaal gesprekken aan vooraf? Catechisatie achtig iets?

Dat hebben we al gedaan, nu alleen nog het intake gesprek en officieel moet de ouderlingen en diaken, weet ik niet meer wie, moet het dan goedkeuren, maar eigenlijk keuren ze dat altijd wel goed. Met de dominee en een ouderling of diaken.

Maar vertel, wie ben je en wat heb je met het geloof?

Nou, ik ben Jip, 17 jaar en nu ongeveer ruim een jaar uit de kast. Ik val op jongens. Ik heb me wel, ik weet het ongeveer sinds de tweede klas, ik zit nu in de vijfde dus drie jaar ongeveer? Vanaf het begin af aan dat ik er achter kwam, heb ik me wel heel erg alleen gevoeld zeg maar. Ik durfde er met niemand over te praten en ik was ervan overtuigd oh nou dan ga ik sowieso naar de hel zeg maar. Het helpt dan ook niet mee dat iedereen er grapjes over maakt, en dan in de catechisatie groep werden er ook grapjes gemaakt en dan sprak de leiding ze daar niet op aan. Dus ik ging eigenlijk altijd met tegenzin naar catechesatie toe. En er was ook, dat heb ik heel erg gemist, dat er een aanspreekpunt was. Dat er in de groep werd verteld, als er iets aan de hand is, dan zou je daar en daar naartoe kunnen gaan. Dat is nooit verteld. Misschien is het er wel maar dan hebben ze het nooit verteld. Dat vond ik ook wel ietsjes minder.

En toen.. want je kwam in de tweede erachter en op school had je wel meer het gevoel ik kan uit de kast komen, of ook niet?

Nee. Ik vond het sowieso heel eng, het was wel vergelijkbaar, maar sowieso eng omdat ik wist niet wat mensen gingen zeggen. En ook een paar leraren hadden zich er negatief over uitgelaten dus dat is wel wat minder. En altijd grapjes erover en dat helpt natuurlijk ook niet. En van die domme dingen, ik was heel erg bang dat ik niet meer de kleedkamer in zou mogen, dat soort dingen. Uiteindelijk niet gebeurd, maar alsnog is het wel..

Dat is ook wel een logische gedacht of in ieder geval niet gek. En in de kerk? Tijdens de catechesatie. Heb je uiteindelijk iemand aangesproken erover? Hoe is het gegaan om uit de kast te komen?

In mijn oude catechesatie groep, waar ik zeg maar met mijn leeftijdsgenoten zat, ik ben geswitched op een keer, naar een oudere groep toen ik 16 was. Toen ben ik naar de 18 groep, de belijdenis groep, omdat ik me niet op mijn plek voelde bij die andere groep. Bij mijn leeftijdsgenoten. En daar kon ik er wel over praten en dat was ook de eerste keer dat ik erover kon praten. Met de dominee en met de andere belijdenis mensen.

Dus daar ben je voor het eerst uit de kast gekomen?

Ja, in de kerk ja. Bij de catechesatie in de kerk.

Hoe werd daar toen op gereageerd?

Ja, wel toen.. mensen vonden het wel dapper dat ik het durfde te vertellen. Omdat ik het ook moeilijk vond om aan andere mensen die geloven te vertellen. Ja, maar ik vertelde er ook een ander verhaal er gelijk bij. Want als kind ben ik misbruikt dus dan.. daarom is het voor mij, het hele traject van uitvinden dat ik op jongens viel heel alleen geweest, omdat ik heb al misbruik meegemaakt, een hele tijd, een paar jaar. Daar durfde ik toen niet over te praten, toen ben ik dus heel erg vereenzaamd.

Dat je dacht ik kan niets vertellen want..

Ik dacht ook, ik heb heel vaak nee gezegd, maar die ander heeft mij dan elke keer, nou dan krijg je dit speelgoed en dan gaan we verder. Ik durfde mijn nee niet vol te houden omdat ik bang was dat ik iemand anders zou kwetsen. Ik dacht van, ik ga sowieso naar de hel, ik ging dan ook met heel veel tegenzin naar de kerk toe. En ja, ik durfde er niet over te praten. Heel veel vriendschappen ben ik kwijt geraakt omdat ik heel erg op mezelf ging zitten. Omdat ik... ja, vies is het niet het goede woord, ik voelde me gewoon meh. En toen heb ik uiteindelijk dus verteld aan mijn moeder en toen hebben we het weer aan mijn vader verteld en toen hebben we met diegene die het gedaan had, nog over gepraat.

Dat heb je op hetzelfde moment verteld als dat je uit de kast kwam of daarvoor al?

Nee, nee, dat ik misbruikt was van mijn 7-8 tot mijn 11^e en uit de kast komen was dus later. Daardoor was ik dus al vereenzaamd. Als je dus zolang daar door heen gaat en je durft het niet te vertellen, bepaalde emoties, zeg maar, ik had moeite met vriendschappen omdat, je bent gewoon zolang ben je verdrietig dat je die emotie, langzaam uitschakelt. Emoties van liefde en alles, heel veel positieve emoties waren uitgeschakeld, je wordt op den duur gewoon bang voor emoties. Omdat je weet hoeveel effect ze hebben en dan sluit je ze dus op. En dat heeft heel lang volgehouden tot, daardoor maakte mijn in de kast zitten.. Ik was altijd alleen en dit maakt je nog meer alleen omdat het voelt alsof je nog een probleem hebt.

Je hebt eigenlijk twee keer in de kast gezeten..

Ja, dat was ook, ja ik kan er nu wel om lachen, maar toen ik voor het eerst tegen mezelf zij, ja Jip, je valt op jongens, toen zei ik daarna gelijk tegen mezelf van, nee dat kan toch niet je bent ook al misbruikt. Zo van, nog wat erbij.

Zo voelde het echt? Dubbelop pech?

Ja, klopt. Dan heb je dubbelop eenzaamheid eigenlijk want over het misbruik heb ik ook op school niet over gepraat, pas veel later zeg maar. Maar dan heb je dus dubbelop eenzaamheid. Dan was er dus bij de kerk bij de catechesatie. Dat was zeg maar de plek, waar ik het het zwaarst had. Omdat ik bang was dat iedereen wat van mij zou vinden en dat ik naar de hel zou gaan. Dan werd er niet gezegd van, als er iets met je aan de hand is kun je deze en deze persoon aanspreken. Ik voelde me gewoon niet veilig in die groep. Dan raak je eigenlijk steeds dieper in de kast omdat je eigenlijk heel bang bent. Dan ben ik ook wel, ik wou er zo erg niet heen. Toen ben ik gewoon van huis weggefietst op de tijd dat ik naar cathchesatie moest gaan en ben ik gewoon een uur rondje gefietst om A heen en toen kwam ik helemaal met bevroren tenen terug want het was winter. En ik had ook geen handschoenen aan. Maar dat geeft wel een beeld van..

Hoe erg je er niet heen wilde. En wat heeft er uiteindelijk.. want uiteindelijk heb je er wel voor gekozen om naar een andere groep te gaan. Was dat omdat je dacht ik wil wel wat met het geloof maar niet in deze groep. Of was het vanuit je ouders, of vanuit de kerk, ik moet naar catechesatie.

Nou, het was, de mensen in mijn leeftijdsgroep gingen gewoon eigenlijk nergens volwassen mee om en je leerde ook eigenlijk niets van het geloof omdat niemand daar wilde zijn. Dus dan heb je een groep mensen die niet enthousiast is en ik zat dus nog in de kast en dan is het een opeenstapeling van allemaal dingen. Even nadenken wanneer ik geswitched ben. Dit kerkjaar ben ik geswitched.. Ik heb het vorig jaar in de vierde klas aan het begin aan wat vrienden verteld. Maar, dat waren zeg maar vrienden die niet in A woonden. Mensen in A durfde ik het nog niet te vertellen omdat die bij mij in de kerk zaten zeg maar.

En je zit wel in A op school?

Nee, in B op school. Ik had het dus op school mensen verteld en daarna zat ik met trillende benen in de klas nou, dat is ook gebeurd. Toen ben ik daarna een paar weken niet naar catechesatie geweest.. En toen ben ik.. Oh ja, toen ben ik nog bij de dominee op gesprek geweest!

Omdat hij merkte; je komt niet meer op catechesatie?

Nee, dat had ik zelf aangevraagd. Zo van, en toen hebben we over van alles en nog wat gepraat. Ook over mijn gevoelens voor jongens, want ik.. ik was best wel bang wat de dominee ervan zou vinden. Toen hebben we het daarover gehad en ja, toen voelde ik me wel zeg maar, veilig genoeg om naar de andere catechesatie groep te gaan. Toen ben ik daarheen gegaan. Toen heb ik daar mijn verhaal gedaan. Heb ik iedereen volgens mij geschokt dat ik zo open was. Maar ik had ook toen, ik had nog

steeds niet echt, ik voelde niet echt emotie bij het verhaal dat zat nog opgesloten achter een dam zeg maar. Dus ik kon ook open zijn zonder dat ik ging huilen. Dus, iedereen was daar geschokt en ik zat daar van, ja ik heb het nu verteld. Mijn emoties zijn laatst in een keer allemaal terug gekomen. Vandaag is de verjaardag van diegene die overleden is. Toen diegene overleden was, dan heb je pas door hoeveel je eigenlijk van iemand houdt. Dan ben je gewoon, dan heb je gewoon gigantisch veel verdriet in een keer. Diegene was ook nog maar 68 dus niet oud. En dan barst die dam in een keer los, en dan merk je pas hoe erg het misbruik allemaal is en wat er allemaal met mij gebeurt is. Dat eigenlijk, alle emoties die ik jarenlang heb weggestopt komen dan in een keer weer tevoorschijn. Ja, dat is nu nog steeds een beetje moeilijk en zwaar alles bij elkaar.

Het lijkt me allemaal heel heftig ook. Want ook hoe je erover vertelt, je vertelt het heel.. Je hebt het verhaal waarschijnlijk al veel vaker verteld, maar dat merk je ook wel. Maar dat maakt het niet minder heftig om het te vertellen. Wel heel fijn dat je dit met me wil delen.

Dat was zeg maar, het alleen voelen dat vond ik wel echt het ergst.

Dat merkte je ook in de gemeente dan? Dat je erg echt alleen voor stond?

Mensen denken er misschien neutraal of een beetje positief over. Het is niet een nare gemeente ofzo, maar het is een onderwerp waar mensen toch nog oncomfortabel van worden. Als mensen er oncomfortabel van worden dan ga je als je in de kast zit, denken van dan hebben ze vast een hekel aan mij. Dat is geen goede aanname maar dat doe je dan toch wel. Dus ik heb ook heel lang gedacht van, nee ik ga in deze kerk geen belijdenis doen want ik voel me hier niet fijn. Maar toen ik dus in de andere groep kwam en met de dominee erover had gepraat en met de andere mensen in de groep, dan kom je erachter dat je eigenlijk gewoon geaccepteerd bent in de groep. Toen heb ik toch besloten om toch belijdenis te doen.

Want je had dus wel heel erg in je hoofd, ik wil wel belijdenis doen?

Ja, want ik geloofde nog wel. Tijdens die, tijdens het hele traject van misbruikt en in de kast zitten, heb ik wel altijd gehad dat ik ging bidden werd ik wel weer rustig en kon ik gewoon slapen als ik lag te piekeren. Dus daar heb ik wel. Ik heb wel soort van aan mijn geloof vastgehouden maar het ook weggedrukt omdat ik ook bang was voor het geloof.

Ja, inderdaad. Je hebt er dus veel steun aan maar het is ook beangstigd? Want het geloof zegt ook, of sommige mensen zeggen dat het geloof zegt dat jij er niet mag zijn.

Ja, ik heb laatst ook, een maand geleden denk ik, heb ik het mijn opa en oma ook verteld. Die zijn ook.. Die zijn al wat ouder natuurlijk dan, die zaten altijd in Gereformeerd vrijgemaakt maar die zijn geswitched naar gereformeerd. Redelijk streng gereformeerd. Ze vonden dat alle dingen de verkeerde kant op gingen in de kerk. Dat was ook mening over LGBT, alles. Dat heeft daar ook in meegespeeld. Ik wist wel dat ze daar minder positief zouden over zijn en dan.. Maar ik wou het ze wel vertellen. Dat ik niet als ik later een vriendje had, dat ze mij dan ineens zagen met een jongen en

dat ze zich dan doodschrikken. Ik had liever dat ik ze van te voren even verteld had. Maar het begon met de standaard van het gaat toch wel weer weg. En daarna, je weet het toch nog niet zeker? Je bent nog niet zo oud. Allemaal dingen van je kunt het wegdrukken. Wij kennen ook mensen die op jongens vallen die dan toch een relatie aangaan met een vrouw. Ze waren het natuurlijk niet eens met mijn mening dat ik denk dat je wel een relatie met iemand van hetzelfde geslacht aan kan gaan, samen met God zeg maar. Vonden zij van niet, dat had ik ook wel verwacht van te voren, maar dat is niet heel leuk. Mijn ouders.. Mijn vader heeft eigenlijk dezelfde mening als mijn opa en oma, die denkt ook heel zwart, wit. Maar hij is een beetje een binnenvetter, dus hij stopt dan al zijn boosheid weg en dan is er een discussie en dan ontploft die in een keer. Maar ja, verder gaat het wel goed. Mijn moeder die denkt eigenlijk ook hetzelfde, maar die houdt te veel van mij om het hardop te zeggen. Die gaat eerder mee met mijn mening. Omdat ze me niet wil kwetsen. Want haar ouders hielden niet van haar tijdens haar opvoeding, tijdens gewoon alles. Nu wil zij mij de opvoeding geven die zij niet gehad heeft. Dat, dus dan is het ook logisch dat ze meer meegaat met.. Ook al denkt ze in haar hoofd, staat er misschien niet achter mijn keuze. Maar dan heb je toch wel steun.

Dat kan natuurlijk nog veranderen want dat is ook even wennen.

Ik heb het mijn ouders relatief snel verteld. Ik heb het mijn vader toen verteld als ik denk misschien. Want ik wist het toen al zeker, maar ik zei dat het misschien zo is om maar een beetje uitproberen. Toen merkte ik al dat ze minder positief waren. Daar heb ik het ook dan wel, moeilijk mee gehad. Ze waren ook; een van de eerste dingen die ze zeiden was dat ik het niet op school mocht vertellen. Toen dacht ik huh, waarom? Ik vond het veel te eng om op school te vertellen dus ik ging het sowieso niet doen. Dus ik begreep niet helemaal waarom ze het zeiden. Maar ik begrijp nou wel dat ze gewoon deden omdat ze bang waren dat ik gepest zou worden ofzo. Maar dat is uiteindelijk niet gebeurd omdat ik een heel open vriendengroep heb. Dus kan gewoon.

Het is op zich niet het eerste wat je wil horen, oh vertel het maar niet verder. Dat lijkt me wel lastig. Ik vind het wel, ik herken wel wat dingen in je verhaal, maar ik vind het wel heel mooi dat je je eigen persoonlijke relatie nog wel hebt met het geloof en God. Terwijl ik ken genoeg mensen die juist zoiets hebben van jij accepteert mij niet, dat komt door het geloof dus ik zet me er van af.

Dat is wat mensen maken van het geloof, dat is niet echt het geloof, zeg maar.

Zo ervaar jij het niet?

Nee.

En op school? Want je zit dus ook op een christelijke school, met christelijke docenten, was dat ook lastig?

Ja, maar op school is wel gewoon een aanspreekpunt, die moest ik alleen nog even vinden. Op school hangen er wel posters met wie je kan aanspreken voor dingen.

In de gemeente, je vond het spannend om uit de kast te komen want er worden toch wel grapjes over gemaakt en hoe merk je dat nu? Word je geaccepteerd en voel je je thuis?

Het is toch wel een beetje er wordt niet echt over gepraat, maar het over het algemeen zijn mensen niet oordelend in deze kerk. De oudere mensen soms nog wel wat, maar over het algemeen is het wel oke. Mensen houden er niet van om over te praten. Ik heb zeg maar, mijn vrienden het verteld, maar voor de rest.. Als iemand het dan een keer hoort, oke. Maar ik ga niet voor in de kerk staan van, hallo mensen ik val op jongens. Dat hoeft van mij ook niet perse. Het gaat vooral onder leeftijdsgenoten in de kerk als scheldwoord of als grapjes worden gebruikt. Dat is ook, dat was ook.. Vorige week ben ik op excursie geweest naar België, maar daar waren ook grapjes in de groep. Maar tegen het einde van de week werd dat ook wel minder. Blijkbaar worden mensen dan comfortabeler met elkaar en vinden ze dat oke, dan gaan ze niet meer grapjes maken om indruk op elkaar te maken ofzo. Toen waren we ook in Brussel bij een museum en toen zag iemand, toen stonden er een hele groep Franse schoolkinderen en toen zagen ze mijn regenboogbandje en toen gingen ze me allemaal een beetje uitschelden en dat was wel wat minder.

Wat? En hoe reageerde de rest daar op?

Nou, ik liep een beetje achteraan de groep met mijn vrienden en mensen die merkte het niet. En ik ging ook niet achterom kijken, want ik wilde ze ook niet aandacht geven zeg maar. Dat was de eerste k... oh nee, nou, ja, het gebeurt niet heel vaak zeg maar. Dus dat valt wel mee. De andere keer was in Amsterdam, toen was ik niet op zaterdag bij Pride maar gewoon doordeweeks bij Pride was ik toen. Toen was ik gewoon naar Amsterdam gegaan in de trein met mijn zusje. Toen had ik mijn ouders van te voren niet verteld dat het pride week was, omdat ik er niet heen mag van hun. Toen had ik dit armbandje voor het eerst, had ik daar gekocht. Toen waren er ook een paar mensen die achter me aan gingen joelen. Maar ja..

Dan denk je van bij Pride is het alleen maar liefde en dan toch..

Ja maar je hebt ook toeristen die een beetje bijzonder zijn.

En je zusje is, daar kun je ook wel thuis mee praten? Dat is ook wel fijn.

Ja, die weet het nog niet zeker, maar die denkt dat ze misschien ook lesbisch is of trans. Dat weet ze nog niet zeker. Ze is het nog aan het uitzoeken want die is ook nog maar 14. Maar ik ben wel een beetje bang dat mijn ouders dan gaan denken, Jip wat heb je met je zusje gedaan, heb je haar ook nog...

Heb je haar ook nog wat aangepreft? Dat is natuurlijk niet zo. Het is al een tijdje geleden maar ik hoorde ook dat jullie een keer in een dienst er aandacht voor hebben gehad?

Ja, dat was dus net de enige dag dat ik ziek was. Dat was vorig jaar, vorig jaar oktober. Oh, nee, wacht er was laatst ook nog een, maar toen was ik er niet. Laatst was er ook nog weer een over. Ik

vond het op zich wel goed dat erover gepraat werd maar je merkt gewoon dat mensen een beetje oncomfortabel in hun stoel gaan schuiven.

Want hoe gaat het er dan over, hoe ziet zo'n dienst eruit?

Mm.. dan moet ik echt even goed nadenken. Dat weet ik eigenlijk niet meer. Het enige wat ik me nog kan herinneren is dat mensen er niet helemaal fijn.. Dan gaat het er in de preek over. De dominee kan er wel over praten.

Heb je zoiets van, want ik weet dat sommige kerken na de Nashville verklaring de regenboogvlag..

Oh, ja! Daar ging de preek over. Dankje! Daar hadden we woensdagavond met catechesatie en toen hadden we het over die verklaring gehad. Want het was af en toe best een beetje zwaar om er doorheen te lezen. Toen stond er ook een stukje over transgender, dat het of niet bestond of niet.. Ik weet niet meer wat er precies stond, maar in ieder geval dat het een storing in je hoofd was en het kon allemaal niet. Dat stond er in. Dat vond ik wel zwaar om te leven. Daar had de dominee ook gezegd, ik heb hem niet ondertekend. Daar begon die de preek ook mee. Het was ook in het nieuws geweest en toen had hij het erover, sommige onderdelen begrijp ik dat ze erin hebben gezet, maar ik heb hem niet ondertekend. Want toen hebben we het er uitgebreid over gehad en bepaalde statements die ze erin hebben gezet. Die hebben ze gebaseerd op bepaalde bijbelteksten maar zelf een eigen lading aan toegevoegd of dingen er aan toegevoegd die er niet staan. Er staan ook een paar dingen in dat ding die wel waar waren. Het ging in dat ding ook niet allemaal over homoseksualiteit maar ook over de kern van het geloof ging het over. Er waren zeg maar, een paar gedeeltes die wel klopten maar dan kwam er gelijk weer een zin achteraan waar ze het mee..

Ontkrachten. Ja dat is zo. Heb je zoiets van ik wil wel dat de kerk, ook al merk je nog wat terughoudendheid, echt een statement maakt van wij zijn, bij ons is iedereen welkom.

Op zich zou ik dat wel willen. Maar ik denk dat je dan eerst zo ver moet komen dat er in de kerk comfortabel er over gepraat kan worden.

Want er is ook niet echt beleid over? Of je bv. Wel mag trouwen of niet? Of wel in de kerkenraad of niet?

Dat vraag ik me ook wel af. Je mag wel in de kerkenraad maar ik weet niet of je in deze kerk.. De dominee zou het denk ik wel willen, maar ik weet niet of je.. Het zou me niets verbazen als er protest zou komen vanuit mensen in de gemeente, maar ik weet niet zeker wat het beleid nou is.

Mogen ook vrouwen in de kerkenraad? Hebben jullie vrouwen in de kerkenraad?

Nou, er hebben wel vrouwelijke dominee gehad, een keer. Dus ik denk dat er ook vrouwen in de kerkenraad mogen. We hebben daar een keer een discussie over gehad. Dan kon je 's avonds naar de kerk toe komen en toen hadden ze allemaal tafels neergezet en dan mocht je, zeg maar, iedereen mocht zijn woord doen en een open discussie zeg maar. Dat was wel goed.

Zie je zo ook iets zitten over LHBTI beleid? Zou je er zelf heen gaan?

Ik zou het wel... Ik weet niet of ik heen zou gaan. Dan zijn ze eigenlijk, dan zijn ze aan het discussiëren over het onderwerp maar dan voelt het alsof ze aan het discussiëren zijn over jou. Ik denk dat je dan wel, als ik heen zou gaan, zou ik na die tijd heel moe zijn, waarschijnlijk. Maar, ik weet niet of ik dat zou aandurven. Het zou wel helpen als ik mijn verhaal zou doen, maar het is wel.. moeilijk.

Je zet jezelf natuurlijk wel heel erg in de spotlight.

En daar hou ik sowieso niet van. Spreekbeurten zijn niet mijn ding zeg maar. Ik heb op mijn school de voorleeswedstrijd gewonnen maar ik durf nooit voor in de kerk uit de Bijbel te lezen. Ik kan ook wel mijn verhaal vertellen maar ik vind het gewoon eng om te doen.

Je weet natuurlijk ook niet wat voor reacties erop komen.

Ik denk wel, omdat het in de kerk is het nog een beetje oncomfortabel om erover te praten, maar ik denk dat als mensen een verhaal horen van iemand echt voor in de kerk, dat is ook een keer al gebeurd. Met Klaske die is transgender, die is vrouw geworden. Oh ben je daar geweest? Oh dat had ik ook kunnen bedenken. Maar die heeft ook haar verhaal een keer gedaan in de kerk. Dat helpt wel als het persoonlijk gemaakt wordt. Als je dat vaker zou doen, dat je echt de persoon ontmoet. Dan merk je ook eigenlijk hoe, ja nou en, dit is gewoon mijn mening. Dat mensen die dan denken die er negatief over zijn en die heel duidelijk hun mening er over hebben. Die ook door hebben dat ze echt schade toebrengt. Want daar heb ik het best moeilijk mee gehad. Want ik ging dan op het internet altijd op zoeken, toen ik nog in de kast zat, wat vindt de Bijbel er nou van. Dan kom je van het ene naar het andere, van heel positief naar heel negatief. Af en toe, zie je dan dingen waar je echt van schrikt. Het is belangrijk dat mensen door hebben dat hun mening veel effect kan hebben. Ik denk dat persoonlijke verhalen, daarbij kunnen helpen. Het is nog gewoon ongemakkelijk, niet meer echt een taboe, maar wel een.. halve taboe.

Dan kan jij je verhaal vertellen, dat maakt ook wel meer indruk. Hoe ben je nu zelf de Bijbel gaan lezen?

Ja, ik vind het een beetje moeilijk om er echt, de Bijbel stukken die er zeg maar over zouden gaan, dat heb je vast ook heel vaak over gehoord. Het zijn allemaal, het is net hoe je het leest. Ik kan alleen uit de Bijbel halen, dat het de bedoeling was.. In het begin was het zo dat het man en vrouw zou zijn maar het is nou een beetje anders. Maar ik denk, voor mij is het belangrijkste geworden, een van de belangrijkste dingen die God de mens heeft gegeven is liefde. Waarom zou je dan aan zoveel miljoen mensen dat echt liefde ontnemen? Als het een God van liefde is dan, ik heb zeg maar die keuze gemaakt om zo dichtbij God te komen. En dan kan ik daar uiteindelijk van mijn leven zeggen, ik heb misschien niet de goede keuzes gemaakt, maar ik heb wel mijn best gedaan. Dichtbij God te komen.

Ik heb wel het idee dat je er misschien nog wel beter in verdiept hebt dan ik. Dat vind ik heel mooi, dat je er zo zelf al over na hebt gedacht. Maar misschien is dat ook wel..

Maar dat doe ik altijd over alles, heel veel nadenken.

Je bent echt een denker dus. Misschien wordt het ook wel van je verwacht dat je er goed over nadenkt. Je bent nou eenmaal anders..

Maar dat was ik ook nog vergeten, dat het wel een beetje voelt, toen ik eerst mensen erover ging vertellen en ook mensen die geloofden dat voelt alsof je jezelf echt moet verdedigen. En dat is ook minder fijn. Ik vind het al moeilijk om met mensen echt je gevoelens en echt je binnenste te praten. Als je dan een ding moet verdedigen wat heel veel impact op je heeft gehad. En andere mensen dan heel sterk hun eigen mening laten zien en je daarmee.. Dat je eigenlijk al gekwetst bent en dan moet je nog een beetje je best doen om jezelf te verdedigen, dat vond ik eigenlijk wel het naars. Dat vond ik ook in mijn oude catechesatie groep. Als het dan een beetje over homoseksualiteit ging dan voelde het echt van, dat ik heb zeg maar af en toe wel mijn best gedaan om een positieve kant van het verhaal te laten zien dat je niet allemaal negatief erover hoeft te denken. Maar het voelt dan echt alsof je tegen iedereen tegenover je in de kamer moet verdedigen. Dat het echt allen tegen een is.

En heb je dat nu nog steeds in de kerk?

Nee, ik heb nu zeg maar mijn eigen mening en ik wil er best met mensen over praten, maar ik ga alleen met mensen praten als ze open staan. Niet als ze al van te voren zeggen, zoals mijn vader, dit is mijn mening, die ga ik nooit veranderen. Dan heb ik geen zin in een gesprek. Geen zin is normaal geen reden maar hiervan wel. Het is toch wel, je gaat er vaker in je leven het er moeilijk mee krijgen maar ik heb wel gewoon voor mezelf de keuze gemaakt en dan is het toch wel een beetje belangrijk om voor jezelf te kiezen hierin. En dat je niet altijd wat van de mening van een ander moet aantrekken. Je mag wel naar een ander luisteren. Maar niet altijd

Niet laten leiden. Mooi. Goed zo! Altijd dat blijven denken.

A4: Reverend East (RV) & the city worker (CW) – Congregation East – 25-03-2019

CW: mooie keus om voor de GKv te kiezen, ook een ingewikkelde keus denk ik. We hebben niet als kerken, landelijk een beleid ofzo. We zijn in die zin in beweging en ook wel verschillend. In die zin was de vrijgemaakte kerk in die zin wel meer, veel meer, een soort eenheidsworst, van zo doen wij het, zo denken wij en dat mag wel en dat mag niet ofzo. En nu zie je veel meer diversiteit die je ook al jaren in PKN ook al hebt. Zie je bij ons nu ook wel.

RV: Wij zijn het nog wat minder gewend dat je ook verschillend over dingen kan denken. Dat is wel een van de uitdagingen, ook plaatselijk maar ook landelijk vind ik al minder belangrijk, maar plaatselijk, hoe ge je met elkaar om ook als je verschillend over bepaalde thema's denkt. LHBT is er een van, maar zo kan ik nog wel een paar thema's noemen. Dat vinden we, dat moeten we leren. Ik denk dat de vrijgemaakte kerk, in de geschiedenis, dat we daar niet zo goed in waren, of alles moesten we hetzelfde denken. Nu leren we met vallen en opstaan dat het ook anders kan. Dat is denk ik goed.

Daarom denk ik ook dat het zo relevant is voor dit onderzoek, om verschillende gemeentes te spreken.

RV: Want je gaat nog veel meer interviews doen behalve deze drie gemeentes?

Het doel is dat ik uiteindelijk, maar ik weet ook niet hoe ver jullie al zijn in het proces, het doel is uiteindelijk dat ik me echt op twee gemeentes ga focussen. Waarbij ik ook gemeenteleden kan spreken, die ook te maken hebben met het proces aldanniet LHBT. Hoe voelde dat als gemeente, de focus is echt: hoe hebben jullie dat samen als gemeente ervaren en wat zijn daar de valkuilen van? Of wat zijn hele positieve ervaringen? Dat eigenlijk.

RV: Nou daar willen wij best over praten, wat er op dit moment gebeurt in de Kerk. De kerk zit hier ook echt schuin achter, het gebouw dan he. Dat zegt ook weer niet alles. Dus die staat midden in de stad. Nou brand los met je vragen dan gaan wij..

Het is niet de bedoeling.. ik heb niet een vaste lijst met vragen, het is gewoon een vrij gesprek. Ik ben gewoon heel geïnteresseerd hoe het is begonnen? Hoe is de gemeente? Als jullie daar eerst iets over kunnen vertellen?

CW: Nou, we hebben een grote gemeente ongeveer 1300 mensen, gemiddelde leeftijd is laag, 30/35? Zoiets.

RV: Ik denk zelfs nog iets lager.

CW: Ja nog iets lager ja, veel kinderen. Groot gebied, dus A en de regio, een aantal omliggende dorpen hoort er ook bij. Een plek in de stad, we zitten in het centrum. Dat geeft vanzelf altijd al een gevoel van verantwoordelijkheid naar de stad ook. Je zit niet ergens aan de rand. Tegelijkertijd zie je ook; de kerk staat wel verder weg bij waar de mensen wonen. Er wonen wel een aantal gemeenteleden hier in de buurt maar ook een aantal woont wat verder weg. Dus aan de ene kant is

het een verbinding met de stad, maar aan de andere kant is het ook wel zoeken. Best wel een aantal dingen in beweging de afgelopen jaren. Noem eens wat. Vorig jaar hebben we de focus gehad op Zie Jezus, dat was het thema. Om echt met elkaar te vinden in de kern van het geloof. Dus richten op Christus, daar een preek over gehouden. Dingen in de stad ook opgezocht, met mensen gesproken, mensen hun verhaal laten doen. En op die manier, sprankjes van God ontdekken. Dat was eigenlijk wel heel mooi. We hebben ontzettend veel ontdekt met elkaar.

RV: En aansluitend ook bij het thema betekent dat we ook hebben ontdekt, het gaat dus om het volgen van iemand. Niet van een set waarheden, over die persoon of over andere dingen, maar we willen echt een persoon volgen. Dat betekent dus ook dat het verschillend kan zijn, voor verschillende mensen. Dus dat proces zijn we ook wel in het algemeen aangegaan met elkaar. Ja, dat was wel goed en leerzaam. Dat heeft ook straks wel met het onderwerp te maken, want als je een persoon volgt kun je dus ook verschillende keuzes maken. Ook al wil je Jezus wel centraal stellen. Het kan nog betekenen dat je anders denkt, en andere keuzes maakt. Maar dat proces is dus nog niet op die manier heel lang in onze gemeente actief gaande. Het gebeurt natuurlijk allang maar nu geven we daar op die manier dus ook aandacht aan en dat is wel, daar zijn we vorig jaar ook wat meer mee gestart denk ik.

CW: Ja dat geeft ruimte. Belangrijk is dat er vanuit de leiding van de kerk die ruimte gegeven wordt en opgezocht wordt. En daar gaan mensen ook weer heel verschillend mee om. Sommige mensen vinden het toch te ruim of ze willen nog meer ruimte. Dus dat is een mooi dynamisch proces waar we nu inzitten. En ook wel een ontspannen proces. Het betekent ook dat je dingen loslaat, dat je niet dingen vastpint. Maar wel samen wel ergens voor gaat. Wel achter Jezus aan en samen achter God aan. Maar daarin mag je dat ook weer op verschillende manier ervaren.

En jullie zijn dus ook nu aan het starten met denken over LHBTI beleid? Of hoort het daar ook bij? Of..?

CW: Nou zijn we daarmee aan het starten? Het loopt altijd al wel. We weten al 100 jaar dat we homo's en lesbiennes in de kerk hebben. En zo oud ben jij nog niet. Dus in die zin, wanneer start je daar nou mee? We hebben nu niet een project gestart. Er zijn twee dingen eigenlijk gebeurd de afgelopen tijd. Een is dat; twee jaar geleden is een homostel op een brug hier in elkaar geslagen. Met een, wat was het, ja...

Oh ja, ja...

Dat was hier in A. Voor mij is dat wel een soort bewustwordingspunt ofzo. Ik was er altijd al wel mee bezig omdat ik het in mijn familie, in mijn vriendenkring mee maak, maar ook wel zoiets van hier kun je als kerk in de stad ook gewoon zijn. Dit is niet acceptabel dat mensen zo mishandeld worden, dat is de ergste vorm van discriminatie. Dus dat is een ding. Het tweede is de Nashville verklaring die een paar weken geleden ineens op kwam poppen. Die hebben wij allebei misschien wel verschillend

ervaren. Maar het was voor mij een soort bewustwording van we moeten hier ook niet om heen draaien. Als christenen staan we hier verschillend in. En dat is ook hoe het is over de mensen die het betreft. We kunnen wel heel zielig doen als kerken van oh, we zijn het niet eens en er is geen eenheid. Het is vooral beroerd omdat het over een groep mensen gaat die aan de kant staat. En dat heeft recent wel.. ja vooral op persoonlijk vlak wel wat gesprekken opgeleverd. Dat is wat er bij mij boven borrelt.

RV: Nou ja, daarvoor hebben we, daar komen we zo wel op wat we dit seizoen hebben gedaan actief. Maar ik denk dat ik, zeker als ik in GKv verband kijk, dat is dan even de GKv kerken, dan staat A juist wel bekend als gewoon, hartelijk en vooruitstrevend. Ook op dit gebied. Namelijk dat wij nooit iets veroordelends, de afgelopen tien jaar, misschien daarvoor wel dat kan ik niet goed inschatten, de afgelopen tien jaar niet veroordelend waren maar altijd verwelkomend. En daar waren we al wel anders, dan andere GKv kerken denk ik. Maar ook bewust geen beleid. We zouden nooit mensen afhouden van het avondmaal of iets dergelijks, nooit tuchtmaatregelen voor wat iemand kiest. Maar ook niet het publiek zeggen dat het oke is, om een relatie te hebben of om te trouwen, of iets dergelijks. We lieten het gewoon gebeuren. We hadden wel aandacht voor de mensen die daar mee zaten of familieleden, of met homo's en lesbiennes zelf die met hun identiteit in de knoei kwamen maar ook met hun geloof. Daar hadden we gesprekken over. We zochten nooit beleid maar juist altijd de genade van God, dat je er mag zijn, dat je je mag ontwikkelen en dat je achter Jezus mag aan gaan. En juist verder geen beleid, bewust omdat we dat niet veilig genoeg vonden. Om het daar met de hele gemeente te over hebben, dus juist niet veilig voor homo's en lesbiennes.

CW: Waarom is dat niet veilig? Ik denk dat ik het hetzelfde zie hoor, maar..

RV: omdat er ook nog heel wat gemeenteleden zijn die een beeld hebben dat het gewoon niet kan, volgens de Bijbel. Het zijn misschien, inmiddels zal de grote meerderheid wel zeggen dat het er gewoon is en bestaat en mag zijn. Maar tien jaar geleden ook niet, denk ik. Dat is gewoon even een schatting van mijn kant.

CW: Ja, nou ik denk dat de onveiligheid die ik hoor van, maar dat is niet alleen in de kerk zo dat homo's en lesbiennes zich niet veilig voelen, is.. nou ben ik even mijn punt kwijt.. het is ook iets breder. Ik had een briljante gedachte en toen kwamen er mensen voorbij en nu..

RV: Ben je helemaal afgeleid? Dat vind ik wel jammer, ik had wel zin in een briljante gedachte van Wim. Vind ik altijd leuk.

CW: Wat een afgang he. Komt wel weer.

RV: Nee maar dat betekent dus dat we bewust kozen om geen beleid te doen de afgelopen jaren, maar mensen gewoon hartelijk te ontvangen. Met mensen wel evengoed een gesprek te hebben en helemaal open voor gesprek. En nu hebben we de gedachte van Wim. Ik leid hem gewoon even in.

CW: Nou de onveiligheid zit hem, wat mensen voelen is dat je gewoon steeds geproblematiseerder wordt. Je hebt een identiteit, wat anders is dan anderen, en dan kan je ook nog steeds oh je bent een probleem, je bent een probleem. Ik denk dat daar heel veel onveiligheid in zit. Daarom is het wijs om gewoon heel ruimhartig te zijn maar ook niet perse een beleid ofzo.

Om het ook niet anders te maken.

Nee, we hebben nu een jaarthema dat is Samen Een, Eenzaam, dus het gaat aan de ene kant over verbinding die nodig is, maar aan de andere kant gaat het over eenzaamheid die er is. Het monster van de eenzaamheid waar heel veel mensen last van hebben, gewoon in de ogen kijken. Maar tegelijkertijd ook zoeken naar verbinding omdat daar een deel van de oplossing kan zijn. Daarmee komen vanzelf de homo's en lesbiennes ook vanzelf voorbij. Maar dat is dan niet een speciale groep, van oh die zijn zielig en eenzaam.

RV: Ja, en dat hebben we dit jaar gedaan, dat is ook waar ik naartoe wilde bewegen. Wat vullen we elkaar leuk aan joh! Dit jaar hadden we, vorig jaar hadden we Zie Jezus en dit jaar als een soort toespitsing Samen Een, Eenzamen. En hebben we nagedacht, welke groepen in de stad en ook in de kerk zijn eenzaam of kunnen zich eenzaam voelen. Toen dachten we het is ook goed om over lesbiennes en homo's het dan te hebben, want die voelen zich dan juist in de kerk ook eenzaam. Dus hadden we bedacht op 6 januari van dit jaar om daar een dienst voor te houden en met ze ook te houden. Die heb ik samen met een lesbienne uit de gemeente voorbereid, mooie gesprekken gehad en wat voor thema's moeten er genoemd worden. Zij heeft ook een getuigenis gegeven in die dienst, hartstikke mooi. En toen kwam die dag erna de Nashville verklaring uit.

Ja wow, wat een timing, bizar.

Dus het was een vrij briljante timing. En in die dienst hebben we via wijdekerk ook, heeft een gemeentelid ons, die zit daarbij, die werkt daar voor, of die werkt daar voor, die is daar actief bij betrokken. Die heeft ook met enkelen van die site erover gehad, waar moet nou in die dienst aandacht voor zijn, wat helpt. Wat zijn goede dingen om te zeggen? Toen hebben we heel erg gefocust op de gedachte: niet oordelen. Aan de hand van een spannend bijbelverhaal, de overspelige vrouw, waar ik heel duidelijk vanaf het begin heb aangegeven: dat niet mijn gedachte is dat homoseksualiteit iets verkeerd is, zoals overspel verkeerd is. Denk dat het overgekomen is, maar vooral ingezoomd op stop nou eens met oordelen. Zie iemand helemaal, zoals Jezus ook doet. Die focust zich ook niet alleen maar op die vrouw en wat ze verkeerd gedaan heeft, maar een heel klein onderdeel, maar die ziet de hele persoon. En dat verdikkie, nou ook eens doen bij ons lesbische zussen en onze homoseksuele broeders, want dat doen we vaak niet. Het gaat altijd over wat ze wel en niet mogen, stop daar eens mee. Kijk eerst en heb aandacht. En die focus hebben we in die dienst gelegd, dat was volgens mij wel heel goed. Dat zorgde heel erg voor verbinding.

CW: Dat werd echt door, ik heb geen kritisch geluid gehoord zeg maar, dat werd echt door iedereen omarmd. Wat goed dat we dit nu even benoemen. Gewoon met een hele positieve insteek dit aanpakken met elkaar.

RV: Maar ook wel scherp. Ik denk dat wat ik gezegd heb ook wel scherp, dat ik ook naar ons kijk wat we niet goed hebben gedaan. Er zit een oordeel in naar ons voor een deel en dat is denk ik terecht. Dat is iets waar we nog lekker in kunnen groeien. Om het dan weer positief te maken. Dat is wel wat er vaak gebeurt. En ook wat Sophie, de zus uit onze gemeente, zo ervaren heeft. Maar je wilde een vraag stellen sorry.

Ik vroeg me af, want je zei dat is ook iets naar onszelf, daar hebben we zelf ook iets fouts in gedaan. Hebben jullie eerder in de voorgaande jaren dat mensen dus weg zijn gegaan omdat ze zich niet veilig voelden? Als LHBTI zijnde?

RV: Dat weet jij beter dan ik, ik ben nog niet zo heel lang in de gemeente. Dus ik weet niet of dat..

CW: Ik weet, dat weet ik niet goed. Als ik het wist zou ik het eerlijk zeggen hoor. Ik weet dat een paar jaar geleden, is er een homoseksuele jongen vertrokken. Die kerkte wel eens bij ons, die was lid bij ons, van oorsprong ook vrijgemaakt. Ik kende hem niet.

RV: Je bedoelt Gerard, jonge Gerard?

CW: Nee, nee.. Maar ik weet niet goed waarom hij vertrokken is. Toen heb ik wel gedacht hij heeft een relatie, misschien dat dat een reden is dat hij zich niet thuis voelt. Dat het oordeel voelt van mensen. Ongetwijfeld zijn daar gesprekken over gevoerd, door het kerkelijk bestuur. Alleen dat hebben ze niet op ons overgedragen. Wij weten ook niet alles.

RV: Op zich ook goed denk ik. Nee maar ik weet wel van iets langer geleden, van een stel dat juist wilde trouwen denk ik zelfs. Of hun relatie echt wilde regelen. Ik weet niet of dat toen al kon of geregistreerd partnerschap, en daarvan heeft toen de kerk, dat is denk ik wel 15 jaar geleden zelfs, van dat gaan we niet doen. De Kerk, daar waren ze toen echt nog niet aan toe en toen hebben ze zelfs gezegd van dat doen we niet. Toen zijn die broers, zo zie ik ze nog steeds, vertrokken naar een andere gemeente in A en die reageerde heel positief op die dienst die we afgelopen 6 januari hadden. Toch voelt dat voor mij nu als iets pijnlijks. Dat hebben we dus wel gedaan, we hebben ze wel voor een dichte deur laten staan. Het was een andere tijd, dat is allemaal prima, maar voor mij voelt dat nu als iets wat we toen niet goed hebben gedaan.

CW: Ja die pijn en die schaamte voel ik ook wel naar mensen. Aan de andere kant denk ik ook ik ben daar niet verantwoordelijk voor.

RV: Ik denk wel dat we op die manier een hindernis zijn geweest voor mensen richting God. Nou dat voel ik wel, dat vind ik niet goed.

Maar het doel is uiteindelijk dus niet om echt vast papier te krijgen van dit is ons beleid of is dat nu wel meer dat je denkt, dat willen we nu ook wel?

RV: ik zou dat wel willen.

Dat er meer duidelijkheid is in ieder geval of..?

RV: Ja maar ik vind het niet het belangrijkste maar ik zou er wel naartoe willen bewegen. Alleen het liefst met zo min mogelijk discussie erover en dat is ingewikkeld omdat ik denk dat heel vaak zorgen discussies over heel wat thema's voor verwijdering. Maar zeker op dit gebied vind ik dat wel pijnlijk. Wij zijn dus gastvrij, dat betekent ook dat sommige homo's en lesbiennes uit wat zwaardere gemeentes ook naar ons toe komen. Daar werd juist zoveel daar over gesproken en die vinden het juist ergens heerlijk dat in ons gemeente er niet op die manier over gesproken wordt. Wel met ze gesproken wordt, gewoon he van hoe gaat je zoektocht naar God? Hoe beleef je dat? Dat vinden ze heel belangrijk.

Maar niet als homo zijn maar gewoon als mens?

RV: precies. Met een deel van je identiteit dan natuurlijk wel als homo of lesbienne maar wel een deel en niet helemaal.

CW: Krijg je wel eens te horen dat mensen dat dan laf vinden? Dat ze zeggen van neem hier een standpunt in?

RV: Ik heb van gemeenteleden die heteroseksueel zijn hoor ik dat wel eens maar van homoseksuele gemeenteleden in de kerk hoor ik dat niet. Dan is het een verlangen meer van gewoon in algemene zin van duidelijkheid dan dat je ook.. Nou, in ieder geval, zover ik dat nu weet; de groep die in onze gemeente homo of lesbienne is die heeft daar helemaal niet perse behoefte aan. Kan wel komen, maar niet nu.

Dat is wel heel interessant omdat zeg maar dat betekent dus dat jullie als gemeente wel zo welkom zijn dat zij denken van ik heb die bevestiging al vanuit de gemeente, dus ik heb het niet nodig dat dat nog op papier komt te staan. Terwijl in andere gemeentes is het juist van; ja ik wil graag daar duidelijkheid over, want ik weet nu niet waar ik aan toe ben. Dat is wel heel interessant. In andere kerken bijvoorbeeld hoor je dat die gaan op weekend om er over te praten, of die hebben een jaar discussies daar over. Interessant dat jullie dat niet zo hebben uitgelicht en dat het dan toch wel aanwezig is, dat is wel heel mooi.

RV: En ik kan me wel voorstellen, ik kan me ook voorstellen dat het ook spannender wordt als we bijvoorbeeld een vraag krijgen van een homostel en dat zegt we willen graag dat ons huwelijk wordt ingezegend. Dan heb je gewoon een concrete vraag. Wat veel gemeentes doen, is dat voor zijn. Door een heel gesprek en discussie op te werpen in de gemeente zonder dat er een directe casus is of een directe vraag naar is. Daar valt ook wel iets over te zeggen. Dus ik vind dat ook nog wel zoeken. En ik heb zelf een verlangen dat dat allemaal kan. Dat zit er gewoon bij mij. Ik zie ook niet, dat is dus mijn manier waarop ik de Bijbel lees, naar de waarheid zoek, ik zie dat niet. Maar ik weet ook, dat is een proces dat wil ik daar de gemeente in meenemen, moet dat voorzichtig gedaan worden, moeten we

niet volgende week daar een discussie over hebben. Dus daar zoeken we wel naar een manier, maar ik weet nog niet hoe dat proces precies gaat lopen, dat vind ik zoeken.

Maar de voorkeur is dus wel dat dat echt in samenspraak gaat met de gemeente? Niet dat de kerkenraad, zo noemen wij dat ik weet niet of jullie ook..,

RV: Ja, ja, zeker

Dat de kerkenraad daarover gaat discussiëren en dan tegen de gemeente zegt nou dit is het beleid?

RV: Ik denk niet dat dat wenselijk is, nee.

CW: Nee, zo willen we niet werken.

RV: Uiteindelijk zal de kerkenraad wel nadat geluisterd is en gesprekken gevoerd zijn daar een beslissing in maken. Maar ik denk dat de gemeente daar nu nog niet klaar voor is. Dat vind ik eigenlijk jammer, maar dat is wel gewoon feitelijk. Ik ben nu van plan als het in oktober kom-uit-de-kast-dag is ergens in oktober is dat, dan ga ik die zondag, daar ga ik een dienst over houden in datzelfde thema. Dan gaat het dus niet over wat voor mening of overtuiging je hebt. Maar dat het bespreekbaar is en dat je bij God jezelf kan zijn. Daar kies ik wel bewust voor om daar aandacht voor te geven. Zodat het wel bespreekbaar blijft en blijft leven op die manier. Dat mensen dat door hebben dat het leeft en dat herkenbaar is. Maar zo bewegen wij nu een beetje. Toch?

CW: Ja zo doen wij dat en er wordt ook wel naar ons gekeken. Ben dan, Ja Cornelis ook, maar ben wel de smoel naar buiten zeg maar. Ja mensen zien wel, mensen letten wel op. Andere kerken willen wel graag weten wat wij doen, wat is jullie standpunt wat is jullie beleid. Het is altijd fijn om dan even te zitten om het erover te hebben. Je kunt het er niet even over hebben van dit doen we zus en zo, je zegt dat niet even in paar zinnen. Dat zou de zaak geen recht doen. En rondom Nashville, je ziet ook wel mensen die dan gesprekken willen. Ook met mij gesprekken willen. Een aantal die het wel zouden ondertekenen, die heb ik ook gesproken.

Ook vanuit jullie eigen gemeente?

Niet vanuit eigen gemeente, maar vanuit andere gemeentes. Die gewoon heel duidelijk standpunt hebben, van oh het zit zo en dan zoek je wel naar een opening of zo. Ik vind het wel belangrijk om die mensen dan ook te horen. Ik ben het niet met ze eens en het emotioneert me, het valt niet mee om te luisteren dan.

Ja dat lijkt me dan wel heel moeilijk.

Ja, maar ik ga het wel aan. We moeten ze niet links laten liggen en ergens is het ook wel een beetje een probleem waar ik me eigenlijk... dan ook wel weer lastig vindt. Kijk als kerk ben je het niet eens. Dat vond ik wel even een wat minder groot probleem dan het afschrijven van hele groepen mensen met die verklaring zeg maar. Dus ja, daar zit je ook wel.. dan ben ik ook wel een beetje op zoek naar hoe voer je die gesprekken op een goeie manier. De gemeente A, die hebben een beleid op inclusie, en inclusie is het toverwoord van iedereen doet mee in de samenleving. En daar hebben ze drie

groepen bestempeld een halfjaar geleden en dat gaat over mensen met een arbeidsachterstand dus gehandicapte mensen, mensen uit andere culturen en dus LHBT, lekker weer drie 'probleem' groepen. Maar ze zeggen van ja, die mensen staan te veel aan de kant. Het beleid van de gemeente A is, praat mee. Iedereen doet mee en ze vragen ons als kerk, wil je mee praten? Dat is natuurlijk wel mooi. We zeggen van he, als kerk schamen we ons voor wat Kerkenmensen doen en gezegd hebben. Dat je dan toch op dat moment mag meepraten en meedoen dat is toch fijn.

Jullie zitten natuurlijk ook in het centrum van A dus het is ook..

Ja misschien dat dat meespeelt.

RV: En ja, zonder.. hoe zeg ik het goed.. We zijn ook wel actief betrokken bij wat er in de stad gebeurt. Dat willen we ook graag en daar kiezen we voor. We willen niet alleen dat we het intern leuk hebben met elkaar maar we willen ook iets, iets betekenen voor de stad. We moeten het ook niet te groot maken, maar dat willen we wel doen. Dat vindt de gemeente natuurlijk heel fijn.

CW: Ja, die vindt dat fijn. We moeten nu niet op ons borst kloppen, daarom zeg ik het niet. Maar van he, dat is er ook. Hoe wij kerk zijn wordt mede bepaald door de stad. Niet wat wij als gemeenschap met elkaar ontdekken. Ik vind dat we daarin ook naar de stad moeten luisteren. Daarin laat God zich ook zien, daar kunnen wij ook van leren. Dus de gemeente meenemen in wat voor proces dan ook vind ik belangrijk, maar ik vind ook heel belangrijk om te kijken in wat voor context leven we hier. Wat voor mensen wonen er in de stad en hoe ga je daar mee om.

RV: Ja en wij kozen ervoor om de zondag na Nashville verklaring, 13 januari, de regenboogvlag uit te hangen en die week ook. En als ik naar mezelf kijk, durfde ik dat ook te doen omdat we die zondag daarvoor op een mooie manier aandacht voor hadden gehad. Anders had ik het een te groot gebaar gevonden voor onze Kerk, omdat we er helemaal niet zo vaak over praten, wel ergens gastvrij zijn maar wel door er niet zoveel over te zeggen. We hadden net die zondag gehad en we dachten dit is ook wel... Dit past ook bij wat we afgelopen zondag gezegd hebben tegen elkaar, waar we voor willen gaan. Dus toen hebben we dat.. hebben we de vlag uitgehangen als teken van God houdt van iedereen. Dat was wel mooi, daar kregen we ook mooie reacties van, van mensen in de stad voor.

CW: Ja het blijft dubbel, het is mooi en pijnlijk dat zoiets nodig is.

En helemaal nog geen negatieve reacties of mensen die zeggen van hier ben ik het echt niet mee eens, ook op die dienst bijvoorbeeld?

CW: Er is niemand weggelopen.

RV: Heb ik niet gehoord, nee, nee.

Dat is wel mooi.

RV: Dat is zeker mooi.

Dat het dus blijkbaar toch wel wordt geaccepteerd, maar..

RV: Ik heb wel heel wat vragen gekregen met de vraag van maar wat is nou het standpunt.

Dus er wordt uit de gemeente ook wel gevraagd van; we willen daar eigenlijk wel duidelijkheid in.

Ja, maar op het moment dat ik dan zeg, of in die dienst zeg, ik vind het standpunt eigenlijk niet zo heel belangrijk. We moeten eerst heeeeel lang ons standpunt aan de kant duwen en kijken en aandacht hebben en dat herhaal ik dan in mijn mailtjes en dan zeggen mensen ja je hebt eigenlijk ook wel gelijk. Het moest even meer landen, sorry. En dan, en dan komt het wel weer goed. Ik heb niet reacties gehad van oh wat maak je me nu, nee. Maar bij sommige ligt die wens wel echt van we willen duidelijkheid. Het ligt ook soms aan karakters van mensen.

Sommige mensen houden gewoon van duidelijkheid.

Ja, ja zeker. En die vinden het dan ingewikkeld dat ik dan geen duidelijkheid heb gegeven in dat opzicht. En misschien verwachten ze dat dan ook wel als ik dat thema aanhou dan is het van: Nu horen we eindelijk wat die Cornelis ervan vindt. En dan gebeurt dat niet.

Het voelt dan toch een beetje van; jullie bepalen de lijn als kerkenraad en dan kunnen wij dat volgen, maar aan de andere kant is zo'n dienst ook best wel duidelijk lijkt me.

RV: Ja eigenlijk is dat ook beleid natuurlijk. Alleen anders dan ze verwachten. Ja zeker.

CW: Daarnaast is het ook wel echt belangrijk om het gesprek te blijven voeren. Er zijn ongetwijfeld homojongeren in de kerk die we niet in beeld hebben, misschien ook ouderen. Er zijn best een aantal die we in beeld hebben vanwege... ja die is zo. Het is niet zo dat je dan een labeltje krijgt, maar van een aantal weten we het. Maar er zijn ongetwijfeld mensen van wie we het niet weten. En er zijn jongeren die ermee worstelen. Maar die ruimte van, nou ja, kom uit de kast zou ik wel heel graag willen blijven, blijven roepen.

RV: Wij hebben elk jaar op catechesatie, zo noemen we dat nog steeds, 16+ jongeren dat is bij ons dan de 16+ groep en elk jaar nodigen we daarvoor een gemeentelid uit die homo of lesbisch is, tenminste de afgelopen drie jaar, zolang zit ik in deze gemeente, ik weet niet of het daarvoor ook gebeurde maar, die vertelt dan zijn of haar verhaal. Je merkt dan een enorm.. ja gewoon een hele accepterende houding van jongeren, die zijn het best wel gewend, vinden het niet gek, ook geen een die vanuit de Bijbel zou beargumenteren dat het niet zou kunnen. Dat leeft eerder bij ouderen in de gemeente, die kunnen ook wel 25 zijn he, die ouderen, maar niet bij jongeren van.. tot 20 laat maar zeggen. Dat maakt ook wel al dat je.. die beweging zie je al groter worden laat maar zeggen, ik vind dat wel iets moois. Een jongere die laatst uit de kast kwam en ook (...) dan zie je gewoon één brok acceptatie. Heerlijk vind ik dat, en gewoon de vrijmoedigheid, hij heeft er ook helemaal niet zolang me geworsteld, en dat vind ik wel echt.. mooi.

Ja dat is wel heel mooi om te zien dat ze uiteindelijk, dat dat meer zichtbaar wordt. Ik vind het wel grappig want de vorige, waar ik dus vanochtend was, zijn dus al tien jaar bezig met echt dat beleid vormen en toen gaf hij ook aan van: er komen te weinig mensen uit de kast. Het is natuurlijk een op de zoveel is homo dus er mist toch nog wat. Terwijl jullie als gemeente hebben niet een strak

beleid maar dragen het alleen maar heel erg uit en daar merk je dat mensen, weinig of zonder veel problemen, uit de kast komen.. Dat is wel..

CW: nou, ja het is altijd eenerzijds anderzijds he, tegelijkertijd snap ik het verschil wel maar ik weet niet of het helemaal.. wat Sophie ook zei, de lesbienne die bij ons op het podium stond, het lijkt soms wel alsof ik de enige ben. Die kant zit er ook aan. Dus ik wel echt, ja, dat we echt wel moeten opletten en hoe komt het dat mensen dit niet vertellen? Vertellen ze het ergens anders wel, misschien niet in de kerk, dat zou ook nog kunnen dat is misschien ook helemaal geen probleem.

Er zitten natuurlijk altijd twee kanten aan.

RV: Ja zeker, misschien schetsen we nu een te rooskleurig beeld, maar ik was gewoon enthousiast over die ervaring en daarom vertel ik het ook zo.

Dat mag ook, dat mag ook.

RV: Ja zeker, maar dat ik dus niet denk van oh oh.. ja dan ga ik ook enthousiast vertellen. Dat begrijp je.

CW: Sorry, ik trek je weer helemaal naar beneden.

RV: Nee maar dat is een goeie aanvulling maar ik ging even in de reflectie. En wat ik mooi vind nu van Sophie, dat gemeentelid organiseert nu ook in A, tafeltijd heet dat dan, ook vanuit wijdekerk ik weet niet of je dat gezien hebt op hun site. Dat is best wel mooi. Dat is een keer.. een paar keer per jaar. Tafeltijd is een maaltijd waarin er mensen mogen komen met elkaar eten en ook over LHBT spreken met elkaar terwijl je aan het eten bent en daar word je dan voor uitgenodigd als je dat wil. Daar geef je je voor op en dan heb je gewoon hele mooie intieme gesprekken met elkaar. En dat regelt zij nu voor de kerk. Er komen ook wel mensen die niet direct betrokken zijn bij de kerk maar wel een linkje hebben. We hebben een avond gehad nu, Wim was er ook bij, dat is schitterend joh. Dan heb je gewoon mooie gesprekken en dan gaat het er wel op een nou ja, mooie en open, vragende en zoekende manier. En dat is ook wel heel goed.

CW: Bewust geen meningen, dat was Sophie's insteek heel duidelijk, we gaan geen meningen uitwisselen, laten we gewoon zijn en ons leven delen, gewoon vertellen wie je bent. Dan komt het allemaal vanzelf wel boven water wat je vertellen wil. Niet een mening van waar je zegt ja maar nee, ik vind dit en ik vind dat. Het is een soort christelijke zwartepietendiscussie aan het worden, echt verschrikkelijk.

RV: Zo, wat een quote joh! Daar heb je over nagedacht.

CW: Het is toch zo? Zwarte piet is natuurlijk gewoon een karakter, een rol ofzo. Alhoewel, zelfs daar moet je tegenwoordig over uitkijken. Nee snap je, het is zo varia.. ja, je discrimineert, nee je bent een verrader, nee je discrimineert, die platheid heeft de discussie soms. En dat vond ik mooi aan de maaltijd, het is een positief verhaal geworden, we doen dat niet, we vertikken het gewoon om die discussie aan te gaan.

Het kan ook dan alleen maar een wel of niet discussie worden en dan kom je er zo niet uit.

RV: Ja, nee, ik geloof ook dat je, dat je overtuiging anders als je mensen in de ogen kijkt die er echt mee geworsteld hebben in plaats van dat het voor sommige gewoon een denk excetitie is. Die niet echt met de realiteit te maken heeft.

Nee inderdaad, gewoon een ver van je bed show.

RV: Ja, of ze kiezen ervoor dat het dat wordt. Zelfs als het dichtbij gebeurt kan dat ook nog gebeuren dat je daarvoor kiest. Dat kan, maar dan werkt zo'n tafeltijd heel goed. Dan praat je erover, dan zijn de verhalen heel verschillend maar dan wel direct betrokken op eigen levens van mensen. Dat is ook goed, dat zorgt wel voor...

Want jullie hebben wel het idee de hele gemeente aan.. Want ik kan me voorstellen dat mensen denken van ik wil daar verder niets mee met dat LHBTI gedoe dat je je wel uitgenodigd voelt als zoiets als tafeltijd? Of hebben jullie meer het idee er komen mensen met dezelfde gedachtegoed.

RV: Het is een heel select groepje dat er komt. Het is ook eten met elkaar, we zijn natuurlijk een gemeente van wel 1400 zelfs, 1400 leden, waarvan er zondagmorgen een stuk of 1000 in de kerk komen? Zoiets? Of ben ik dan te posi.. nee ik denk zoiets, ongeveer 1000 in de kerk komen, dat is best veel, en bij zo'n tafeltijd zijn er 25/30 mensen wat ook helemaal goed is voor de setting maar...

CW: Ja dan valt ongeveer de helft buiten de kerk. Dus het wordt breed christelijk ingestoken. Ook vanuit de regio volgens mij ook. Wat is de vraag ook alweer?

RV: Ja hoe breed het leeft en dat ze zich uitgenodigd voelen. Ik denk op zich wel uitgenodigd, maar dat ze denken hier moet ik wel direct een relatie mee hebben, met dit thema, dan ga ik misschien komen. Op een dergelijke meeting. En dat is in dit geval ook prima. Dat vind ik. Dan sta je open om te luisteren. En Sophie was al hartstikke blij met de opkomst, ze vond het geweldig. Ze voelt zich op die manier ook gezien. Nouja, twee homo's uit de gemeente vinden het ook heerlijk om op die manier in gesprek te zijn hierover. Dus ik ben hartstikke blij dat het er is.

CW: Ja en door die schaal is het ook veiliger, sneller veiliger zeg maar. Als je natuurlijk met 1400 mensen dan wordt het al wat ingewikkelder. Het is gewoon goed de mensen die daar op dat moment iets mee willen. Ik heb wel het idee dat vanuit, alles wat er zeg maar gebeurd is, die kerkdienst, Nashville en die maaltijd he, dat het breed leeft. Dat het breed op een positieve manier gezocht wordt naar hoe gaan we dit doen. Ik heb niet het idee dat een hele groep zegt van nou, het maakt me geen moer uit. Beslist niet. Iedereen die ik er over spreekt is er met z'n hart bij betrokken en op een heel ruimhartige manier. Dat is mooi.

Kijken jullie nou, want jullie geven aan dat jullie hier wel heel graag beleid bij zien, zeg maar, kijken jullie dan uit naar de eerste komt aankloppen die zegt ik wil trouwen in de kerk als homostel?

RV: Dat is een mooie vraag.

CW: Ja goeie vraag..

Of denken jullie van nou, laten we daar nog even mee wachten?

CW: Ik kijk er wel naar uit. Wat ik ingewikkeld zou vinden is als we daar vooraf een heel lang hoofdpijn dossier over hebben met discussie en discussie sluiten gewoon uit. Ik ben zelf voor. Ik denk dat het gewoon heel mooi is en recht doet aan mensen. Relatie van liefde en trouw laten zien, rechtsbescherming, is het daarom verstandig dat er voor de wet iets geregeld wordt nou dan noemen we dan een huwelijksplechtigheid.

RV: Geef me tijd. Dat is wat ik denk. En niet mijzelf maar de gemeente. En als het niet zo is, dan is het niet zo. Dan komt de vraag en dan gaan we met ons beperkte wijsheid ons best er voor doen. Maar dit is ergens iets in mijn hoofd, ergens, binnen twee jaar hebben we denk ik beleid of er nu een vraag komt of niet. Maar dat is nu mijn inschatting met de ontwikkelingen die er gaande is in de gemeente de keuzes die we maken, zou ik dat niet een rare move vinden. Als nu de vraag komt dan hebben we nu beleid te maken, maar ik denk dat het minder commotie op levert als het iets later komt. Maar ja wat komt, komt. Zo relaxt ben ik ook wel.

Want er zijn ook wel homo's stellen binnen de kerk of zijn het vooral vrijgezellen?

RV: Er zijn.. ik ken geen met relatie op dit moment, in onze gemeente.

CW: Gerard, jonge Gerard.

RV: Die is geen lid meer van onze gemeente, die is verhuisd.

CW: Die is verhuisd naar Groningen.

RV: Dat.. voor zover ik weet is dat, is dat niet zo. Maar ik weet wel dat er een paar zeker helemaal voor open staan maar dat dat nog niet nu zo is.

Ja, er moet ook maar net iemand komen, natuurlijk.

RV: Ja, zeker. En ik vind het ook een beetje dubbel, ergens zou ik het voor willen zijn zodat niet een iemand dan tegelijk in de picture staat, dat vind ik heel kwetsbaar namelijk en ingewikkeld. Ook al zeggen we allemaal van ja we gaan niet helemaal op die casus, het is juist algemeen maar dat gebeurt er gewoon in de hoofden van mensen. En dat gun ik ergens zo'n stel niet. Dan zou ik het ergens voor willen zijn en tegelijk zou ik even willen wachten dat het wat minder heftig wordt in mijn inschatting. Want dat gun ik ook de meeste lesbiennes en homo's niet. Maar dat is ook een beetje zoeken. Dat vind ik zelf ook ingewikkeld want ik wil het wel maar als ik de gemeente inschat, denk ik, dit is niet het meest handige.

Nu uit jullie verhalen denk ik, dit is hartstikke positief allemaal, hartstikke open en hartelijk maar toch geven jullie aan dat er wel pijnpunten zijn, waar zouden die pijnpunten dan in liggen?

RV: Ik zie als pijnpunt als we dat gesprek gaan voeren van he denk met ons mee hoeveel vrijheid, hoeveel ruimte gunnen wij aan homo's en lesbiennes in onze gemeente. En dan weet ik dat de meningen enorm uiteen lopen en ik denk ook dat sommige homo's en lesbiennes dan komen op zo'n avond, waar we het dan over hebben, dat.. ik kan me niet anders voorstellen dan dat dat onveilig

voelt dat mensen dan zeggen van ja het lijkt me heel ingewikkeld als je dat dan bent en je moet dat dan dragen, maar ik zie geen ruimte dat zij een relatie aan kunnen gaan. Want die mening hebben sommigen in onze gemeente hierover. En dat respecteer ik ook dat ze die hebben, ik kijk anders naar die Bijbelteksten maar ik kan me voorstellen, hebben ze ook vaak gehoord van dominees dat ze dat zo moeten uitleggen vroeger, dus ik kan me wel voorstellen dat ze zo denken. Maar ik weet ook dat wordt onveilig. Sommige horen daar hun vader of hun moeder in van vroeger, weet je wel, en er komt dan een hele werkelijkheid komt daar mee binnen. Ja, dat gun ik ze ergens niet want daar gaan we weer zullen ze dan als gevoel hebben. En tegelijk denk ik ook, dat het voor informatievoorziening voor sommige gemeenteleden goed is als het er wel een keer gaat over die manier. Dat je zegt deze teksten kun je ook zo en zo uitleggen. Misschien wel zelfs zijn daar betere papieren voor dat je het zo doet. Alleen het wordt zo snel onveilig en dat is een beetje mijn zoektocht in dit thema.

Want uiteindelijk zou je ook kunnen denken, nou dan doen we een gemeente avond voor mensen die niet LHBT-zijn om dat even te bespreken, maar ja het doel is om met die mensen te praten.

Jazeker, en dat is weer uitsluiten op een andere manier. Dan zou ik mij als LHBT'er ook niet heel serieus genomen voelen, oh nu gaan ze **over** ons praten.

CW: Ja het is ook wel goed om leiderschap wat te relativiseren. Als mensen dat gesprek op zoeken, is iedereen in de gemeente vrij en mondig om dat zelf ook te doen. Dan kun je heel erg met z'n allen naar het kerkbestuur kijken van he jongens wat gaan jullie doen? Je kan ook als kerkbestuur zeggen ga er in gesprek over, als je er mee zit of je zoekt het of je weet het niet... En dat gebeurt sowieso wel. Dat gebeurt wel in de groepen, in de kringen die we hebben, dat gebeurt wel. Na, dat weet ik wel zeker, wordt er wel over gesproken. Dan kun je zeggen beleid van bovenaf maar je kunt ook zeggen van er is een brede basisbeweging die in beweging is en dingen ziet en die ziet ook wel echt een ontwikkeling in gedachtegoed.

RV: Nouja, dat zegt iets over de gemeente hoe wij dit soort thema's oppakken. Dat denk ik wel te zien. Dat is misschien een beetje gek vanuit de PKN achtergrond, maar wij hebben denk ik pas een jaar.. anderhalf jaar geleden heeft onze synode besloten dat vrouwen ook ambstdrager kunnen worden en dergelijke.

Ja, ik hoorde het vanochtend.

En A heeft al best wel het verlangen dat ze dat willen, maar gedacht hier gaan we het niet over hebben. De meningen zijn verschillend in onze gemeente ook al is een op zich grote meerderheid voor, maar er zullen ook een paar tegen zijn. Op dit moment is het niet officieel geregeld. Het gaat enorm veel gedoe opleveren als wij kiezen om het wel te doen, dat moeten we allemaal doen. Toen de Synode besloot dat het mocht, hebben we het in no time ingevoerd en leverde het ook niet veel discussie of gesprek op, dat laat iets zien in de keuzes die we maken. Wij proberen Jezus meer zichtbaar te maken, helpt het als we een langdurige interne discussie over man, vrouw en ambt gaan

hebben? En onze keuze is al die jaren geweest, nee maar we zouden het wel graag willen. En dan homo's en lesbiennes, wat we het belangrijkste vinden is aandacht voor hen, hen helpen, ondersteunen, blij met ze zijn, dat vinden we het belangrijkste en we.. We, de groep is wel aanzienlijk nog niet zo groot als man/vrouw en ambt, een aardig deel wil wel heel graag dat alles open is en alles zou kunnen maar die groep is nog niet zo groot dat we het nu gemakkelijk niet na een heel proces zouden kunnen invoeren. En ik ben aan het hopen en bidden dat die groep steeds groter wordt zodat dat ook weer relatief zonder wat we heel veel verwijdering en niet verbinding ervaren met elkaar dat kunnen doen. Mijn inschatting is dat die groep nu nog niet groot genoeg is om daar een beweging in te maken.

Dus eigenlijk komt eerst het proces en dan het beleid? In plaats van eerst beleid en dan moeten mensen dat ook aanvaarden.

RV: Dat denk ik wel ja.

CW: Waarbij we ook niet eindeloos moeten wachten op beleid, op een gegeven moment moeten we ook knopen doorhakken. Maar het is inderdaad de beweging waar we nu inzitten, ja. Met alle spanningen die daar om heen zitten, ga je te snel of te langzaam. Sluit je niet toch al mensen uit die je niet wil uitsluiten? Ik ben het ook wel.. ja zoals jij zegt, ja.

RV: en het proces kan anders worden op het moment dat er dus 1 stel die vraag stelt. Dan wordt het anders omdat er dan een vraag ligt dan, dan, gewoon, moet het. Dan is het zo. Er zit ook.. Ik vind het een mooie manier, deze manier, maar de vraag is of dit, of we dit kunnen uitgroeien. En wanneer doe je het dan wel. Je moet ergens inschatten hoe groot dat is, maar kun je dat precies inschatten? Ja door middel van een enquête maar dat geeft ook aandacht op een bepaalde manier. Dat wil je ergens ook niet want, het gaat weer over een mening. Dus, het is wel een beetje zoeken. Maar ook niet erg denk ik.

Dat is natuurlijk met alles zo, het beleid in de kerk.

Zeker, maar hoe dichter, dit komt natuurlijk voor een deel bij identiteit van mensen. Waarbij het voor velen, nou dat weet jij misschien beter dan ik, ook ingewikkeld is of een fase in het leven of best wel lang om het te verbinden met God, dat je lesbisch of homo bent, omdat er zoveel verschillende en ook heftige meningen zijn. Dan vind ik het extra kwetsbaar om het daar uitgebreid in de gemeente over te hebben. Dat roept weer hele werkelijkheden op, daar wil ik ook ergens beschermend in zijn.

CW: Maar ergens weten we het niet goed.

RV: Ja klopt, je ziet ons zoeken.

WB; Nee, maar in de zin van hoe groot is die groep, he. Het gaat natuurlijk over wat vind je zonde, he. Daar gaat het over. Ik denk dat dat een zeer kleine groep is, die dat nog vind. Die behoudende hoek zeg maar, die gaat over relaties en zonde zeg maar.

RV: Nou, dat weet ik niet. Dat kan ik gewoon niet inschatten, geen idee.

Die mensen hoor je dus niet duidelijk? Die hoor je niet hard roepen ofzo?

RV: Nee, maar het is ook vaak, ja die zitten daar er is ook nog geen beleid waar we iets op moeten reageren. Die zijn gewoon wat traditioneler in dat opzicht. Die hoor je pas als wij als gemeente iets doen waar ze het echt niet mee eens zijn, dan komen ze naar voren.

CW: Reactief.

RV: Ja, reactief. En wij zijn nu eigenlijk proactief bezig met dingen, denk ik. Dat proberen we in ieder geval. Het klinkt zo groot als je het zo zegt.

CW: Ja, klopt.

Toch wel een beetje de rand opzoeken maar toch nog niet te ver, maar wel een start.

RV: In mijn vorige gemeente, ik ben drie jaar dominee geweest in een nieuwbouw wijk in Assen, en toen dachten wij als ouderlingen dat het goed was om wel dit thema te bespreken zonder dat er een casus was. En daar heb ik gemerkt dat het enorme verwijdering veroorzaakt. In die.. bij de ouderlingen zelf al, want we dachten voor een deel verschillend. Maar vervolgens ook in de gemeente, dat gesprek.. dat was voor mij echt een reden, die moet je niet zomaar doen. Hoe goed je het ook voorbereid, hoe mild je er ook voor staat. Er hoeft maar een malloot op zo'n vergadering te zijn die alles kapot maakt. Dat is gewoon de.. Dat is het nadeel van vertel wat je er van vindt en BAM, en dan zie ik gewoon, dan zie ik gewoon voor me wat er allemaal mis kan gaan. Ja, dat.. volgens mij moeten we dat hier niet nu doen.

Het wordt natuurlijk ook heel anders als je echt een casus hebt. Ik weet nog toen ik uit de kast kwam, was het zo van ja mag ik dan trouwen in de kerk? Dat was één van mijn eerste gedachtes. Toen zei mijn moeder van; ja maar ze kennen jou, dus dat kan ook wel. Ergens dacht ik ja, dat is ook zo, maar aan de andere kant zo wil ik het niet, ik wil dan dat iedereen mag trouwen. Dat maakt het wel makkelijker het gesprek.

RV: En dat was ook mogelijk of niet?

Nou, ik heb nog niet het plan om te trouwen, dus.. ik denk niet dat ze daar een probleem van zouden maken.

CW: Heb je het wel bespreekbaar gemaakt?

Nou ik probeer het een beetje, maar ik ben niet meer heel erg betrokken bij die gemeente omdat ik in Utrecht woon en mijn ouders in Groningen. Maar ik zei wel toen ik erachter kwam wat wijdekerk was, van nou jullie moeten het er ook over hebben dat je daar dan op komt te staan. En volgens mij, het speelt ook niet echt omdat ze denken van, ja iedereen vindt het goed dus waarom moeten we dan er dan over beginnen. Maar ja, je weet het eigenlijk pas als je het er echt over gaat hebben denk ik. Maar ik heb verder helemaal geen negatieve reacties gehad vanuit de kerk en mijn ouders ook niet, dus..

CW: Fijn. Mooi.

Dat is wel heel fijn.

RV: Ja, dat is zeker fijn.

Dus ja, ik ben benieuwd of het mag, maar ik weet ook niet of mijn vriendin in de kerk wil trouwen.

Dus.. dat is dan een tweede.

RV: Ja het is wel handig om dat samen te doen, he.

CW: Je kunt moeilijk alleen gaan.

Maar dan is er nog een ander aspect van deze discussie, maar daar ben ik zelf ook nog een beetje zoekende in. Het is natuurlijk LHBTI, gaat dit gesprek ook over transgender of gaat het alleen homoseksualiteit? Of denken jullie daar überhaupt heel anders over?

CW: Hoe denk ik daarover? Ik ken die mensen niet..

RV: Die mensen?

CW: Ja dat klinkt niet goed, he. Ik ken ze niet, dus ik heb er geen mening over. Anders dan dat ik denk van welkom, kom maar op. Je bent een mooi mens en ik ben geïnteresseerd in mensen. Dus hoe kijk je er tegen aan, met dezelfde ogen. Dat is nu mijn insteek. Was er bij die maaltijd niet iemand, een transgender?

RV: Zeker, zeker.

CW: Ja die heb ik ook wel even gezien, ja.

Maar het gesprek is niet gaande met dit proces zeg maar?

RV: Nou, in principe, op dit moment nog wel. Want, nou ja, we hebben in de dienst wel redelijk gefocust op homo's en lesbiennes. Maar dat zou je zo breed kunnen maken want de gedachte is niet oordelen maar elkaar zien en spreken en beweegredenen en iemand helemaal zien. Nou dat kun je ook precies op transgenders plakken, in de goede zin van het woord. Dus ik denk op die manier wel. Maar ik denk dat dat ook minder heftig speelt in de hoofden van veel mensen. Die niet direct betrokken zijn, dus de grote meerderheid van de gemeenteleden. Maar dat is mijn inschatting. Ik weet wel hoe enorm intensief zo'n project kan zijn, of eh.. project, traject. In mijn vorige gemeente heb ik iemand intensief begeleid die daarmee bezig was. En die wilde helemaal geen beleid horen, die wilde gewoon aandacht en ondersteuning in de zoektocht. En zij was heel erg met God, hij inmiddels, met God bezig. En het was een schitterende getuigenis ook voor leeftijdgenootjes. Het was heel mooi eigenlijk op die manier.

CW: Ik sprak iemand, oh, sorry.. was je nog..

RV: Ja, dus kortom, ik proef daar ook minder, maar dat is mijn beperkte ervaring, minder behoefte aan beleid ook, en veel meer aan aandacht en er zijn en het is goed. Misschien nog wel meer dan bij homo's en lesbiennes waar mensen wel een mening over hebben. Transgenders hebben heel veel, kennen minder, dus daar hebben ze ook minder een mening over. Tenminste dat is mijn...

CW: Ik zie wel mensen er mee.. Ik sprak laatst iemand die daar echt last van had. Die het gewoon niet wist. Dus die kwam bij mij met een vraag..

Wat ie er mee aan moest?

Ja, die werkt hier.. Nou ja, maakt niet uit waar die werkt, ergens op kantoor. Met een collega die transgender is. En zij kwam bij mij en ze schoot in de stress. Oh, eng! He dat, van oh wat moet ik hiermee, wat vindt God hiervan? Weet je wel? Wat vindt jij ervan Wim? In een zin, he, wat vindt God er van, wat vindt jij er van Wim? Hoe vind je dat Cornelis?

RV: Lekker, joh! Kan ik het ook een paar keer bij jou checken?

CW: Ik moet dan wel, dat merk ik dan wel, geduld hebben. Want ik heb te veel narigheid gezien, zeg maar. Als je niet van iemand kan houden, bemoei je dan niet met die persoon. Als er angst is en kramp, zou mijn advies naar zo iemand zijn laat je collega dan, ga vooral niets zeggen tegen je collega die ZO is, want je maakt alleen maar dingen kapot. Dat heb ik gezegd, maar of dat helpt weet ik niet. Sommige mensen zitten gewoon in angst van dit is anders dit is vreemd. Demonisch. Wat ze allemaal voor beelden erbij hebben. En dat vind ik wel lastig. Ik wil dan graag de angel eruit halen, een stukje ontspanning erin brengen, maar sommige mensen willen dat dan ook weer niet horen. Ik zit een beetje te raskallen misschien maar ik kom daar dan zelf niet goed uit. Aan de ene kant denk ik zo iemand moet ik even bemoedigend iets zeggen maar tegelijkertijd denk ik ook, ach hou je mond met je gemiep en je gezeur.

Ja, nou dat lijkt me wel heel lastig want je hebt natuurlijk zoveel meningen en daarin mag je natuurlijk ook je eigen mening hebben, maar het is ook de bedoeling dat je niemand op de tenen trapt. Terwijl je hebt misschien wel heel sterk het gevoel van ik voel dit zo. Dat lijkt me een lastig positie ook ja.

Nou ik merk nu dat als ik het zo vertel, zat ik zelf ook ineens in de kramp.

Nou ja, als je nog nooit iemand hebt ontmoet die transgender is..

Ja nou precies, en ik wil niet zomaar daar beleid op zetten of een mening, ik heb geen mening. Van mensen houden, dat is de bedoeling van mensen houden. En daarbinnen eventueel iets te zeggen, zeg maar, als Cornelis iets doms dreigt te doen, dat zit er altijd wel weer in, elke dag opnieuw, dan zou ik hem vanuit de relatie die ik met hem heb er eventueel iets over zeggen. Maar niet van bovenaf. Van nou.. Nee, dat past mij niet.

CH; Nou wat ik als groot probleem zie en uitdaging, je hoeft er ook geen mening over te hebben.

Accepteer dat nou eens een keer, dat je niet over alles een goed onderbouwde mening hebt, die een ander dus eigenlijk ook moet hebben. Dat is wat veel mensen in de kerk en daarbuiten toch als een soort ideaal in hun hoofd hebben van zichzelf. Stop daar gerust mee, je mag het ook niet weten, dat is prima. Je hoeft de ander dus ook niet te veroordelen, die een andere mening heeft. En dat wens ik

veel mensen wel toe. Ook die drang om van alles het antwoord te weten voor jezelf. En gelovigen nog meer omdat ze van alles willen weten wat God ervan vindt.

Toch die duidelijkheid waar ze naar op zoek zijn. Dat maakt het leven ook makkelijk.

En daar gun ik mezelf en anderen wel heel wat stappen in, ga Jezus maar achterna, struikel maar een paar keer, weet het maar niet precies. Dat is goed, dat is niet erg. En dat is ook, nog even een andere gedachte, wat ik ingewikkeld vind aan het vragenlijstje van wijdekerk. Terwijl ik denk dat wij een prima gastvrije kerk zijn, is er heel veel vraag van; wat doe je? Mogen ze dit, mogen ze dat? Dat zijn allemaal vragen, ik krijg daar de kriebels van, het zijn vragen die ik wel begrijp, in die zekerheid zoektocht, maar ik denk poeh, wat een oordeelsbril op, het is allemaal tiktik, het is allemaal zwart, wit. Dat vind ik ingewikkeld, ik merk dat van allerlei kanten merk ik dat. Ik begrijp het verlangen maar ik denk, oh, voor mij is dat niet de kern.

Uiteindelijk zou het ook vooral bij jullie kerk, zo'n lijstje is dan niet echt van belang, maar juist dat je zegt zoek ons op. Praat met ons, dat is eigenlijk het allerbelangrijkste wat je zou moeten weten als je onderzoek doet naar een andere kerk.

Tegelijk begrijp ik ook het verlangen van wijdekerk om duidelijkheid te bieden, juist als mensen teleurgesteld zijn in de kerk, die dingen beloofde en niet waar maakte. Dan zeggen ze ja, als we dan bij zo'n kerk kom, die hebben daar nog niets over gezegd, ja gaan we weer. Ik begrijp dat ergens ook wel weer.

CW: Heb je dat ook gezegd tegen Miranda of Sophie ofzo?

RV: Ik heb het tegen Sophie gezegd, die zou het ook meenemen. Maar ja, nee, je merkt aan alles dat dat onze zoektocht is. We willen ergens ook beleid maken maar het is niet onze belangrijkste keus. We willen het op een moment doen, zover we kunnen inschatten, zo min mogelijk onveiligheid creëert. Dat is een beetje de zoektocht in het klein, dat is een beetje.. Ja, de zoektocht die je kan nagaan.

CW: En we vieren diversiteit. Cornelis zei: ja oh die groep, die minderheid en er is wat ruis omheen en gedoe, maar dat je ook zegt die groep hoort er bij. Mooie dingen, mensen net als jij en ik, het is vooral ook die positieve insteek benadrukken. Je bent homo en daardoor heb je iets anders wel heel moois te bieden aan de kerk. Dat zoek ik wel heel erg sterk ook. Dat vind ik wel heel belangrijk. Niet alleen maar dit is de groep aan de zijlijn en over dat stuk identiteit moeten we krampachtig doen.

Nee, weet je het is mooi, mooie mensen. Mensen zijn sowieso altijd mooi.

Mooie insteek.

RV: Als we goed kijken zien we het ook nog.

CW: Ja, ach, er zijn altijd mensen waar ik jeuk van krijg. Heb je dat ook?

RV: Zeker, maar dat ligt er meer aan hoe jij kijkt. Zegt meer over hoe wij in elkaar zitten.

CW: Daarom is het fijn dat er vergeving is, zeker voor mijn soort mens.

RV: Ja, dat is altijd lekker. Een zwak karakter, dat zeg je altijd in de volgende zin toch?

CW: Helpt het wat verder wat we zeggen?

Ja, zeker, ik vind het vooral heel erg tof dat jullie er nog helemaal inzitten, dat vind ik heel interessant.

CW: in het proces?

Ja, dat jullie nog wel heel erg mee bezig zijn, maar ook niet heel erg. Ja, echt middenin zitten, dat is wel super interessant.

RV: Maar dat wij ook dus het eindpunt nog niet weten.

Nee, maar het is ook: wanneer weet je het eindpunt wel?

CW: Ligt er ook aan hoeveel tijd je hebt, je zou ons ook de komende vijf jaar kunnen volgen? Ja, doe dat maar.

Dat zou ideaal zijn. Lijkt me wel heel interessant.

Ik hoop ook niet dat het zo lang duurt hoor, maar dit is niet altijd iets van..

RV: Over 5 jaar zijn we sowieso op de een of andere manier nog steeds met dit thema bezig. Ja gastvrij, misschien hebben we ook beleid ondertussen, misschien wel niet. Maar ik zie dat ook niet van dan is het klaar. Dat zou echt compleet absurd zijn.

CW: Nee, dat is waar, dat is waar. Maar het proces is interessant. Dit is een momentopname. Het is interessant om te zien waar staan we over een halfjaar, een jaar. Dat, ik zie er wel verlangend naar uit.

RV: Ja, als ik in oktober die dienst hou, dan ga ik weer niet op een overtuiging uitkomen. Dan kan de weerstand in de gemeente ook groter worden. Hij flikt het ons nu nog een keer, laten we zeggen. Dat kan, dat weet ik niet he. Wel een scenario waar ik rekening mee houdt, zonder echt rekening mee te houden. Dat zou zomaar kunnen. Dus ik ben ook wel benieuwd omdat ik dan weer op de acceptatie ga en het niet oordelen. En juist jezelf zijn, wat ik nog een veel belangrijkere boodschap vindt, dan welke overtuiging je hebt, maar daar kunnen mensen ook al iets van vinden. Of lastig vinden. Ik weet ook niet hoe het proces verder gaat.

CW: Boeiend.

RV: Ja zeker.

(...)

We zouden Derk nog kunnen vragen. Ik weet niet of hij dat wil. Hij komt uit een wat zwaardere gemeente en is juist bij ons gekomen omdat hij ruimte nodig had om te ontdekken, wat hij eigenlijk zelf vond. Hij wilde even geen afwijzing. Die is wel aan het floreren. Niet alleen in onze gemeente maar gewoon überhaupt.

CW: Ja die leeft helemaal op.

RV: Om uit het milieu van veroordeling te gaan en om zichzelf te zijn. Ja, dat vind ik schitterend. Dat is een schitterend voorbeeld van hoe belangrijk het is dat je jezelf kan accepteren. Mooi, heerlijk zijn talenten aan het inzetten en dat vind ik echt mooi. Ja, mooi om te zien. Ieder ook in de gemeente die dat misschien nog niet durft, om wat voor reden dan ook. Ja.

En Gerard misschien, hij was enigszins teleurgesteld door de dienst in afgelopen januari. Dat is ook wel interessant.

CW: Wilde hij beleid? Waarom was hij teleurgesteld?

RV: Nou ja, nu ineens wel de aandacht ervoor..

CW: En vroeger niet?

RV: Nou ja, het is handiger om hem zelf te horen. En hij voelde juist de teleurstelling dat er niet iemand in zijn omgeving echt naar gevraagd had, in zijn beleving. Wel veel contacten, maar niemand die echt doorvroeg, hoe is het nou voor jou om homo te zijn? Hij heeft geen relatie: waarom kies je ervoor of is het nooit gelukt? Gewoon die vragen heeft hij gemist juist in de kerkelijke gemeente. In ieder geval dat kwam bij hem binnen, of het nu terecht is of niet, dat kwam bij hem binnen. Dat is zijn waarheid, door die dienst en door Nashville was hij even de kluts kwijt. Dat gebeurde er.

Snap ik wel, het is ook allemaal overweldigend. En ook zo snel achter elkaar.

En er kwamen nog wel wat dingen bij. Hij heeft altijd op de basisschool gewerkt, altijd met kinderen en niemand die dan vraagt, hoe is het voor jou om geen kinderen te hebben? Dat soort vragen kwamen opeens allemaal BAM, bij hem binnen. Dat kan gebeuren. En mooi dat hij dat op een gegeven moment aan gaf, dus nu staan er wel weer veel mensen om hem heen en stellen die vragen aan hem dus dat is mooi. Er valt veel over te zeggen. Zo verschillend kunnen de reacties zijn.

A5 Sophie – Congregation East – 06-05-2019

De dominee vertelde al heel snel in ons gesprek over de kerkdienst die jullie in januari hebben gehad en tafeltijd en dat u daar ook heel erg bij betrokken was, dus ik was wel heel erg benieuwd naar uw verhaal.

Zeg maar je, hoor. Ik ben natuurlijk stokoud maar doe maar je. Ja, eh, mijn verhaal.. Wat wil je? Wil je mijn kerkelijke verhaal weten, mijn persoonlijke verhaal? Wat wil je graag weten?

Nou, ik ben vooral gewoon heel benieuwd hoe de ervaring is geweest hoe het geloof en je identiteit dan samenkomt en in de gemeente, hoe je dat ervaart ook in de gemeente.

Dan ben ik ook wel weer een andere voorbeeld dan bijvoorbeeld Philip. Philip is de koster hij is homoseksueel, die heeft een heel andere kerkelijk verleden dan ik. Want in de jaren '70 was ik kind en nou jaren 70 was natuurlijk de decennium waar alles moest mogen en heleboel seksualiteitsdingen maatschappelijk aan de orde kwamen. Feminisme, homoseksualiteit, was toen eigenlijk heel hip omdat allemaal maar goed te vinden. Dus ik ben sowieso al opgegroeid met dat het allemaal goed is. Dus ik weet niet hoe dat ingewikkeld is als je homo of lesbisch bent, maar mijn ouders waren wel heel streng gelovig. Ja die waren ook heel streng in de leer, maar op de een of andere manier was dat dan helemaal niet een issue. Grappig is dat? Dat komt natuurlijk ook door de tijdsgeest. In de begin jaren 80 was de kerk ook helemaal niet meer goed, want dat was een dogma een doctrine, hoe je het ook wil noemen. In ieder geval dat juk moest weg, dat was bij ons thuis ook het geval. Dus God is van het een op het andere moment bij het grofvuil gezet en ja, weg was het geloof.

Ze waren helemaal klaar met het geloof?

Ja, oke. Er werd gezegd van ja nou, Sophie, we hebben nieuws God bestaat helemaal niet.

Wel echt een overgang lijkt me?

Ja, maar toen was dat ook heel erg populair om het geloof af te maken en Jezus grappen te maken. Life of Brian kwam toen uit, dat soort films. Dat hitje van Freek De Jonge, Jezus Redt? 'Jezus Redt, Jezus Redt, alle mensen opgelet' ik weet niet of je dat liedje kent?

Nee, het zegt me zo niets, maar ik ga het zo opzoeken.

Ja, ga het zo maar eens luisteren, dat is de tijdsgeest. Dus toen was het geloof weg, ik ben op een gegeven moment op vrouwen verliefd geworden en dat was mijn lesbische leven, dat had ik al. Totdat ik in 2010 tot geloof kwam, als kind was ik ook al enthousiast over het geloof maar ikzelf kijk daar niet op terug dat ik echt in God geloofde. Ik werd gewoon gelovig opgevoed dat was heel streng, allemaal helemaal in de leer en in de Bijbel, maar ik vind dat nog steeds wel moeilijk te geloven, hoor. Of een kind van 7, 8 jaar of die echt contact heeft met God of dat die gewoon..

Zo wordt opgevoed.

Ja, ik denk dat ik daar ontzettend geluk mee heb, dat ik in 2010 God ontmoet heb. Omdat het ook echt voelde als mijn ontmoeting met God, mijn relatie. En ook gewoon heel duidelijk voel en beeld was van; ah fijn.

Want hoe gebeurde dat dan?

Nou, op een gegeven moment heb ik mij hardop afgevraagd wat ik toch zocht, zat ik thuis, zat ik in de put. En ik was ineens heel wanhopig, was ik ineens van zo, wat zoek ik toch. En toen kreeg ik antwoord. En dat was vrij verbijsterend ja. Ja, ik vertel ook liever niet te vaak dit verhaal omdat het iets heel kostbaars is. Het lijkt een beetje pathetisch dan terwijl het was gewoon voor mij een hele bizarre gebeurtenis, eigenlijk. Dat ik het zelf vond, dat ik dacht dat ik, ja, dat ik daar ineens antwoord op kreeg en dat ik naar God toe moest. Dus dat heb ik ook gedaan, dat was eigenlijk ook heel vreemd. Dat ik ineens dacht oke is goed, dus toen ben ik de Kerk ingestapt. En vanaf dat moment, eigenlijk was het ook meteen van oke, dit is.. dit doe ik. Mijn geloofsleven was vooral geweldig van wie is God, hoe is Jezus, wie er in een kerkverband zijn, had ik dus tot mijn tien, elfde ingezet en dat was allemaal heel erg leuk. Pas na een jaar of 4, toen ik dacht, ik ook dacht van nou ik wil eigenlijk wel een christelijk partner vinden. Toen begon mij op te vallen dat de hele kerk geen enkele lesbische vrouw bezat. Dus ik ben best wel openlijk daarover geweest op facebook, ik denk ik laat het even aan iedereen weten, hoe de vlag erbij hangt. Ik denk er is vast wel een keertje iemand die zegt van he, joh leuk Sophie, ik ook en vanaf daar zien we verder. Nou het was drama, gewoon niemand. Helemaal niemand was vrouw, niemand viel op vrouwen, niemand was bi, niemand sprak erover. En uiteindelijk wordt dat heel erg eenzaam. Als je met elkaar bid in de kerk en dan doe je dat omdat je in vrede met, met, als je in vrede met elkaar kan leven kun je ook bidden. Dat wordt gepreekt en als je, hoe moet je dat zeggen, mekaar gewoon helemaal gelijkwaardig neemt en accepteert zoals je zelf bent en zoals die ander is, dan kun je ook samen bidden. Dat had ik al die jaren ook helemaal zo gevoeld en toen pas dacht ik van, nee, maar jongens hier klopt iets niet. Er loopt hier minstens een kwart rond, loopt niet door te drukken, want de maatschappij is een kwart van de mensen of biseksueel, of lesbisch, of misschien niet bi maar is allemaal wel eens verliefd geweest op een vrouw. Mijn hele leven lang heb ik dat ook wel eens gehad, die ontmoetingen. Ook mannen die wel eens verliefd waren geweest op een man. Mijn eigen moeder, heeft ze wel eens verteld, is verliefd geweest op een vrouw. Dus ik vond dat volstrekt normaal dat wanneer je met een boel mensen in de zaal zat dat er minimaal 25 zijn die wel eens een roze avontuur hebben gehad. En hier in deze kerk staan iets van 1475 inschrijvingen en daar zouden er dan 0 van zijn? Ik dacht van ja, dat klopt niet. Dus eind vorig jaar merkte ik van, ik geloof ook dan ook deze groep niet. Dus ik had ook niet zoveel zin meer in deze kerk. Want ik dacht van, nou het is heel raar dat ik ineens de enige ben die ervoor uit durft te komen. Dat ik daarvoor in principe ook niet een partner kan vinden want die houdt z'n mond en dat ik daardoor ook een identiteit wordt die wordt verzwegen. Door mij te verzwijgen

wordt het hele feit verzwegen. Toen ben ik de dominee gaan bellen. Het was het thema eenzaamheid zei De dominee, dus dit lijkt me een heel goede kans om daar dit jaar, vooral dit jaar aandacht aan te besteden, de coming out van... Ja, of dat de kerk hier wel iets mee gaat doen. Want hij onderschreef dat wel, hij zei van want het klopt wel dat wij heel ruimdenkend zijn maar ondertussen houdt iedereen z'n snoet. Ondertussen mag het er niet over gaan. Ik heb ook gezegd van ja, als ik ooit lid wil zijn van deze groep met mede homoseksuelen dat gaat heel lang duren, want het eerst dat moet gebeuren is dat iedereen het normaal gaat vinden dat we het hier over hebben. En dus van daaruit ben ik tafeltijd gaan doen in, dat bestaat al tafeltijd. Ik weet niet of De dominee dat verteld heeft, wijdekerk is een landelijke organisatie voor lhbt christenen en dat is een digitale kerk. Zo noem ik het altijd. Daar was ik dus lid van geworden omdat ik dus zei van jongens, het is echt bizar, maar in onze kerk bestaat het niet. Daar, je moet maar eens op die site kijken er staan ontzettend veel documenten op, getuigenissen op van lhbt mensen die echt een beetje de kerk uit zijn gepest, die daar echt de meest vreselijke verhalen over hebben. En dat heb ik helemaal niet, ik heb nooit een probleem gehad met lesbisch zijn. Ook als kind niet. En in deze kerk in feite ook niet, ik heb helemaal niet het gevoel dat mensen tegen mij zijn maar mensen zijn wel tegen deze identiteit. En als je er achter komt dat je de enig, stel je bent, ja je bent een zwart iemand en je komt in IJsland te wonen en als je de enige zwarte op het hele eiland bent, dan ga je toch denken van hier klopt iets niet. Ben ik wel lid van deze groep dan eigenlijk? Zo, zo is dat eigenlijk gegaan. We hebben toen gedacht van nou, we gaan een kerkdienst er aan wijden om ook de eenzaamheid van een lhbt'er binnen het christelijk geloof te belichten. Te benadrukken dat als die tafeltijd er komt, die eetgroep, juist iedereen welkom is. Juist ook hetero's of mensen die dat vreselijk moeilijk vinden of broers of zussen, juist niet we gaan een roze eetclub beginnen, maar meer van..

Je gaat het gesprek aan.

Het gesprek aangaan, ja, dat hebben we ook echt zo gedaan. Een thema en de bedoeling dat je ook vragen kan stellen en dat er een onderwerp is. En ja, dat is harstikke leuk moet ik eerlijk zeggen want er komen allemaal mensen uit verschillende kerken naartoe. Dus dat is al heel erg fijn. Ik heb vooralsnog, of tot noch toe dus ontdekt dat de koster homo is, dat wist ik nog niet. En ik heb 1 biseksuele vrouw ontdekt, die daar ook naartoe is gekomen. Dus ja, vanaf hier moeten we het verder gaan zien, hoe zich dat ontwikkelt. En, wat wou ik nou zeggen? Wat wel grappig is, is dat ik natuurlijk in een lesbische scene heb geleefd, dat zou je in Utrecht vast ook wel hebben gehad, dat je op een goed moment een coming out hebt als christen. Herken je dat? Dat je op een gegeven moment gaat vertellen aan mensen van joh, ik geloof in God eigenlijk en dat dan het hele cafe stil valt. Het omgekeerde effect hebt.

Ja, de eerste vraag die mensen mij dan altijd stellen is van oh vonden je ouders dat dan niet erg?

Hoe werd er dan op gereageerd? Ja, ik herken dat wel heel erg, het is wel heel erg een

dubbelwerking. Het binnen de kerk uit de kast komen als binnen je homo/lesbische kringen. Ja, dat is wel heel interessant, die dubbelwerking..

Ja, grappig he? Ja, ik weet natuurlijk niet hoe oud jij bent, dat is natuurlijk ook nog een verschil want mijn generatie is opgevoed met dat God een dictatuur heeft gevestigd en verantwoordelijk is voor een heleboel oorlogen, voor seksueel misbruik in de kerk, voor onderdrukking, voor het achterstellen van vrouwen. Ja, ik krijg van 50'ers, krijg ik dan allemaal met politiek beladen shit over je heen, dat ik mijn enige coming out die ik ooit in mijn hele leven heb moeten doen, is die van christen in de lhbt-club. Ja kerk, dit vind ik wel eenzaam. Want als ik bij de christenen moet vechten van jongens, zijn hier nog meer roze mensen? En ik zit in een lesbo bar en iedereen vertrekt ongeveer als ik zeg dat ik christen ben. Ik heb letterlijk vrouwen gehad die zeiden van nou, ik wil niet met jou daten want ik heb geen zin in een christen.

Bizar, ja.

Ja, dat is echt bizar maar dat heb ik meermalen meegemaakt dat mensen echt zeiden van nee dit gaat niet werken.

Ja, dat vind ik echt bizar. Het is gek dat het echt zo dubbel werkt en dat je eigenlijk een beetje in het niets valt. Je valt echt tussen die twee groepen in. En helemaal als er niet over wordt gesproken dan het wordt gewoon een beetje verzwegen in de kerk.

Ja, en dat is inderdaad, dat was mijn, dat was niet een verschrikkelijk probleem, hoor. Dat was iets in mijn zoektocht naar een partner, vond ik dat schrijnend worden. Dat ik dacht van jongens, dit is echt gewoon helemaal niet leuk, want in beide groepen word ik eigenlijk een beetje verzwegen. In een heel belangrijk deel van mijn identiteit, ik besta, ik besta eigenlijk uit lesbisch-zijn en christen-zijn, dat is wel zo ongeveer de hele Sophie in een notendop. Dat vind ik nogal een groot deel als je daar hoe dan ook de helft van moet wegstopen. Dus daarom, en omdat ik verder helemaal nooit mij veroordeelt of gediscrimineerd gevoeld, ik heb nooit in de kerk of ten aanzien van God, ik daar nog geen centimeter weerstand in gehad. Ik heb er altijd heel ongeschrokken ingestaan ook, ik ben vorig jaar oktober naar de landelijke dag geweest van wijdekerk, zeg maar de digitale lhbt-kerk, die hebben een paar keer per jaar live ontmoetingen en die hadden toen een viering, echt een hele dag, het was echt ontzettend druk, echt super. Echt ontzettend veel en landelijk echt iedereen komt daar op af. Dus dat is echt een feest der herkenning en daar heb ik heel veel mensen gesproken, die gebroken zijn en dat vond ik zo erg! En ik zat daar echt vrolijk tussen van he, tralala, nee hoor, het is helemaal goed met mij. En er waren alleen maar mensen die echt gewoon, die echt beschadigd waren. Die zo te kakken zijn gezet, die echt uit hun ambt zijn gezet, uit de band zijn gezet. Letterlijk niet meer naar het Heilig Avondmaal mochten, moesten genezen. Eén heeft de dominee op de bank zitten en die ging bidden van word jij maar weer straight. Ja gewoon echt de meeste aftandse verhalen. Dat ik denk, nee dat meen je niet! Daarom heb ik dus ook gedacht al er dus, als er dus iemand is die dit

thema kan oppakken dan ben ik het. Want ik heb geen pijn. En dat is, dat merk ik sowieso nu, er is best wel een beetje een roze Lente nu in de kerk gaande. Miranda, Miranda is degene die wijdekerk heeft opgericht, de digitale lhtb kerk. En zij is hetero en zij heeft verder helemaal niks met dat thema. Ze heeft nergens last van en zij heeft ook, wat is het, een soort roeping gehad van God, om, een verschijning vertelde ze laatst. Het is een mooi verhaal. Ze zei: van ja, ik ben echt letterlijk.. dat is aan mij verschenen dat ik dit moet doen. En daar trek ik mij ook erg aan op. Dat ik denk van ja het is heel goed, dat juist mensen die blijmoedig christen zijn en blijmoedig homo zijn dat die denken van nee, hoor, jongens. Kom, we gaan lekker met elkaar aan tafel zitten en ik zal niet praten uit pijn en ik heb geen moeite met lesbisch zijn, ik heb geen moeite met christen zijn, ik heb ook geen slechte ervaring in.. Dat denk ik is wel een soort een onderdeel van de roze lente, heb ik het idee. Dat juist mensen die er geen problemen mee hebben dat die ineens denken van zo, we gaan er eens even wat aan doen.

Ja dat is wel heel mooi, dat je het eigenlijk opneemt voor degene die wel heel veel pijn ervan hebben gehad en daar..

En eigenlijk moet dat super logisch zijn. Ik voel heel veel voor Sylvana Simons die van uit gekwetsheid en het feit dat ze zwart is, maar ook vanuit pijn en gekwetsheid heel hard gaat vechten. Zij is constant boos en gekwetst. Ik vind dat natuurlijk fantastisch van d'r, maar ik denk dan van joh, er moet gewoon juist niet, eigenlijk.

Er moet juist iemand staan die er nog, die er misschien naar beneden is gehaald daardoor maar juist weer er tegenaan kan. Niet alleen maar bozer wordt maar ja, ik snap het wel.

Ja, want ik wil namelijk heel graag van de christelijke wereld, dat is mijn einddoel. Mijn einddoel is eigenlijk dat ik graag wil dat zij de schade gaan herstellen van aanzien van dat imago. Dat ze eigenlijk tegen de hele groep lhtb'ers zeggen van nou, sorry, wij hebben er in het verleden, hebben we daar raar over gedaan, onze fout. Dat hebben wij allemaal zelf verzonnen, dat heeft niets met God te maken. Dus kom lekker terug want iedereen mag aan Gods voeten zitten. Heel vreemd dat er ooit mensen hebben gedacht dat die gaan bepalen wie er aan Gods voeten mogen zitten. Dat is mijn einddoel. En dat vecht een stuk makkelijker als ik toch al lekker aan Gods voeten zit. Want ik heb het gevoel dat mensen die daarin gekwetst zijn, die zullen altijd gaan vragen om troost. Dus die willen dan als ze iemand tegenover zich hebben, willen die toch heel graag begrip hebben en troost. Of dat er bijna letterlijk sorry gezegd gaat worden. En dat is natuurlijk een vreselijk proces als het niet lukt. Dus iemand die het faciliteert, zo zie ik het meer inderdaad, ik wil het faciliteren en dat er ooit ergens op een zeker niveau deze mensen wel tegenover elkaar komen.

En ook, even terug naar.. je hebt dus zelf niet vervelende ervaringen gehad binnen de kerk, binnen de gemeente? Alleen die eenzaamheid is natuurlijk ook een vervelende ervaring, maar niet direct van jij mag er niet zijn.

Nee, kijk veel dingen zijn ook in 'the eye of the beholder', he. Ik was alleen maar zo blij dat ik God ontmoet had, dat ik waarschijnlijk ook en ik ben nooit opgevoed met ik ben mogelijk niet goed. Dus ik zie het niet.

Dat is ook inderdaad ook wel een verschil dat als er je bent opgevoed, van het mag niet en het mag niet van God dat je dan al een hele andere ervaring hebt. En misschien ook sneller het gevoel hebt dat mensen om jou heen het afkeuren. Terwijl als je wel misschien altijd denkt van ja ik ben altijd wel goed geweest zoals ik ben en niemand keurt mij af, dan ga je er alweer heel anders in, dan is het alleen maar heel mooi dat je God ontmoet.

Nou, ik moet heel eerlijk zeggen het viel mij op, in mijn beroep en dat is het werken met kinderen en dat doe ik ook al honderd jaar, dat ik op een gegeven moment kinderbijbelklas wilde doen. Want ik denk, nou appeltje eitje. Toen moest ik samen met iemand het doen, terwijl de rest allemaal individueel een groep kreeg. Toen was dat klaar en toen was er ineens geen groep voor mij ofzo. Dat was heel raar. Op de een of andere manier was er geen plek voor mij om daar een groep te doen. Het was al gek om het met z'n tweeën te doen. Dus toen heb ik me maar op de reservelijst gezet. Op een zeker moment werd er in de kerk omgeroepen van ja, is er iemand nu die hier zit en die wil inspringen bij de kinderen, want er is helemaal niemand meer die we kunnen benaderen die wil, die wil, die de kinderen wil begeleiden. Toen dacht ik natuurlijk wel dit is wel heel erg weird aan het worden. Want ik kon als groepsleider al niet aan de slag en ik sta op de lijst als reserve om mij op te bellen en toen hebben jullie dat niet gedaan. Jullie hebben mij niet gebeld en dan ga je aan de groep vragen of er willekeurig, wie wil inspringen en daar heb ik toen wel bij gedacht dit is gek.

En is daar ook verder iets mee gebeurd? Of dacht je ook ik laat het maar?

Ja, ik vond dat negatief. Ik had het vermoeden.. Ik denk dit komt, dit kan maar door een ding komen; dat ik lesbisch ben. Ik kan me eigenlijk niets anders verzinnen maar ik had wel al. Maar waarschijnlijk ben ik ook wel in die zin.. Denial is the mother of devotion, he. Heb ik waarschijnlijk gedacht ik wil die route helemaal niet in. Ik heb helemaal geen zin om dat te ontdekken. Misschien is het wel zo.

Je denkt dan van ik laat het ook maar, want dan is het er niet?

Nee, om me daar boos of gekwetst of buiten gesloten door te voelen terwijl ik dat toen dat nooit dat had, denk ik van ja het is weinig zinvol om op zoek te gaan naar dat je inderdaad mogelijk word op basis van geaardheid gediscrimineerd wordt, tenzij dat natuurlijk echt prominent in je gezicht wordt gegooid. Had ik zoiets van ja weet je, ik zit hier gewoon lekker in de dienst, ik heb het leuk, ik voel me bevriend met mensen in de kerk en ik doe mee met het avondmaal en ik heb belijdenis ook nog gedaan in 2013. En daar was iedereen ook blij mee, dan denk ik van weet je, ik heb in deze kerk echt een groep mensen om me heen die, hoe zeg je dat, misschien dan niet bezig durven zijn met dit hele onderwerp. En dus niet met het feit dat ik lesbisch ben maar waarschijnlijk ook niet met het feit dat ze dat zelf zijn. Maar ik heb wel met een hele grote groep te maken die gewoon wel met mij begaan

zijn. Met de persoon. En weet je, dat, misschien ben ik gewoon wel oud en wijs geworden. Dat ik gewoon denk van joh, dat is gewoon ontzettend tof. En ik denk ook van ja, als je je hele leven met opgevoed met dat dat een issue is en dat je daar, en dat je dat moet veranderen of dat God het niet wil, dat er in de Bijbel staat dat dat niet goed is. Als je zo bent opgevoed dan mag je dat dus voelen en vinden. Dus snap je? Dat heb ik dus ook niet zo heel erg, diegene die naast mij in de kerkbank zit die mag dat heel moeilijk vinden van mij. Die is zo opgevoed dus dan vind je dat hartstikke moeilijk en dan moet je er wat mee of je vindt er iets van. Dat is helemaal niet fijn. Als ik dat tegen wil en dank iemand ga opdringen van ik wil dat jij het nu fantastisch vindt dat ik lesbisch ben, weet je wel. Ik heb wel dat, ja ik vind het dan andersom, daar heb ik dus wat op tegen. Dat je als lhtb'er ook niet zo dwingend moet doen. Ik wil niet dat iemand.. ik wil dat iemand in de kerk niet dwingend is dat ik anders moet worden dus ga ik dat andersom ook niet doen. Dan ga ik niet zeggen ik heb perse willen dat ie dat ook allemaal maar gewoon vindt. Dan zit ik iemand anders ook te veranderen.

En zou je dan wel, want je bent natuurlijk nu wel druk bezig met tafeltijd en de dienst in de kerk, dus het is wel meer zichtbaarheid maar niet perse dat er écht iets moet veranderen? Maar meer zichtbaarheid van LHBT'ers in de kerk dat het kan?

Ja, wel, er moet iets veranderen. Ik wil heel graag dat de mensen die deze gevoelens hebben zich vrij gaan voelen en die gevoelens volgen, dat hoeft niet als ze dat willen. Maar de identiteit, dat deel van onze identiteit dat breekt in de kerk, dat dat helder wordt. Want ik hoorde in jongerengroep he, is dat al wel. In de jongerengroep dan heb je allemaal jongeren die uit de kast komen en bij het kampvuur gaan de gesprekken: ja ben je wel eens verliefd geworden op een vrouw? Weet je zo, dus daar gebeurt het gelukkig al wel. Maar juist bij waarschijnlijk bij de opvoeders niet.

Maar dus het begint wel te komen, maar nog wat meer bij de oudere misschien ook? En hoe zie je het dan op beleidsgebied? Denk je dat daarvoor ook in het beleid een duidelijk stempel moet zijn van dit mag en je bent welkom en je mag trouwen in deze kerk.

Eigenlijk wel, dat vind ik wel. En De dominee die had zoiets van; nee we gaan dit van binnenuit doen en er is een grote groep mensen die daar nog veel, ja, he, nog mee vechten want die zijn wel allemaal opgevoed met die afkeuring. En ik had toen we die dienst gingen voorbereiden, meteen zoiets van, eigenlijk moet het permanent op de website komen. Je moet permanent een groep hebben of een contactpersoon of een clubje noem maar op, op de website. Gewoon standaard beweren dat er elke maandagavond een groepje is, maar dat er gewoon permanent zichtbaar op de site, in de boekjes, in eetclubs, dat iedereen weet van: oh kijk, daar heb ik iets mee. Zo. Dat wilde hij toen niet. Dat vind ik nu nog.. want ik ben er nog niet, ik vind wel dat er je hoeft het er niet perse altijd over te hebben, maar bespreekbaar is inderdaad ook gewoon dat je een button hebt of iets van een tabblad op de website met iets van deze Kerk en LHTB, want het is een ontzettend actueel onderwerp en dan krijg je weer die Nashville verklaring. Mensen gaan googelen, mensen ja, er is wel interesse voor kerken,

maar meer politiek, historisch gezien, niet... Dus iedereen gaat googelen oh wat is dat voor een kerk. Ja je doet je er goed aan om gewoon standaard het op de site te zetten, van jongens... Want dan kunnen mensen ook meteen door naar het poortje God als je zin hebt.

Ja, dan is daar ook duidelijkheid over.

Ja over het thema. Wanneer er vaker berichten naar buiten komen over, ook in het buitenland, dat er homoseksuelen zijn vermoord of veroordeeld, of dat, ja zo. Dan gaan mensen toch meteen weer naar de Kerk kijken. Dus ik denk van ja, je doet echt, als je er heel zichtbaar in bent van zo, zo denken wij erover, dus dat poortje kun je meteen overslaan. Ja, net als dat ik echt een verlangen ernaar op dat de Kerk weer die enorm grote groep gaat terughalen. Dat is mijn missie stiekem. Dat ga ik niet aan iedereen vertellen, maar dat is mijn grootste missie, dat de Kerk zelf iets uiteindelijk gaat organiseren of doen. Een 'sorry-dag' organiseert voor deze club.

Dus pro-actief benaderen van LHBT'ers en niet afwachten totdat er een keer iemand komt die wil trouwen in de kerk..

Ik denk beleid, het beleid van Kerk, ja eigenlijk vind ik dat. Dat er structureel zichtbaar en in kringen of in groepen, er moet structureel een plek komen voor lhtb en ja, op zich zou je zeker in deze periode, zou je eigenlijk jaarlijks een soort dag over moeten doen. Ook, ja ook, nu is het dan natuurlijk actueel, maar je hebt natuurlijk Dorcas, en het is volkomen normaal, eens in de zoveel tijd moeten we met Dorcas in de weer en dan moeten we inzamelen en collecteren. Brieven uit de hulpverlenerskampen, oh, dat is helemaal ons zorgenkindje. Dan denk ik, het is eigenlijk best gek dat de Kerk als instituut bijna de hele lhtb club heeft weggejaagd en daar niet structureel iets voor doet om die mensen terug te vragen. Dat zijn gewone mensen, jij en ik, in de stad. Nou dat vind ik heel raar en dat vind ik stiekem ook pijnlijk dat De dominee zegt van ja, nee, oke, he eetgroepje, dan denk ik van nou, nee hoor, als mensen toch liever, als mensen liever zwijgen, je weet wel je hebt de gelegenheid om te zwijgen, nou dan zullen mensen zwijgen.

Dus wel toch dat het een beetje pijnlijk is.. Ja, het lijkt me een lastige tweedeling van ja, ik wil.. want ik kreeg van De dominee ook wel, ja ik wil wel heel graag verder maar ik durf het nog. Of ik wilde de gehele gemeente daarachter staat. Maar ja, dat weet je eigenlijk nooit, het maakt het dan lastig welke kant gaan we nu op ofzo.

Dat is natuurlijk ook de reden dat het niet op de website komt te staan. En dat is fantastisch dat ze een regenboog vlag uithangen als er weer eens wat lulligs in het nieuws verschijnt, dat vind ik ook leuk. Dus ik ben er ook trots op. Er wordt met enige regelmaat ook gebeden voor de acceptatie van LHBT'ers, gister nog. Dat vind ik echt super van De dominee, die houdt vol he, die heeft echt zoiets, ja hij doet dat op die manier. Hij laat het steeds terugkomen. En ik heb dan steeds die eetgroep. Maar ja, van mij.. Ja wat ik net al zei, ik denk dat je meer kleur moet bekennen als kerk en duidelijker moet zijn in het terug halen van de mensen die je weggejaagd hebt.

Dus inderdaad ook echt focussen op het terughalen van.. ?

Dat is mijn persoonlijke doel. Dat ik in een lesbo kroeg uit de kast moet komen, dat gegeven, dan denk ik ja, hallo kerk! Er is werk te doen, bij ons in de kerk aan het eind van het straatje zit de lesbo kroeg, gewoon 30 meter verderop. Nou daar kan ik echt met mijn kop niet bij. Dat je op 30 meter toch eigenlijk wel heel wat hebt uit te leggen als je zegt dat je christen bent. Dat ze geen zin meer in jou hebben als je blijkt te bidden als je thuis zit. Dus dan denk ik van nou, ik vind daar echt een belangrijke en hele grote klus liggen. Als dat toch niet lukt, waarom zouden we dan in Oekraïne een of andere kampje of in Uganda? Al die jongeren gaan dan allemaal naar Afrika, dan gaan ze in een dorp putten slaan. Ja, ik vind dat een beetje, nou, geef daar eens een mooi woord voor.. Hoe moet ik dat zeggen? Een beetje zo van je voed je kind op, maar je vind je kind niet mooi, dus hup dan gaat hij bij de burens eten brengen want die hebben honger. Maar het kind wat tegenover je aan tafel zit daar weet je dus geen raad mee en dan doe je niks. Dat gevoel. Nou, daar maak ik me druk over ja. En er zijn dus een heleboel kinderen weggejaagd en dan denk ik dan ga je lekker de burens voeren, dat is makkelijk. Die zijn blij, natuurlijk zijn die blij met alles. Dorcas, oh voedsel. Denk ik nee, wat pittig is je excuses aanbieden en tegen mensen zeggen van joh, je bent welkom. Dat is mijn oordeel. Maar dat is.. En dan, als je dit verhaal zou zeggen tegen de kerk dan slaat driekwart, driekwart slaat achterover, Dan is het van nou, oh..

Het is een mooie missie, maar ook een lastige missie denk ik. Maar het is wel een mooi doel. Het zou mooi zijn als het ooit gaat gebeuren inderdaad. En ook wel heel belangrijk denk ik ook. Dat kerken er wel mee bezig zijn, niet alleen denken oh we moeten daar nu iets over zeggen maar ook iets over het verleden zeggen van dit hebben we wel verkeerd gedaan.

En nou weet ik wel dat gereformeerde kerken een aparte rol weer inneemt in het hele.. Ja PKN is daar volgens mij al, honderd jaar verder in. Die hebben ook al heel lang vrouwen in het ambt. Gelukkig is deze kerk dan ook nog heel hip en fris, maar het dient niet God om behoudend te zijn, daar kom je dan wel weer achter. En ik heb het idee dat deze kerk dat ook wel een beetje in de gaten heeft.

Dat er nu langzaam wel iets moet worden veranderen.

Ja, ik heb op gegeven moment gedacht, want vorig jaar was ik heel erg zoekende geraakt want ik ja, ik ben deze kerk heel dankbaar. Ik heb daar echt een fantastische groep gevonden, dat ik een hele, zij hebben mij ook heel erg geholpen bij het vorm geven van mijn geloof. Dus volgend jaar was ik helemaal ook van, ik ga weg hier, bij deze kerk. Want je weet wel, eigenlijk ben ik hier, menen ze er niets van en iedereen houdt zijn snoet. Dus toen ben ik allemaal andere kerken gaan bezoeken. Maar het was juist die wijdekerk, de digitale kerk, Miranda heb ik gesproken en juist haar visie is het ook, nee je moet juist het gesprek of het gevecht aan gaan in je eigen groep, dat heeft helemaal geen zin om dan maar een nieuwe kerk te gaan stichten. Dat geloof ik ook. Je moet juist inderdaad, toen

dacht ik ook, ik moet juist blijven, sterker nog ik moet helemaal teruggaan, want ik moet juist, er ligt een functie voor mij. Het was niet voor niks dat ik in deze kerk lid bent, dus toen was het weer helemaal aan met mij en de kerk.

Het is op zich ook wel logisch dat je eerst denkt van ik wil gewoon wat anders, ik wil dat er over mij of dat ik word geaccepteerd voor alles en niet dat ik word verzwegen, maar het is ook mooi om te zeggen ik wil er ook voor anderen zijn. Ik wil ook laten zien dat in deze kerk het kan, dat het niet wordt verzwegen.

A6 Maya – Congregation East – 23-04-2019

Ik kom zelf uit de gereformeerde gemeente in Rijssen dus ik ben echt streng opgevoed. Het is echt wel een beetje een zwarte kousenkerk. En ja, ik ken, ik heb zelf HBO theologie gedaan aan de CJE in Ede en daar ook wel met het onderwerp in aanraking gekomen. Ook wel gedebatteerd van wat vinden we er van, wel, niet? En dan merk je al dat je daar al niet uitkomt. Heb je voor- en tegenstanders, de een zegt van God wil het niet dus zondig je tegen God en ander die zegt maar het is pure liefde en mensen willen niet, die willen gewoon trouw zijn aan elkaar en daarom trouwen en zo verder gaan. En, dus, tegen wie zondig je? Ja, als dat zo is tegen God maar is dat zo? Hoe moet je daar mee omgaan. Daar kom je dan eigenlijk al niet uit. Dus ik zat daar ook een beetje zo in van, ja het is er, het bestaat en je moet pastoraal bewogen zijn met mensen, maar precies weet ik het eigenlijk niet, dat. Ook een paar jaar geleden is mijn zusje.. we komen uit een groot gezin met 12 kinderen waarin vooral niet echt gepraat wordt over gevoelens en geloof. Je volgt gewoon de regels zoals ze zijn en wij zijn vanuit de gereformeerde gemeente A naar de kerk gegaan. Dan wordt er eigenlijk niet over gepraat, dat deel je dan mee en dat is dan zo. Dan wordt dat ook ergens wel gepikt, weet je. Dat is even goede vrienden.

Want dat is toch wel een groot verschil, die twee gemeentes?

Dat is wel echt anders. Ja, zeker, je hebt traditioneel GkV dat is nog wel vrij behoudend, maar sowieso wordt de GkV gezien als die kerk van artikel 31; 'veronderstel de wedergeboorte', dat betekent dat je als je gedoopt bent en je ouders geloven, dan ben je ook kind van God. Tenzij je later het tegendeel laat zien en het niet wil. Maar in de gereformeerde gemeente is het heel erg van genade, persoonlijk en moet je bekeerd worden. Nou, dat kan bijna voor niemand. Het is er wel, maar ja.. Verhaal op zich, een studie op zich denk ik. En mijn zusje ging destijds in Enschede werken en zij is uiteindelijk, zei ze dat ze bij een vriendin ging wonen, samen om de huur te delen en zonder te delen dat het een relatie was. Bleek dat ze gewoon met haar ging samenwonen. Dus dat was best wel een bommetje in de familie, he. Ik kwam daar met mijn zus achter omdat we bij haar op bezoek waren om naar haar huisje te kijken. Toen dacht ik wel van: oh, een en een is twee. Mijn schoonzus, haar vrouw nu, heeft echt kort gemillimeterd haar en..

Het stereotype..

Ja precies, het stereotype. Dat vond ik vooral heel zielig, van oh, je hebt dus niet kunnen zijn wie je bent en het kunnen delen. We wisten ook niet of ze op jongens of vrouwen viel, ze was ook nog vrij jong. Nog begin 20, nog voor de 20. Dus het is ook niet heel raar dat je geen relatie hebt gehad. Nou ja, wij hebben meteen gebeld van goh, even goede vrienden, even goede zussen. We houden van jou, klaar. Brief geschreven naar mijn ouders en uiteindelijk was dat best wel een dingetje..

Met haar dan ook?

Nee, zij alleen. Naar mijn ouders toe. Natuurlijk schrik. En aan de ene kant, nou weer die dubbele reactie van, nou dat kan ook binnen ons gezin voorkomen en aan de andere kant van ja, wat moeten we ermee en ook wel besef dat als we haar vriendin niet accepteren zijn we haar ook kwijt. En tegelijkertijd voel je ook wel iets van Kerk en ja.. wat moeten we er van vinden? Het gaat niet samen, later bleek ook dat mijn vader een keer met haar een soort woordenwisseling heeft gehad waarin die ook eigenlijk soort van heeft gezegd dit is niet goed, dit hoort niet, dit is vies. Het is.. Nou, toen heeft mijn zusje gezegd, nou oke, dan ben ik weg. Dit gaat niet. Uiteindelijk is het dan wel weer bijgedraaid. Mensen zijn dan ook weer gewend aan het idee. Ander schoonzusje heeft destijds gezegd toen ze ging trouwen en het kan niet waar zijn dat je zus niet bij de bruiloft is. Dus die heeft via via hen toch uitgenodigd om er bij te zijn. Dus zo langzamerhand, ze is nu gewoon volledig geaccepteerd en doet gewoon mee. Ze zijn ook getrouwd. Daar ben ik alleen met mijn zus geweest. Mijn ouders zijn daar niet geweest, toen was dat contact ook nog slechter. En.. het was geen ruzie, maar het was gewoon stilzwijgend het is er niet. Als dit jouw keuze is, is dit jouw leven. Ik merkte zelf dat ik het wel lastig vond. Ik hoopte bijvoorbeeld wel dat ze me niet zou vragen als getuige omdat ik dat wel nog moeilijk vond. Maar ik ben er wel altijd ook open over geweest, van ja ik snap dat je dit doet, ik begrijp het, maar ik vind het wel lastig. Ik weet niet goed hoe ik het in mijn theologisch kader moet passen. Dat idee. En tegelijkertijd een hele leuke dag gehad. Wat ik dan bijvoorbeeld zie bij mijn kinderen is dat het dan weer heel normaal is. Ze houden toch van elkaar, klaar. Bam. Dan is het goed. Ja, dat is het eigenlijk. Ik zeg altijd ze is mijn leukste schoonzus want ze heeft heel veel humor en ze is gewoon gezellig. Dus dat gaat eigenlijk goed. In de familie komt ze ook gewoon mee, alle activiteiten. En tegelijkertijd, triggert me wel, Sophie zit ook in de kerk, en dat zij, wanneer was het, een soort getuigenis deed. Want het thema is Samen Een, Eenzaam. Dus onder andere LHBT werd ook een thema in de dienst van hoe gaan we daarmee om. Dat zij een getuigenis gaf dat zij zich aan de ene kant heel erg gezien voelde, dat zij hier kwam en liet zien wie zij was en wat haar geaardheid was. Maar aan de andere kant het ook heel stil werd. En dat raakte met wel dat ik denk dat is misschien precies wel wat er aan de hand is. De stilte. Ook dat zij iets zij over: als ik een bijzondere functie wil, dan moet er ineens even over nagedacht worden. En een vriendin van haar die destijds weg is gegaan bij de kerk om dat ze inderdaad niet in een bepaalde functie mocht zijn.

Uit deze kerk ook?

Ja, een paar jaar geleden nog. Dus dat je dan aan de ene kant heel pastoraal bewogen bent van je mag zijn wie je bent. En aan de andere kant tot een bepaalde hoogte en anders niet. Ja, dus voor mij is dat welkom al heel nieuw in de kerk, he, want in mijn oude kerken werd je echt nog gewaarschuwd. Ik weet dat mijn zus echt een brief thuis kreeg, je homofilie zijn mag er zijn maar de praxis wijzen we af.

Maar echt vanuit de kerk?

Ja, vanuit de gereformeerde gemeente. En daar werd zij natuurlijk gelijk boos op met haar vriendin maar tegelijkertijd zag ik wel de pastorale bewogenheid erin. Dat ze echt, echt denken van he, je gaat de verkeerde kant op dit is niet goed. Dus het was niet een hel en verdoemenis brief, vond ik dan he. Terwijl op haar niet zo overkwam. Maar dat snap ik want je wordt in je zijn ook geraakt natuurlijk. Dus daar zag je die moeilijkheid in. En je zag in onze kerk en de Kruiskerk, dat is een CGK-NGK kerk, daar heb ik twee jaar als jeugdwerker gewerkt, daar zag ik al wel veel meer die opschuiving van ja prima. Wil jij aan het avondmaal, dan is dat goed. Dus ik was eigenlijk ook wel verrast wat Sophie zei, van he, tot een bepaalde hoogte en anders niet. Toen hebben zij tafeltijd georganiseerd. Dat is nu twee maanden geleden denk ik. Ik dacht echt van, nou daar wil ik wel graag naar toe. Ik wil die verhalen wel horen want ik zag, wat ik zelf heel vaak afvroeg van waar komt het vandaan? Is het aangeboren of is het aangeleerd? En deels dacht ik het is niet aangeleerd want waarom mijn zusje wel en ik niet? En iemand anders.. weet je? En tuurlijk kan je daar nog allerlei oorzaken voor zoeken. Ik hoor mijn vader nog zeggen van zou het dan toch liggen aan dat ze wat dikker is en dat het lastig is om een vriend te krijgen? Kunnen allemaal oorzaken zijn, maar dan zijn het volgens mij mede dingen en.. dus ja, ik vond het altijd wel lastig dat mensen wel zeiden, gemakshalve, ik kan nooit goed tegen theologische gemakkelijk inzichten, he. Dat iemand bijvoorbeeld zegt; God houdt van jou zoals je bent, terwijl je zo'n bult op je hoofd hebt of een afwijking hebt. Dat is te makkelijk. Zo eenvoudig is het niet, dat is gewoon iets in jouw geboorte wat mis is gegaan, weet je. Tegelijkertijd vond ik het lastig om te denken dan is dus, homofilie ook iets wat mis is gegaan. Daar zat ik altijd wel een beetje mee te dubben, hoe moet ik het zien. En tegelijkertijd ook de andere kant die ik ook sowieso lastig vond, dat als ik een karakter eigenschap heb die lastig is, dat als ik ongeduldig ben, dan heb ik daar ook mee te vechten. Tegen te strijden, dan moet ik daar iets mee. Hebben de mensen die worsteling ook, die kende ik niet zo. Ik zag dan te snel dat ze zeiden van ja, ik ben zoals ik ben, dus mag ik zo zijn. Maar dan dacht ik, ja dat vind ik ook wel te kort door de bocht. Kijk ik kan niet zeggen homofilie is zondig dus moet je er tegen strijden dat is de andere kant, maar snap je wat ik bedoel?

Ja, dat het wel even binnen komt?

Het draait niet alleen om, wie wil ik zijn, dus dat mag ik zijn. Dat is heel erg individualistisch in deze tijd. Ik ben dit, dus kan ik dat. Hetzelfde ik heb de zorg van mijn kinderen, dat is een soort van mijn eerste verplichting. Dan kan ik daarnaast nog allemaal hele goede dingen doen, maar snap je. Je hebt ook een soort verantwoordelijkheid van dit is wat jij bent en doet. Ik had dan soms van iets, hoe zit dat dan bij die mensen. Is het dan zo makkelijk? Zo simpel? Terwijl ik ergens ook voelde dat dat niet zo was. Niet voor niks kwam je verhalen tegen dat mensen heel erg daarmee bezig zijn geweest. Hebben geworsteld, Boer zoekt vrouw, wie was dat, Boer Willem? Die zei; ik heb mijn hele leven gebeden dat het weg zou gaan en het ging niet weg. Dus dan moet ik maar accepteren dat ik zo ben. Daar zag ik die worsteling ook wel echt. Toen we naar die tafeltijd gingen, toen herkende ik die

worsteling enorm. We konden er heel open over praten en er was een vrouw die zei ik heb een tijdje bewust gekozen om mezelf wel aanvaarden maar er niks mee te doen. Die daar nu weer van terug kwam omdat ze toch ook dacht van ja, maar dit is niet hoe het kan zijn en moet zijn. En ik ben gewoon ook eenzaam. En als dat dan zo was, waarom is het dan niet van me af gekomen? Dan had ik ook best met een man willen trouwen maar dat, die gevoelens zijn er nooit geweest. Na die avond dacht ik.. en ook gehad over hebben van ja dat stukje is het dan inderdaad aangeboren, aangeleerd. Dat ik eigenlijk ook steeds meer tot de ontdekking kom van he er zijn gewoon dingen in de wereld die anders zijn geworden. Misschien gebrokenheid, dat klinkt nadelig ten opzichte van jullie want dan heb je dus iets wat gebroken is, maar snap je wat ik bedoel? Dat het er van oorsprong niet was maar wat wel is ontstaan en waar we nu te dealen mee hebben. En dat maakt voor mij, geeft voor mij veel meer ruimte aan van, laat het er maar zijn, het is goed ofzo. Dat lost voor mij heel veel op en dat maakt ook dat je er mag zijn, dat maakt ook dat je ook in allerlei functies, wat mij betreft mee kan doen. Omdat ik gewoon ook heel veel puurheid en liefde zie bij alle homocollega's van mij zie ik, oh, wow, jij bent aardig, jij bent lief en vriendelijk, er zitten ook een heleboel vervelende mensen bij. Maar in de kern liefdevol en...

En mens.

En mens. Ja precies. Dat maakt het voor mij na tafeltijd ook wel echt anders. Als je dus in de kerk dialoog aan gaat en niet theologisch debatteert in je hoofd en niet vanuit de Bijbel hoe zou het zijn, maar als je elkaar recht in de ogen kijkt, he dat je dan ook nog durft te zeggen van, he maar het mag niet en het kan niet en waarom. Maar als je luistert naar elkaar en ziet wat het verhaal is van de ander dat je dan samen komt op een punt waar je niet zomaar kan zeggen van, het kan niet en het mag niet. Het blijft lastig voor kerken omdat ook.. Zoals de kerk hoort natuurlijk ook bij een kerkverband waar ze soms dingen vinden. Nou heb ik wel het idee dat dat landelijk iets meer wordt losgelaten, van kies maar je eigen koers, maar als je echt ontspoord op de een of andere manier dan roepen wij je terug en trekken we aan de teugels. Dat is bijvoorbeeld bij de CGK nog wel wat strikter heb ik het idee. In de GKv denk ik wel wat minder. Ik snap wel.. kijk als mens, ik denk dat je in kerken heel vaak hebt dat de mensen op zich denken van prima, maar dat de organisatie en het systeem dan nog zegt van, ho, ho maar kan het wel? Dat zijn dan misschien mensen op de Synode ver weg van de praktijk die dat dan roepen. Maar ik denk wel dat de huidige generatie veel vaker zal zeggen, no way, dat gaan we niet doen, hier moeten we gewoon van af. Dat zie je bijvoorbeeld in de man/vrouw ambt discussie in de GKv. Waar nu ook eigenlijk als bij toverslag werd gezegd van het gaat door. Terwijl iedereen dacht daar moet nog jaren over gepraat worden terwijl ineens kon het er, en mocht het. Daarin zie ik wel de vrijheid van de generatie om besluiten te durven nemen. Dus dat is wel.. het zijn natuurlijk aan de andere kant wel, het zijn wel moeilijke thema's. Ga je dan inderdaad als kerk

zeggen we gaan huwelijken inzegenen, ja of niet? En ook van tot hoe ver wel of niet. Dus ik snap wel dat dat voor leiders wel moeilijk is omdat je een gemeente voor je hebt..

Waar de meningen ook heel erg verdeeld zijn.

Ja, dus dat snap ik wel dat het lastig is. Maar voor mij zelf persoonlijk denk ik steeds meer van, ja die ruimte moet er zijn.

En dat komt dan echt door de ontmoeting met de anderen?

Ja, ontmoeting met andere mensen.

Dat vind ik wel interessant want heel veel mensen zeggen dat inderdaad dat ze dan iemand hebben ontmoet waarmee ze kunnen praten, dan is dat toch meer, dan komt dat toch meer binnen ofzo. Is ook logisch natuurlijk want dan zie je diegene ook voor je.

Ja, dat is ook logisch, dat is eigenlijk ook wat Jezus doet. Waarom is er oorlog omdat je elkaar ten diepste niet begrijpt of dat je toch meegaat met de orde. Het makkelijkste is om gewoon te zeggen, alle christenen zijn tegen dus ben ik ook tegen. Want het vraagt ook een soort moed, he, want uit een gezin van 12 zeg ik, ik ga wel naar die bruiloft en mijn andere zusje, terwijl de rest hoor ik soms mee praten, van ja, maar, ja maar. Terwijl ik denk heb je echt, echt, durf je echt uit te stappen en te zeggen van, he. Ik hou van jou en ik weet het niet, want dat is natuurlijk ook wat je moet doen, he. Dat je gewoon durft te zeggen goh, je bent mijn zus en ik weet het niet goed, maar ik kom wel. Ja, en dat je dat dan voorop laat staan boven de angst dat je tegen God zondigt omdat je op zo'n bruiloft bent.

Want kun je daar, je gaf net aan; hebben ze die worsteling wel? Ik weet niet of ik dat heb gezien.

Heb je daar geen gesprekken over gehad met je zus?

Toen destijds niet heel erg. Zij is ook best wel iemand die best wel rustig en stil is. Nee, wel af en toe aangestipt, zo van joh wist je dat je op vrouwen viel? Hoe zat dat? Nee, het was er gewoon. Na die tafeltijd heb ik haar ook nog wel even geappt, dat ik die avond had gehad en dat ik dat zag bij mensen die worsteling. Dat ze maar een keer mee moet gaan, maar ze kon dat weekend niet, terwijl ze op zich volgens mij interesse had.

Want zit ze nog bij de kerk?

Zij zit zelf niet.. daar heb ik het wel eens over gehad. Want dat vind ik dan eigenlijk nog het lastigste, wie je ook bent, ik hoop dat je wel iets met God hebt en dat heb ik wel af en toe aan haar gevraagd. Dan zegt ze, ik geloof wel maar ik vind het gewoon lastig om nu iets met de kerk te doen. Ja, want haar vrouw is van oorsprong meer uit de Rooms-Katholieke traditie. Dus ze zijn ook niet zo gewend om naar de kerk te gaan. Terwijl ze wel iets met spiritualiteit heeft denk ik. Ja ze wonen ook in Enschede waar ze dan niet echt connecties heeft om een kerk binnen te stappen. Dus ze zegt wel, ja, ik geloof wel maar nu dan even buiten de kerk. Toen heb ik ook wel doorgevraagd want hoe zie jij dat dan? Als heel veel mensen zeggen van ja het mag niet, het kan niet. Ja, daar heb ik wel mee

geworsteld; mag ik dan zijn wie ik ben? Nou ja, toen heb ik ook gezegd van je bent een mooi mens en God vind jou ook een mooi mens. Daar wordt ze dan wel blij van dat ze toch die bevestiging krijgt. Ik denk dat daar wel een stukje strijd in zit ook, hoor. Dat dat wel eenzaamheid is. Het komt meer naar buiten dat ze dan een beetje boos zijn, he, na zo'n Nashville verklaring dan posten ze iets op Facebook en dan zijn ze boos. Dan denk ik van ja, volgens mij ben je helemaal niet boos je bent ook gewoon gekwetst en geraakt. Dus ja, we hebben daar niet heel uitgebreide gesprekken over omdat we elkaar ook niet.. ja, zij woont in Enschede en ik woon hier, dus we zien elkaar op familiefeestjes dat is niet altijd de plek om heel..

En helemaal als je al met z'n twaalven bent, dan kom je wel echt uit een groot gezin. Dat is wel anders dan als je maar met z'n drieën bent.

Ja.. Wat ik nog wel lastig vind is, dat ik steeds meer denk van oh, het is ook gewoon prima en ze willen trouwen als ze het kerkelijk willen inzegenen dat snap ik. Wat ik dan voor mezelf nog wel echt een lastige vraag vindt, als mensen dan kinderen willen, wat ik heel goed snap, dat verlangen. Dat je dan weer met hele andere vragen komt te zitten. Zoals zaaddonorschap, kunnen kinderen opgevoed worden door twee moeder of twee vaders, daar heb ik eigenlijk nog niet zoveel twijfel over, he, want dat zie ik op het voetbalveld om me heen gebeuren, maar wel dat je ook nog meer een soort chaos krijgt. He, kinderen die hun eigen vader of moeder dan niet kennen, omdat ze uit draagmoederschap of uit zaadceldonatie. Dus dat vind ik wel ingewikkelde vragen. Dan denk ik van ik ben, zelf echt blij dat mijn zusje daar niet voor heeft gekozen. Maar ergens is het ook te makkelijk om alle moeilijke dingen uit de weg te gaan, snap je? Maar die vragen komen niet alleen hiervoor maar ook voor adoptie bijvoorbeeld. Weet je, wat is goed voor het kind? Dat dat dan ook voorop staat omdat ik sowieso wel denk in deze wereld dat mensen heel erg uitgaan van wat zijn mijn verlangens en wat wil ik? Terwijl je ook moet durven zeggen van wat is goed voor het kind? Terwijl ik opzich echt denk dat vrouw en vrouw een kind kunnen opvoeden en heel veel liefde kunnen geven, dat geloof ik ook meteen. Maar snap je? Die worsteling, van, dat dingen steeds.. Nou alle zegeningen die er zijn, dat dingen kunnen, bijvoorbeeld vrouwen die werken geven ook een nadelig effect mee. Als je zegt ja het kan, dan krijg je ook aan de andere kant weer vragen van, hoe moet dat dan, dus dat een beetje.

Binnen de kerk, heb je het idee van het loopt zoals het loopt en uiteindelijk komt dat beleid eromheen goed? Of heb je meer het idee van ik wil daar duidelijkheid over?

Voor mezelf niet zo, omdat ik daar niet zo mee te maken heb. Kijk als ik zelf in de positie zou zitten dan zou ik natuurlijk willen, ik zou eigenlijk willen van wel omdat ik niet wil dat zo iemand als Sophie of andere mensen niet op bepaalde functies terecht komen. Tegelijkertijd is dat ook niet zo want de hulpkoster in de kerk is ook homo en die heeft gewoon die functie. Ik denk dat die ruimte er ook wel is ook, inmiddels. Jaren geleden dat minder was waardoor mensen zeiden van ik mag niet zijn wie ik ben. En inmiddels denk ik niet dat dat zo is, maar daar durf ik niet.. Wat wel goed is, is dat het

duidelijker wordt. Ook bij tafeltijd was er een jongere jongen waarvan ik dacht; oke, weet je, jij ook. Dat idee, dat je ook denkt van wordt er genoeg voor je gezorgd. Is die plek er en kun je jezelf uit, dat vraag ik me wel eens af. Al vind ik dat sowieso wel een probleem van de kerk. Toen wij kwamen in 2007, waren we in een kerk van 700 mensen en inmiddels zijn we met 1400 mensen. Dus de onderlinge verbondenheid is daardoor wel een beetje los zand aan het worden.

Het is niet dat je echt, ja je kent natuurlijk wel je eigen groep mensen, maar..

Ja, nee, dus je hoopt dan ook dat die zorg er in die groep wel is, maar dat maakt het soms op zondag, op zondag is het soms wel een beetje bevreemdend. De ene keer denk ik echt oh tof, allemaal mensen uit je wijk of mensen van vroeger of van school. Of andere keren denk ik van, oke, hoi.. Weet je, ik voel me niet echt verbonden dus ik vind dat wel een probleem van de grootte van de kerk. Aan de andere kant, gaan ze wel de thema's aan. Binnenkort is er een conferentie over kind aan het avondmaal bijvoorbeeld. Dat komt dan wel van bovenaf... van onderaf komt dat wel op zetten van he joh, ik geef mijn kind gewoon brood en die doet gewoon mee.

Wat in principe is dat wel alleen als ze belijdenis hebben gedaan?

Ja, dat is echt vanuit de.. Er zijn wel NGK, Nederlands Gereformeerd, bijvoorbeeld in Ede die hebben meer een van onderaf gestuurde kerk en die mogen dan zelf beleid bepalen en die hebben bijvoorbeeld, die hadden als eerste vrouwelijke predikanten. En die hebben ook al gezegd, kinderen mogen aan het avondmaal. Na bezinning dan, soms moeten ze dat bijvoorbeeld een traject van een paar lessen doen, dat ze wel gewoon welkom zijn.

Dat ze wel weten wat het inhoudt..

Ja, dat ze wel weten wat het inhoudt, ja. Terwijl ik mij soms zelf ook afvraag als jij gewoon bij de kerk hoort en die maaltijd is er, Jezus gaf ook niet na een paar lessen bezinning. Dus daarin.. Ja, ik ben wel een beetje wars van dogma's geworden terwijl ik ook wel snap dat je als kerk soms een punt moet hebben.

Maar je hebt er natuurlijk ook heel veel ingezet omdat je theologie hebt gestudeerd, maar daar was dus ook niet het uiteindelijke doel om predikant te worden, want dat kon toen nog niet?

Nee in de GKv kan je geen predikant worden met HBO theologie daar moet je echt een universitaire ding doen. Er waren wel mensen uit de evangelische gemeente die wel echt die kant op konden, of in ieder geval gingen preken dan. Ik doe dat ook wel af en toe. Ik heb de missionaire kant gedaan, omdat ik vooral ook altijd die schakel tussen kerk en buitenwereld wilde laten zien. Uiteindelijk vind ik jeugdwerk ook wel heel interessant omdat ik jongeren gewoon tof vind, omdat ze nog helemaal in ontwikkeling zijn. Dat heb ik wel twee jaar gedaan in de Kruiskerk dan in A. Maar daar liep ik wel aan tegen de grootte van de kerk ook en dat mensen druk zijn, dat ze van alles willen maar dat er in de praktijk niet zoveel van terecht komt. Dat is best wel een eenzame job, mijn andere beroep is operatie assistent in een team in een ziekenhuis. En voordat ik aan mijn studie begon dacht ik; oh,

moet ik dit mijn hele leven gaan doen? Ik wil wat anders, uitdagends. En inmiddels denk ik, laat mij dit maar lekker doen dat andere is gewoon te veel getrek aan een dood paard bijna.

Dat vraagt natuurlijk ook wel heel veel energie..

Ja, het vraagt heel veel energie en alles moet doordacht en bedacht. Dan zijn mensen enthousiast en dan weer niet, dat is best een ingewikkeld ding een kerk zijn.

Dat heb je natuurlijk ook met zo'n grote kerk, er hangt zoveel van af en zoveel verschillende meningen dat maakt het ook wel heel lastig want toen ik ook het gesprek had gehad met De dominee en de stadwerker toen was het ook zo van, ja we willen wel heel erg verandering maar we weten niet of het al wel kan, zeg maar. Dat maakt het wel lastig, je weet niet.. je zit echt op die balans, wanneer maken we de stap en wanneer is het..

Wat zouden zij dan voor verandering willen? In de zin van?

Nou, beleidvorming, zeg maar wanneer is de gemeente er klaar voor en dat is heel lastig omdat te peilen.

Soms denk ik de gemeente is allang klaar terwijl er maar 5% aan oude mensen zitten die dingen tegenhouden. Die er dan ook actief in zijn want de mensen van nu hebben ook allemaal vaak een beetje zoiets van nou, ja, er gebeurt niks, ik hoor niks. Die zijn niet zo van, dit moet geregeld worden. Omdat het ook zo groot is, terwijl ik denk dat een groot deel van de gemeente vooral denkt van, nou er gebeurt niet zoveel, weet je. Dus dat vind ik wel verrassend om te horen.

Terwijl er van bovenin toch best wel veel over na wordt gedacht. Nou ja, en je ziet ook met tafeltijd en de kerkdienst was er ook.

Ja, dat is wel echt tof, ja wat ik zei ik vind echt niet dat het zo mag zijn dat Sophie zegt van ik mag er zijn maar daarna is het stil. Dat vond ik wel echt confronterend en tegelijkertijd herken ik mezelf er ook niet in, weet je. Zij is voor mij nooit anders geweest ofzo, ik weet ook dat zij wel eens de musical heeft georganiseerd met de kinderen, ja, toen had ik ook niet zoiets van zij mag dat niet door wie zij is. Dus dan heb ik ook iets voor mij geldt het niet tegelijkertijd is het dus wel nodig en aan de andere kant denk ik ook wel van is zij alleen eenzaam of zijn we allemaal een beetje eenzaam, snap je?

Omdat het ook een kerk is die.. ja..

Het is ook een enorme kerk natuurlijk en hoe blijf je verbonden met elkaar?

Ja, want daarna, na de dienst ging ik naar Sophie toe en toen ook naar die andere jongen Derk, even knuffelen, weet je. Dan heb je zo'n tafeltijd dat is heel goed en heel verbonden maar tegelijkertijd kan ik ze daarna drie, vier, vijf maanden niet spreken of zien. Dus dan is het contact, het contact is gewoon nodig om feeling te hebben met elkaar.

Dat is ook wat, want bij tafeltijd waren er ook iets van 30 mensen ofzo, dan blijf je natuurlijk ook in een hele kleine groep en je gaat er niet heen als je denkt nou dit vind ik helemaal niks. En dat is in zo'n gemeente natuurlijk heel lastig.

Dan denk ik ook weer komen er alleen mensen die vanuit functie of vanuit eigen ervaring komen of zijn er ook echt andere mensen betrokken. Ik had het idee.. De vorige keer kon ik niet want ik had avonddienst, toen keek een beetje op de foto van wie zijn er en toen dacht zo, er zijn bar weinig gemeenteleden volgens mij. Dus dan ja, dat komt ja, dat vind ik, dat is niet alleen met dit. Dat is ook weet ik veel als je bijbelsdrama doet een vriendin van mij, dan kunnen er ook ineens maar 5 mensen zijn. Terwijl ik denk, dat is hartstikke cool, wie doet dat, dat is heel gaaf. In mijn ervaring is dat heel positief.

Wat is dat dan precies?

Ja dan speel je een Bijbelverhaal uit aan de hand van drama en vanuit de psychologie worden dan ook dingen benoemd, van he, hoe kijk jij er tegen aan. Het is heel erg ervaringsgericht wat heel erg in is eigenlijk. Er komen ook heel weinig mensen dan. Het is ook wel een ingewikkelde maatschappij om kerk te zijn denk ik dan. Mensen zijn druk en vol. De keuze is reuze, je kan daar naar toe en je kan daar naartoe. Dan denk ik van oh ja, we kunnen naar dat, we kunnen naar dat, we kunnen naar dat, er zijn zoveel opties, dat maakt wel soms dat je ook eenzaam bent. Ik heb het wel eens op mijn eigen verjaardag gehad dat ik had, oh iedereen appt af. Weet je, iedereen heeft iets anders, in december ben ik jarig, dan kan ik me heel zielig gaan voelen en eenzaam zijn. Maar nee, dat is gewoon zo. Het zegt wel iets over de maatschappij dat mensen, he als ik een appje krijg van iemand, dan reageer ik meteen van ik kan wel of ik kan niet. Of ik kijk of ik kom. Er zijn ook mensen die helemaal niet reageren en op de dag zelf zeggen, oh ik kom zo! Of nee ik kom toch niet, want ik heb dit of dat. Dan denk ik, wat gebeurt hier? Waarom zeg je niet gewoon dat je komt of niet? Want je vraagt ook kan je appen of je komt in verband met catering. Dus ik denk dat het te maken heeft met keuze opties. En ook met het korte tijd, ik ben nu druk, ik ben nu helemaal ramvol, met werk, met sporten van kinderen en andere dingen. En in het weekend kijk ik wat er nog over is. Weet je, dat idee een beetje.

Vroeger was het zo, kerk staat op nummer 1, we doen alles voor de kerk. En nu is het meer, kerk is onderdeel van het andere wat ik ook doe.

Ja, kerk is echt onderdeel van. En ook niet perse altijd slecht want ook op je werk of op je thuis kan je hele goede dingen doen. Vroeger was alles verweven. Je voetbal club was ook je protestantse of christelijke dus het is wel... Dus daarom ben ik eigenlijk echt voorstander van kleinere kerken. Dat je jezelf echt moet commiteren aan de groep. Terwijl aan de andere kant heeft de kerk gekozen voor koepels waar ze inwerken. Dus per aantal wijken mensen bij elkaar en daarin zorg je voor elkaar. Daarin doe je bijbelstudie of leuke dingen. En ik merk dat we in onze eigen wijk al last hebben van die druk, van die drukte van mensen. De ene keer komt die niet en de andere komt die niet. Of de mannen hebben van ja, dat is helemaal niks voor mij dus. Maar dan gaan ze ook niet zelf zeggen van dan gaan we fietsen of de kroeg in of iets anders, weet je.

Dus het blijft daarin ook een beetje steken?

Ja, ik merk zelf ook en ik zie dat bij mijn man ook, dat onze vriendengroep gaan zich ook ontstaan op het werk. Die zie je elke dag, daar ga je mee uiteten, daar ga je dit meedoen. En verder zie ik dat wij de sportclubs van onze kinderen daar staan wij elke week langs de lijn. Dus die mensen zijn we.. ja, daar zijn we inmiddels meer connected mee dan de mensen uit de kerk want die zien we vaker. Ja, dat is best wel ingewikkeld eigenlijk.

Het is dus eigenlijk ook binnen dit vraagstuk de vraag, hoe blijven we verbonden met elkaar. En daarom vind ik dat thema wat jullie dit jaar hebben ook heel interessant want het gaat niet alleen maar over LHBTI personen maar eigenlijk over iedereen en het gaat iedereen aan, hoe je samen 1 kerk blijft.

En ik denk dat dat als je naar de maatschappij kijkt, ook heel vaak het probleem is. De Zwarte Piet discussie, he, dat is ook een groep die zich eenzaam en alleen voelt, een minderheid he. En waarvan de ander zegt van nee, joh, jullie horen erbij. Maar ze voelen het niet zo. Aan de andere kant, he, de arme mensen die ook geen huis kunnen krijgen, die voelen zich ook alleen. Weet je, dus het is, ja het is allemaal.

Het is eigenlijk een thema voor de hele samenleving.

Ja, voor de hele samenleving inderdaad. Dat denk ik wel ja, dat we echt die verbondenheid kwijt zijn. Maar het heeft ook iets heel moois gebracht, want je wil ook niet terug naar die sociale controle dat je niks mocht en maar ja, die verbondenheid, ja het thema van de passion ook he, je bent niet alleen en iedereen wordt dan geraakt van die jongen die daar huilend op het beeld staat. Wat daar dan de oplossing voor is. Voor mij is het dan toch ook wel je wereldje wat kleiner maken, familie, vrienden, werk en daar dan ook van genieten. Dus dat is wel...

Terwijl het toch ook is, je raakt meer los van de kerk maar daarin maak je wel meer verbinding met anderen weer. Het is een heel dubbel..

Terwijl ik ook daarin wel zie dat ik heel verbonden ben met collega's en prima kan zeggen ik ga naar de kerk of dit, maar dat je daarin ook niet heel intensief contact hebt. Wat ik ook vaak zie is van he, we gaan wel samen uiteten en dingen doen, we zijn ook niet echt heel erg bij elkaar over de vloer. Ja, maar ja, ik weet ook niet hoe het vroeger was. Ik weet dat ik in de kerk zat met 1600 mensen, 2000 mensen, heel grote kerk en dat we elkaar niet eens groeten bij binnenkomst. En dat het was, oh die van die van die. Je was geen echt, er waren geen kringen bij mijn ouders. Ja je had dan wel vrouwenvereniging en mannenvereniging maar daar gingen dan een bepaald type mensen naartoe en een heel deel ook niet. Maar dan had je wel die verbinding met de winkels en het dorp en de stad, dat dan weer wel. Ja,

Ik zat er laatst nog over na te denken, mijn ouders hebben, ja ze noemen het dan de kliek en daar zijn ze bevriend mee. Dat zijn allemaal mensen van hun kerk van tien jaar geleden. Toen dacht ik, ja ik heb dat straks niet, zo ontmoeten zij hun vrienden. Bijna al hun vrienden waar ze lang mee

bevriend zijn, is via de kerk. Toen dacht ik, dat is eigenlijk gek. Ik heb nu vriendinnen van mijn studie en vriendinnen van volleybal. Dat is het zeg maar, dat het veranderd waar je vrienden vandaan haalt. Dat je overal je vrienden vandaan haalt.

Ja, dat zie ik ook heel erg bij mijn kinderen ook. Soms dan maak ik me daar ook wel zorgen over want hoe gaat dat dan straks. Ze hebben dan ook op de Gereformeerd Vrijgemaakte basisschool gezeten hier in A en nu zitten ze op een openbare middelbare school. Deels hebben ze nog connectie met de vrienden van vroeger die zien ze nog op club op dinsdagavond. Deels doen ze ook nieuwe vrienden op. Ik merk ook dat ze best wel huiselijk zijn, ik denk dat ik meer met vrienden deed op die leeftijd dan zij deden. Dus familie is volgens mij als jeugd wel heel belangrijk. Wat wij wel doen en wat dat zie ik ook wel een beetje in de maatschappij, wij gaan naar New Wine bijvoorbeeld, dat is een conferentie in de zomer, een beetje uit de gereformeerde kerken ook. De NGK, CGK's komen er ook, protestantse mensen komen er ook nog wel vanuit de Protestantse kerk. En het wordt vanuit de NGK georganiseerd. Daar ben ik een paar jaar naartoe geweest toen de kinderen nog klein waren en nu heb ik zelf dan zoiets van ik kan ook wel een jaartje overslaan. En zij gaan, zullen en moeten en er zitten een paar vaste vrienden bij die ook altijd gaan. En dan hebben ze gewoon een week ontzettend goed met elkaar. Ik denk dat ze het deels nog wel over geloof hebben, in hoeverre dat op hun leeftijd al is. Dat is toch een stukje vastigheid. Het zou best kunnen dat dat mensen worden die ze later blijven zien. Niet zozeer dat ze die elke zondag in de kerk zien, maar vanuit die... ja het is een beetje festival achtig he, dat mensen ook nu.

Ja, ik herken het ook heel erg. Wij gingen vroeger altijd naar flevo festival, een paar jaar geleden. Daar ging ik ook elk jaar heen en moest ik elke zomer heen met al mijn vrienden van de kerk. En dat is gestopt en eigenlijk vind ik dat heel jammer want juist is dat ook zo'n week om je even weer op te laden. Dus ik herken me daar ook wel heel erg in, ik had dat vroeger ook heel erg. Ik keek er ook heel erg naar uit. En inderdaad, je hebt het dan niet over het geloof, je voelt wel...

Je voelt wel, jij en ik zijn hetzelfde en wij delen iets. En dat is denk ik ook wat ik toch nog, waarom ik toch nog naar de kerk ga. Dat ik ergens die voeding nodig heb. Dan heb ik ergens een Eva e activiteit, dat is een EO Eva, weet ik het wat. Een film kijken of een dag, oh, wow er zijn nog meer normale vrouwen die ook gewoon geloven, weet je. Het is eigenlijk een stukje van de taart, weet je, wat je pakt en ik denk dat we dat moeten vasthouden als kerk. Dat we dus blijven.. soms kan je beetje zeggen van ah, zo'n EO, zo'n Eva, hoog tut gehalte en met elkaar klieken, maar ik zie ook daarin dat de mensen die daar werken, dat zij wel echt met beide benen in de wereld staan he. Weet je wel, hippe vrienden, terwijl dan denk je van ja, maar je snapt wat ik bedoel. Die ook gewoon andere dingen doen en he, dat je niet heel erg er buiten staat, dat je hetzelfde bent, maar dat je ook op bepaalde momenten even weer samen lekker in je bubbelbad stapt, van he, we zijn wel samen om dit.

Dat staat eigenlijk voorop ook in dit vraagstuk, gewoon samenzijn.

Ja, dat is dan wel.. ja, misschien is dat ook wel heel mooi dan. Wat jij zegt, misschien is het ook wel een zegen dat we niet allemaal meer op een eiland zitten.

Omdat je inderdaad ook niet meer mensen ziet en dan krijg je ook..

Dan heb je ook contact, ik zeg ook heel vaak van joh, ik snap allemaal best dat iemand op VVD stemt en ik snap ook dat iemand op het PvdA stemt. Want het is maar net welk accent je wat meer aan stippeld.

Anders is het ook alleen maar een ver van je bed show, als je het hebt over LHBTI of andere dingen. Dan is het van oh ja, dat zijn mensen die zijn hier niet. Terwijl juist door die mix van mensen..

Maar het is ook andersom he, dat mag er allemaal zijn, die discussie bijvoorbeeld over de grachtengordel van Amsterdam tegenover de provincie, dat las ik van de week nog een krantenartikel over. Ook zij moeten zich verdiepen dat de Achterhoek niet allemaal alleen maar accent is en boer en ja, weet je, want ja, daar creëer je ook weer een soort beeld van. Want bijvoorbeeld gender neutraal toilet, ik denk toch stiekem ja ik snap dat je daar iets mee wil, maar aan de andere kant denk ik van ja, kom op, jongens, ik moet nu in de rij staan voor een toilet waar ook een man op zit te piesen en dat vind ik gewoon smerig. En de meeste mannen zijn inderdaad gewoon vies. Nee, maar je snapt wat ik bedoel. De mannen onderling hebben daar geen last van want die staan allemaal te piesen, maar ik moet zitten. Dan ben je zo'n minderheid als genderneutraal.. wat is het? Genderneutraal transgenderpersoon? Dat vind ik dan te ver gaan, moet dat dan omdat jij dat zo ervaart of wil? Mag ik er dan ook nog zijn?

Dat is dan inderdaad het met elkaar in gesprek gaan en je erin te verdiepen. Ik heb ook wel vaker gelezen dat LHBTI personen dan terug naar de kerk gaan ofzo en dat ze dat dan lastig vinden om aan hun LHBTI vrienden te vertellen. Dat ze dan zeggen; oh ga je naar de kerk? Wat is dit? Dit is een beetje verraad. Omdat je die ervaring ook niet hebt. Ja, dat is ook wel heel interessant.

Ja, dat vertelde Sophie ook. Dat is de ervaring de andere kant op, he. Maar uh, kan het ook iets goeds zijn. Dat is ook een mooie uitdaging voor de kerk ook. En voor de mensen die wel in de kerk zitten om dat ook te laten zien. Ik probeer ook altijd inderdaad, zo, dan zegt mijn collega, oh ja, jij gaat naar de kerk! Ik dacht dat jij heel ondeugend was. Dan zeg ik, ja maar ik kan én ondeugend zijn én naar de kerk gaan. Of dat ik een keertje een Facebook discussie in de kerk, dat ging over de film dat alles altijd maar weer romantisch moest zijn en dat dat niet zo is. Toen dacht ik van, ho, het huwelijk is wel romantisch! Ik heb.. hoe langer ik mijn man leer kennen, hoe beter de seks is en hoe leuker het is. Als ik dat nu niet zeg, dan denken mijn kinderen van waarom zou ik trouwen? Het is veel leuker om met iedereen maar het bed in te duiken. Maar ik zeg, die andere kant mag er ook zijn dan denken mensen, ieelll. Dat ik dan catechesatie gaf aan jongeren en dat ik dan vertelde dat seks ook heel

lekker is. Dat zo'n meisje dan thuis kwam en zegt van Maya zei dit of dit. Of zeggen dat ik al met mijn man naar bed was geweest voordat ik getrouwd was. In de kerk is het daar heel vaak gaat het daar, heel vaak is het daar stil over. Kijk en ik, je hoeft niet te zeggen dat het allemaal goed is. Je kan gewoon benoemen, he, wat.. je moet volgens mij gewoon.. De kerk wil ook te veel het ideaal beeld van zo moet het zijn. Zo is het gewoon niet altijd en daar moet je gewoon mee dealen. Er zitten ook andere kanten in, ik bedoel, dat trouwen, samenwonen vraagstuk is natuurlijk ook. Maar de vraag of je dat helemaal theologisch kan vastpeiten.. In de Bijbel was het gewoon zo, werd de vrouw voor je uitgezocht. Ik bedoel Married at First Sight, interesseert me wel, ja ik geloof daar wel in. Iedereen zegt van je bent gek, dat moet je wel doen. Tegelijk denk ik, zo was het vroeger ook. Kijk gewoon naar wat er in de cultuur gebeurde en niet. Dus ik voed mijn kinderen ook nooit op met, je mag niet voor het huwelijk seks. Nee ik voed ze op, als jij een vriend krijgt zeg dan niet, je lichaam zegt aantrekkingskracht ik wil. Maar je hebt gewoon drie pijlers het is sociale, het is het lichamelijke en het is het geestelijke he. Waar verbinding is en je moet proberen dat je dat gelijk op laat gaan. Dat lukt niet altijd want hormonen gaan harder dan je hersenen, weet je. Zeg maar, dat is mooi als je dat kan. En ik zeg, als dat niet lukt, weet je, dan word je ook weer vergeven en mag je een nieuwe stap maken en dat, ik denk dat wij... Dat vond ik het mooie, op mijn opleiding geleerd ook, wij zijn heel vaak in de kerk bezig met gedragsregels, van dit mag niet, en dat mag niet en dit mag niet. Maar als je bezig gaat met de waarde van iets, de waarde van de zondagsrust, de waarde van elkaar liefhebben dan heb je een heel ander gesprek dan jij mag dit niet, jij mag dat niet. Dus dat is ook.. Ja ik heb ook zelf het idee dat ik mede door die opleiding dat ik zelf wel gewoon veel mensen van verschillende kerken heb gezien, dat ik daar ook best wel ingegroeid ben. Dat ik niet zo snel meer een oordeel heb over mensen. Ik ben altijd wel benieuwd hoe is dat bij iedereen in de kerk. Is dat nog wel of niet. En zijn mensen zelf vrij... Want het is heel vaak angst he. Als ik mij niet vrij voel om mezelf te aanvaarden maar ook dat iets anders mag zijn, dan ben je heel snel aan het veroordelen. Dan is het een soort hellend vlak he, van als je dit al toe laat en dan ook nog dat?

En ook de angst voor verandering of hoe moet het dan als het anders gaat? Ik ben dit al zo gewend.

Dat is ook zo.

Ja, dat is soms echt, ja dat gaat best wel diep. Ik zeg nooit tegen mijn tieners in de kerk, jij mag niet op je telefoon. Want ik zie kinderen in de kerk die bijvoorbeeld in een boekje zitten te schrijven en te kleuren en dan zit mijn zoontje op z'n telefoon dat ik denk ja, dit is jouw leven en de preek is te saai. Het mag niet altijd van mij, hoor, maar dan zitten andere kinderen zo achterom in de bank van oh hij mag op zo'n telefoon! Dan denk ik zo'n kleurboek of Donald Duck is hetzelfde als een telefoon, op beide vlakken ben je niet bezig met wat daar gebeurt.

Dat kun je ook bijna niet verwachten van iemand die..

Nee, ja dat dus. Maar af en toe denk ik van, oh wat denken mensen er wel niet van. Maar dan denk ik, nee, laat los weet je? Dat zie ik dan ook wel om me heen gebeuren dat moeders zeggen van, he opletten luisteren en dat andere kant weer heel, vrijdagavond was het dan avondmaal en dan dacht ik bij een moeder volgens mij ben jij best wel streng. Maar tegelijkertijd liet ze hem zowel de druivensap en het broodje opeten en toen dacht ik, oh, he cool! Mag ook! Het is ook, in de kerk is het ook altijd een beetje goed fatsoen wat je doet. Want ik vind eigenlijk ook dat je in gezelschap niet op je telefoon gaat zitten, dus aan de ene kant goed fatsoen en aan de andere kant wat is de vorm vanuit de kerk. Zo van, het hoort niet zo. Daar ben ik wel een beetje allergisch voor, voor het hoort niet zo. Maar ja, dat is ook bijvoorbeeld met staan. Op New wine vind ik het altijd heel mooi, he dan gaat de een wil staan, de ander wil zitten, de ander gaat knielen. En bij ons in de kerk is het heel statisch, zullen we staan? Dan denk ik, man ik kom net uit mijn bed ik heb een beetje astma en ik wil gewoon niet staan. Dus af en toe ga ik ook echt even eigenwijs zitten. Toch merk ik dat ik daar me meer aanpas dan op New Wine bijvoorbeeld.

Dat herken ik ook wel heel erg. Wij komen dus uit de protestantse kerk dan hebben we soms opwekkingdiensten, met opwekking niet altijd. En mijn moeder ging ook heel vaak mee met flevofestival ging ze dan helemaal met haar hand omhoog en er helemaal van genieten. En toch in de kerk bij ons, doet ze dat dan toch niet. Mensen zijn dat niet gewend. Die denken wat doe jij nou? En eigenlijk is dat toch jammer..

Ja, toch jammer want het is jouw uiting. Maar de andere kant kan natuurlijk ook. Want na New Wine deed ik het ook wel eens wel, een tijdje wat meer.. Ja het geloof ging niet slecht, maar het was meer rationeel en minder emotioneel. En toen dacht ik mensen zouden wel denken, ze staat nooit meer met haar hand in de lucht. Maar aan de andere kant dacht ik, dit is wie ik nu ben. Dat vind ik wel fijn. Met Pasen dacht ik weer van, oh ja, nu heb ik er weer wel zin in. Je bent er wel altijd mee bezig omdat het een uitingsvorm is. Maar dat is ook wel echt Nederlands, ik heb het ook wel op de dansvloer bij een feestje dat ik denk van... Zie je mensen in de kerk soms, die heel timide en rustig zijn en dan hebben we weet ik veel een vrouwenweekend en die staan dan te dansen op de dansvloer, dan denk ik, waarom ben je niet zo in de kerk? WE hebben je nodig! Dat voelt wel echt als een keurslijf dat mensen niet echt zichzelf zijn.

Dat is ook een beetje wat de kerk dan nog, het moet nog de verandering aan gaan, het ook los kunnen gaan in de kerk en niet strak in het pak naar de kerk toe.

Het is ook weer moeilijk, er was ook weer een discussie, want we hebben om 9 uur een dienst en om half 11. En het liep steeds uit de eerste dienst. En dan zijn er mensen die zeggen, joh in Afrika daar hebben we de tijd. Zo van, wat maakt het uit? Dan denk ik, ja maar je denkt niet aan de babietjes in de creche of de kinderen die heel lang stil zitten. Je bent, als je gewoon met mensen bent is het altijd moeilijk. Want de een vindt dit en de ander vindt dat en hoe ga je daar mee om he. Dat is wel echt.

Bijvoorbeeld op New Wine op een festival is de sfeer ook lossere, als jij gewoon wil weggaan dan ga je gewoon weg. Ik heb daar geen last van, ik kan nog steeds goed opletten. Misschien is dat wel gewoon de kunst. Loslaten..

Dat gaat nog heel lang duren denk ik.

Nou, we zijn echt niet slecht bezig in de Kerk, het kan echt nog veel erger denk ik hoor. Maar ook wel omdat we het deels niet pikken. Daar zijn we gewoon te stadse mensen voor. Zoals afgelopen zondag was er een hockey wedstrijd op Sikko. En mijn dochter is echt mega hockey gek en die speelt ook in een selectieteam en we moesten nog twee liederen zingen en dan zegt ze: ohh, mag ik naar buiten. En dan zeg ik, nou ga maar. En dan zit ze weer bij oma en dan zeg ik, maar je zat toch hockey te kijken? Maar dan zit ze weer gezellig met de familie. Dus dan is het gewoon. Had ik het dan niet moeten doen? Maar ach, weet je, ik heb haar nu die ruimte gegeven en de volgende keer denkt ze wel dat hoeft helemaal niet. Ik vind het wel interessant, wat gebeurt hier allemaal.

Ik denk dat het ook wel beter is dat je er niet heen moet of dingen moet ofzo. Want ik merk ook in mijn eigen omgeving ik heb nog wel echt een connectie met het geloof. Maar anderen hebben van huis uit traditie meegekregen en het heeft hen zelf niets gebracht. Maar als je zelf kiest, ik wil naar de kerk of ik wil daar wat meedoen.

Ja, maar wanneer kies je dat dan? Want ik denk ook wel soms er is zoveel concurrentie en het is soms ook zo niet van deze tijd. Wat is dat dan dat het vast houdt? Is dat dan toch God. Ik weet dat Franka Treur toen dat boek schreef en dat ik dacht, maar jij komt uit zo'n zwaar gezin als waar ik uit kom, qua geloof, jij haakt helemaal af en ik blijf er toch bij. Wel dan in een lichtere vorm wat is dat dan? Ben ik dan misschien bang om het los te laten of heeft het me ergens dan toch gegrepen? Is dat geest? Dat heb ik bijvoorbeeld bij mijn kinderen dat ik denk, he blijven jullie verbonden of niet in deze wereld waar er zoveel andere dingen op je af komen. Ik zat er pas ook over te bidden van hoe werkt dat dan en toen dacht ik ook, bij mijn oudste dochter, die is helemaal niet zwaarmoedig die staat heel frank en vrij in het leven. Toen dacht ik, ja misschien gewoon het genieten, het goed, misschien op new Wine wat ze daardoor wel verbinding houdt met God.

Het is natuurlijk ook heel persoonlijk, maar ik merk dat mijn ouders daar ook over hebben, ook met ons over hebben.

Hoe werkt het dan, hoe zit het dan? Maar aan de andere kant ook wat jij zegt over het helemaal vrij laten. Als ik merk als wij dat zelf we gaan dan een tijd niet, er is een feestje laat, er is een hockeytoernooi op zondag er is dit, er is dat. Je vraagt ook wel een soort bewustwording. Wij gingen echt verplicht 2 keer op een zondag. Dus word je er verplicht bijgetrokken. Bij mijn dochters merk ik dat ik sneller zeg van, slaap maar een keer uit. Dat ik ook tegen mijn man zeg, we moeten echt weer een keer gewoon wat stipter gaan, dat het een onderdeel wordt. Wat jij ook zei, hoorde ik iemand anders ook zeggen, we gingen zondagmiddag naar Vitesse, ja we gingen maar naar de vroege dienst

want vanmiddag naar Vitesse, en toen zei hij ook ja, vroeger plande je alles om de kerk en nu moet de kerk overal tussenin gepast worden. Dat herken ik wel een beetje. En zoals vrijdag denk ik ook we kunnen wel met zn allen naar de goede vrijdag dienst. Het is best wel een bijzondere dag en best belangrijk voor het geloof. Mijn meiden allebei, huh, hoezo? We gaan toch zondag? Toen heb ik ze niet meegenomen. Ik ga lekker met mijn man samen. Weet je wel, dat. Terwijl vroeger was het vanzelfsprekend, je gaat mee. Dat is heel.

Ja, donderdag, vrijdag, zaterdag, zondag, ja alle vier.

Oh, nee dat hadden wij gelukkig niet. Dat is ook weer niet heel positief he, dat je weet dat je er nog vier moet.

A7 Renee – Congregation East – 15-04-2019

Het idee van het hele gesprek, ik moet echt interviews doen maar ik probeer het heel vrij te houden om gewoon samen een gesprek te voeren over het onderwerp. En gewoon te kijken waar het gesprek heen gaat, dus ik ben ook wel benieuwd naar bepaalde dingen maar ik ben vooral gewoon benieuwd naar het verhaal en de ervaring in de gemeente enzo. Ik doe dus de master gender studies en ik ben zelf opgegroeid bij de PKN kerk in Haren, in Groningen. En ik ben zelf ook lesbisch, en daar uit de kast gekomen, nou dat was allemaal prima. En heel veel onderzoek is er gedaan naar hoe dat voor een individueel persoon is gegaan die uit de kast komt en ook in combinatie met religie. Eigenlijk alle soorten uit de kast komen is onderzoek gedaan maar nog heel weinig onderzoek naar hoe gaat dat nou binnen een gemeente? Wat is de eerste stap? Hoe wordt daar gereageerd binnen de gemeente? Wat vinden gemeenteleden ervan? Zowel LHBTI en niet LHBTI. En daar ben ik onderzoek naar aan het doen. En om het wat gericht te doen heb ik me gefocust op de gereformeerde kerk vrij gemaakt, want anders heb je zo veel christelijke kerken. En waarom dan deze? Want je komt zelf niet uit een gereformeerde kerk?

Nee, ik ben gewoon via wijdekerk, dat is een website, en daar kunnen kerken aangeven hoe LHBTI vriendelijk ze zijn, om wat meer zichtbaarheid te hebben en duidelijkheid voor mensen die zich bij een kerk willen aansluiten. En die heb ik gemaaild en zij gaven aan dat de kerk in A er mee bezig was, en zo heb ik De dominee benaderd, en die vond het heel leuk om te kletsen erover en die heeft ook allemaal mensen verzameld. Maar ik was vooral heel benieuwd naar je eigen verhaal, nou we hadden een beetje achtergrond informatie ook, hoe in de gemeente en wat je ervan vindt. Nou, ik kan misschien wel even vertellen van want wij hadden dus laatst zo'n tafeltijd, en dat was bij mij, dat was begonnen door die ja, paar werken daarvoor was die Nashville verklaring. En toen had Sophie, die dus bij ons in de kerk zit, had een, samen met De dominee een dienst voorbereid. Wat mij toen het meeste geraakt heeft eigenlijk, want ik had toen net die avond daarvoor ofzo, zag ik iets voorbij komen op Twitter van Nashville, en toen dacht ik huh wat is dat? Er komt zo veel voorbij. Ik had het al gehoord, en toen kwam dus die dienst en wat mij het meeste raakte van wat Sophie zei, de stilte, dat ze zei van ja, ik mag hier gewoon wel lesbisch zijn in deze kerk en iedereen vindt het prima enzo maar je hoort er verder niks van. Het is, en het is van, en je hoort ook niemand anders die lesbisch is. En dat kan toch niet zo zijn? Of is iedereen al weg? En toen dacht ik van ik ben zelf ook niet LHBTI, maar toen dacht ik van ik had altijd, tot dan, het idee van nou ik vind dat gewoon prima, of mensen lesbisch zijn of homo je mag allemaal ben je welkom bij god en dat is oke, maar toen dacht ik, toen ze dat zo zei daar moet iets extra's bij, dat is niet genoeg, er zijn nog te veel negatieve krachten zijn er aan de andere kant, waar we nog een slag mee moeten maken en daar ben ik ook schuldig aan, door me stil te houden, zo voelde dat. En toen, ik denk, echt die middag, zag ik in een keer meer dingen over Nashville voorbij komen en toen Twitterde een vriendin van mij van dat ze

daar heel erg verdrietig van werd. En die vriendin ken ik al vanaf de middelbare school en, ik ben zelf opgegroeid in Friesland, en het eerste heb ik op het Gromarius College gezeten, in Groningen, eerste drie jaar dus in Leeuwarden, en ik heb VWO gedaan en dan moest je de laatste drie jaar in Groningen en toen heb ik op Gromarius Groningen gezeten, en daar kende ik die vriendin ook van. En in die tijd was zij altijd, zij kwam toen uit Assen, dus zij kwam toen ook nieuw op die school. En nog met twee andere vriendinnen hadden we een vriendinnengroepje en zij was in Assen heel ongelukkig altijd geweest op school, een beetje, niet echt gepest maar wel een beetje een buitenbeentje. Aan de andere kant had ze zelf ook altijd dingen die ze anders wilde en ze was ook heel creatief en heel artistiek. Ja gewoon heel, we zijn nog steeds hele goede vriendinnen, het is gewoon een bijzonder mens met heel veel, ja er zit gewoon heel veel in zegmaar. En nou we zijn gewoon altijd sinds de middelbare school vriendinnen gebleven. En zij tweette van dat ze, in de loop der tijd dus best wel een gek toen we denk in het eind van de, toen we achttien ofzo waren toen we rond dat we examen deden, toen had ze een keer, want ze vond ook altijd moeilijk om over dingen te praten maar ze kon wel altijd heel goed schrijven. Ze was altijd heel, en wij hadden toen, toen had je volgens mij helemaal geen Whatsapp enzo dus wij mailden altijd mekaar, maar als je elkaar dan, op een gegeven moment zagen we elkaar een hele lange tijd niet omdat we ergens anders gingen studeren en dan maakten we hele lange mails. En toen op een gegeven moment had ze een hele lange mail gestuurd van ik wil jullie wat vertellen, ik zit er heel erg mee dat ik, ik kan het heel moeilijk uitleggen maar ik voel me niet echt een vrouw, maar ik voel me ook niet echt een man, ik wil ook niet echt een man of een vrouw zijn, en dat ze vond het heel moeilijk om daar ook woorden aan te geven maar op de een of andere manier pas ik niet in dat normale hetero hokje, en dat is heel ja, tot en met nu toe is ze daar nog mee aan het zoeken. Wat en wie ben ik nou dan? En op een gegeven moment ook helemaal depressief geworden en hulp gezocht, en ook gespecialiseerde hulp maar daar moest ze echt twee jaar voor op de wachtlijst staan. En ik denk zo rond die Nashville verklaring tijd, toen heeft ze ook precies hulp gekregen, dus dat was heel mooi.

Ja dus dat was wel goede timing.

Ja, precies want het was, nouja, dat moment was dus dat ze tweetten van dat ze daar zo verdrietig van werd, van dat veroordelende wat erin zit. En toen had ik zoiets van en nou moet ik dus niet stil blijven, want ze gooit dat zo op twitter, maar ja, en dan kan ik dat voorbij laten gaan of een like geven of weet ik veel, maar ik dacht ja dat voelt voor mij niet oke, want het is voor mij gewoon een goeie vriendin. Toen had ik haar een appje gestuurd van joh ik word daar ook verdrietig van, want ik had toen ook eventjes gelezen zo wat erin stond. En ik zei van, ik zou ook graag een tegengeluid willen geven, want vanmorgen hadden, of moet ik dat er ook nog bij vertellen?

Ja, dat had ik gehoord, van die dienst.

Ja, dat wij die dienst hadden. Maar wat ik er ook moet bij vertellen is dat ze ook is weggegaan van bij de kerk. Want zij zat dus altijd in Assen in de kerk en daar werd ze gewoon totaal niet gehoord en het ging alleen maar over doe je alles wel zoals het in de leer is of doe je dat niet? En helemaal niet het gesprek aangaan, of een relatie aangaan zegmaar van wie ben jij nou? En dat heeft ze ook heel lang mee geworsteld en op een gegeven moment zich echt onttrokken van, dan niet jongens. Tegelijkertijd merk ik ook altijd bij haar, want nu is ze helemaal Ajax fan, op de een of andere manier zoek je toch een plek waar mag ik erbij horen. En dus ik had haar zo geappt, om je een tegengeluid te geven, dat wij zo'n mooie dienst hadden gehad, en Sophie had toen verteld dat het tafeltijd was en ik dacht van die vriendin houdt eigenlijk helemaal niet van nieuwe mensen ontmoeten, en de kerk is dan ook moeilijk. Maar ik dacht van nou, ik moet het toch maar zeggen, ik kreeg het zo op mn hart van ik moet het toch maar haar uitnodigen daarvoor. Dus ik zei van ik wil het helemaal niet opdringen of iets maar, zus en zo, dat tafeltijd wordt georganiseerd en ik wil daar wel met je naartoe gaan van als je dat fijn zou vinden. En toen reageerde ze meteen van ja dat zou ik echt super vinden. Ja, en toen heb ik zo, toen heb ik, ik barstte meteen in tranen uit, ik vond het zo erg. Hoe kan ik nou denken dat zij daar geen behoefte aan heeft, of haar die kans niet willen geven. Dat er dan toch zo in jezelf een soort vooroordeel zit van, ja ik vond dat heel mooi, ik dacht, wat mooi dat ik haar dan nu ook iets te bieden heb, omdat ik daar een soort verbinding in kan zijn, omdat ik gewoon weet dat ze wel behoefte heeft aan mensen die ook god willen zoeken maar niet op de manier zoals ze dat altijd in dat hokje heeft moeten doen.

Ja dat is ook heel lastig als je dat helemaal gewend bent om daaruit te kom, om daaruit te komen om dat weer toe te laten. Het is wel naar om te merken dat mensen dan echt van de kerk weggaan daardoor, want dat is zo zonde.

Ja precies, en ik snap het heel goed, maar ja, dan denk je van ja, dit was zo'n hele mooie gelegenheid. Dus we zijn er samen heen geweest, en ook nog met een andere vriendin van mij, die hier ook in de kerk zit en ik vond het heel bijzonder, die avond en ik vond het vooral heel bijzonder dat als je gewoon met elkaar die in gesprek gaat, heel open en eerlijk en het was, ze hadden echt een hele mooie en veilig setting gemaakt vond ik, maar dat je dan merkt dat je gewoon veel meer gemeen hebt dan dat je verschilt van mekaar en dat ja, eigenlijk vind ik dat ook logisch, maar blijkbaar is dat wel nodig omdat zo neer te zetten. Ik vertel het alleen wel heel uitgebreid juist omdat het zo. Het zit hem ook allemaal in van die kleine dingetjes dat wordt vaak zo simpel gesteld vind ik, en ik vind dat helemaal ook voor hoe zij ook met gender bezig is, dat je ook, dat zij zelfs binnen het LHBTI spectrum heeft zij nog het gevoel ja maar hier hoor ik ook niet echt bij. Maar ik kan me voorstellen dat dat voor veel meer LHBTI mensen geldt en eigenlijk als je naar hetero mensen kijkt zit daar ook een schaal in en ja, ben je allemaal gewoon verschillend.

Ja klopt, maar het is toch die hokjes die we al kennen en wat we prettig vinden en duidelijkheid geeft, terwijl heel veel mensen voelen zich helemaal niet thuis in het hokje homo, hetero en cis gender. Dat maakt uiteindelijk ook niet uit.

Daar hadden we het op die avond uiteindelijk ook heel erg over dat ik zei van ja, ik zit al in het hokje hetero, maar ik heb geen relatie. En toen zei Sophie, zei later tegen mij goh, dat vond ik echt leuk om te weten want ik dacht echt jij bent echt zo'n typische huisje boompje beestje mens met twee kindjes en een man. Dus ja alle kanten op heb je beelden bij elkaar.

Ja tuurlijk, vooroordelen komen overal voor inderdaad. Wel mooi dat die avond georganiseerd is, want hoe veel mensen kwamen daar op af?

Volgens mij waren er wel een stuk of dertig ofzo, en het was ook wel uit de regio. Er was ook een meisje uit Veenendaal en uit Nijmegen, ik vond het wel bijzonder, ik had dat ook niet verwacht. Hoe vinden die mensen dit dan? Maar dat was inderdaad ook via wij de kerk.

En waar hadden jullie het dan over die avond? Was het echt over het onderwerp of was het aparte groepjes?

Ja je zat dus aan, ze hadden meerdere tafels gemaakt en het was de bedoeling dat je af en toe doorschoof, en je was gewoon aan het eten ondertussen dus dat maakt het wel ook ontspannen, niet dat je zo zat van oke nu moeten we in gesprek. Dus dan kon je eerst ook over je hapjes praten die iedereen had meegenomen, dus dat vond ik heel erg, dat maakt het meteen wat losser zegmaar. En ze hadden kaartjes op tafel liggen met vragen, die kon je erbij pakken, ik weet eigenlijk niet eens meer precies wat erop stond. Dat bracht het precies het gesprek op gang, en iedereen vertelde heel erg zijn eigen verhaal en wat het was natuurlijk wel rondom het onderwerp LHBTI, dus dat kwam dan wel vaak naar boven maar ja, het was ook wel breder en het ging ook wel over geloof enzo en je probeert ook hoe is het om door de ogen van Jezus te kijken. En we hebben samen avondmaal gevierd, dus dat vond ik ook heel mooi. Volgens mij zei De dominee dat sommige mensen niet welkom zijn bij het avond maal in hun eigen kerk. Dus dat het een hele mooie kans is om toch wel het avondmaal te kunnen vieren. En ik vond het ook bijzonder om met die vriendin, met haar het avondmaal te vieren. Dat je weer een plek hebt waar je samen het geloof kan delen, los van dat je het gewoon als vriendinnen hebt, dat je meer voelt dat je in een gemeenschap je geloof. Ik vond het heel bijzonder en indrukwekkend maar ook heel intensief, want het ging ook wel gelijk heel diep.

Ja tuurlijk, dat zal wel inderdaad. En zij zit nu ook wel bij de kerk? Of woont ze niet in de buurt?

Nee, ze woont in Den Bosch, ze is nu niet aangesloten bij een kerk. Maar ik heb wel het idee, dat ook een tijd daarvoor was ze ook een keer een weekend bij mij en dan heb je altijd met zondag, ik ga graag naar de kerk hier maar dan zeg ik ook tegen haar, je moet zelf weten wat je wil, en ik vind het ook niet erg om een keer thuis te blijven als jij zo iets hebt. Maar toen was ze ook al een keer mee geweest en toen was ze ook toevallig, voor zover je dat dan toevallig kan noemen, sloot die

kerkdienst ook helemaal aan op wat zij voelde. Dus dat was toen ook al heel bijzonder, dus ik heb altijd het idee dat ze met de kerk zich altijd wel een beetje verbonden voelt.

Het is toch wel bijzonder, je moet eigenlijk ook net de juiste kerk vinden die bij je past. Het is heel fijn als je die kerk vindt maar ook lastig als je die kerk niet vindt.

En waar vind je het dan? Dat lijkt me best wel een zoektocht en uiteindelijk denk ik dat het ook wel twee kanten op gaat want uiteindelijk ga je een relatie aan met de mensen in de kerk. En misschien ook een keer wat slikken als mensen het een keer niet snappen. Das is heel makkelijk gezegd natuurlijk. Maar daar zitten ook wel ja, ik denk ook van dat zij zich onttrokken heeft uit haar eigen gemeente, aan dat verhaal zitten ook twee kanten. Maar ja

Dat is ook lastig, dat maakt de kerk, daar had ik het ook al over, mijn scriptie gaat dus ook over beleid maken, en heel veel mensen zijn nogal, heel veel kerken zijn er nogal wat voorzichtig mee. We vinden het allemaal wel goed, maar we gaan het niet aan de grote klok hangen want dan heb je dat mensen misschien weggaan omdat ze dat niet oke vinden. En dat is best lastig om daar een weg in te vinden want ergens wil je niet dat de kwetsbare mensen zich rot erover voelen omdat ze niet welkom zijn. Maar je wil ook niet dat mensen weggaan omdat ze te ver gaan ofzo, dus dat is heel lastige scheidslijn om in evenwicht te houden. Ik vind het wel een interessant vraagstuk waar maak je die keuze dan in, dat is best lastig. Dat merk ik ook nu met de interviews die ik nu heb gehad, je moet gewoon aan iedereen denken en dat maakt het heel lastig.

Ik had wel rond die tijd van die Nashville verklaring, toen had ik wel echt dat ik dacht van ja nee, wel iets meer even naar de LHBTI kant, want dat is gewoon nodig. Als je het het zou hebben over kanten, zo moet het helemaal niet zijn. Maar slik maar eens even wat, met je beleid.

Ja want hoe heb je het gevoel dat het in jullie gemeente is?

Nou ook wel heel voorzichtig, maar voor mijn gevoel met heel veel ruimte om het van onderaf het te laten ontstaan zeg maar. Dus bijvoorbeeld een man die homo is bij ons in de kerk zegt van die zou het geweldig vinden als ik de regenboogvlag mag ophangen aan de kerk. Is goed, doe maar, vertel je eigen verhaal erbij, dan is dat misschien niet iets wat wij samen hebben besloten na vele vergaderingen maar je geeft de ruimte aan iemands verhaal en ook voor verschil erin, en zo kan ik me net zo goed voorstellen dat je de ruimte geeft aan iemand anders in dezelfde kerk om zijn handtekening te zetten onder de Nashville verklaring. Bij wijze van spreke he, en dat je dat juist laat zien, we zijn ook niet allemaal hetzelfde maar dat je wel het erover hebt met elkaar. Dat is volgens mij het belangrijkste. En dat je tegen mekaar kan zeggen ik kan me helemaal niet voorstellen hoe jij erover denkt en ik niet hoe jij maar we zitten wel samen in een kerk en we geloven in een god, dus toch iets moeten we het zelfde hebben. Maar ik vind dat toch wel altijd, dat zie ik bij ons in de kerk, is dat met alles zo, omdat we ook zo groot zijn, we hebben dan een bestuursteam die zeggen af en toe we doen het gewoon zo jongens, maar aan de andere kant wordt er toch ook gezegd van we zijn een

gemeenschap we moeten met elkaar dragen, we moeten het met elkaar doen en dat wringt toch altijd met elkaar.

Want hebben jullie ook gemeente avonden om dingen met elkaar te overleggen of is het meer?

Ja, ja, ik moet eerlijk zeggen ik ga er zelf nooit heen en ik weet ook met dat soort avonden dan komen er misschien zeventig of tachtig mensen, op de 1400, 1500 leden ofzo, dus ja, dat zegt dan ook wel iets over hoe groot de betrokkenheid is. Maar aan de andere kant denk ik ook ja, sommige mensen hebben er behoefte aan om op die manier betrokken te zijn en anderen zijn gewoon 24/7 bij bejaarden aan het bezoeken en dat kan misschien ook allemaal naast elkaar bestaan als een raar half georganiseerd rommeltje, mislukte mensen, als er een plek is dan moet dat toch de kerk zijn denk ik altijd.

Ja, wel mooi, iedereen mag gewoon bestaan en vinden wat hij vindt maar wel samen een kerk en een geloof.

Ja, en altijd ruimte om met elkaar in gesprek te gaan, en ook de wil vanuit jezelf om daar zelf ook open in te zijn en ook vanuit de ander. En dat vind ik wel het aller belangrijkste hoe de kerk zou moeten zijn. Dat vind ik eigenlijk niet alleen voor de kerk. En dat is voor mij ook heel erg wat geloven is. Hoe Jezus dat ook doet en hoe je dat ook ziet met God en Jezus en de heilige geest. Het gaat altijd over een relatie hebben met elkaar. En dat is ook zo mooi, daarom hou ik ook zoveel van die vriendin van mij, zij kan niet anders dan zichzelf zijn en dat maakt haar leven dus af en toe ook zo moeilijk omdat je niet in een hokje te plaatsen bent maar ik denk men ik zou het echt niet anders willen want anders zou het zo saai zijn.

Als iedereen maar binnen de lijntjes kleurt gebeurt er ook niks

Dat willen we in de kerk toch ook, want anders wordt het wel een hele saaie boel.

En als ze nou beleid zouden vormen, zou je dan wel naar die gemeente avond gaan? Als hier een gemeente avond over zou komen?

Misschien wel, ik denk dat ik daar nu wel boven gemiddeld interesse in heb. Maar ja, dat komt echt door die vriendin van mij, dat dat mij raakt. Hoe kan het nou dat zo'n mooi mens die we er eigenlijk echt bij zouden willen hebben, niet bij ons hoort. En aan de andere kant denk ik ze hoort er wel bij want ze hoort bij mij en ik hoor ook bij de Kerk. Zo zie ik het dan ook wel weer maar dat zij dat ook zelf zo zou mogen voelen, meer nog. Maar ja, misschien als ik zeg maar kijk naar hoe tafeltijd was georganiseerd dan zou je ook als je een avond hierover zou doen dan zou je dat misschien ook wel op die manier moeten doen en niet zeggen van we doen een beleidsavond maar we houden het gesprek hierover op gang.

Ja want daar is zo'n tafeltijd natuurlijk ook heel goed voor, dat het gesprek daar ook op gang komt.

Het nadeel is alleen natuurlijk wel dat mensen die daar geïnteresseerd in zijn komen daar op af en

mensen die daar niks van willen weten die zullen niet zo snel komen. En dat lijkt me wel lastig, het moet ook een beetje de gemeente rond gaan natuurlijk. Heb je het gevoel dat dat nu wel gebeurt?

Rond die tijd van de Nashville verklaring was iedereen daar wel echt veel mee bezig, maar dan zie je dat vooral ook op, we hebben zo'n Facebookgroep van de kerk, dat mensen daar reageren en dingen delen en in gesprek zijn. Maar ik denk altijd, online is het aller makkelijkst.

Want waren daar ook hele verschillende meningen te zien op die Facebook?

Nee, wel, ik denk als mensen, nee voornamelijk reageren mensen van dit is niet hoe we het willen.

Maar ik weet niet, dat vond ik dan weer, en een aantal mensen gaven ook wel een voorzichtig tegengeluid, van zien jullie ook wel de andere kant van het verhaal? Ja mogen we het er ook met elkaar hebben over van hoe gaan we met elkaar om van relaties en moet alles zo maar kunnen? En dat is een breder verhaal dan alleen maar het LHBTI stuk en dat vond ik wel lastig om te zien dat mensen dan ik denk het grootste deel van de mensen reageert gewoon heel genuanceerd vanuit laten we eerst met elkaar, in liefde elkaar in de ogen kijken en in gesprek gaan en sommige mensen zie je een beetje de richting op gaan van we gaan lekker die hele Nashville verklaring affakkelen en de andere kant probeert een heel voorzichtig tegengeluid te geven van he, wat wordt, wat ik net zei. En ja ik denk dat social media is dan niet de geschikte plek om dat te gaan uitdiepen.

Ja want mensen zijn toch wat harder op social media dan wanneer je ze in het echt spreekt.

En dat zie je dan ook wel dat mensen daar ook wel voorzichtig mee zijn, dat we inmiddels dat ook wel hebben geleerd in die Facebook groep dat mensen beter niet in discussie kunnen gaan op Facebook. Maar hoe dat dan in real life precies doorsijpelt dat weet ik niet zo goed, ik heb het idee dat in zo'n week, wij hebben dan bijbelkring en dan heb je het in de bijbelkring er ook wel over maar ja, of daarna zo heel erg blijft hangen, dat denk ik eigenlijk niet, omdat pas als je daar als je een voorbeeld erbij hebt dan raakt het je ook echt. Dan denk je we moeten hier echt wat mee, en als ik hier iets in verander dan verandert er ook iets voor haar. En Sophie die gaf dat ook wel aan, volgens mij heeft zij ook wel echt de overtuiging van heel veel van deze groep die zijn gewoon allang afgehaakt, en dat snap ik ook. Dat is de kunst van hoe zorgen we dat die mensen zich weer terug welkom gaan voelen en dat kunnen we van onze kant doen en dat geldt voor die vriendin van mij ook. Heel lang is ze ook echt wel boos geweest ook. En ja dan is er ook geen ruimte om in gesprek te gaan, waar je daar mee moet beginnen dat vind ik wel lastig. En ergens denk ik wel van voel ik het wel zo dat vanuit de kerk wel de eerste stap moet komen, het spijt ons wat we hebben gedaan en dat is gewoon niet goed. En daarvan denk ik wel daar zou ik wel misschien iets meer in de beleidskant mag daar wel een beslissing over vallen van, en dan hoeft het niet eens per se zo te zijn we waren fout, maar we snappen het nu beter en we vinden het nu heel erg jammer dat we het eerder niet goed hebben begrepen en dat we niet veel moeite hebben gedaan en dat we het hebben laten liggen.

Daar is het nu wel echt tijd voor?

Dat gevoel heb ik wel ja, dat we daar wel naartoe gaan. Maar tegelijkertijd denk ik dat binnen de GKV dat de Kerk wel aardig vooruitstrevend is. Als je dan sommige andere kerken hoort dan denk ik oh ja, het heeft wel tijd nodig.

Want je komt zelf dus uit Friesland? En daar zat je toen ook bij een gereformeerde GKV kerk?

Ja, in Leeuwarden zat ik.

En is dat een soortgelijke kerk?

Nog wel iets behoudendere, en mensen zijn wat minder uitgesproken, in Leeuwarden, zij hebben heel lang, iets van twintig jaar dezelfde dominee gehad, en hij had heel erg strak de touwtjes in handen zou ik maar zeggen en dat deed hij heel goed maar dat gaf weinig ruimte aan mensen om zelf na te denken wat willen wij nou eigenlijk? En dat zit er nog steeds een beetje in, dus als mensen iets gevraagd wordt dan reageren ze wel. Maar ze zullen zelf nooit opstaan en dit zouden wij willen veranderen.

En dat zie je wel anders dan hier?

Ja, ik denk dat mensen hier veel eigen zijn en veel meer het idee hebben dat ze zelf ook verantwoordelijkheid hebben voor wie ze zijn als kerk, tenminste een groep mensen. Ik denk dat er ook heel veel mensen zijn die uit gewoonte meeliften.

Ja, dat is toch altijd wel, in alle kerken.

Ja dat denk ik ook.

Dus dan echt beleid vormen vanuit de meerderheid die die kant op gaat en daaruit beleid vormen, dat idee krijg ik nu een beetje van wat jij ideaal zou vinden.

Ja, dat je het inderdaad, dat het gedragen wordt door het grootste gedeelte van de gemeente en dat je tegelijk ook in gesprek blijft. En dat je ook niet zegt van oke, dan hebben we nu bedacht het zit zo en dan kan het boekje dicht en hebben we het er niet meer over. Misschien kan ook wel onderdeel van het beleid zijn we blijven hierover in gesprek. Zo zou ik het dan willen zien denk ik.

Want je kunt er ook niet over ophouden met praten

Nee en er komen iedere keer ook weer nieuwe mensen bij met nieuwe perspectieven en verhalen.

Want ik weet toevallig, ik kom dus uit PKN maar ik weet toevallig dat sinds kort ook vrouwen zijn toegestaan als dominee, en in de kerkenraad. Heb je het idee dat het een soortgelijk, natuurlijk is het een heel ander onderwerp, een soortgelijke discussie is geweest? Of heb je het idee dat het toch anders is gegaan?

Ik denk dat sommige mensen dit allemaal op een hoop gooien, zo van vroeger was het allemaal zo en nu moet het in een keer anders. Maar ik zie het zelf wel als verschillende dingen omdat ja, waarom? Het voelt voor mij wel als iets heel verschillends omdat ja voor mijn gevoel gaat die discussie van die

vrouwen heel erg over hoe willen wij ons als gemeenschap organiseren en hoe gebruik je talenten van mensen, en hoe verdeel je de taken. En ja de gesprekken over LHBTI, dat onderwerp gaat naar mijn idee veel meer over wie mag je zijn als mens in een gemeenschap. Dus voor mij zit hem daar een beetje het verschil in, wat vinden wij een gemeenschap en hoe verhoud je je tot elkaar als mensen en die discussie van vrouwen in het ambt is meer hoe organiseren wij ons.

Dus veel meer praktisch gezien.

Maar ik kan me voorstellen dat veel mensen een andere indeling in maken.

Ja als je heel lang iets gewend bent en er veranderd ineens van alles. Dan is het hetzelfde, ja snap ik wel. Want zijn daar ook discussies over geweest?

Bij ons? Ik weet dat er wel mensen, volgens mij, ze hebben daar nooit een avond over gehouden, ik weet wel, ik zag wel eens wat voorbij komen, wij hebben met onze bijbelkring toen zo'n boekje vrouwen profiteren, dat ze dan over dat boekje hadden gehad en dat ze als kring tot de conclusie waren gekomen van goh, waarom zou vrouwen niet in het ambt kunnen? Dus zo vanuit onderaf weer dat er wel geluiden waren geweest maar het bestuur heeft op een gegeven moment de Synode heeft gezegd wij vinden dat kunnen en dan nemen wij dat gewoon over klaar. Ik denk dat er een heel klein groepje mensen is die daar moeite mee heeft maar dat is niet zo erg naar voren, dat wordt volgens mij meer een beetje achter de schermen.

Dus je denkt ook niet stel dat de Synode nu zou zeggen het is allemaal oke, iedereen, LHBTI'ers zijn allemaal welkom met of zonder relatie. Dat de kerk dat ook over zou nemen?

Ik denk eigenlijk dat onze kerk, ik vraag me af of de Synode daar op die manier een beslissing over zou nemen. Ik heb me eigenlijk niet verdiept op die manier of ze dat op de agenda hebben staan. Ik zou dat jammer vinden, dat ze dat op die manier zouden doen. Want voor mijn gevoel is dit geen beleidskwestie maar een relatiekwestie en dat moet je op een andere manier aanvlagen. Volgens mij ga je heel veel kapot maken als je dat op die manier aanpakt.

Dus echt de mensen zien in plaats van

Ja omdat het echt gaat over je zijn en als vrouwen in het ambt gaan is hetzelfde als wie dan ook een taak opneemt en dit gaat over wie ben je zelf? Je gender zit helemaal gewoon verweven wie je bent, het is niet van je bent iemand en je bent ook nog lesbisch, tenminste zo zie ik het, dat is gewoon wie je bent en dat kan je niet los van elkaar zien. Ik hoop dat dat veel meer een geleidelijke verandering is en ik hoop ook een bredere verandering waarin je in gesprek gaat van wie ben jij als mens en dat je samen daarin kan groeien en dat nu het LHBTI wat extra aandacht nodig heeft dat is voor mijn gevoel meer omdat er extern heel veel op af komt. En dat je zoiets hebt van we moeten hier even voor gaan staan. Het zou bij wijze van spreken, altijd een beetje gevaarlijk met vergelijkingen, stel je vergelijkt het bijvoorbeeld met autisme, autisme is een aandoening, of een aandoening, kun je ook van alles over zeggen, maar stel dat de hele samenleving zou zeggen van mensen met autisme mogen er niet

zijn. Dan wil je daarvoor gaan staan als gemeenschap en voor mij zit het daar veel meer in. We hebben mensen die een bepaalde eigenschap hebben en op de een of andere manier is daar discussie over en zou het zo kunnen zijn dat zij voelen dat zij die eigenschap niet mogen hebben, dan hebben we er extra aandacht voor. Niet zo zeer we moeten beleid hebben op mensen die dit hebben of die dat hebben maar ja, wat is dat ook lastig om onder woorden te brengen. Ik hoop dat je het een beetje begrijpelijk vindt. Je mag het straks allemaal lekker gaan uitwerken.

Nee ik snap wat je bedoelt, je kunt ook niet overal beleid voor maken, dat is gewoon onmogelijk.

Dit gaat echt over zijn's dingen en daar ja, dat kun je niet in een hokje stoppen.

Ja ik vind het mooi wat je zegt, dat het gaat ook niet alleen over beleid maar het gaat over de mensen zien. Niet van hoe gaan we daar mee om, maar wie ben jij en hoe gaat het met je? Dat is eigenlijk ook mooier om erin te staan dan alleen maar na te denken over beleid. Want je kan best zeggen je bent welkom, maar daar uiteindelijk niks mee doen.

Precies, dat is eigenlijk nog veel erger, je kunt beter in je beleid hebben staan dat het niet zo is en wel met mensen in gesprek gaan dan andersom.

Dat het niet zo is, of dat het wel zo is, maar niet zo voelt, dat is wel heel anders.

En ik heb dat zo ook gewoon heel erg vanuit huis meegekregen, mijn opa die heb ik nooit gekend, die is een paar jaar voordat ik geboren werd is hij overleden. En die was altijd heel erg druk, die had een winkel en die zat ook altijd in de kerkenraad. En dat was in Spakenburg, dan. In Spakenburg was echt zo'n bolwerk van kerken, het was heel ja, alles gewoon heel strak georganiseerd met zo'n kerkenraad en je zat vier jaar in de kerkenraad en dan twee jaar niet en dan weer vier jaar in de kerkenraad. En nou hij had dus altijd die winkel en altijd druk en dus ook nog in de kerkenraad. Hij is dus vrij, op zijn 63'e geloof ik, tijdens een kerkenraad heeft hij een hartaanval gekregen en is hij daar ter plekke overleden. En op zo'n avond, waar iedereen bij was, is dat echt als een bom ingeslagen toen. Maar wat mij altijd het meest bij gebleven is wat ze me daarover verteld hebben dat mijn moeder ook heel erg aan mij en mijn zussen heeft meegegeven is dat op het moment dat hij die hartaanval kreeg toen spraken ze over een tucht kwestie en ook iets wat ging over een relatiekwestie en wat over de regels van de kerk niet zou mogen. En mijn opa die was gaan staan en die had gezegd, want het was echt een discussie met heette hoofden, koude harten, zoals mijn moeder dat altijd zegt, en mijn opa die had gezegd, we moeten toch uit liefde moeten wij handelen? En dat waren zijn laatste woorden, toen is hij in elkaar gezakt en dat heeft zo veel indruk gemaakt op mensen, en waarschijnlijk had hij gewoon een of andere aandoening gehad die in die tijd hadden ze geen AED en dat soort dingen, maar wel het verband daarmee dat dat zijn laatste woorden waren, dan denk je daar gaat het toch om. Dat hebben wij wel altijd wel meegekregen en natuurlijk moet je dingen goed organiseren en af en toe zeggen we spreken met elkaar af dat we het zo doen. Maar nooit zonder je hart erbij.

Mooi, heel heftig verhaal maar wel heel mooi, klopt ofzo.

Ja zo probeer ik er zelf ook altijd in te staan, maar ik merk dan ook altijd wel dan als het dan over beleid gaat dat ik daarin dan het liefst een beetje op afstand blijf. Dan ben ik bang dat het te veel pijn doet dat mensen met koude harten gaan discussiëren.

Maar het kan er wel heel hard aan toe gaan ja, als je met mensen erover gaat praten wat mag wel en wat mag niet?

Ja precies en dan drijft het soms alleen maar uit elkaar in plaatst van dat het naar elkaar toe komt.

Ja dat vind ik ook wel, ik was ook in, voor deze scriptie was ik naar een congres geweest, of een studiedag, van homoseksualiteit in de kerk. En daar kwamen verschillende sprekers en mensen die een vraag konden stellen, en dan is het toch wel heel heftig als je daar middenin zit en je hoort soms mensen zeggen, hier sta ik zo ver vanaf. En er zitten ook 500 man in de zaal, dan voel het ineens heel gek, je weet dat mensen zo denken, en dan ineens komt het heel hard binnen omdat je er zo dichtbij zit. Ja dat is heel gek.

Ja ik hoop dan ook van de andere kant, want heel veel mensen kunnen wel zeggen we moeten het zo en zo doen en dan staat er in eens iemand tegenover ze die lesbisch is, of die een relatie heeft en dan is het ineens oh ja, oh, ja dan wordt het verhaal ingekleurd en dat is het ineens heel anders.

Omdat mensen dan zelf nog niet, mensen hebben ontmoet.

Het is zo makkelijk om in het algemeen te praten.

Ergens vind ik dat ook dan wel dubbel omdat, toen ik uit de kast kwam was mijn eerste vraag ook kan ik dan nog trouwen in de kerk? Want ik wilde dat heel graag, en toen zei mijn moeder, ze kennen jou dus dan maakt het niet uit. Dat is natuurlijk fijn want ze kennen mij, maar ergens denk ik ook het moet niet uitmaken, als jij bij een relatie hebt waarin je heel veel van iemand houdt en dat is heel lastig. Want ik snap het wordt echter als je iemand kent en diegene kan ontmoeten en mee kan praten, maar ergens zou het ook mooi zijn als je kan zeggen het maakt niet uit wie je bent als je van iemand houdt is het goed.

Precies, en dan zou ik hem nog wel scherper willen stellen. Mensen die gewoon hetero zijn en die zomaar gaan trouwen, moeten we daar ook niet eens mee in gesprek? Hoe zo willen jullie trouwen? Is dat wel zo vanzelfsprekend? En wat voor belofte doe je aan elkaar?

Dat is net alsof dat dan zo maar allemaal moet kunnen.

Ik vond het wel grappig, ik had ook een interview met een andere voorganger en hij vertelde dat hij een keer een huwelijk had gedaan voor twee vrouwen en hij vroeg dan altijd als hij een huwelijk inzegende, dan vroeg hij om een brief te schrijven waarom je met diegene wilde trouwen en waarom je zo veel van diegene houdt of wat je van diegene waardeert. En normaal kreeg hij dan een brief van de bruid en de bruidegom en de brief van de bruid was echt super lang en de

brief van de bruidegom was kort maar krachtig. En nu van twee bruiden en die waren beide super lang. En toen had hij ook gezegd ik zou willen dat ik van elk bruidspaar dat ik zo'n brief krijg.

Dat denk ik ook, dat is dan wel weer een voordeel, je bent veel bewuster van de keuzes die je maakt binnen de kerk. Tenminste, dat denk ik. En dat doet mij ook aan denken, mijn zusje die is pas getrouwd en daar hadden ze in de dienst hadden ze dat huwelijksformulier en dat staat ook helemaal bol van haar, als jullie dan een gezin hebben en als kinderen jullie dan gegeven worden, dat is echt gericht op man en vrouw. Daar moet dan ook wel iets in veranderen. En ook van de verschillende, dat de man dan een andere rol heeft dan de vrouw. Een man die is het hoofd van het gezin, ik krijg daar sowieso echt al jeuk van. Maar ja, dat is dan ook weer het is net zo interessant om vanuit hetero perspectief om daar over na te denken van ja, ik heb ook een vriendin die woont samen met haar vriend, maar die vriendin is echt het hoofd van het gezin, maar dat is prima, dat kan toch ook? Ik zie dat niet zo voor ingegeven.

Nee inderdaad, maar dat is ook dat oude natuurlijk, hoe het altijd al was, de man is de kostwinner en dat het andersom kan, dat is ook een interessante discussie.

Ja, zou ik hem dan ook weer breder willen trekken, het gaat niet alleen maar over dit groepje maar hoe gaan we om met alle liefdesrelaties binnen de kerk.

Ja, seksualiteit in het algemeen, hoe ga je daar mee om? Maar dat is sowieso ook een taboe onderwerp in de kerk.

Ja en het is dan ook weer een soort veilig om dat dan weer in hokjes te zetten, terwijl ik denk het gaat over ons allemaal, en wij hebben daar allemaal iets mee. Dat vond ik het mooie van tafeltijd, want iedereen kon er mee in gesprek. Ik had daar eerst wel een beetje, wat moet ik daar nou vertellen of zeggen? Maar juist dat die openheid er was maakte ook dat je daarin ook met zijn allen je gelijkwaardig voelt en dat je merkt dat je samen aan het zoeken bent naar wat God wil in ons leven.

Ja inderdaad, echt de overeenkomsten zien, en niet van oh zij hebben iets en daar moeten we het over hebben. Maar we hebben allemaal iets, en daar hebben we het nu over. Weer het zijn. Lijkt me leuk om een keer zo'n tafeltijd mee te maken.

Het idee is dus dat ik ga onderzoeken in gereformeerde kerken vrijgemaakt hoe het gaat rondom het proces van LHBTI beleid. Daarbij heb ik dus al met verschillende gemeentes gesproken. Ik ben heel benieuwd hoe het gaat bij jullie in de kerk. Hoe het is gekomen? Wat zijn de stappen die jullie hebben gezet? Wordt er beleid gemaakt en hoe wordt er beleid gemaakt? En ook, hoe dat wordt ontvangen door de gemeente. Want er is al heel veel onderzoek gedaan naar hoe is de christelijke identiteit en de LHBTI identiteit, hoe gaat dat samen, maar heel weinig hoe ga je daar als groep of gemeente mee om. Misschien goed om te weten dat ik zelf ook een christelijke achtergrond heb en ik ben zelf ook lesbisch.

N: En waarom de vrijgemaakte kerk?

Omdat vrijgemaakt een beetje op de scheidslijn zit van gaan we de orthodoxe kant op of gaan we de moderne kant op. Dus vandaar. Daardoor had ik ook gelijk dat wijdekerk een aantal gemeentes opnoemde en mijn scriptiebegeleider wist dan weer van jullie.

N: Met het doel dat je met een soort van aanbevelingen komt of...?

Nou meer ook een vergelijking, ja ik had het nu een beetje bedacht om het in thema's op te delen, wat zijn de ervaringen en wat helpt het en wat remt het. Dat is het een beetje het idee. Het is maar heel minimaal met maar 3 gemeentes maar in ieder geval iets.

S: Zijn ze landelijk, dat heet dan deputaatschap volgens mij, of ze er ook mee bezig zijn?

Ja, ze hebben inderdaad een studie deputaatschap opgericht, een soort studiegroep over homoseksualiteit en hoe jullie daar als vrijgemaakte kerk mee om zouden gaan.

S: Ja, de vrijgemaakte kerk heeft echt voor alles een landelijk clubje, die ook nog nadenkt over thema's. Dus, ze begeleiden bijvoorbeeld ook het kernteam in het hele traject. Bijvoorbeeld het ziek zijn van de dominee dus er zitten heel veel wijze mensen ook. In zo'n studiegroep zitten dan veel dominees. Zo hebben ze er ook eentje gehad voor man/vrouw, vrouw in het ambt. Er zijn er volgens mij heel veel geweest, echt volgens mij 28 een keer. De laatste zei toen, we zien geen redenen meer waarom je dat niet zou moeten toestaan dat vrouwen dat mogen. Dan wordt het dan op de synode mee ingestemd.

N: waar staan ze met betrekking op homoseksualiteit?

Op dit moment is daar nog geen officiële uitspraak over vanuit de synode. Daar moet dat deputaatschap wat advies in geven en daar moeten zij dan een beslissing over maken.

N: Maar ze zijn er wel actief mee bezig dus?

Ik weet niet hoe actief het is, maar er is in ieder geval wel iets.

S: Ze zijn echt wel bezig met onderzoek en bestuderen. Verder weet ik het ook niet. Zal ik beginnen met onze kerk hoe dat is? Bij ons, maar dan kan Nicole je zo veel meer over vertellen, wij lopen vaak in landelijk gezien voor de troepen uit. Dus er is een, bij ons is er een werkgroep geweest die namens

de kerkenraad, bij ons heet dat het kernteam, die onderzoek ging doen, studie ging doen, nou wat zegt de bijbel daarover en hoe zou je als gemeente mee om kunnen gaan. Dat heeft uiteindelijk een heel mooi rapport opgeleverd. Dat kunnen we je zeker ook wel sturen. Dat is echt, nou ik vind het een heel mooi rapport, waar heel degelijk studiewerk is gedaan. En dat heeft 2,5 jaar geduurd?

N: Ja, ruim 2,5 jaar.

S: En vorig jaar voor de zomer werd dat opgeleverd bij het kernteam, maar Nicole kan zo wel wat meer vertellen over het rapport. Als je dat interessant vindt. Dus toen kwam het bij het kernteam, eigenlijk met de vraag van oke, we gaan er nu met de gemeente over hebben. In het rapport staat, we geven het nu terug want we kunnen nu zelf niet als groep zijn we niet unaniem om daar een beslissing over te adviseren. Wat je moet doen is ga met dit rapport naar de gemeente en ga kijken hoe kom je dus tot een besluit over hoe de gemeente staat ten opzichte van homoseksualiteit. En dat heeft wel wat reuring opgeleverd. Heel kwetsende reuring ook, bijvoorbeeld naar Nicole. Dat Nicole en haar vrouw gingen trouwen en dat we toen iemand van de gemeente gevraagd hebben om daar een zegen voor te geven en daar waren heel veel mensen die het daar niet mee eens waren en op Facebook een hele harde beslissing over hebben gemaakt.

Op Facebook gaat het natuurlijk altijd harder dan in het echt.

Zo verschrikkelijk, echt heel pijnlijk. Toen hebben we als kerkenraad gezegd, dat moet natuurlijk echt niet. We zien wel dat er dus echt verschillende inzichten zijn. Hoewel we wel het idee hebben dat we een progressieve gemeente zijn, is het niet per definitie zo dat dat nu al klip en klaar is. Nu hebben we gezegd, we moeten dat traject dus blijkbaar wel echt met de gemeente aan, het is dus niet zo dat we zeggen dat stellen kunnen trouwen. Toen hebben we daar een gemeente avond over gehad, eind november. En met begeleiding van bureau Kerkwerk en zijn we dus in het traject dat we, we hebben een 4 fase model, de eerste fase is de meningsvorming. Dat we de tijd nemen om mensen individueel na te laten denken wat vind ik er eigenlijk zelf van. Want op de vraag, op de gemeenteavond eind november, ken je iemand die homo of lesbi is, stak het percentage wat de handen omhoog deed erg weinig. Dat was echt bizar eigenlijk. Dat je denkt dat kan niet. Het bleek dus wel, het is dus nodig om toch nog ondanks dat er een werkgroep heel hard aangewerkt heeft, er zijn gemeente avonden geweest met daarover sprekers van alle perspectieven maar de opkomst was dan niet super hoog. Nu werd het dan concreet, komt dan dus de vraag van hoe gaan we daar mee om. Dus is het heel fijn dat we met, dat dat bureau ons een beetje helpt en begeleidt van we gaan nu eerst de stap van meningsvorming, zodat ze de gelegenheid krijgen om te bedenken hoe sta ik hier zelf in, naar aanleiding van dat rapport en aantal vragen. Aanstaande zondag is er een dienst daarover en dan gaat Rikko Voorberg in twee preken proberen dus de beide uiterste kanten, zal ik het noemen, proberen te belichten. Ik ben heel benieuwd, want het is heel spannend natuurlijk dat hij daar iets doet.

Ik had daar inderdaad al over gehoord. Wie is Rikko?

Hij is een, in de vrijgemaakte kerk wel een bekende, hij is van de pop-up kerk, ik weet niet of je dat wel eens hebt gehoord? Hij is ook van vluchtelingen initiatieven van we gaan ze halen en dat soort dingen. Hij is wel vrijgemaakt geschoold maar niet per definitie een vrijgemaakte dominee.

Hij is daarin wel heel progressief in dit punt?

Ja, maar tijdens de preek gaat hij dat niet zo laten zien, juist bureau kerkwerken had hem gevraagd; kan je nou op basis van de bijbel laten zien dat er twee uitleggen mogelijk zijn? Om juist dat spanningsveld weer te geven. Eigenlijk wat hij ook probeert te laten zien, hoe lastig het is en hoe kwetsbaar het is. Ik denk dat hij dat wel heel mooi gaat doen.

N: Waarom hebben jullie voor hem gekozen eigenlijk?

S: Bureau Kerkwerken had hem aangeraden omdat hij nog niet per definitie een hele publieke en sterke opinie heeft geuit over het thema. Dat maakt hem daarom een logische keuze. En hij past ook wel bij de mensen uit de gemeente. Beetje jong, vaak progressief, niet altijd. Daarom voor hem. En dus in dat traject hopen we in de zomer dat iedereen een beetje tijd heeft genomen of in de huiskringen daar een eigen mening over te vormen. Dat we in een volgende fase met elkaar gaan nadenken oke, wat betekent dat dan? Als je bepaalde meningen hebt en wat zijn de implicaties van verschillende scenario's die je voor elkaar kan zien, die je wel of niet kan toestaan als gemeente. Loopt enigszins vertraging op omdat onze predikant in een burn-out is geraakt en we daardoor als gemeente in wel redelijk roerige tijd zitten vind ik zelf. Nou ja, dat is dus wel jammer. Maar het is wel een thema dat doorgaat. Wat we ook belangrijk vinden omdat het juist ook actueel is. Dat mensen dan zeggen ik ken eigenlijk geen mensen die homo of lesbisch is, dat geloof ik gewoon niet.

N: Dus eerst de meningsvorming qua fase, wat zijn de andere 3 fases?

S: Ja, dan moet ik het goed zeggen. Meningsvorming, dat kun je ook wel beeldvorming noemen, dus gewoon he, welke beelden zijn er. De tweede is meer dat het uit kristalliseert welke.. Beeld is dus wat is er al, dan, dat noemen zij de opinie fase, dat lijkt veel op mening dus die eerste is beter als beeld. Dus wat komt er dan uit als je daar als kerk een richting in kiest? De derde fase is de verschillende opties op een rijtje zetten. Misschien, want in het werkgroep rapport staan er vier, misschien komt daar uit de gemeente nog wel een vijfde. Misschien ook niet, maar de optie is er. Dan de laatste fase is de besluitvorming. Dat er een besluit gaat komen.

Zit er ook een tijd aan vast dat het afgerond moet zijn?

Ja, voor nu voor de besluitvorming zitten we dus nu volgend voorjaar, we wilden het eigenlijk dit jaar afronden, maar dat gaat nu dus, doordat de dominee ziek is geworden en dat we daardoor ook andere dingen tijd moeten geven, hebben we dus nu al wel gezegd, dat vertraagd wel iets. Ik durf niet te zeggen of het volgend jaar echt besluitvorming is.

Nee, oke, maar er zit wel een beetje een richtlijn in dan willen we het af hebben. Maar hiervoor is er dus ook al een heel rapport geweest. Hoe is dat ontstaan?

Dat weet jij het beste he?

N: Ja, nou wat er was is in 2015 kwam ik in deze kerk. Toen was het zo dat ik, ik kwam ook eigenlijk voor het eerst weer in de kerk want ik ben een aantal jaar niet in de kerk geweest. Ook wel vanwege mijn geartheid omdat ik me er niet meer thuis voelde. En toch ontstond er weer een verlangen om naar de kerk te gaan. Toen ging ik voor het eerst naar deze kerk toe en toen was er precies die avond ook een themadienst over homoseksualiteit. En dat zorgde er voor mij heel erg voor dat ik dacht; nou dit vind ik wel een fijne kerk. Ik wil wel kijken of ik hier onderdeel van kan gaan zijn. Toen vlak daarna ben ik dat gesprek, want ik ben weer bij het geloof gekomen en naar de kerk door het lezen van het boek *Verscheurd* van Justin Lee. Dat heeft me een geloofsverandering gegeven. Dat ik ook gelijk in gesprek ging met de kerkenraad van he, wat doen jullie er tot nu toe mee en hoe bekend is het? Toen was er eigenlijk maar 1 homo bekend, alleen maar bij het kernteam en verder was er niemand bekend. Een ouderling die heel veel affiniteit met het onderwerp had, daar had ik gesprekken mee en het voorstel gedaan, het lijkt me goed als ik mijn getuigenis kan vertellen tijdens een ochtenddienst. Om het zichtbaar te maken en er een gezicht aan te geven. Te laten zien dat dit speelt, zeg maar. Die mogelijkheid kreeg ik en wat er gebeurde was, dat vind ik een hele goed stap geweest dat ze die ruimte gaven, dat er tijdens die dienst al 3 mensen naar voren kwamen, ook homo's of die daar ook iets mee hadden. Toen heb ik diezelfde maand ook een seminar gegeven vanuit stichting *Verscheurd* waar ik me ook voor inzet, binnen deze gemeente, om het gesprek te openen. Er waren best wel veel mensen. Een stuk of 50, denk ik. Dat heeft er eigenlijk voor gezorgd dat de kerk er actief mee aan de slag is gegaan. Dat ook de dominee zei, die kwam bij mij op huisbezoek, bij mij en mijn huidige vrouw, ik weet niet wat ik er van moet denken, ik heb me er nog niet in verdiept. Ik wil dit met jullie gaan onderzoeken en ook een beeld gaan vormen van wat vind ik. Verdiepen in de verschillende boeken en zienswijze, dus hij is dat proces met ons aangegaan, dat vond ik ook heel tof. En hij heeft ook een preek gehouden in dat thema. En toen is er een werkgroep opgesteld. Die werkgroep bestond uit 5 mensen, waarvan ik en nog een homo, en in de werkgroep waren ook mensen met verschillende ideeën en visies, bewust. Om echt een breed palet van nou ja, wat er ook in de gemeente diversiteit. Toen zijn we daarin een heel proces aangegaan, we wilden dus inderdaad een beleidsstuk opstellen op basis van literatuuronderzoek. We hebben echt heel veel gelezen en verdiept zeg maar, toen dus inderdaad verschillende gemeenteavonden georganiseerd, met verschillende mensen, verschillende visies, want we wilden dat heel duidelijk naar de gemeente overbrengen. Het ook steeds op Facebook gecommuniceerd, bij huiskringen aangeboden dat we er waren en dat we gesprekken wilden. Maar het klopt dat die avonden, we hadden een avond van Jan Mudde, die heeft ook een boek geschreven, daar waren ook iets van 50 mensen. Maar die andere

avonden, de celibatair, de mensen die wat meer de visie hebben op het celibataire leven die waren minder goed bezocht. En wat wij ook merkte was binnen de werkgroep, degene die een ander idee hadden die konden op basis van de Bijbel niet bij elkaar komen. Dat was dan vooral ik en nog een iemand uit de werkgroep, wij hebben ook het grootste deel van het stuk geschreven. Hij de ene kant en ik de andere kant. En met elkaar nog in de kroeg gezeten, maar het hielp niet echt. We staan zo fundamenteel anders erin en het moeilijke is ook welke richting het ook opgaat, als het gaat naar acceptatie van relaties dan voelt hij zich fundamenteels geraakt en zich eigenlijk onveilig in de gemeenschap. Andersom als het besluit is dat het acceptatie niet gaat worden is het voor mij, dan voel ik me niet volwaardig in de gemeenschap staan. Dus zo fundamenteel, het gaat eigenlijk over het Godsbeeld dat je hebt en je identiteit als kerk. En ik denk dat daar ook de vraag ligt van welke identiteit heeft deze kerk. Dat merkte we ook al, ook in het rapport, het was echt, zeker het laatste stuk dat we ook een advies moesten formuleren vond ik heel zwaar. We kwamen niet, we hadden zo'n ander idee. Het werd ook uiteindelijk open want sorry wij komen er niet uit. Ondertussen was wel de predikant die heeft het gewoon heel erg gesteund, dat heb ik als heel prettig ervaren. Ik kreeg ook het idee dat hij meer ook, hij heeft ook een eigen publicatie gehad in de krant dat hij voor het openstellen van het huwelijk is. En het toffe is ook dat hij de afgelopen twee jaar, op de Canal Pride meedoet aan huggen. Vanuit de christelijke gemeenschap op een bepaalde hoek en de dominee heeft dus twee jaar mee geknuffeld. En God is Love, posters achter ons gehangen en dat is zo mooi! Echt. Dat vond ik, ja, grote oproep in de kerk gedaan en dat ook zichtbaar gemaakt steeds. Dus op die manier is het best wel... Maar toen kwam ook dat ik dus wilde trouwen. Dat is denk ik, in het proces, een beetje te snel te gaan in de gemeente. En dat kernteam kreeg het stuk van ons, de werkgroep. Dat moest gewoon verder opgepakt worden. Het werd ook wel gestimuleerd door de dominee van leg de vraag neer bij het kernteam of het mogelijk is of ze toch een zegen uitspreken, dus dat heb ik toen gedaan. Een van de kernteam leden stond daar heel erg open voor en die steunt het ook heel erg, die heeft meegebeden en ook een aankondiging gedaan tijdens een dienst. Daarna komt het opeens zo dichtbij en zeker voor sommige mensen die het toch moeilijk vinden dat het toen..

S: Het krijgt gewoon een gezicht.

N:Ja, dat mensen toch. Dat wordt toch ook vaak geassocieerd met zonde en dat is ineens in je kerk. Zeker als je daar helemaal nog niet in verdiept hebt, dan ga je denken, dat kan ik me ook heel goed voorstellen ook, wat is dit? Wat gebeurt er? Welke kant gaat dit op? Ja, dat raakt gewoon emoties. Maar ik denk ondanks dat het moeilijk is, vind ik het ook wel goed dat mensen echt voelen van we moeten hier iets mee. We moeten echt onze verantwoordelijkheid nemen, allemaal. Alle mensen die in de kerk zijn. Dus het heeft ook wel z'n positieve kant dat dit allemaal gebeurd is.

Maar uiteindelijk heeft dus ook een gemeentelid de zegen uitgesproken en niet de dominee zelf?

Ja, hij wilde zelf komen, maar hij had een eigen familieweekend. Anders had hij het gedaan.

S: En ik denk dat dat niet uitgemaakt had voor de reacties. Wij hadden als kernteam in de communicatie, wij hebben gewoon gezegd als kernteam er is niets mis met het geven van een zegen aan een huwelijk van jullie, we hebben het dan volgens de kerkelijke regels geïnterpreteerd als pastoraal maatwerk, maar dat hadden we dan natuurlijk allemaal wat beter moeten formuleren en wat minder alsof het besluit al genomen was. En daar ligt dan ook echt bij ons, naast het feit dat het gewoon zo was dat jullie gingen trouwen, ligt er bij ons dus ook wel iets. We weten, we waren verdeeld in het kernteam daarover wat voor besluit je uiteindelijk moet nemen maar over de vragen mag er iemand bidden voor een huwelijk waren we allemaal akkoord. Er zit dus net nog wel een soort van besluitvorming component verschil in. Dat stond inderdaad in de notulen van het kernteam van de vergaderingen want die zijn er gewoon die maken we, die kunnen mensen gewoon lezen. Dan denk je dat niemand die ooit leest, want super saai, maar daar verkijk je je op. Laat ik zeggen, ik deed het nooit voordat ik in de kerkenraad zat. Nou ja, daardoor heeft het wel heel veel emoties opgeroepen. En heeft het ook al wel geresulteerd in dat mensen de kerk ook hebben verlaten. Dat ben ik ook wel met je eens, ongeacht welke keuze er in het voorjaar uitkomt, we gaan mensen teleurstellen. Dat weet ik nu al.

Ja, dat is natuurlijk altijd, dat is het lastige dat je met zoveel meningen rekening moet houden.

Ja, want dat geloof ik ook wel echt, iedereen wil oprecht zoeken wat God dan wil en hoe dat dan is bedoeld. Ik vind dat een zoektocht. Hoe gaat de gemeente daar op reageren, geen idee. Dat is het een beetje bij ons.

N: Ik probeer in het geheel, ik geloof er zelf heel erg in dat ik het belangrijk vind dat mensen elkaar ontmoeten. Dus ik heb nu ook de oproep gedaan van ik wil graag in contact komen met de mensen die het moeilijk vinden. Want ik geloof dat die ontmoeting, elkaar kennen, elkaar leren te begrijpen of proberen te begrijpen dat dat de harten kan verzachten ofzo? Dat dat verandering kan brengen ook hoe je over het onderwerp praat. Dat je dan bij de ander kan herkennen, wat diens geloof is bijvoorbeeld en wat voor betekenis dat heeft in iemands leven. Ik hoop ook dat dat gaat gebeuren. Want ik merk dat binnen kerken is dat zo lastig, gewoon die persoonlijke ontmoeting, dat gesprek aan gaan van mens tot mens. Stukje kwetsbaarheid in de kerk brengen, in die zin mogen alle christenen wel uit de kast komen met hun eigen kwetsbaarheid en menselijkheid. Met verscheurd kom ik in heel veel kerken daar ontbreekt het toch wel vaak aan. Dat maakt dit soort onderwerpen lastig. Daar gaat het veel vaker over standpunten. Terwijl het over mensen gaat van vlees en bloed. Ik geloof ook wel in een gemeenschap waarbij er diversiteit kan zijn. En dat dat prima naast elkaar kan staan en dat het alsnog een gemeenschap kan zijn. Dat het dan juist een zegen en een kracht kan zijn en je juist van elkaar kan leren. En daar had ik dan nu een stuk gestuurd, ik heb me ook best wel verdiept in het Nieuwe Testament van de Bijbel. Die vertelt ook, het Korinthe gaat erover maar ook romeinen gaat erover, christelijk gemeentes waar zowel joden als heidenen in een gemeenschap

zaten. Waar er allerlei gedragingen waren waarvan de ene groep vond dat het zondig was en de andere groep dacht van, waar hebben jullie het over. En er staan best wel wat teksten ook beschreven hoe daar dan mee om te gaan. Ik vind het wel een beetje soortgelijk aan dit thema. Want ik denk dat het nieuw is dat er homo's zijn die een relatie hebben dat die God volgen en onderdeel zijn van onze gemeenschap, dat dat zichtbaar is. Dat is van de laatste paar decennia. Dat vraagt ook om een nieuwe bezinning. Hoe ben je dan kerk zeg maar. En ik denk juist oog en aandacht hebben voor minderheidsgroepen en dan alle minderheidsgroepen, de homo die celibatair leeft, die een relatie aangaat, die in een heterohuwelijk zit. Maar ook de mensen die het moeilijk vinden om een relatie te accepteren dat die vooral ook met zorg omringt worden en een stem hebben in het geheel, gezien worden en zij de ruimte krijgen om aan te geven wat ze nodig hebben. En dan dus weer die verbinding tussen verschillende mensen en dan vooral ook nadenken met elkaar, hoe kunnen we een eenheid blijven rondom Jezus zeg maar? Ik geloof er wel in dat dat zou moeten kunnen, dat dan die diversiteit een plek kan krijgen. Zolang je elkaar maar vasthoudt en elkaar kent en samen onderweg bent.

Dan maakt het niet uit of je daarin verschilt van mening.

Nee, ik zie diegene, diegene die het moeilijk vindt dat ik een relatie heb kan ik begrijpen en ik zie hem echt als volwaardig broer of zus, ik wil erover praten. Dat is ook gemeente zijn. Überhaupt.

Het is heel persoonlijk en kwetsbaar maar om het zo te zien, dat wat minder dat het jezelf heel erg raakt en gewoon elkaar probeert te begrijpen daarin. Zo met elkaar om kan gaan. Het lijkt mij best lastig als je hele negatieve reacties hoort op je eigen leven, maar als je dat zo los kan zien van we zijn een gemeente en iedereen is anders, dan hou je ook de talenten van iedereen er natuurlijk bij.

Dat vond ik ook wel mooi, dat zei een dominee, ontmoeten voor standpunten, vragen voor conclusies en begrijpen voor begrepen worden. Op die manier in contact staan met elkaar. Dus niet gelijk met standpunten komen, maar vragen hoe is het met jou? Vertel eens, jouw proces, hoe zie jij jouw geloof in Jezus. Gewoon met vragen, je visie even te parkeren.

Dus het hoeft ook niet perse dat er uiteindelijk echt beleid komt, het moet allemaal geaccepteerd worden, vanuit jouw standpunt?

Ik denk dat er plek moet gaan komen voor diversiteit binnen een gemeenschap.

En daarbij is het dus niet essentieel dat er precies beleid komt van wat wel en wat niet mag.

Eigenlijk zeg je daar natuurlijk wel wat mee, dat relaties.. Dat iedereen een volwaardige plek krijgt. Dat betekent ook dat huwelijken worden ingezegend.

S: Beleid voor ruimte..

N: Ja, dat iedereen volwaardig mee mag doen. Dat is mijn toekomstdroom, daar voel ik nu ook heel veel bij als ik dat zeg.

Dat is natuurlijk wel het mooiste. Want uit het rapport bleek dat er 4 richtingen of..

S: Ja, scenario's noemden we het.

Oh ja, 4 scenario's en wat hielden die dan in? Zat daar ook zoiets bij of was het ook praktisch gericht?

S: Nou volgens mij waren dus de scenario's, het eerst scenario was je wijst het af als zonde. Als gemeente zeg je, je wijst het af het mag niet. De tweede was wel acceptatie maar geen relatie. De derde was wel relatie, acceptatie. Ik weet eigenlijk niet zo goed wat het verschil is tussen de derde en de vierde, maar de vierde was volwaardige acceptatie, inzegenen en alles wat daar bij hoort.

Waarom er dan nog een derde is, durf ik even niet zo goed te zeggen. Dat kun je nalezen. Dat waren een beetje de scenario's. Wat er dan niet in staat maar later wel ter sprake kwam was de vraag vind je dus als gemeente dat homoseksuele mensen kerkwerk mogen doen of ouderling mogen worden. Misschien zit dat nog wel in die derde? Al hebben jullie daar als werkgroep niet echt naar gekeken. Dus dat zijn nog dingen waarvan je nog kunt meenemen in het nadenken daarover.

Dat is ook het lijstje van wijdekerk. Het is een soort digitale kerk, zo noemt iemand het ook. LHBTI kerk, waar je aan kan geven als kerk gemeenschap wat je goedkeurt. Dan heb je bijvoorbeeld, LHBTI personen mogen in ambt, ze mogen een relatie hebben en dan staat er echt een lijstje.

N: Ja, het grappige is dat na Nashville een hele stroom van kerken zich hebben aangemeld voor wijdekerk.

S: Ah, wat tof! Zijn wij daar bij aangesloten?

N: Ik denk het niet

Daar vragen ze ook specifiek een lijstje van beleid. Dat is ook wat sommige kerken een beetje afschrikt van ja we willen niet zo'n vast lijstje of daar zijn we nog niet uit. Dus en dat vragen ze daar wel heel erg, voor LHBTI mensen die echt een kerk zoeken van waar ben ik welkom zonder dat je daar eerst naar binnen komt en dan weer weg moet.

S: Ja, dat is toch erg? Sorry hoor, maar ik denk het is toch erg dat je voor wat voor reden dan ook in een kerk komt en dat iemand dan zegt jij mag hier eigenlijk niet zijn. Dat is volgens mij niet hoe Jezus het bedoeld heeft, maar goed..

N: Nee, het is bizar, ik zie zoveel leed ook. Ik had afgelopen week ook, ik geef allemaal seminars, open seminars daar komen, voor Verscheurd, daar komen heel veel LHBT'ers op af en ouders van, maar die dan zo indringend hun eigen inbreng hebben over hoe ze beschadigd zijn. Dat heeft me afgelopen week ook echt weer geraakt. Hoeveel beschadigde mensen er zijn en hoeveel homo's er uit de kerk weggegaan zijn überhaupt. Dat is echt zorgelijk gewoon.

Echt zoveel mensen die juist hierom hun geloof verliezen dat is echt zonde.

Want het is zo bizar dat je geen plek krijgt en hebt in een gemeenschap en dat je er eigenlijk buiten staat. Dat er vooral heel oordelend over je gesproken wordt. Terwijl het is al heel kwetsbaar dat je ontdekt dat je anders bent en het is ook nog eens iets wat je identiteit raakt. Dus dan heb je dat

proces al en dan heb je ook nog eens gemeenschappen die daar allerlei oordelen over hebben en die niet eens de tijd nemen om naar je te luisteren.

S: En juist van de gemeenschappen waarvan je verwacht dat ze je eerst ontmoeten en eerst zeggen van nou, he een arm om je schouder, laten we er even bij stil staan. Daar is onze predikant heel goed in hoor, om echt daar in gewoon iedereen te verwelkomen dat doe hij heel goed.

N: En zich open te stellen en dat hij ook erkend ik ben ook zoekend en onderweg en ik heb ook niet overal een antwoord op maar laten we samen op weg gaan.

Het samen ontdekken. Mooi.

S: Maar goed, het besluit is nog niet genomen.

Maar het is goed om te horen hoe jullie dit proces doorgaan en hoe de reacties zijn.

En er zijn dus ook nog echt wel hevige reacties he, ondanks dat we redelijk progressief zijn, zijn er ook wel mensen die echt conservatieve standpunten hebben.

En is dat bij andere dingen ook bijvoorbeeld bij vrouwen in het ambt. Was daar toen ook, is daar ook zoiets aan vooraf gegaan?

Ja, ik denk ook wel dat dat hevig was, maar dat hebben we dus een paar jaar geleden als een besluit ingenomen. Voor de synode uit, hebben wij al gezegd nou vrouwen mogen in het ambt. Daar is ook wel een traject aan vooraf gegaan met voorstanders en tegenstanders, daar zijn ook mensen door de kerk uit gegaan. Ja, dat denk ik. Ik heb wel gevoelsmatig, maar ik weet niet hoe jullie dat zien, voelt dat besluit wat minder heftig, hoewel het mijn identiteit als vrouw wel raakt en enorm feminist ben en vrouwen gelijke rechten moeten hebben, heb ik het idee dat het de kerk minder heeft gespleten dan het homoseksualiteit vraagstuk, dat is een beetje mijn gevoel.

Misschien ook omdat het al wel langer speelt natuurlijk, het is wel veel langer..

N: Maar voor dit, zeker voor de mensen die tegen zijn, voor hen raakt het de kern van wie God is. God de Schepper. En dat je daar tegen in gaat, tegen zijn scheppingsbedoeling in gaat, dat gaat wat verder dan de positie van de vrouw.

S: Maar dan kun je ook zeggen dat, dat was ook een scheppingsbedoeling. Toch? Dat de man hiërarchisch boven de vrouw zou staan.

N: Ja, dan heb je natuurlijk het huwelijk tussen man en vrouw, seksualiteit binnen het huwelijk en alles wat daar buiten valt is ontucht dus dan krijg je allemaal van dat soort gebieden, voor mensen die tegen zijn, die dat allemaal erbij pakken en in vergelijken van wacht even hoor, Christus is de bruid en..

S: De gemeente is de bruid.

N: De gemeente is de bruid met Christus naar het huwelijk en het kan toch niet zijn dat twee mensen van hetzelfde geslacht, datzelfde symbool zijn. Weet je, dat soort..

S: Dat heeft dus wel wat reuring gebracht dat vrouw in het ambt, maar dat deden we dus al voordat het landelijk was besloten. Vond landelijk natuurlijk ook niet leuk maar ja, dat deden we dus. Ik kan me voorstellen dat we op dit punt ook weer eerder zijn dan landelijk voordat daar iets over wordt besloten. Of niet hoor, dat weet ik niet.

Ik heb het idee dat sowieso al is, want ik merk dat heel veel gemeentes er mee bezig zijn en dat dan de Synode denkt van oh, wacht wij moeten er ook nog even mee bezig.

N: Het is natuurlijk ook zo, dat in Nederland pas 19 jaar het homohuwelijk wettelijk is toegestaan. In 1975 was het nog een psychiatrische diagnose. Dus in die zin.. De kerk hobbelt ook een beetje achter de maatschappij aan, maar de maatschappij is ook pas zeer recent dat dit veranderd is.

S: Ja de vrouw heeft ook nog maar 100 jaar kiesrecht dit jaar.

Ja en ik vroeg me nog af, want dat is eigenlijk een beetje een ondergesneeuwd onderdeel van de LHBTI gemeenschap en ik hoor jullie ook alleen maar over homoseksualiteit. Hoe zit het met transgender of is het echt specifiek homoseksualiteit?

N: Nou we hebben het in onze werkgroep, hebben we dat besproken ook. Was een van de vragen hoe gaan we om met iemand die een geslachtsverandering wil ondergaan? We kwamen tot de conclusie van die vraag is nog niet voorgekomen en laten we eerst maar dit doen. Het is ook eigenlijk weer een best wel ander thema. Met de tijd mee ook andere onderwerpen oppakken.

S: Ik kan me voorstellen dat we ook daarin de kerk regels geven gelukkig wel wat ruimte, dus in individuele gevallen kan je wel altijd afwijken van bestaand beleid door het pastoraal maatwerk te noemen. Omdat je dan gewoon kijkt naar de situatie van die persoon en daar dan op dat moment, een beetje met de wijsheid die God je geeft op handelt. Dat. Maar het is nu nog niet. Ik moet eerlijk zeggen dat ik ook niemand in de gemeente weet bij wie dat speelt. Maar dat wil niet zeggen dat het er niet is. Ik ken het vooral in mijn eigen kerk waar ik ben op gegroeid waar een transgender was. Die was gewoon volwaardig lid van de gemeente, maar dat is ook een redelijk progressieve kerk.

N: Het zal best een keer gebeuren. Ik hoop wel dat mensen de openheid voelen om er mee naar buiten te komen, maar ik denk dat ze dat nu niet voelen.

Dit is misschien wel een stap in de goede richting en maakt de weg alvast een beetje vrij?

S: maar ik denk dat het ook nog wel in de hele samenleving dat transgender nog wel een stap extra is, dan je geaardheid, dan te zeggen dat je homo of lesbi heeft. Denk ik.

N: Dat denk ik ook. Die groep heeft het het allermoeilijkste. Dat blijkt ook wel uit de suïcide cijfers.

Ja, ik vond het toch belangrijk om het te noemen. Bijna al het onderzoek dat je vindt gaat heel uitvoerig over homoseksualiteit en heel weinig over transgender. Om het in ieder geval te noemen en erover te praten omdat het wel heel vaak onder een noemer valt. Maar uiteindelijk gaat het dan alleen maar over homoseksualiteit.

N: Maar die tijd komt wel nog. Want ik hoor ook dat het aantal uit de kast gekomen transgender exponentieel gestegen is omdat het zo in de media komt dat steeds meer mensen de ruimte voelen om ervoor uit te komen.

En er misschien ook nu pas achter komen dat het überhaupt bestaat. Dat het een ding is, dat is ook wel heel goed. Qua openheid.

N: Dus die groep gaat nog wel komen.

...

Wat zijn huiskringen precies?

S: ja als je dat niet weet, dan klinkt dat natuurlijk gek. Ja in onze kerk zitten een heleboel mensen, iets van zevenhonderd. En als je dan op zondag komt kan het dan best wel eenzaam voelen. Dat is niet de bedoeling maar dat gebeurt soms met zo'n grote groep. Huiskringen zijn groepen van ongeveer 10 mensen en met die mensen kom je dan een keer in de twee weken samen om het leven te delen. Om over thema's te praten waar het in de kerk over gaat of gewoon lekker samen te eten. Het zijn over het algemeen mensen bij wie je in de buurt woont.

Daar geef je je dan voor op?

Ja, in principe is het wel van ons de wens dat als je lid wordt je ook bij een huiskring gaat. Omdat dat wel de manier is hoe je goed verbonden kan zijn. Dat is ook wel een makkelijke ingang, echt niet iedereen hoor, zit bij een huiskring. Maar wel echt het grootste aantal. Dat is wel een makkelijke manier om mensen thema's te laten bespreken. Dat is ook, het fijne daarvan is, ik zit al een jaar of 4 in zo'n huiskring, je maakt veel met elkaar mee en je hebt dus ook wel echt vertrouwde met elkaar om over die thema's te praten en de veiligheid om je mening te uiten in plaats van in zo'n grote groep.

Dan is dus ook juist het ontmoeten van mensen ook wel, maakt het wel een stuk makkelijker.

...

S: Ik verwacht ook wel een beetje verantwoordelijkheid van mensen tijdens deze beeld- en meningsvorming fase. Mensen hebben heel hard geroepen dan moeten ze ook het gesprek durven aangaan en met elkaar in gesprek gaan.

N: Ja, iedereen heeft daar verantwoordelijkheid in ik als homo en andere mensen om op te staan.

Het lijkt me een lastige balans om te bewaren om voor iedereen een veilig plek te houden.

S: Ja, er hebben ook al mensen aangegeven dat ze de kerk zullen verlaten als het beleid accepterend wordt. Dus die veilige plek hebben we aan hun al niet kunnen bieden.

Dus die merken dat het gaat veranderen en die vinden dat dan al een stap te ver.

S: Ja, ik denk dat zij die verandering voelen inderdaad. Ik weet het niet precies, ik heb de gesprekken niet met hen gevoerd.

N: Ook vanuit de werkgroep benoemen, we willen alle groepen zien, we willen horen wat jullie nodig hebben. Alle minderheidsgroepen die er zijn. Dat er ook heel duidelijk wordt ingebracht dat, dat iedereen zich gezien voelt. Dat is uiteindelijk heel belangrijk in dit proces dat je het op die manier ook persoonlijk maakt. Naar de gemeente toe.

Naast de interviews ben ik ook afgelopen zondag bij de kerkdienst geweest. Ben je hier ook geweest? Wat vond je ervan?

Ik vond het wel interessant, het bijzondere was, de vormgeving was bijzonder omdat degene die voorging een verhaal voor hield en een verhaal tegen. Zoals ze ook zeiden, hij houdt twee preken. Nou, sowieso natuurlijk al een intellectuele uitdaging voor iemand om twee kanten te kunnen verdedigen. Dat was al heel tof om bij te zijn. Het is natuurlijk ook wel een mijlpaal in het hele proces. Want er gebeurt een heleboel, als in mensen hebben het er wel eens over en er worden wel eens mededelingen gedaan, maar dit is dan een keertje maar zelden iemand die een halfuur achter elkaar een betoog kan houden. Helemaal over dit onderwerp is dat denk ik voor het eerst.

Dat is wel mooi dat het inderdaad gebeurt. Ik heb al gesprek gehad met Simone van het kernteam en iemand anders. Ik vroeg me af, zit je zelf ook in het kernteam of is het alleen ouderling?

Het is bij ons iets anders geregeld want je hebt, wat is de makkelijkste manier om het uit te leggen. Er zijn zeven aandachtsgebieden, pastoraat is daar een van. Ik ben dan ouderling in pastoraat, maar het wordt anders zo druk dus we pakken uit elk van die zeven aandachtsgebieden, daar pakken we er een van en dat is dan het kernteam. Dus zo zijn die zeven aandachtsgebieden allemaal vertegenwoordigd maar dat er wel efficiënt beslissingen kan worden gemaakt. Simone zit dan in het kernteam uit het taakveld toerusting uit mijn hoofd.

Hoeveel krijg je er dan van mee, welke beslissingen er worden gemaakt bijvoorbeeld op dit gebied? In hoeverre ben je daar bij betrokken?

Als ouderling, in het taakveld pastoraat, ben ik er eigenlijk niet bij betrokken. Je wordt nog wel eens geïnformeerd, misschien net iets eerder dan gemeenteleden, maar dat zou niet veel schelen. Persoonlijk als gemeentelid, ja ik ben er bij betrokken want het gaat over een aantal broers en zussen. Het hakt er natuurlijk nogal in als je te horen krijgt we vinden het eigenlijk niet oke dat je samen bent met je partner. Nou ja, het is belangrijk dat het zorgvuldig gebeurt, dat proces. Dus in die zin ben ik er bij betrokken. Aan de andere kant ben ik, volg ik het proces niet in de zin dat, lidmaatschap van de kerk bijvoorbeeld staat of valt niet met het besluit. Dat heeft een aantal redenen die aan elkaar verwant zijn omdat wat ik denk dat wij als clubje in de Kerk bedenken, dat dat niet een op een overeenkomt met wat God ervan vindt. Ook omdat ik denk dat wat wij beslissen wat wij ervan vinden door allerlei factoren beïnvloed wordt. Bijvoorbeeld, ander thema, 50 jaar geleden vond iedereen dat vrouwen geen dominee konden worden in onze kerk. Dat vond iedereen volstrekt normaal daar hoefde je niet eens Bijbelteksten over te vinden. Want dat was gewoon zo. 30 jaar geleden hadden we zoiets van waarom is dat eigenlijk zo? Dus Bijbelteksten erbij zoeken. Nou, oke, nu hebben we het even gerepareerd en kunnen we verder. En nog weer 10 jaar later; ja, zo'n Bijbeltekst als je dat dan in de context plaatst. Misschien moeten we toch maar een beetje ruimte

geven. En nog weet tien jaar later, heb je zoiets van dat is toch heel normaal, wie vindt dit nog? Gaandeweg draait dat complete idee over wat normaal is, draait om. En ik denk dat het in zoverre gelijk is aan omgang met LHBTI dat ook daar eerst wordt gezegd van nou, of jarenlang of generaties lang wordt gezegd, nou daar hoeven we niet over na te denken dat is glashelder. Maar wanneer je uit de pas gaat lopen met de maatschappij dan ga je nadenken oh ja, waarom vinden we dit eigenlijk? Dan kom je er achter dat regeltjes, allerlei morele dingetje is veranderlijk. En is denk ik ook niet de kern van kerkzijn. Van Jezus volgen uiteindelijk. Ik denk dat Jezus veel meer insteekt op ga achter mij aan, mijn koninkrijk komt eraan. Het hangt een beetje af van de context van wat er binnen komt maar dat Jezus veel meer zegt van er komt een nieuwe wereld, dat is mijn wereld, ik ben de weg en kom mee! Regeltjes dat is allemaal zo bewerkelijk. Bijvoorbeeld vrouw in het ambt, of net iets wat voor ons iets verder weg ligt, werken op zondag. Mijn grootouders gingen niet eens in de tuin spitten op zondag. De mensen van onze generatie hebben zoiets van, waarom is dit belangrijk? En ik denk dat, dan zit je dat is natuurlijk veel minder zwaar, daarin word je minder als persoon afgewezen dan als LHBTI'er. Maar ik denk dat er wel hetzelfde mechanisme achter zit. Dat regeltjes veranderlijk zijn maar dan uiteindelijk de kern niet. Dan denk ik we kunnen ons ontzettend druk gaan maken over regeltjes, maar ja..

Als het in de kern maar goed zit.

Als het in de kern maar goed zit en accepteer dat die regeltjes door mensen bedacht zijn en dat die ook door mensen gevormd worden en dat het heel erg afhankelijk is van cultuur, context en tijd. Dus waarom volg ik het, ja dus ik volg het maar het is voor mij geen ontzettend brandpunt.

Maar eigenlijk zeg je nu dat het uberhaupt niet echt is, want als het om regels gaat laat je dat sowieso een beetje los want het gaat voor jou om de kern. Of ga ik daar nu te ver in?

Ja, wel iets te ver. Natuurlijk zijn er wel, er is wel zoiets als het goede leven en er zijn bewegwijzers, dus. Ik ben zelf dan in het evangelie van Korinthe aan het lezen en Paulus is net een paar hoofdstukken losgegaan over trouwen of niet. Ja, als het dan moet, doe het dan maar. Maar als je niet perse hoeft dan kan je veel beter gewoon niet trouwen. Deze wereld is toch maar tijdelijk en als je je volledig op het geloof kan richten, ga je dan volledig op het geloof richten. Dus dan denk ik, ja er zijn regels, maar die zijn niet altijd 1 op 1 toepasbaar. Want Paulus schreef toen aan die mensen die zeg maar 50 jaar na Christus in die stad in Griekenland woonde. En ik denk dat er zeker principes te abstraheren zijn naar ons toe, maar dat zal dus door de context gevormd worden. Ik denk dat dan ook wel is hoe christenen er in het algemeen mee omgegaan zijn. Christenen dan praat je natuurlijk over een beweging die al 2000 jaar bestaat met miljarden mensen, dus ga daar maar eens eengedige uitspraken over doen.

Ik was wel benieuwd hoe, er zijn natuurlijk al best wel veel ontwikkelingen, zoals een rapport en er is een planning uitgezet wanneer er beleid moet komen. En ik ben heel benieuwd hoe jij dat proces

als gemeentelid maar ook als pastoraal ouderling, ik kan me voorstellen dat je best wel veel mensen spreekt, hoe de gemeente, hoe dat proces is gegaan en hoe dat wordt ervaren door mensen.

Ja, dat is wel een hele grote vraag, dan denk ik wat wil ik dan zeggen. Het is op zich denk ik goed dat er inderdaad een rapport is en dat er een tijdpad is, dus het wordt een beetje projectmatig aangepakt. Dat is goed. Ik heb niet het idee dat het, tenminste de mensen die ik spreek komt het niet vaak voorbij. Dus ik heb niet het idee dat het wij als kerk ervan vinden dat dat perse overeen moet komen met wat wij als mensen ervan vinden. Ja, dat is misschien mooi of niet. Wat maakt het voor mij uit? Wat denk ik veel sterker is en ik weet dat ik dat toen ook wel een keer tegen een van mijn medeouderlingen heb gezegd. Toen we met dat hele proces bezig waren, volgens mij toen dat rapport voor het eerst gepubliceerd werd. Dat ik ook zei van ja, dit zijn iets van 20 pagina's waar vijf mensen volgens mij maanden heel hard mee bezig zijn geweest. Nou hartstikke goed, woeste arbeid en er komen dan een aantal aanbevelingen uit. Maar goed, helemaal aan de andere kant van het spectrum is er een gemeentelid geweest, een lesbisch gemeentelid die toen een keertje op het podium is geklommen, die de ruimte kreeg om even in tien minuten te vertellen van ik ben lesbisch en ik hou van Jezus. Oh, en daar zit mijn vriendin en we gaan over een paar maanden trouwen. Ik denk eigenlijk dat zo'n vijf minuten dat dat veel meer invloed heeft, dan zo'n rapport. Want het ene is iets wat mensen onthouden, het is verbale communicatie. Je ziet iemand, daar gaat een veel sterker normaliserende werking vanuit. Zo van, er zitten lesbiennes in de gemeente en relaties dat kan dus ook. Terwijl aan de andere kant heb je zo'n stuk van 20 pagina's wat maar een aantal mensen zullen lezen.

Misschien een aantal mensen die het echt willen lezen en verder maakt het niet uit.

Dat denk ik ja, dus ik denk inderdaad de LHBTI mensen in de gemeente, een paar die er echt een sterke mening over hebben, een paar dichtbij betrokkenen maar de andere 90 procent van de gemeente, even uit de losse pols, die leest het niet.

Dus echt de ontmoeting is meer waard.

De ontmoeting is inderdaad veel belangrijker, in hoeverre op het podium een ontmoeting is, maar inderdaad het is intermenselijk. De communicatie die komt veel meer binnen bij mensen dan een rapport of een besluitvormingsproces.

Dus stel uit het besluit komt, we vinden het allemaal goed. Denk je dan dat mensen er niet over gaan vallen omdat mensen denken van, ja dat is de mening van de kerk, mijn mening is anders.

Maar ik blijf erbij. Of andersom.

Ja, dat is wel interessant. Dat je dacht van ik dacht dat we best overlapte maar nu is het ineens een stuk minder. Hoe belangrijk is dat stukje dan. Ik durf dat al helemaal niet over 600 mensen te zeggen. Ik denk dat het gros van de mensen zo iets heeft van, ja best. Dat zal wel. In beide gevallen, wel niet

of niet wel is. De kerk vindt zoveel dingen. Als ik voor mezelf spreek er zijn ook wel dingen in de kerk gezegd of dingen gebeurd waarvan ik zou zeggen van nou ik word er niet heel warm van, maar kom het draait om de kerk. Dus daarom denk ik, kijk er is natuurlijk een kleine groep mensen die dit wel heel belangrijk vindt. Dus ik denk dat er allicht wat mensen zullen afvallen, inderdaad of nou wel of niet. Dat je, even heel kort door de bocht, de LHBTI'ers kwijt raakt of de die hard tegenstanders. Ik denk dat het in allebei de gevallen kleine groepjes zijn. Ik weet ook niet of je je daardoor moet laten leiden. Moet je iedereen erbij willen houden? Moet je je laten leiden door wie raken we kwijt?

Een lastige balans om te houden. Niet te houden.

Moet je dan zeggen van nee, we willen echt uit de Bijbel gaan halen of het nou wel of niet mag en ik denk dat Rikko Voorbergen heeft laten zien in de preek, het is eigenlijk niet te doen om het linksom of rechstom uit de Bijbel te halen. Dat het wel mag of niet mag. Dus dan zit je toch een beetje van waar willen we voor staan? Dan raak je inderdaad altijd mensen kwijt.

Wel heel interessant want ik heb dus andere gemeentes gesproken en bij sommige is het zo van, ja ik wil echt dat er een uitspraak komt en ik wil echt dat het een bepaalde kant op gaat. Nu klinkt het veel meer van, je bent kerk en je denkt allemaal wel ergens verschillend over. Wat wel heel mooi is, dat je dan nog samen kerk kan zijn. Dat is natuurlijk het idee van kerkzijn.

Ja, vind ik in elk geval wel. Het is ook wel, ik ben vrijgemaakt opgevoed, dus ik kan me bij zo'n reactie; we moeten het weten, wat jij schetst ook wel, en dat moet eigenlijk gewoon dit zijn. Dit is het goed antwoord, ik kan me er wel iets uit voorstellen. Dat is natuurlijk wel helemaal onze vrijgemaakte achtergrond van de Bijbel kan je op een manier maar opzetten en zo is het, klaar. Dat is natuurlijk ook wel een beetje het verhaal van de vrijgemaakte kerk van de afgelopen 70 jaar. Het is een hele sterke identiteit want je vindt allemaal hetzelfde over alles ongeveer. Dat is dan ook heel belangrijk, dat is dan een soort van lijn die je als pakjes samenbindt. Je vindt allemaal hetzelfde over de vrouw in het ambt, je denkt allemaal hetzelfde over.. noem alle vraagstukken maar op. Dus ja, ik kan me voorstellen dat bij een andere vrijgemaakte kerk of een ouder vrijgemaakt iemand dat heel sterk speelt. Maar zo beleef ik het in elk geval niet.

Je merkt ook wel dat dat strenge en dat zelfde uit elkaar aan het brokkelen is. Tenminste dat denk ik. Als ik teruglees in Acta's van de synode merk je ook dat ze het kerken zelf laten oplossen. Die moeten dan maar zelf bepalen wat er mee wordt gedaan. Zij geven alleen maar een opzet. Het is langzaam aan het uitdijen is.

Het wordt wat meer bandbreedte, er wordt wel meer de ruimte gegeven. Ik denk ook dat de synode zoiets heeft van we kunnen wel allemaal zeggen dit is precies hoe alles zit. En je raakt mensen kwijt en ik denk dat synode leden ook wel zien van je kan niet altijd zeggen van zo is het en zo zit het. Na 2000 jaar lang gissen, zijn wij er nu uit. Vrouwen mogen niet de kansel op of op zondag mag je wel je tuintje ompitten, om toch die wat minder persoonlijke onderwerpen er nogmaals bij te halen. Dus ik

denk dat het ook terecht is, dat er wat meer ruimte wordt gegeven. Dat de binding met jou als individuele christen wordt inderdaad wat minder sterk. Maar aan de andere kant het wordt ook minder beklemmend. In het verleden was het natuurlijk, je bent vrijgemaakt totdat je op enig moment niet meer eens bent met een van de thema's en dan haak je af. Dan heb je toch ook al vrij snel van ik pas hier ook niet meer. En andersom word je met een afwijkende mening ook raar aangekeken. Dus daarom, terwijl ik juist denk dat dat niet nodig is. Het is belangrijk dat je ook zegt van jongens, dit is de bandbreedte, zoals jij het formuleert, we geven een opzetje maar kijk vooral ook even naar de lokale situatie en zoek het uit, klinkt weer onverschillig, terwijl er juist een stuk betrokkenheid uit klinkt. Van we snappen dat je in Staphorst dat de tijd niet rijp is voor vrouwen in het ambt, doe dit dan niet. Terwijl hier, als je zegt geen vrouwen in het ambt dat iedereen dan weer afhaakt. Doe wat past in de gemeente. Bij mijn weten heeft de synode nog niets gezegd over LHBTI, überhaupt denk ik?

Ze hebben er wel dingen over gezegd maar niet een duidelijke mening. Ze gaan het elke keer uit de weg, maar het zit er wel aan te komen. Ze hebben in 2017 een deputaatschap opgericht. Dus ik verwacht daar eigenlijk volgend jaar wat over.

Ah ja, ze dachten we moeten er wel een keer wat van vinden dus ga het voorbereiden en dan over drie dan..

Ja, dat is een beetje het idee, ook bij vrouw in het ambt was het zo. In 2014 was het opgericht en in 2017 was het oke, dit is goed. Dus ik ben heel benieuwd wat er uitkomt. Ik ben er toevallig vandaag mee bezig geweest en dan zie je elke keer dat ze een beetje zeggen van nee, daar hebben we geen uitspraak over gedaan. Nee dat was echt alleen over dat ene ding, maar niet een algemene uitspraak. Je mag hier niets van afleiden. Dat is wel grappig of interessant.

Ja interessant omdat ze blijkbaar willen voorkomen, nou ja, dat maak ik er dan van, willen ze dan voorkomen dat ze zichzelf dan zo vastleggen?

In principe is het dan wel zo van want een hele tijd geleden, in de jaren '80, dat iemand heeft gezegd van homoseksuelen zijn er, maar je mag er niet iets meedoen. Dus daar houden ze nog een beetje aan vast. Nu is het elke keer met dingen van, ja en dit dan? Ja je moet het zo en zo bekijken, wel zijn maar niet doen. Verder lokaal bekijken. Dat is een beetje het antwoord. Dus vooral benieuwd. Als je een voorkeur zou hebben, welke kant zou dat dan zijn?

Ik heb de wijsheid niet in pacht want 100 jaar geleden vonden ze iets anders en 200 jaar geleden vonden ze ook weer wat anders. Dus ik kan wel zeggen van nou, zo zit het. Maar dat is niet zo. Over 100 jaar vinden ze weer wat anders. Kijk, het maakt gewoon wel verschil dat ongeveer mijn beste vriendin lesbisch is. Ik gun zo iemand ook vrijheid om haar eigen leven in te vullen op een manier die bij haar en haar partner past. Dus wat ik er dan van vind. Ik zit dan hooguit nog op, dan zou ik zeggen van, ja ga relaties aan, want ik denk dat mensen vooral tot hun recht komen in hun relatie tot

anderen. Dan maakt het dan geen verschil als je homo bent of hetero of een van die andere opties. Het enige waar ik dan nog op zou zitten is, ga je dan ook trouwen in de kerk. We verbinden de naam van God aan jullie verbintenis voor de rest van je leven. Dat is natuurlijk ook het punt waar Rikko Voorbergen op zat. Die heeft die andere afslagen al genomen maar gaan we zo'n huwelijk dan echt bevestigen of niet. Daar zit ik dan ook nog wel een beetje op. Ikzelf ben dan meer geneigd te zeggen van, dat komt dan meer een beetje uit hoe heeft God het bedoeld? Of is er een soort ideale wereld van God? Ja, maar ik vraag me af of die nieuwe wereld, als die er dan definitief komt, of huwelijken dan nog zo belangrijk zijn. Of het er dan nog toe doet. Ik zit een beetje nog op twee gedachten te hinken. Dan zou ik toch gaan voor optie twee, dat je homo's dan ook in de kerk trouwt. Want we vinden het belangrijk dat mensen relaties aangaan en dat dat ook in de kerk gebeurt. Dat de kerk betrokken is, bij heel je leven.

En is dat nou echt veranderd omdat je iemand van dichtbij hebt meegemaakt die dus LHBTI was?

Denk je dat dat anders was als je dat niet had meegemaakt?

Onpersoonlijk? Ja, dat is na 15 jaar wel heel lastig te zeggen. Het meest eerlijke antwoord is, ja natuurlijk maakt dat uit. Want ja, je bent al heel lang vriendschappelijk verbonden met zo iemand dus het kan niet anders dat dat iets met je denken doet. Ik denk dat je daarmee een beetje op hetzelfde zit als de lesbienne die op het podium ging. Een persoon is heel anders dan een abstract begrip 'LHBTI'ers', want daar kan je wat van vinden of die kan je van een afstandje affakkelen. Net als andere groepen mensen maar een individu dan wordt het heel lastig om te zeggen van dat mag niet.

Echt in elk interview hoor je dat terug. De ontmoeting met personen dat dat eigenlijk je hele beeld om kan draaien. Je hele mening, niet onverwachts maar fijn dat het toch wel een goede impact heeft en super belangrijk is. Dat je niet alleen over mensen praat maar ook met mensen. Ik heb toch ook het idee dat de huiskringen, die jullie hebben, dat je daarom misschien wat minder waarde hecht aan wat de kerk als geheel zegt en meer in je eigen groep zit.

Dat de binding meer.. ja misschien, terwijl ik.. Ja misschien wel. Een huiskring is natuurlijk veel informeler dus je praat met elkaar wel over dingen maar je vormt geen mening. Je zegt niet op een gegeven moment van als huiskring vinden we dat homo's trouwen wel oke of niet oke. Ik denk dat het daar veel meer gaat over die andere mensen. Er zullen natuurlijk LHBTI'ers tussen zitten dan wordt het natuurlijk helemaal van belang, dan wordt het ook van belang wat je er zelf van vindt. Maar ik zou zelf niet zo heel snel zeggen dat door een huiskring de mening van de kerk minder belangrijk wordt. Ik zou eerder zeggen dat de binding met dé kerk, het etiketje kerk of identiteit kerk, dat die wat losser is geworden. Dat je meer accepteert van ja, op het ene punt hebben we overeenkomsten over het andere wat meer verschil. Dat is bij huiskring leden natuurlijk net zo goed. Wij hebben ook een veelvoud aan meningen. Dat ik soms denk van, ik snap niet dat je dat vindt.

Een tof gegeven dat je elkaar wel blijft ontmoeten in plaats van dat je individu bent in een hele enorme kerk.

Ja zo van 1 naar ineens 500, dat je in een tussenstadium bent. Waarin je dus ook juist met elkaar praat.

Hebben jullie ook een speciale avond waarop jullie bij elkaar komen of is het allemaal heel informeel waarin je contact houdt met elkaar?

Ja we ontmoeten elkaar een keer in de twee weken, het is heel informeel want je eet met elkaar, je drinkt een kopje koffie, maar tegelijk praat je ook over, iemand heeft een stukje voorbereid over de Bijbel of een thema, daar praat je dan over door. Dus ik zou zeggen ja het is informeel maar je probeert ook juist ook als personen de link met God te krijgen. We hebben het ook een keer over dit onderwerp gehad. Iemand had dus het onderwerp LHBT voorbereid. Maar volgens mij kwamen we toen niet veel verder dan een rondje, wat vindt iedereen er van. Juist ook omdat mensen van dichtbij er ervaring mee hebben. Dat zijn wel zulke grote verhalen en daar was de avond dan ook mee voorbij. Het is dan natuurlijk ook lastig om de discussie aan te gaan. Over wat wel en wat niet, voor je het weet dan zet je mensen in de kou.

Omdat je elkaar ook zo goed kent, is het misschien ook lastiger om heel duidelijk te zeggen van ik ben het hier echt niet mee eens. Dat maakt het heel dubbel. Als je iemand niet goed kent.. Ik kan een discussie hebben met een onbekende op straat dan kan ik heel fel zijn, maar als ik een discussie heb met familie ben ik toch soms voorzichtiger. Soms hoor ik mijn opa en oma dingen zeggen, als ik dat op straat zou horen zou ik zeker er op ingaan. Dat begrijp ik wel.

En misschien is dat ook niet allemaal slecht want je wordt daardoor ook gedwongen om je in de ander te verplaatsen. Je bent ook meer geneigd om je oordeel sneller, je harde mening een beetje op te zouten. Daardoor kan er wat begrip groeien en kan je je eigen mening ook een beetje relativieren. In plaats van dat je alleen maar met gelijkgestemden samen in een hoekje zit van ja, dat vind ik ook. Dan krijg je dus van zij daar buiten!

Dat is dan ook weer wat die huiskringen met zich mee brengen, je wordt natuurlijk in die groep geplaatst. Geen idee met wie. Terwijl ik in de kerk zoek mijn eigen vrienden op, mijn eigen groep, maar hier krijg je een groep en daar word je vrienden mee. Dan moet je ook met elkaar omgaan. Ik heb het wel het idee dat dat de sfeer is in de kerk. Je moet het toch met elkaar doen, net als een familie. Je gaat toch met elkaar verder.

Ja, je bent toch wel een beetje tot elkaar veroordeeld, dat klinkt wat heftig maar zo is het wel. Je bent toch bij elkaar gezet. Ik denk ook zoals Jezus het heeft bedoeld, klinkt een beetje gek, alsof Jezus het heeft bedoeld dat er huiskringen zijn, maar ik denk wel dat Jezus juist heel veel verschillende mensen bij elkaar zet. Wat de een kan, kan de ander niet en zo kan je elkaar helpen. Kan je van elkaar een hand en een voet zijn. Dan is het goed dat je tot elkaar veroordeeld bent.